

ЗАКОН

О ГАСУ

I. УВОДНЕ ОДРЕДБЕ

Предмет

Члан 1.

Овим законом уређују се услови за поуздано, сигурно и квалитетно снабдевање купаца природним гасом, услови и начин обављања енергетских делатности у сектору природног гаса, делокруг рада Агенције за енергетику Републике Србије (у даљем тексту: Агенција) у сектору природног гаса, начин организовања и функционисања тржишта природног гаса, права и обавезе учесника на тржишту, заштита купаца природног гаса, пројектовање, изградња, одржавање и коришћење гасовода и унутрашњих гасних инсталација, опрему под притиском, као и надзор над спровођењем овог закона.

У гасоводни систем се поред природног гаса може преузети и водоник у мери у којој се може технички и безбедно користити и преносити кроз систем.

Одредбе овог закона се, у односу на Аутономну покрајину Косово и Метохија, тумаче и примењују у складу са Резолуцијом Савета безбедности Уједињених нација 1244 и Законом о ратификацији Уговора о оснивању Енергетске заједнице.

Значење појединих израза

Члан 2.

Поједини изрази употребљени у овом закону имају следеће значење:

1) *Агенција за сарадњу енергетских регулатора* (у даљем тексту: АЦЕР) је тело за сарадњу енергетских регулатора на нивоу Европске уније;

2) *апарати на гасовита горива* су апарати у којима се сагоревају гасовита горива који се употребљавају за кување, хлађење, климатизацију, грејање простора, припрему топле воде, расвету или прање и горионици са принудним проветравањем и грејна тела која су опремљена таквим горионцима, прикључени на унутрашње гасне инсталације;

3) *балансна одговорност на тржишту природног гаса* је обавеза учесника на тржишту да уравнотеже количину природног гаса на улазу у систем и излазу из система у периоду за који се утврђује балансно одступање и преузму финансијску одговорност за одступања;

4) *безбедност рада система* подразумева одржавање и употребу система на начин којим се не угрожавају живот и здравље људи и материјална добра;

5) *вертикално интегрисано предузеће* је енергетски субјект или група енергетских субјеката у којима исто лице има право, директно или индиректно да спроводи контролу и у којима енергетски субјект или група поред једне од следећих делатности: транспорт природног гаса и управљање транспортним системом, дистрибуција и управљање дистрибутивним системом за природни гас, складиштење и управљање складиштем природног гаса, обавља и најмање једну од следећих делатности: производњу природног гаса, снабдевање природним гасом или јавно снабдевање природним гасом;

6) *виртуелна тачка* је нефизичка комерцијална тачка на транспортном систему између улаза и излаза транспортног система за природни гас на којој је могућа трговина природним гасом;

7) *гас из обновљивих извора* је биогаз, укључујући биогаз који се прерађује у биометан и обновљива гасовита горива небиолошког порекла у складу са прописима којима се уређује коришћење енергије из обновљивих извора;

8) *гас са ниским садржајем угљеника* је део гасовитих горива из рециклираног угљеника, нискоугљенични водоник и синтетичка гасовита горива чији енергетски садржај потиче од нискоугљеничног водоника, а који испуњавају праг смањења емисије гасова са ефектом стаклене баште у складу са прописима којима се уређује коришћење енергије из обновљивих извора;

9) *гасоводи* су цевоводи за транспорт и дистрибуцију природног гаса, цевоводи од пријемних станица, од отпремних и сабирно-отпремних станица на експлоатационим пољима, од места прераде, припреме, од постројења за регасификацију, од и до складишта за природни гас до купца. Саставни делови гасовода су: компресорске станице, чистачке станице, помоћни резервоари и посуде под притиском, блок станице, системи катодне заштите, арматуре, мерно-регулационе станице, станице за намешавање гаса, систем за даљински надзор и управљање, системи за одоризацију, телекомуникациона мрежа за потребе система даљинског надзора и друга одговарајућа постројења и уређаји;

10) *гасоводни систем* је систем повезаних постројења и гасовода који обухвата транспортни систем, дистрибутивни систем, складишта гаса и терминале за утешњени природни гас;

11) *директни гасовод* је гасовод који повезује произвођача природног гаса, односно биогаза са објектом изолованог купца и није део транспортног, односно дистрибутивног система;

12) *дистрибуција природног гаса* је преношење природног гаса преко дистрибутивног система ради испоруке природног гаса крајњим купцима, односно другом дистрибутивном систему, а не обухвата снабдевање природним гасом;

13) *доводни гасовод* је гасовод који повезује постројења за производњу природног гаса са објектима за прераду природног гаса;

14) *држава чланица* је територија државе Европске уније у складу са чланом 27. Уговора о оснивању Енергетске заједнице;

15) *експлоатациони појас гасовода* је простор у ком се не смеју постављати трајни или привремени објекти за време експлоатације гасовода или предузимати друга дејства која би могла да утичу на стање, погон или интервенције на гасоводу, сем објеката у функцији гасовода;

16) *заштитни појас гасовода* је прописани простор са једне и друге стране гасовода, рачунајући од осе гасовода, у коме други објекти утичу на њихову сигурност;

17) *зоне опасности* су прописани делови простора у којима се налазе или постоји могућност да се нађу запаљиве и експлозивне смеше пара, течности и ваздуха, односно гаса и ваздуха;

18) *интерконектор* је гасовод који прелази границу између држава ради повезивања њихових гасоводних система, као и опрема која се користи за повезивање система;

19) *интероперабилност* у контексту напредних мерних уређаја је способност две или више енергетских или комуникационих мрежа, система, уређаја, апликација или компоненти да међусобно размењују и користе информације у циљу обављања потребних функција;

20) *испорука* природног гаса је физичка предаја природног гаса из објекта енергетског субјекта или произвођача природног гаса, односно биогаса у објекат другог енергетског субјекта или крајњег купца;

21) *јавни снабдевач природним гасом* је енергетски субјект који обавља енергетску делатност јавног снабдевања природним гасом;

22) *јавно снабдевање природним гасом* је продаја природног гаса домаћинствима и малим купцима по регулисаним ценама;

23) *контрола енергетског субјекта* подразумева право или могућност једног лица да самостално или са другим лицима која са њим заједнички делују, врши одлучујући утицај на пословање другог лица путем учешћа у основном капиталу или права коришћења целокупне или дела имовине, односно путем уговора или права на именовање већине директора, односно чланова надзорног одбора или гласање и одлуке тих органа;

24) *Координациона група за сигурност снабдевања* је група на нивоу Енергетске заједнице основана да прати, координира и размењује искуства у вези са сигурношћу снабдевања и развија свеобухватну анализу ризика у складу са Уговором о оснивању Енергетске заједнице;

25) *корисник система природног гаса* је произвођач, крајњи купац чији је објекат прикључен на систем, снабдевач, јавни снабдевач, односно снабдевач на велико природним гасом, други оператор система, као и оператор складишта;

26) *крајњи купац* је правно или физичко лице или предузетник који купује природни гас за своје потребе;

27) *криза у снабдевању природним гасом* је сваки догађај који води или може довести до поремећаја у снабдевању и угрожавања сигурности снабдевања природним гасом;

28) *купац из категорије домаћинство* је крајњи купац који купује природни гас за потрошњу свог домаћинства искључујући обављање комерцијалних или професионалних делатности;

29) *купац* је крајњи купац или купац на велико;

30) *купац на велико* је правно или физичко лице - предузетник које купује природни гас ради даље препродаје унутар или изван система у којем је то лице основано;

31) *лајнпак („line-pack“)* је актуелна количина природног гаса која се под притиском налази у гасоводу (транспортном, односно дистрибутивном систему), чији се део који је већи од минимално неопходног за несметани рад система може користити за одржавање сигурности рада и балансирање система у оквиру дозвољеног опсега промене притиска;

32) *лиценца* је акт којим се утврђује испуњеност услова за обављање енергетских делатности прописаних овим законом;

33) *максимални радни притисак („MOP - maximum operating pressure“)* је максимални притисак под којим гасовод сме да ради континуално под нормалним околностима, и може да буде једнак пројектном притиску или мањи од њега;

34) *мали купци природног гаса* су крајњи купци чија је годишња потрошња енергије испоручене из природног гаса до 1.026.000 kWh и чији су сви објекти прикључени на дистрибутивни систем природног гаса;

35) *напредни мерни систем („smart metering system“)* је електронски систем који укључује напредне мерне уређаје за мерење протока природног гаса, подсистеме за пренос, складиштење, обраду и анализу података о природном гасу, као и централни управљачки подсистем који омогућава двосмерну комуникацију са напредним мерним уређајима користећи неки облик електронске комуникације;

36) *непрекидни капацитет* је капацитет природног гаса који оператор транспортног система гарантује кориснику система у уговореном обиму;

37) *нестандардне услуге оператора система* су услуге које оператор система пружа на захтев корисника система односно другог лица, а које нису обухваћене кроз цену приступа систему или кроз трошкове прикључења;

38) *нови инфраструктурни објекти* су објекти који нису изграђени до дана ступања на снагу овог закона;

39) *одоризација* је додавање средстава карактеристичног, непријатног и јаког мириса природном гасу и биогасу, у циљу утврђивања његовог неконтролисаног истицања;

40) *одржавање* је збир мера и радњи за утврђивање и оцењивање стварног стања цевовода и активности у циљу очувања сталне техничке исправности цевовода и успостављање потребног стања ради обезбеђења услова за безбедан и несметан транспорт и дистрибуцију цевоводима;

41) *оператор дистрибутивног система природног гаса* је енергетски субјект који обавља делатност дистрибуције и управљања дистрибутивним системом за природни гас и одговоран је за рад, одржавање и развој дистрибутивног система на одређеном подручју, његово повезивање са другим системима и за обезбеђење дугорочне способности система да испуни потребе за дистрибуцијом природног гаса на економски оправдан начин;

42) *оператор система* је оператор транспортног система, односно оператор дистрибутивног система, односно оператор складишта природног гаса;

43) *оператор складишта природног гаса* је енергетски субјект који обавља делатност складиштења и управљања складиштем природног гаса и одговоран је за рад, одржавање и развој складишта природног гаса (у даљем тексту: оператор складишта);

44) *оператор транспортног система природног гаса* је енергетски субјект који обавља делатност транспорта и управљања транспортним системом за природни гас и одговоран је за рад, одржавање и развој транспортног система на одређеном подручју, његово повезивање са другим системима и за обезбеђење дугорочне способности система да испуни потребе за транспортом природног гаса на економски оправдан начин (у даљем тексту: оператор транспортног система);

45) *опрема под притиском* су посуде под притиском, једноставне посуде под притиском, опрема под притиском која се загрева пламеном или на други начин, цевоводи и сигурносни и помоћни уређаји под притиском који су дефинисани техничким прописима којима се уређује опрема под притиском и једноставне посуде под притиском;

46) *паметна гасоводна мрежа* је гасоводна мрежа у склопу које се, у складу с потребама потрошача и захтевима у погледу квалитета гаса, примењују иновативна и дигитална решења за економски оправдану интеграцију нискоугљичних гасова, а посебно гасова из обновљивих извора, ради смањења емисија гасова са ефектом стаклене баште повезане са потрошњом гаса, повећавања удела гасова из обновљивих извора и нискоугљичних гасова и повезивања с другим енергентима и секторима, укључујући и надоградњу опреме и инсталација ради стварања услова за интеграцију нискоугљичних гасова, а посебно гасова из обновљивих извора;

47) *потпуно снабдевање* је продаја природног гаса код које количина природног гаса за обрачунски период није утврђена уговором о снабдевању, већ крајњи купац има право да одреди количину, на основу остварене потрошње на месту примопредаје;

48) *прекидни капацитет* је капацитет који оператор транспортног система може прекинути у складу са условима предвиђеним у уговору о транспорту;

49) *прикључак на транспортни, односно дистрибутивни систем природног гаса* је скуп цевовода, опреме и уређаја укључујући мерно место, којима се инсталација објекта енергетског субјекта, произвођача или крајњег купца, физички повезује са транспортним, односно дистрибутивним системом природног гаса;

50) *природни гас* је гас који се првенствено састоји од метана, укључујући биометан или друге врсте гаса, који се технички и безбедно може преузети и преносити кроз систем за природни гас;

51) *приступ систему* је право на коришћење система ради транспорта, дистрибуције, преузимања и предаје уговорене количине природног гаса у уговорено време под прописаним и јавно објављеним условима на принципу недискриминације;

52) *производни гасовод* је сваки гасовод или мрежа гасовода који су изграђени у сврху производње природног гаса или се користе за довођење природног гаса у постројење за прераду или терминал;

53) *радни појас* је прописани минимални простор дуж трасе цевовода потребан за њихову несметану изградњу и одржавање;

54) *регулаторна тела* су независна регулаторна тела за енергетику других држава са регулаторним надлежностима;

55) *руковање* су стручни послови и радње код пуштања, заустављања, пуњења, пражњења, манипулације гасоводима, као и друге радње које се обављају ради обављања транспорта и дистрибуције природног гаса;

56) *секундарна трговина капацитетима* је трговина уговореним капацитетима на секундарном тржишту капацитета која се реализује преносом права на целокупан или део уговореног транспортног капацитета између корисника система под прописаним условима;

57) *сигурност снабдевања* је обезбеђивање потребних количина природног гаса, као и способност транспортних и дистрибутивних система да се купцима испоручи природни гас са прописаним нивоом квалитета;

58) *снабдевање на велико природним гасом* је продаја природног гаса купцима ради даље продаје, осим продаје крајњим купцима;

59) *снабдевање природним гасом* је продаја природног гаса купцима за њихове потребе или ради препродаје;

60) *снабдевач на велико природним гасом* је енергетски субјект који обавља енергетску делатност снабдевања на велико природним гасом;

61) *снабдевач природним гасом* је енергетски субјект који обавља енергетску делатност снабдевања природним гасом;

62) *сопствена потрошња оператора транспортног система, оператора дистрибутивног система и оператора складишта* је потрошња природног гаса, неопходна за рад система;

63) *тачка интерконекије* је физичка односно виртуелна тачка која повезује суседне улазно-излазне системе односно улазно-излазни систем са интерконектором, када је на таквој тачки омогућено уговарање капацитета;

64) *техничко руковођење* су стручни послови организације и контроле функционисања и одржавања цевоводног система или његовог дела, односно погона, као и руковођење радом лица која рукују и одржавају цевоводе;

65) *транспорт природног гаса* је преношење природног гаса транспортним системом до крајњих купаца или другог транспортног система, дистрибутивних система или складишта природног гаса, а не обухвата снабдевање;

66) *треће земље* су земље који нису државе чланице Европске уније ни потписнице Уговора о оснивању Енергетске заједнице;

67) *уговор „узми или плати“* је уговор којим се снабдевач обавезује да испоручи уговорене количине природног гаса, а купац да плати те количине без обзира да ли их је преузео;

68) *уговорно загушење* је стање у транспортном систему када обим захтева за непрекидним капацитетима превазилази технички капацитет транспортног система природног гаса;

69) *унутрашње гасне инсталације* су: цевоводи, спојни водови, припадајућа запорна, регулациона и сигурносна арматура и опрема која почиње иза излазне противпожарне славине мерно-регулационе станице на којој се природни гас предаје купцу, а закључно са врхом канала за одвод продуката сагоревања, осим апарата на гасовита горива;

70) *физичко загушење* је стање у ком степен потражње за стварном испоруком природног гаса премашује технички капацитет система за природни гас у одређеном временском периоду;

71) *хоризонтално интегрисано предузеће* је енергетски субјект који поред једне од енергетских делатности у области природног гаса обавља и најмање једну од делатности која није у области природног гаса;

72) *цевовод* је функционално спојен низ цеви са припадајућом арматуром и опремом, које су повезане и постављене на прописан начин који служи за преношење природног гаса;

73) *централни регистар опреме под притиском* је јединствени електронски информациони систем министарства надлежног за послове енергетике (у даљем тексту: Министарство) са подацима о појединачној опреми под притиском високог нивоа опасности.

Сви изрази у овом закону употребљени у мушком роду подразумевају се и у женском роду и обрнуто.

Остали изрази употребљени у овом закону имају значење одређено законом којим се уређује енергетика.

II. ОБАВЉАЊЕ ЕНЕРГЕТСКИХ ДЕЛАТНОСТИ

Енергетске делатности

Члан 3.

Енергетске делатности које се уређују овим законом су:

- 1) транспорт и управљање транспортним системом за природни гас;
- 2) складиштење и управљање складиштем природног гаса;
- 3) дистрибуција и управљање дистрибутивним системом за природни гас;
- 4) снабдевање природним гасом;
- 5) снабдевање на велико природним гасом;
- 6) јавно снабдевање природним гасом.

Енергетске делатности из става 1. тач. 1), 2), 3) и 6) овог члана су делатности од општег интереса у складу са посебним законом и обављају се као регулисане делатности.

Енергетске делатности из става 1. тач. 4) и 5) овог члана обављају се у складу са тржишним принципима.

Енергетске делатности из става 1. овог члана може да обавља правно лице или предузетник који има лиценцу за обављање енергетске делатности у складу са законом којим се уређује енергетика, ако овим законом није другачије прописано.

Енергетске делатности из става 2. овог члана може да обавља друштво капитала чији је једини власник Република Србија, зависно друштво чији је једини власник то друштво капитала, као и правно лице или предузетник коме је Влада поверила обављање те делатности у складу са посебним законом.

Раздвајање рачуна

Члан 4.

Енергетски субјект који обавља једну или више регулисаних енергетских делатности из члана 3. став 1. овог закона или који поред тих регулисаних енергетских делатности обавља и друге делатности, дужан је да у циљу избегавања дискриминације, међусобног субвенционисања и поремећаја конкуренције у својим рачуноводственим интерним обрачунима води засебне рачуне за сваку од регулисаних енергетских делатности и збирно за све друге делатности.

Енергетски субјект из става 1. овог члана дужан је да сачини годишњи биланс стања и биланс успеха за сваку делатност појединачно, у складу са овим законом, као и законом којим се уређује положај привредних друштава, законом којим се уређује рачуноводство и законом којим се уређује ревизија. Приход од власништва над транспортним или дистрибутивним системом мора бити специфициран у рачунима.

Енергетски субјект из става 1. овог члана који има обавезу ревизије годишњих финансијских извештаја у складу са законом, дужан је да обезбеди ревизију годишњих финансијских извештаја која треба да потврди поштовање начела избегавања дискриминације и међусобног субвенционисања. Годишњи

финансијски извештаји и извештаји ревизора морају се објавити на интернет страници енергетског субјекта.

Енергетски субјект из става 1. овог члана, дужан је да у свом општем акту о рачуноводству и рачуноводственим политикама утврди правила за распоређивање заједничких билансних позиција које ће примењивати при изради рачуноводствених интерних обрачуна по делатностима.

Оператори система дужни су да обезбеде тајност комерцијално осетљивих и пословних података енергетских субјеката и купаца природног гаса, као и тајност комерцијално осетљивих података и информација о својим активностима, у складу са овим законом и другим прописима.

Члан 5.

У циљу обезбеђивања сигурности снабдевања природним гасом, енергетски субјекти који обављају енергетске делатности из члана 3. став 1. овог закона, дужни су да обезбеде довољне количине природног гаса потребне за живот и рад грађана и пословање привредних субјеката и њихово снабдевање природним гасом на сигуран, поуздан и квалитетан начин, уважавајући критеријум економичности испоруке.

Члан 6.

Енергетски субјекти који обављају енергетске делатности из члана 3. став 1. тач. 1) – 3) овог закона морају да имају:

- 1) најмање једно запослено лице са положеним стручним испитом из члана 113. овог закона за обављање послова техничког руковођења у објектима за транспорт, дистрибуцију и складиштење природног гаса;
- 2) најмање три запослена лица са положеним стручним испитом из члана 113. овог закона за обављање послова руковања у објектима за транспорт, дистрибуцију и складиштење природног гаса;
- 3) најмање три запослена лица са положеним стручним испитом из члана 113. овог закона за обављање послова одржавања у објектима за транспорт, дистрибуцију и складиштење природног гаса.

Програм недискриминаторног понашања

Члан 7.

Оператор система који послује унутар вертикално интегрисаног предузећа и власник транспортног система који је део вертикално интегрисаног предузећа, доноси Програм недискриминаторног понашања који садржи мере којима се спречава дискриминаторно понашање, обавезе запослених и правила понашања у остваривању недискриминације, ефикасно вршење надзора и редовно извештавање и одређује лице одговорно за надзор над спровођењем овог програма.

Одговорно лице из става 1. овог члана дужно је да састави годишњи извештај о предузетим мерама за остварење програма из става 1. овог члана, да га достави Агенцији и да га објави на интернет страници оператора система, односно вертикално интегрисаног предузећа.

На основу извештаја из става 2. овог члана Агенција може захтевати измену програма из става 1. овог члана.

III. ТРАНСПОРТ ПРИРОДНОГ ГАСА И УПРАВЉАЊЕ ТРАНСПОРТНИМ СИСТЕМОМ

Члан 8.

Транспортни систем природног гаса јесте мрежа гасовода максималног радног притиска већег од 16 bar, осим доводних гасовода, укључујући и лајнпак (у даљем тексту: транспортни систем).

Оператор транспортног система

Члан 9.

Делатност транспорта и управљања транспортним системом за природни гас обавља оператор транспортног система, са правима и обавезама утврђеним овим законом.

Оператор транспортног система послује у складу са принципима објективности, транспарентности и недискриминације, поштујући услове из закона и прописа донетих на основу овог закона.

Организовање оператора транспортног система

Члан 10.

Оператор транспортног система може бити организован као:

- 1) оператор транспортног система у складу са чл. 11. и 12. овог закона;
- 2) независни оператор система у складу са чл. 14 – 18. овог закона или
- 3) независни оператор транспорта у складу са чл. 19 – 25. овог закона.

Оператор транспортног система

Члан 11.

Оператор транспортног система је власник транспортног система.

Оператор транспортног система мора бити самостално правно лице које није део вертикално интегрисаног предузећа и независан је од обављања делатности производње и снабдевања природним гасом.

Члан 12.

Независност оператора транспортног система остварује се на начин да исто лице или лица нису овлашћена да:

1) директно или индиректно управљају субјектима који обављају делатност производње или снабдевања и истовремено директно или индиректно управљају или имају било која друга права над оператором транспортног, односно преносног система или транспортним, односно преносним системом;

2) директно или индиректно управљају над оператором транспортног, односно преносног система или транспортним, односно преносним системом и истовремено директно или индиректно управљају или имају било која друга права над субјектима који обављају делатност производње или снабдевања;

3) именују чланове надзорног одбора или друге органе управљања, као и законске заступнике оператора транспортног, односно преносног система и истовремено директно или индиректно управљају или имају било која друга права над субјектима који обављају делатност производње или снабдевања;

4) истовремено буду чланови надзорног одбора или других органа управљања, или законски заступници оператора транспортног, односно

преносног система и субјекта који обављају делатности производње или снабдевања.

Одредбе става 1. тач. 1) – 3) овог члана посебно се односе на:

- 1) право гласа;
- 2) право именовања чланова надзорног одбора или других органа управљања или законских заступника;
- 3) поседовање већинског удела у власничкој структури.

Под субјектом који обавља делатност производње, односно снабдевања из става 1. овог члана сматра се произвођач, односно снабдевач природног гаса и произвођач, односно снабдевач електричном енергијом.

Комерцијално осетљиви подаци којима располаже оператор транспортног система који је био део вертикално интегрисаног предузећа, односно његови запослени не смеју бити доступни субјектима који обављају било коју од делатности производње и снабдевања.

Представник Републике Србије у скупштини енергетског субјекта који обавља делатност транспорта природног гаса и управљања транспортним системом за природни гас, именује се у складу са законом којим се уређује енергетика.

Представник Републике Србије у скупштини енергетског субјекта из става 1. овог члана, мора испуњавати најмање услове прописане законом којим се уређује енергетика.

Представник Републике Србије у скупштини енергетског субјекта који обавља делатност снабдевања природним гасом, а чији је оснивач Република Србија, је министар надлежан за послове енергетике (у даљем тексту: Министар).

Члан 13.

Изузетно од члана 11. овог закона, ако је транспортни систем пре рока одређеног Уговором о оснивању Енергетске заједнице припадао вертикално интегрисаном предузећу, оператор транспортног система може се организовати или као независни оператор система у складу са чл. 14 – 18. овог закона или као независни оператор транспорта у складу са чл. 19 – 25. овог закона.

Независни оператор система

Члан 14.

Уколико је транспортни систем припадао вертикално интегрисаном предузећу пре рока одређеног Уговором о оснивању Енергетске заједнице, може се на предлог власника транспортног система именовати независни оператор система и у том случају се не примењују одредбе члана 12. ст. 2 – 5. овог закона.

Именовање независног оператора система спроводи се у складу са Уговором о оснивању Енергетске заједнице.

Независни оператор система из члана 13. овог закона дужан је да:

- 1) испуњава услове прописане чланом 12. став 1. овог закона;
- 2) има запослене, финансијска, материјална и техничка средства неопходна за обављање делатности транспорта природног гаса;
- 3) придржава се десетогодишњег плана развоја транспортног система из члана 37. овог закона;

4) обавља делатност транспорта и управљања транспортним системом, у складу са овим законом.

Дужности независног оператора система

Члан 15.

Независни оператор система поред дужности из члана 35. овог закона дужан је и да:

- 1) одобрава и наплаћује приступ треће стране систему у складу са одредбама овог закона;
- 2) управља, одржава и развија транспортни систем;
- 3) планира инвестиције тако да обезбеди дугорочну способност транспортног система да испуни рационалне захтеве за транспортом природног гаса.

Независни оператор система дужан је да развија транспортни систем и одговоран је за планирање, изградњу и пуштање у рад нове инфраструктуре.

Дужности власника транспортног система

Члан 16.

Власник транспортног система на коме делатност транспорта и управљања транспортним системом обавља независни оператор система дужан је да:

- 1) обезбеди сву релевантну сарадњу и подршку независном оператору система у сврху испуњења његових задатака, укључујући посебно све релевантне информације;
- 2) на основу одлуке независног оператора система финансира инвестиције које су предвиђене десетогодишњим планом развоја из члана 37. овог закона или да сагласност да инвестиције финансира друга заинтересована страна укључујући и независног оператора система. Релевантне финансијске аранжмане одобрава Агенција. Пре доношења таквог одобрења, Агенција се консултује са власником транспортног система, независним оператором система и другим заинтересованим странама;
- 3) измирује обавезе које се односе на транспортни систем, али не и обавезе које се односе на послове независног оператора система;
- 4) обезбеди гаранције које ће омогућити финансирање развоја транспортног система, осим инвестиција за које је у складу са тачком 2) овог члана дао сагласност да финансирање преузме друга заинтересована страна укључујући и независног оператора система.

Власник транспортног система, којим управља независни оператор транспортног система, није одговоран за одобрење приступа треће стране и управљање тим приступом, нити за планирање инвестиција.

Члан 17.

Власник транспортног система који је део вертикално интегрисаног предузећа мора бити независан у погледу правне форме, организације и одлучивања од осталих делатности које нису везане за транспорт природног гаса.

Независност власника транспортног система из става 1. овог члана остварује се на начин да:

1) чланови органа управљања субјекта који је власник транспортног система не смеју да буду чланови органа управљања или запослени у предузећу које обавља делатност производње или снабдевања природним гасом;

2) су чланови органа управљања субјекта који је власник транспортног система независни у погледу одлучивања;

3) доноси и прати спровођење програма из члана 7. овог закона.

Чување поверљивих информација независног оператора система и власника транспортног система

Члан 18.

Независни оператор система и власник транспортног система, дужни су да чувају поверљивост комерцијално осетљивих информација добијених током свог пословања, као и да спрече да информације о сопственом пословању које су од комерцијалног значаја буду расположиве на дискриминаторан начин.

Информације из става 1. овог члана не смеју бити расположиве осталим деловима вертикално интегрисаног предузећа, осим ако је то неопходно за њихово обављање делатности. Власник транспортног система, и други делови вертикално интегрисаног предузећа не могу имати заједничке службе, осим служби за обављање административних или информатичких послова.

Обавезе из става 1. овог члана неће негативно утицати на ефикасну конкуренцију и функционисање тржишта.

Независни оператор транспорта

Члан 19.

Уколико је транспортни систем припадао вертикално интегрисаном предузећу пре рока одређеног Уговором о оснивању Енергетске заједнице, може се на предлог вертикално интегрисаног предузећа именовати независни оператор транспорта и у том случају се не примењује члан 12. овог закона.

Именовање независног оператора транспорта спроводи се у складу са Уговором о оснивању Енергетске заједнице.

Независни оператор транспорта дужан је да има запослене, финансијска, материјална и техничка средства неопходна за обављање делатности транспорта и управљања транспортним системом, укључујући транспортни систем и власник је транспортног система.

Није дозвољено радно ангажовање запослених или пружање услуга између независног оператора транспорта и других делова вертикално интегрисаног предузећа, осим ако:

1) пружање тих услуга не доводи до дискриминације корисника транспортног система;

2) су услови за пружање тих услуга уређени програмом из члана 24. овог закона.

На захтев независног оператора транспорта вертикално интегрисано предузеће дужно је да благовремено независном оператору транспорта обезбеди одговарајућа финансијска средства за будуће инвестиције и/или за замену постојећих средстава неопходних за обављање енергетске делатности.

Привредна друштва вертикално интегрисаног предузећа која обављају делатност производње или снабдевања природним гасом не могу директно и индиректно имати удео у независном оператору транспорта.

Независни оператор транспорта не може имати директан и индиректан удео у привредном друштву вертикално интегрисаног предузећа које обавља делатност производње или снабдевања природним гасом, и не може имати право на дивиденде или било коју другу финансијску добит друштва.

Независни оператор транспорта мора бити организован у складу са законом којим се уређују привредна друштва.

Независни оператор транспорта мора се у погледу пословног идентитета, комуникације, заштитног знака и просторија разликовати од вертикално интегрисаног предузећа или било ког његовог дела.

Независни оператор транспорта не може имати заједничке информационе системе или опрему, просторије и системе заштите информација са било којим делом вертикално интегрисаног предузећа, и не може ангажовати иста лица за информационе системе, опрему и системе заштите информација.

Ревизију финансијских извештаја независног оператора транспорта не може да спроводи исти ревизор који спроводи ревизију финансијских извештаја вертикално интегрисаног предузећа или његовог дела.

Члан 20.

Независни оператор транспорта поред дужности из члана 35. овог закона дужан је да:

- 1) пред Агенцијом, корисницима система и осталим учесницима на тржишту иступа у својству оператора транспортног система;
- 2) одобрава и наплаћује приступ треће стране систему, у складу са одредбама овог закона на принципима недискриминације;
- 3) наплаћује услугу транспорта у складу са одредбама овог закона;
- 4) управља, одржава и развија транспортни систем;
- 5) планира инвестиције тако да обезбеди дугорочну способност транспортног система да испуни рационалне захтеве за транспортом природног гаса;
- 6) има самосталне правне, рачуноводствене службе и службу информационих технологија, независно од било ког дела вертикално интегрисаног предузећа.

Члан 21.

Не доводећи у питање одредбе члана 23. овог закона, независни оператор транспорта самостално доноси одлуке о средствима неопходним за управљање, одржавање, развој и изградњу транспортног система, као и одлуке о кредитним задужењима и повећању капитала, независно од вертикално интегрисаног предузећа.

Сви комерцијални и финансијски односи између вертикално интегрисаног предузећа и независног оператора транспорта морају бити засновани на принципу транспарентности и недискриминације.

Независни оператор транспорта доставља Агенцији на увид све своје комерцијалне и финансијске уговоре са вертикално интегрисаним предузећем.

Независни оператор транспорта обавештава Агенцију о расположивим финансијским средствима за планиране инвестиције.

Члан 22.

Чланови органа управљања независног оператора транспорта могу да буду лица која:

- 1) нису директно или индиректно ангажована од стране других делова вертикално интегрисаног предузећа или његових већинских акционара;
- 2) у периоду од три године пре именовања нису директно или индиректно били ангажовани од стране других делова вертикално интегрисаног предузећа или његових већинских акционара;
- 3) након прекида ангажовања од стране оператора транспортног система не заузимају никакав професионални положај и не обављају дужност, немају пословни удео или пословне односе са другим деловима вертикално интегрисаног предузећа, као ни са његовим већинским власником у периоду од најмање четири године;
- 4) немају власнички удео и не остварују другу директну или индиректну финансијску корист од било ког дела вертикално интегрисаног предузећа, а њихова зарада не сме да зависи од активности или пословних резултата вертикално интегрисаног предузећа.

Предлог за именовање чланова органа управљања независни оператор транспорта мора доставити Агенцији, укључујући и услове који се односе на време, трајање и престанак мандата, као и материјална и друга права.

У року од три недеље од дана пријема предлога из става 2. овог члана Агенција може дати примедбе на предлог одлуке о именовању, и то ако:

- 1) постоји сумња у професионалну независност члана органа управљања у смислу става 1. овог члана, као и услове запошљавања, укључујући зараду и остала материјална права;
- 2) у случају превременог престанка мандата постоји сумња по питању оправданости тог превременог престанка.

Одредбе става 2. и става 3. тачка 2) овог члана примењују се и на лица запослена на руководећим местима и лица директно подређена њима, а која се односе на управљање, одржавање, изградњу или развој транспортног система.

Одредбе става 1. тачка 2) овог члана примењују се на најмање половину плус једног члана органа управљања, а друга лица органа управљања могу бити лица која у периоду од шест месеци пре именовања нису директно или индиректно била ангажована од стране других делова вертикално интегрисаног предузећа или његових већинских акционара.

Члан 23.

Чланове надзорног одбора, односно скупштине акционара независног оператора транспорта могу да чине представници вертикално интегрисаног предузећа, представници акционара треће стране и представници других заинтересованих страна, као што су запослени независног оператора транспорта.

Тело из става 1. овог члана доноси одлуке које утичу на вредност имовине независног оператора транспорта, сагласности на годишње и дугорочне финансијске планове, ниво задуживања независног оператора транспорта и износ добити која се исплаћује.

Одредбе члана 22. став 1. тач. 2) – 4) овог закона примењују се најмање на половину чланова тела из става 1. овог члана умањеног за један, а право

Агенције из члана 22. став 3. тачка 2) овог закона примењује се на све чланове тела из става 1. овог члана.

Програм недискриминаторног понашања

Члан 24.

Независни оператор транспорта дужан је да донесе и спроведе Програм недискриминаторног понашања из члана 7. овог закона.

Програмом недискриминаторног понашања се утврђују посебне обавезе запослених у испуњавању тих циљева.

На Програм недискриминаторног понашања сагласност даје Агенција.

Члан 25.

Орган управљања именује правно или физичко лице задужено за праћење Програма недискриминаторног понашања ако испуњава услове из члана 12. став 1. тач. 1) – 3) овог закона, уз претходну сагласност Агенције.

Орган управљања може разрешити лице задужено за праћење Програма недискриминаторног понашања уз претходну сагласност Агенције.

Агенција може одбити предлог за именовање ако лице није довољно независно или нема потребне професионалне капацитете.

Лице из става 1. овог члана дужно је да:

- 1) прати спровођење Програма недискриминаторног понашања;
- 2) састави годишњи извештај о предузетим мерама за остварење Програма недискриминаторног понашања и достави га Агенцији;
- 3) поднесе извештај органу управљања и да препоруке везане за Програм недискриминаторног понашања и његову примену;
- 4) благовремено обавештава Агенцију о свакој битној повреди одредаба Програма недискриминаторног понашања;
- 5) поднесе извештај Агенцији о свим о комерцијалним и финансијским односима између вертикално интегрисаног предузећа и оператора транспортног система;
- 6) достави информације на захтев Агенције.

Лице задужено за праћење Програма недискриминаторног понашања доставља Агенцији предлоге одлука о реализацији појединачних инвестиција у транспортни систем пре достављања органу управљања.

Ако орган управљања не усвоји одлуке што би за последицу имало спречавање или одлагање инвестиција које су у оквиру десетогодишњег плана развоја транспортног система биле предвиђене да се реализују у наредне три године, лице задужено за праћење Програма недискриминаторног понашања дужно је да о томе одмах обавести Агенцију.

Агенција даје сагласност на услове којима се дефинише мандат или запошљавање лица задуженог за праћење Програма недискриминаторног понашања, укључујући и трајање његовог мандата или радног односа, којима се обезбеђује његова независност, укључујући и обезбеђење свих елемената који су му неопходни да испуни своје дужности.

Током трајања мандата, лице задужено за праћење Програма недискриминаторног понашања не сме имати други професионални ангажман,

одговорност или интерес, директно или индиректно, у/са било којим делом вертикално интегрисаног предузећа или са његовим већинским акционарима.

Лице задужено за праћење Програма недискриминаторног понашања може да присуствује свим састанцима руководства или органа управљања независног оператора транспорта, надзорног одбора и скупштине, који су обавезни да га обавесте о заказаним састанцима и доставе материјал неопходан за састанак.

Лице задужено за праћење Програма недискриминаторног понашања присуствује свим састанцима на којима се разматрају следећа питања:

1) услови за приступ систему за транспорт природног гаса, а посебно у вези са ценом приступа систему, услуге везане за приступ систему, расподела капацитета и управљање преоптерећењем, транспарентност, балансирање и секундарно тржиште;

2) текући пројекти који се односе на управљање, одржавање и развој транспортног система, укључујући инвестиције у нове интерконекторе и прикључке;

3) куповина и продаја природног гаса за потребе обезбеђивања сигурног рада транспортног система, обезбеђивања сопствене потрошње природног гаса, балансирања система и надокнаду губитака у транспортном систему.

Лице задужено за праћење Програма недискриминаторног понашања прати усклађеност независног оператора транспорта са одредбама овог закона које се односе на поверљивост независног оператора транспорта и власника транспортног система.

Лице задужено за праћење Програма недискриминаторног понашања има приступ свим битним подацима и службама независног оператора транспорта, као и свим информацијама које су му неопходне за испуњавање прописаних задатака.

Лице задужено за праћење Програма недискриминаторног понашања има приступ службама независног оператора транспорта без претходне најаве.

Уз претходну сагласност Агенције орган управљања може да разреши дужности лице задужено за праћење Програма недискриминаторног понашања. У случају недовољне независности или недовољних професионалних капацитета лица за праћење Програма недискриминаторног понашања Агенција може да захтева да се оно разреши дужности.

Сертификација и одређивање оператора транспортног система

Члан 26.

Пре него што правно лице добије лиценцу и тиме буде одређено за оператора транспортног система, мора бити сертифициковано у складу са овим законом.

У поступку сертификације утврђује се испуњеност услова, и то:

1) за оператора транспортног система у складу са чл. 11. и 12. овог закона;

2) за независног оператора система у складу са чл. 14 – 18. овог закона;

3) за независног оператора транспорта у складу са чл. 19 – 25. овог закона.

Поступак сертификације покреће се на:

1) захтев правног лица које још није сертифициковано као оператор транспортног система;

2) захтев Агенције ако правно лице не поднесе захтев за сертификацију или

3) образложен захтев Секретаријата Енергетске заједнице у складу са Уговором о оснивању Енергетске заједнице.

Члан 27.

Поступак сертификације спроводи Агенција и доноси одлуку о сертификацији оператора транспортног система у складу са овим законом и подзаконским прописом, донетим на основу закона којим се уређује енергетика, којим су уређени лиценца за обављање енергетске делатности и сертификација.

Члан 28.

Агенција је дужна да донесе прелиминарну одлуку о сертификацији оператора транспортног система у року од четири месеца од дана подношења захтева из члана 26. став 3. тач. 1) и 3) овог закона.

У случају да Агенција у року из става 1. овог члана не донесе одлуку из става 1. овог члана, сматра се да је сертификација одобрена.

Прелиминарну одлуку о сертификацији оператора транспортног система са пратећом документацијом Агенција је дужна да без одлагања достави Секретаријату Енергетске заједнице у складу са Уговором о оснивању Енергетске заједнице, ради давања мишљења.

Ако у року од четири месеца од дана достављања прелиминарне одлуке о сертификацији Секретаријат Енергетске заједнице у складу са Уговором о оснивању Енергетске заједнице не достави мишљење сматра се да је сагласан са одлуком Агенције.

У року од два месеца од пријема мишљења Секретаријата Енергетске заједнице у складу са Уговором о оснивању Енергетске заједнице, Агенција доноси коначну одлуку о сертификацији оператора транспортног система, узимајући у обзир то мишљење.

Коначна одлука Агенције и мишљење Секретаријата Енергетске заједнице у складу са Уговором о оснивању Енергетске заједнице објављују се заједно у „Службеном гласнику Републике Србије” и на интернет страницама оператора транспортног система и Агенције.

У случају када коначна одлука Агенције одступа од мишљења Секретаријата Енергетске заједнице у складу са Уговором о оснивању Енергетске заједнице, Агенција заједно са одлуком и мишљењем из става 6. овог члана објављује и образложење за такву одлуку.

Члан 29.

Сертифициковани оператор транспортног система дужан је да обавести Агенцију о свим планираним променама које могу захтевати поновну процену испуњености захтева из члана 10. овог закона.

Агенција је дужна да непрекидно прати да ли сертификовани оператор транспортног система испуњава захтеве из члана 10. овог закона и покреће нови поступак сертификације у следећим случајевима:

- 1) када је оператор транспортног система обавести о променама из става 1. овог члана;
- 2) када има сазнања о планираним променама које представљају разлог за нови поступак сертификације или које могу довести или су довеле до повреде одредби овог закона о раздвајању оператора транспортног система;
- 3) када Секретаријат Енергетске заједнице у складу са Уговором о оснивању Енергетске заједнице поднесе образложен захтев.

Члан 30.

Поступак сертификације из члана 29. овог закона спроводи се у складу са чл. 27. и 28. овог закона.

Члан 31.

Оператор транспортног система и произвођач природног гаса или енергетски субјекти који обављају делатност снабдевања електричном енергијом и природним гасом, дужни су да Агенцији доставе све податке и све документе неопходне за поступак сертификације оператора транспортног система.

Агенција је дужна да чува поверљивост комерцијално осетљивих података из става 1. овог члана.

Сертификација оператора транспортног система у вези са трећим земљама

Члан 32.

На поступак сертификације започет на основу захтева за сертификацију који подноси власник транспортног система или оператор транспортног система којег контролише особа или особе из треће државе или трећих држава, примењују се одредбе чл. 27, 27. и 33. овог закона.

Агенција о захтеву без одлагања обавештава Министарство и Секретаријат Енергетске заједнице у складу са Уговором о оснивању Енергетске заједнице, као и о свим околностима које би могле имати за последицу да особа или особе из треће државе или трећих држава преузму контролу над транспортним системом или оператором транспортног система.

Оператор транспортног система дужан је да обавести Агенцију о свим околностима које би довеле до чињенице да лице или лица из треће земље или трећих земаља стекну контролу над оператором транспортног система или транспортним системом.

Члан 33.

Агенција ће одбити сертификацију оператора транспортног система који контролише једно или више лица из треће земље или трећих земаља, у случају да:

- 1) оператор транспортног система не испуњава захтеве из члана 10. овог закона;
- 2) додела сертификата угрожава сигурност снабдевања природним гасом Републике Србије и држава потписница Уговора о оснивању Енергетске заједнице.

Агенција ће при разматрању става 1. тачка 2) овог члана посебно узети у обзир одредбе:

1) међународног права и обавеза у вези са трећим земљама, укључујући и споразуме закључене са једном или више трећих земаља чији потписник је и нека од уговорних страна из Уговора о оснивању Енергетске заједнице, које произлазе из потврђених међународних уговора и односе се на питања сигурности снабдевања;

2) права и обавезе Републике Србије у вези са том трећом земљом који произлазе из споразума закључених са том земљом, као и уговори које је Република Србија потписала у поступку европских интеграција;

3) друге конкретне чињенице и околности у вези са конкретним случајем или трећом земљом.

Приликом доношења одлуке о сертификацији Агенција узима у обзир и мишљење Министарства о утицају на сигурност снабдевања Републике Србије или држава потписница Уговора о оснивању Енергетске заједнице.

Министарство може затражити од Агенције да донесе коначну одлуку у складу са мишљењем у случају да издавање сертификата угрожава сигурност снабдевања Републике Србије или држава потписница Уговора о оснивању Енергетске заједнице или представља опасност по безбедност Републике Србије.

У случају да коначна одлука није у складу са мишљењем Секретаријата Енергетске заједнице у складу са Уговором о оснивању Енергетске заједнице, Агенција је дужна да објави и образложење за доношење такве одлуке на начин прописан чланом 28. овог закона.

Агенција има право да одбије захтев за сертификацију у случају да издавање сертификата угрожава сигурност снабдевања Републике Србије или држава потписница Уговора о оснивању Енергетске заједнице или представља опасност по безбедност Републике Србије.

Одговорности и дужности оператора транспортног система

Члан 34.

Оператор транспортног система одговоран је за:

1) сигуран и поуздан рад транспортног система и квалитет испоруке природног гаса;

2) безбедан рад транспортног система природног гаса;

3) управљање транспортним системом, на начин који обезбеђује сигурност испоруке природног гаса;

4) развој којим се обезбеђује дугорочна способност транспортног система да испуни рационалне захтеве за транспортом природног гаса;

5) координиран рад транспортног система са другим транспортним, односно дистрибутивним системима и складиштем природног гаса;

6) балансирање система, ако је одговоран за уређивање и администраирање тржишта природног гаса;

7) недискриминаторни приступ транспортном систему;

8) исправност и поузданост мерења природног гаса на местима примопредаје у и из транспортног система.

Оператор транспортног система који има највећи број излаза са транспортног система одговоран је за уређивање и администрирање тржишта природног гаса.

Влада ће на предлог Министарства одредити оператора транспортног система из става 2. овог члана.

Члан 35.

Оператор транспортног система дужан је да:

- 1) одржава и развија транспортни систем;
- 2) донесе и примењује правила о раду транспортног система;
- 3) сваке године донесе план развоја транспортног система за период од најмање десет година и усклади га са планом развоја повезаних система и са захтевима за прикључење објеката складишта, произвођача и купаца;
- 4) сваке године донесе план инвестиција у транспортни систем за период од три године;
- 5) донесе Програм за обезбеђивање недискриминаторног понашања, одреди лице одговорно за надзор над спровођењем овог програма, услове мандата или запошљавања овог лица и сачини годишњи извештај;
- 6) набавља природни гас за потребе обезбеђивања сигурног рада система и за надокнаду губитака у транспортном систему на принципима минималних трошкова, транспарентности и недискриминације;
- 7) купује и продаје природни гас за потребе балансирања система, односно уравнотежења количине природног гаса коју је, за потребе корисника, преузео у транспортни систем у тачки улаза и испоручио са транспорта у тачки излаза, на принципима минималних трошкова, транспарентности и недискриминације;
- 8) користи лајнпак за потребе балансирања система, обезбеђивања сигурног рада система и за надокнаду губитака у транспортном систему;
- 9) балансира систем на принципима минималних трошкова, транспарентности и недискриминације;
- 10) предузима прописане мере безбедности у току коришћења транспортног система и других капацитета који су у функцији транспортног система;
- 11) доноси одлуку о цени за приступ транспортном систему у складу са законом којим се уређује енергетика и прописом из члана 42. тачка 5) овог закона;
- 12) одређује цену природног гаса за потребе балансирања система у складу са правилима о раду транспортног система;
- 13) не прави дискриминацију између корисника или група корисника транспортног система, а нарочито не фаворизује са њим повезане енергетске субјекте;
- 14) корисницима транспортног система пружа информације, како би остварили ефикасан приступ систему на принципима транспарентности и недискриминације;
- 15) обезбеди поверљивост комерцијално осетљивих информација добијених током обављања делатности и да информације које могу обезбедити предност на тржишту објављује на недискриминаторан начин;

16) прикупља и објављује податке и информације неопходне за испуњавање прописаних обавеза по питању транспарентности и праћењу тржишта природног гаса у складу са законом којим се уређује енергетика, овим законом и подзаконским актима донетим на основу овог закона и правилима о раду транспортног система природног гаса;

17) крајњем купцу или његовом снабдевачу, на захтев крајњег купца, достави податке о потрошњи природног гаса у објектима тог купца на обрасцу и по поступку у складу са актом Агенције којим је прописан поступак остваривања права на приступ подацима о сопственој потрошњи купца природног гаса;

18) води евиденцију података потребних за утврђивање показатеља квалитета испоруке и снабдевања природним гасом и доставља Агенцији извештај у складу са правилима о техничким и комерцијалним показатељима и регулисању квалитета испоруке и снабдевања природним гасом;

19) утврди техничко-технолошке услове за повезивање објеката, уређаја и постројења у јединствен систем;

20) прати сигурност испоруке и снабдевања и Министарству доставља податке за извештај о сигурности снабдевања;

21) предузима мере за повећање енергетске ефикасности и заштиту животне средине;

22) размењује информације неопходне за безбедно и сигурно функционисање система са другим операторима система;

23) сарађује са операторима других система и другим релевантним заинтересованим странама, у циљу успостављања регионалног тржишта природног гаса и либерализације тржишта;

24) Агенцији доставља податке и документацију неопходне за њен рад, у року који не може бити краћи од осам дана од дана пријема захтева, у складу са законом којим се уређује енергетика;

25) донесе акт о ценама нестандартних услуга, на који сагласност даје Агенција и који се објављује на интернет страници оператора система;

26) Агенцији доставља податке о промени снабдевача и степену отворености тржишта;

27) достави податке потребне за уређивање и администрирање тржишта природног гаса оператору транспортног система из члана 34. став 2. овог закона;

28) у зависности од степена одступања од прописаног квалитета испоруке, плати накнаду крајњем купцу у складу са правилима из члана 146. овог закона;

29) поступа у складу са дужностима прописаним овим законом, прописима донетим на основу овог закона, законом којим се уређује коришћење обновљивих извора енергије, као и законом којим се уређују енергетска ефикасност и рационална употреба енергије;

30) уређује друга питања неопходна за рад транспортног система.

Оператор транспортног система природног гаса чији је оснивач Република Србија дужан је и да:

1) на основу општих годишњих циљева у складу са законом којим се уређује енергетика дефинише и разради посебне циљеве са кључним показатељима учинка и идентификује ризике за остварење тих циљева;

2) достави Републичкој комисији ради давања сагласности средњорочни и годишњи план пословања у складу са законом којим се уређује енергетика.

Дужности из става 1. тач. 6), 7), 8) и 11) овог члана има само оператор транспортног система који је одговоран за уређивање и администрирање тржишта природног гаса.

Члан 36.

Оператор транспортног система не може да купује и продаје природни гас осим у случају обезбеђивања потребних количина природног гаса за прво пуњење система, сопствену потрошњу природног гаса, балансирање система и надокнаду губитака у транспортном систему.

Развој транспортног система и овлашћење за доношење инвестиционих одлука

Члан 37.

Оператор транспортног система дужан је да сваке године поднесе Агенцији на сагласност десетогодишњи план развоја транспортног система у складу са Стратегијом развоја енергетике Републике Србије и Програмом остваривања Стратегије развоја енергетике Републике Србије, који су уређени законом којим се уређује енергетика, базиран на прогнозираним потребама за природним гасом и консултацијама са свим заинтересованим странама.

При изради десетогодишњег плана развоја оператор транспортног система узима у обзир планирану производњу, потрошњу и размену природног гаса са другим земљама.

План из става 1. овог члана мора бити усаглашен са планом развоја повезаних транспортних система, производње природног гаса, складишта и дистрибутивних система.

Десетогодишњи план развоја транспортног система садржи ефикасне мере ради обезбеђења стабилности система и сигурности снабдевања.

План из става 1. овог члана са трогодишњим планом инвестиција треба да:

1) укаже на потребе за изградњом и реконструкцијом најважније инфраструктуре транспортног система коју треба изградити или реконструисати у наредних десет година;

2) садржи све инвестиције за које је донета одлука о реализацији и које су у току, као и инвестиције које ће се реализовати у периоду од наредне три године;

3) одреди рокове за реализацију свих инвестиционих пројеката;

4) садржи ефикасне мере којима се остварује адекватност система и сигурност снабдевања.

Члан 38.

Агенција је дужна да организује консултације о плану из члана 37. став 1. овог закона са постојећим и потенцијалним корисницима система, на непристрасан и транспарентан начин, о чему мора објавити резултат, а посебно могуће потребе за инвестицијама.

Агенција може да захтева од потенцијалних корисника који учествују у консултацијама да образложе да су потенцијални корисници.

Агенција је дужна да проверава да ли десетогодишњи план развоја транспортног система обухвата све потребе за улагањем које су утврђене у поступку консултација.

Агенција може од оператора система захтевати да измени и допуни десетогодишњи план развоја.

Агенција је дужна да након давања сагласности на план из члана 37. став. 1. овог закона на својој интернет страници објави резултате консултација и евентуалне измене десетогодишњег плана развоја.

Агенција прати и оцењује реализацију десетогодишњег плана развоја транспортног система.

Члан 39.

У случају да оператор транспортног система не реализује инвестицију коју је требало да реализује у року од три године у складу са планом из члана 37. овог закона, осим ако су у питању разлози ван његове контроле, Агенција ће предузети једну од следећих мера да би осигурала реализацију планираних инвестиција ако су те инвестиције још увек неопходне на основу најновијег десетогодишњег плана развоја:

- 1) да затражи од оператора транспортног система реализацију предметне инвестиције;
- 2) да организује тендерску процедуру за избор најповољнијег инвеститора заинтересованог за предметну инвестицију;
- 3) да обавезе оператора транспортног система да прихвати повећање капитала ради финансирања неопходне инвестиције и да дозволи независном инвеститору да учествује у том капиталу.

Напредни мерни системи

Члан 40.

Оператор транспортног система утврђује техничке захтеве за увођење разних облика напредних мерних система и анализира техничку и економску оправданост увођења напредних система мерења, ефекте на развој тржишта и користи за појединачне категорије крајњих купаца природног гаса.

На основу анализе из става 1. овог члана, оператор транспортног система ће израдити план имплементације економски оправданих облика напредних мерних система и доставити га Агенцији ради прибављања мишљења.

Оператор транспортног система ће планом развоја система обухватити увођење напредних мерних система у складу са планом имплементације, за период за који се план развоја доноси.

Планом имплементације из става 2. овог члана, оператор транспортног система ће обухватити сва места примопредаје са транспортног система.

Правила о раду транспортног система природног гаса

Члан 41.

Правилима о раду транспортног система природног гаса уређују се:

- 1) начин планирања развоја транспортног система;
- 2) технички услови за прикључење на транспортни систем;
- 3) услови за поуздан и сигуран рад транспортног система;

- 4) одржавање објеката;
- 5) мерење и захтеви у погледу мерне опреме;
- 6) приступ транспортном систему;
- 7) инструменти обезбеђења плаћања и критеријуми за утврђивање износа и периода за који се тражи, начин обрачуна и плаћање;
- 8) расподела капацитета на принципу недискриминације и транспарентности;
- 9) секундарна трговина капацитетима;
- 10) поступци управљања загушењима;
- 11) размена информација о процени дневних преузимања корисника система и других података;
- 12) расподела испоручених дневних количина природног гаса по корисницима и извештавање корисника система;
- 13) виртуелна тачка у систему у којој корисници могу променити права власништва на природном гасу и обавештавање о трговини природним гасом;
- 14) номинације, реноминације, упаривање;
- 15) начин размене и усаглашавања података, информација и услова рада са другим операторима система;
- 16) балансирање система, обрачун и плаћање накнаде за неутралност балансирања;
- 17) услови за утврђивање унутар дневних обавеза;
- 18) ограничење и прекид капацитета;
- 19) управљање у случају поремећаја у систему;
- 20) објављивање података и техничких информација;
- 21) размена обавештења између оператора транспортног система и корисника система;
- 22) врста и начин достављања података које учесници на тржишту достављају оператору система;
- 23) права и обавезе корисника и оператора транспортног система;
- 24) процедура решавања спорова из уговора о транспорту;
- 25) модел уговора о транспорту и друга питања неопходна за рад транспортног система и функционисање и администрирање тржишта.

Одредбе става 1. тач. 13) и 16) овог члана примењују се само на оператора транспортног система који је одговоран за уређивање и администрирање тржишта природног гаса.

Правила из става 1. овог члана објављују се на интернет страници оператора транспортног система природног гаса и Агенције.

Агенција објављује одлуку о давању сагласности на правила из става 1. овог члана у „Службеном гласнику Републике Србије”.

Мрежна правила

Члан 42.

Влада, на предлог Министарства, уређује мрежна правила која се односе на приступ мрежи за транспорт природног гаса на националном, регионалном и европском тржишту природног гаса, у вези са:

- 1) прорачуном и расподелом капацитета за транспорт природног гаса;
- 2) поступцима за управљање загушењима и објављивању података и техничких информација за приступ систему за транспорт природног гаса;
- 3) међусобном сарадњом оператора транспортних система и правилима за размену података за рад међусобно повезаних система за транспорт гаса;
- 4) балансирањем транспортног система за природни гас;
- 5) правилима у вези са хармонизованим тарифама за транспорт гаса.

Члан 43.

Прописом из члана 42. тачка 1) овог закона уређују се мрежна правила у вези са прорачуном и расподелом капацитета, успостављање механизма за расподелу постојећих и додатних капацитета, начин сарадње суседних оператора транспортних система у циљу расподеле и уговарања транспортних капацитета узимајући у обзир општа комерцијална и техничка правила расподеле капацитета, стандардне механизме за расподелу капацитета која обухвата поступак аукција на тачкама интерконеције и стандардне капацитетне производе које се на тим аукцијама нуде и расподељују, алтернативни механизам расподеле додатних капацитета и друга питања од значаја за прорачун и расподелу капацитета за транспорт природног гаса.

Прописом из члана 42. тачка 2) овог закона уређују се мрежна правила у вези са поступцима за управљање загушењима и објављивање података и техничких информација за приступ систему за транспорт природног гаса, поступци за управљање загушењима, информације и рокови у којима се оне објављују ради пружања услуга у вези са приступом систему за транспорт природног гаса.

Прописом из члана 42. тачка 3) овог закона уређују се мрежна правила у вези са међусобном сарадњом оператора транспортних система и правилима за размену података за рад међусобно повезаних система за транспорт гаса.

Прописом из члана 42. тачка 4) овог закона уређују се мрежна правила у вези са балансирањем система (балансна правила), укључујући правила о процедурама за номиновање, накнадама за дебаланс, процесима измирења у вези са дневним накнадама за дебаланс и оперативном балансирању између оператора система за транспорт природног гаса.

Прописом из члана 42. тачка 5) овог закона уређују се мрежна правила за примену методологије за утврђивање референтне цене, захтеви за спровођење јавних консултација и објављивање информација у вези са методологијом за одређивање референтне цене (цене приступа транспортном систему за непрекидни годишњи капацитет) и правила за обрачун резервних цена за стандардне капацитетне производе.

Члан 44.

Прописи из члана 42. овог закона примењују се на свим тачкама интерконеције које су интерконектори који повезују систем за транспорт природног гаса у Републици Србији са транспортним системом суседне

потписнице Уговора о оснивању Енергетске заједнице и транспортним системом државе чланице.

Члан 45.

Агенција је овлашћена да:

1) у складу са прописом из члана 42. тачка 1) овог закона:

- (1) одлучује о предузимању примерених мера којима се ограничава право одређеног корисника система да унапред захтева капацитет на тачкама интерконеције унутар Републике Србије, као и да у циљу спречавања затварања низгасног тржишта захтева издвајање већег процента капацитета са краћим трајањем ради његове расподеле;
- (2) одређује ниво фактора за дати ниво понуде пројекта додатног капацитета транспортног система и одлучује о издвајању дела додатног капацитета од расподеле на тачкама интерконеције ако оцени да је потребно;
- (3) даје сагласност на предлог пројекта додатног капацитета и објављује усаглашену одлуку о предлогу пројекта са образложењем на својој интернет страници;
- (4) даје сагласност на примену алтернативног механизма расподеле капацитета, на висину накнаде за покривање стварних трошкова спровођења поступка испитивања интересовања тржишта, усаглашене механизме за прерасподелу прихода од додатног капацитета као и споразуме оператора транспортних система којима се уговара скраћење минималног рока за најаву прекида;

2) у складу са прописом из члана 42. тачка 2) овог закона донесе акт о престанку примене непрекидног дан унапред „користи или изгуби” механизма на одређеној тачки интерконеције, о престанку примене програма прекомерне понуде и повратног откупа захтева, о примени ограничења у погледу измене номинације и акт којим обавезује оператора транспортног система да у случају уговорног загушења расподељује целокупан или део дугорочног неискоришћеног капацитета корисника система.

3) у складу са прописом из члана 42. тачка 3) овог закона:

- (1) одлучује о мерама за уклањање ограничења у прекограничној трговини насталих због одступања од прописаног квалитета природног гаса;
- (2) даје сагласност на споразуме оператора транспортног система о примени мера за уклањање ограничења прекограничне трговине због разлика у квалитету природног гаса или разлика у поступцима одоризације гаса, као и на предлоге оператора транспортног система за уклањање ограничења у прекограничној трговини;

4) у складу са прописом из члана 42. тачка 4) овог закона:

- (1) одређује у зони балансирања страну која врши процене дневних количина природног гаса испоручених на местима испоруке без дневног мерења;
- (2) одобрава примену привремених мера за балансирање;
- (3) одобрава примену балансних услуга;

- (4) даје сагласност оператору транспортног система да тргује природном гасом у суседној зони балансирања.

Агенција може да доноси и друге одлуке, сагласности и одобрења на која је овлашћена прописима из члана 42. тач. 1) – 4) овог закона.

Када оператор транспортног система уреди у правилима о раду транспортног система спровођење појединачних захтева утврђених у прописима из члана 42. тач. 1) – 4) овог закона за које је прописана обавеза прибављања одобрења, сагласности или другог акта Агенције, Агенција о примени тих захтева одлучује једним актом којим даје сагласност на правила о раду транспортног система природног гаса.

Агенција може да захтева од оператора транспортног система да измени правила о раду транспортног система.

Члан 46.

Агенција у складу са законом којим се уређује енергетика, овим законом и прописом из члана 42. тачка 5) овог закона:

- 1) доноси методологију за одређивање цене приступа транспортном систему за природни гас;
- 2) даје сагласност на цене приступа транспортном систему за природни гас.

Ако више од једног оператора транспортног система обавља делатност транспорта и управљања транспортним системом на територији Републике Србије по регулисаним ценама у смислу закона којим се уређује енергетика, и ако је овим операторима у методологији из става 1. тачка 1) овог члана одређена обавеза њене заједничке примене, Агенција:

- 1) доноси одлуку о заједничким ценама приступа транспортним системима за природни гас посматраним као целина, коју објављује у „Службеном гласнику Републике Србије”, с тим да ову одлуку са образложењем објављује на својој интернет страници;
- 2) у циљу поравнања израчунава износ разлике прихода остварених применом акта о заједничким ценама из тачке 1) овог става и применом методологије за регулаторни период и одређује оператора транспортног система који има обавезу надокнаде разлике.

Агенција даје сагласност на споразуме оператора транспортних система о расподели аукцијске премије од продаје производа спојеног капацитета.

Агенција доноси одлуку да ли се примењује обавезна минимална премија и на којим аукцијама се она примењује.

Члан 47.

Агенција спроводи и учествује у јавним консултацијама, размењује и прибавља мишљења суседних регулаторних тела и извештава надлежне органе у складу са Уговором о оснивању Енергетске заједнице када је овлашћена прописима из члана 42. овог закона.

IV. ДИСТРИБУЦИЈА ПРИРОДНОГ ГАСА И УПРАВЉАЊЕ ДИСТРИБУТИВНИМ СИСТЕМОМ

Члан 48.

Дистрибутивни систем природног гаса чини мрежа гасовода максималног радног притиска једнаког или мањег од 16 bar, укључујући и лајнпак.

Члан 49.

Делатност дистрибуције и управљања дистрибутивним системом природног гаса обавља оператор дистрибутивног система, са правима и обавезама у складу са овим законом.

Оператор дистрибутивног система послује у складу са принципима објективности, транспарентности и недискриминације, поштујући услове из закона и прописа донетих на основу овог закона.

Раздвајање оператора дистрибутивног система

Члан 50.

Оператор дистрибутивног система који је део вертикално интегрисаног предузећа мора бити независан у смислу правне форме, организације и одлучивања од других делатности које нису повезане са делатношћу дистрибуције.

Независност оператора дистрибутивног система из става 1. овог члана не укључује обавезу да се власништво над средствима дистрибутивног система одвоји од вертикално интегрисаног предузећа.

Независност оператора дистрибутивног система осигурава се на следећи начин:

1) лица која су одговорна за управљање оператором дистрибутивног система не могу учествовати у органима управљања вертикално интегрисаног предузећа који су директно или индиректно одговорни за делатност производње, транспорта или снабдевања природним гасом;

2) предузимањем мера које обезбеђују да су професионални интереси лица одговорних за управљање оператором дистрибутивног система узети у обзир на начин којим се обезбеђује њихова независност у раду;

3) оператор дистрибутивног система доноси одлуке, независно од вертикално интегрисаног предузећа, по питању средстава потребних за погон, одржавање и развој система;

4) оператор дистрибутивног система самостално доноси одлуке о текућем пословању, односно одлуке о изградњи или унапређењу дистрибутивне мреже ако су у оквирима одобреног финансијског плана;

5) оператор дистрибутивног система мора да располаже запосленима, финансијским, материјалним и техничким средствима неопходним за испуњавање дужности прописаних овим законом.

Независност оператора дистрибутивног система не утиче на право вертикално интегрисаног предузећа да оператору одобрава годишњи финансијски план и поставља границе његове задужености.

Вертикално интегрисано предузеће не може утицати на рад и пословање, нити утицати на одлуке које се односе на изградњу или развој система оператора дистрибутивног система.

Оператор дистрибутивног система дужан је да донесе Програм недискриминаторног понашања који садржи мере у циљу спречавања дискриминаторног понашања, начин праћења његовог поштовања и обавезе запослених за постизање постављених циљева у складу са чланом 7. овог закона.

Лице одговорно за праћење Програма недискриминаторног понашања оператора дистрибутивног система је потпуно независно и има приступ свим потребним информацијама којима располаже оператор дистрибутивног система.

Члан 51.

Активности оператора дистрибутивног система који је део вертикално интегрисаног предузећа прати Агенција, ради спречавања да се коришћењем положаја у вертикално интегрисаном предузећу наруши тржишна конкуренција.

Оператор дистрибутивног система који је део вертикално интегрисаног предузећа у својим комуникацијама и својим пословним именом мора направити разлику у погледу свог идентитета у односу на енергетски субјект који се бави снабдевањем природним гасом у истом вертикално интегрисаном предузећу.

Унутар вертикално интегрисаног предузећа није дозвољено међусобно субвенционисање субјеката који се баве различитим енергетским и неенергетским делатностима, ради омогућавања конкуренције и избегавања дискриминације корисника или група корисника система.

Члан 52.

Одредбе чл. 50. и 51. овог закона не примењују се на оператора дистрибутивног система на чији систем је прикључено мање од 100.000 крајњих купаца.

Одговорности и дужности оператора дистрибутивног система

Члан 53.

Оператор дистрибутивног система одговоран је за:

- 1) сигуран и поуздан рад дистрибутивног система и квалитет испоруке природног гаса;
- 2) безбедан рад дистрибутивног система природног гаса;
- 3) развој којим се обезбеђује дугорочна способност дистрибутивног система да испуни потребе за дистрибуцијом природног гаса на економски оправдан начин;
- 4) изградњу прикључка на дистрибутивни систем;
- 5) давање информација енергетским субјектима и корисницима дистрибутивног система које су потребне за ефикасан приступ дистрибутивном систему, на принципима транспарентности и недискриминације;
- 6) недискриминаторни приступ дистрибутивном систему;
- 7) управљање дистрибутивним системом, на начин који обезбеђује сигурност испоруке природног гаса;
- 8) исправност и поузданост мерења испорученог природног гаса.

Члан 54.

Оператор дистрибутивног система дужан је да:

- 1) одржава и развија дистрибутивни систем;
- 2) донесе и примењује правила о раду дистрибутивног система;
- 3) сваке године донесе план развоја дистрибутивног система за период од најмање пет година усклађен са планом развоја повезаних система и са захтевима за прикључење;
- 4) сваке године донесе план инвестиција у дистрибутивни систем за период од три године;
- 5) донесе Програм недискриминаторног понашања и сачини годишњи извештај из члана 7. овог закона;
- 6) Министарству доставља податке за извештај о сигурности снабдевања;
- 7) донесе одлуку о цени за приступ дистрибутивном систему у складу са законом којим се уређује енергетика;
- 8) објави цене прикључења у складу са методологијом коју је донела Агенција у складу са законом којим се уређује енергетика;
- 9) доноси план за смањење губитака у систему ако су губици изнад технички оправданог нивоа;
- 10) набавља природни гас за надокнаду губитака у дистрибутивној мрежи на принципима минималних трошкова, транспарентности и недискриминације;
- 11) не прави дискриминацију између корисника или група корисника дистрибутивног система, а нарочито не фаворизује са њим повезане енергетске субјекте;
- 12) води евиденцију података потребних за утврђивање показатеља квалитета испоруке и снабдевања природним гасом и доставља Агенцији извештај у складу са правилима о праћењу техничких и комерцијалних показатеља и регулисања квалитета испоруке и снабдевања природним гасом која је донела Агенција у складу са законом којим се уређује енергетика;
- 13) корисницима дистрибутивног система пружа информације, како би остварили ефикасан приступ систему на принципима транспарентности и недискриминације;
- 14) сваке године, најкасније до 31. јануара, утврди листу купаца који испуњавају услове за статус малог купца, на основу остварене потрошње у претходној календарској години и о томе обавести мале купце и јавног снабдевача;
- 15) одржава ажурну базу података о крајњим купцима и њиховим снабдевачима за сва места испоруке са свог система;
- 16) обезбеди поверљивост комерцијално осетљивих информација добијених током обављања делатности и да информације које могу обезбедити предност на тржишту објављује на недискриминаторан начин;
- 17) крајњем купцу или његовом снабдевачу, на захтев крајњег купца, достави податке о потрошњи природног гаса у објектима тог купца на обрасцу и по поступку у складу са актом Агенције којим је уређен поступак остваривања права на приступ подацима о сопственој потрошњи купца природног гаса;

18) информације о трговини природним гасом добијене од трећих лица не користи у пословима који се односе на приступ систему;

19) верификује и доставља податке оператору транспортног система и оператору транспортног система из члана 34. став 2. овог закона неопходне за администрирање тржишта природног гаса у складу са правилима о раду транспортног система;

20) предузима прописане мере безбедности у току коришћења дистрибутивног система;

21) размењује информације неопходне за безбедно и сигурно функционисање система са другим операторима система;

22) Агенцији доставља податке и документацију неопходне за њен рад, у року који не може бити краћи од осам дана од дана пријема захтева, у складу са законом којим се уређује енергетика;

23) предузима мере за повећање енергетске ефикасности и заштиту животне средине;

24) донесе акт о ценама нестандартних услуга, на који сагласност даје Агенција и који се објављује на интернет страници оператора система;

25) Агенцији доставља податке о промени снабдевача и степену отворености тржишта;

26) у зависности од степена одступања од прописаног квалитета испоруке, плати накнаду крајњем купцу у складу са правилима из члана 146. овог закона;

27) сваке године донесе план преузимања мерних уређаја, односно мерно-регулационих станица у објектима постојећих купаца, односно произвођача;

28) Агенцији доставља шестомесечни извештај о планираним и предузетим активностима на реализацији плана из тачка 9) овог става;

29) поступа у складу са дужностима прописаним законом којим се уређује коришћење обновљивих извора енергије, као и законом којим се уређују енергетска ефикасност и рационална употреба енергије;

30) уређује друга питања неопходна за рад дистрибутивног система и функционисање тржишта.

Одредба става 1. тачка 5) овог члана примењује се само на оператора дистрибутивног система на чији систем је прикључено више од 100.000 крајњих купаца.

Оператор дистрибутивног система на чији је систем прикључено више од 100.000 крајњих купаца доставља Агенцији на сагласност акте из става 1. тач. 3) и 4) овог члана.

Члан 55.

Оператор дистрибутивног система природног гаса не може да купује и да продаје природни гас, осим за прво пуњење система, за потребе обезбеђивања сопствене потрошње природног гаса и губитака у дистрибутивном систему.

Напредни мерни системи

Члан 56.

Оператор дистрибутивног система утврђује техничке захтеве за увођење разних облика напредних мерних система у складу са прописом из члана 140.

овог закона и анализира техничку и економску оправданост увођења напредних система мерења, ефекте на развој тржишта и користи за појединачне категорије крајњих купаца природног гаса.

На основу анализе из става 1. овог члана, оператор дистрибутивног система ће изградити план имплементације економски оправданих облика напредних мерних система и доставити га Агенцији ради прибављања мишљења.

Оператор дистрибутивног система ће планом развоја система обухватити увођење напредних мерних система у складу са планом имплементације, за период за који се план развоја доноси.

Правила о раду дистрибутивног система природног гаса

Члан 57.

Правилима о раду дистрибутивног система природног гаса уређују се:

- 1) начин планирања развоја дистрибутивног система;
- 2) технички услови за прикључење на дистрибутивни систем;
- 3) приступ дистрибутивном систему;
- 4) инструменти обезбеђења плаћања и критеријуми за утврђивање износа и период за који се траже;
- 5) мерење и захтеви у погледу мерне опреме;
- 6) притисак и квалитет природног гаса;
- 7) утврђивање и корекција дневних количина природног гаса по корисницима;
- 8) начин обрачуна и плаћање;
- 9) одржавање објеката;
- 10) поступци у случају поремећаја у раду дистрибутивног система;
- 11) врста и обим података који се размењују са другим енергетским субјектима и корисницима система, процедуре, начин и динамика размене;
- 12) правила о транспарентности;
- 13) права и обавезе корисника и оператора дистрибутивног система;
- 14) модел уговора о приступу дистрибутивном систему природног гаса и друга питања неопходна за рад дистрибутивног система.

Правила из става 1. овог члана објављују се на интернет страници оператора дистрибутивног система природног гаса и Агенције.

Агенција објављује одлуку о давању сагласности на правила из става 1. овог члана у „Службеном гласнику Републике Србије”.

Прикључење на транспортни и дистрибутивни систем природног гаса

Члан 58.

Оператор транспортног, односно дистрибутивног система је инвеститор изградње прикључка закључно са мерним местом и закључује уговор о изградњи прикључка на транспортни, односно дистрибутивни систем са купцем или произвођачем природног гаса.

Члан 59.

Одобрење за прикључење објекта издаје се решењем у управном поступку на захтев правног или физичког лица чији се објекат прикључује који се подноси оператору транспортног, односно дистрибутивног система или се врши у поступку обједињене процедуре прописане законом којим се уређује изградња објеката.

Надлежни оператор система је дужан да одлучи по захтеву за прикључење објекта купца у року од 15 дана од дана пријема писменог захтева, односно по захтеву за прикључење објекта произвођача природног гаса, односно биогаса у року од 30 дана од дана пријема писменог захтева.

Одобрење за прикључење озакоњених објеката и објеката који се граде или постављају по другим законима, издаје се решењем у управном поступку на захтев правног или физичког лица чији се објекат прикључује.

Одобрење за прикључење објекта на захтев купца или произвођача природног гаса, који су већ прикључени на транспортни или дистрибутивни систем издаје се и у случају спајања или раздвајања инсталација, односно мерних места, промене одобреног капацитета или промене техничких услова прикључења објекта купца или произвођача природног гаса, односно биогаса као и поновног прикључења услед искључења.

Уколико купац природни гас осим других видова потрошње гас користи и за компримовање, мора бити обезбеђено посебно мерно место за природни гас који се компримује.

Против решења из става 1. овог члана може се поднети жалба Агенцији, у року од 15 дана од дана достављања решења. Одлука Агенције по жалби је коначна и против ње се може покренути управни спор.

Члан 60.

Одобрење за прикључење објекта на транспортни или дистрибутивни систем садржи нарочито: место прикључења на систем, начин и техничке услове прикључења, максимални пројектовани капацитет мерног уређаја, одобрени капацитет, место и начин мерења природног гаса, рок за прикључење и трошкове прикључења.

Технички и други услови прикључења на транспортни или дистрибутивни систем утврђују се у складу са овим законом, прописима донетим на основу овог закона, техничким и другим прописима и правилима о раду система на који се објекат прикључује.

Члан 61.

Трошкови прикључења обухватају и трошкове набавке мерних уређаја и мерно регулационих станица и сноси их подносилац захтева за прикључење.

Висину трошкова прикључења утврђује оператор транспортног и дистрибутивног система, у складу са Методологијом за утврђивање трошкова прикључења коју доноси Агенција.

Методологијом из става 2. овог члана утврђују се начин и ближи критеријуми за обрачун трошкова прикључења, а у зависности од места прикључења на систем, максималног пројектованог капацитета мерног уређаја одобреног капацитета на месту прикључења, потребе за извођењем радова или потребе за уграђивањем неопходне опреме или других објективних критеријума.

Оператор дистрибутивног система је дужан да акт о висини трошкова прикључења на дистрибутивни систем са пратећим доказима и подацима достави Агенцији пре почетка примене у складу са методологијом.

Агенција ће од оператора дистрибутивног система захтевати измену акта о висини трошкова прикључења, ако није донет у складу са методологијом.

Члан 62.

Оператор транспортног, односно дистрибутивног система је дужан да прикључи објекат купца на транспортни, односно дистрибутивни систем у року од осам дана од дана испуњења следећих услова:

- 1) услова из одобрења за прикључење;
- 2) да је за објекат прибављена грађевинска дозвола и да уређаји и инсталације објекта купца испуњавају техничке и друге прописане услове;
- 3) да купац достави оператору система уговор о снабдевању природним гасом;
- 4) да је за место примопредаје уређена балансна одговорност и приступ систему.

Оператор транспортног, односно дистрибутивног система је дужан да прикључи објекат произвођача природног гаса, односно биогаса на транспортни, односно дистрибутивни систем у року од осам дана од дана испуњења следећих услова:

- 1) услова из одобрења за прикључење;
- 2) да је за објекат прибављена употребна дозвола и да уређаји и инсталације објекта произвођача испуњавају техничке и друге прописане услове;
- 3) да је за место примопредаје уређена балансна одговорност и приступ систему.

Прикључењем објекта из ст. 1. и 2. овог члана прикључак постаје део система на који је прикључен.

Влада уређује услове и начин доказивања испуњености услова из ст. 1. и 2. овог члана.

Ако оператор транспортног, односно дистрибутивног система не прикључи објекат купца, односно произвођача природног гаса, односно биогаса на транспортни, односно дистрибутивни систем у року из ст. 1. и 2. овог члана, надлежни инспектор, на захтев купца, односно произвођача природног гаса, односно биогаса проверава, у року од 15 дана од дана подношења захтева, испуњеност услова за прикључење из ст. 1. и 2. овог члана и ако утврди да су испуњени услови наложиће оператору система да у року од два радна дана изврши прикључење објекта.

Члан 63.

Повезивање енергетских објеката за дистрибуцију природног гаса са транспортним или другим дистрибутивним системом, складишта за природни гас са транспортним системом за природни гас, као и транспортних система међусобно, врши се на основу уговора.

Уговор из става 1. овог члана закључује се у писменој форми и садржи, поред елемената утврђених законом којим се уређују облигациони односи и следеће елементе:

- 1) техничке услове за повезивање система и место повезивања;
- 2) начин мерења испорученог природног гаса;
- 3) стварне трошкове повезивања система;
- 4) рок за повезивање система.

Члан 64.

Место предаје природног гаса купцу, односно место преузимања природног гаса од произвођача природног гаса, односно биогаса је место на коме се граниче инсталације објекта купца, односно произвођача природног гаса, односно биогаса и транспортног и дистрибутивног система.

Влада ближе уређује место разграничења одговорности између енергетског субјекта и купца, односно произвођача природног гаса, односно биогаса и место мерења природног гаса.

Члан 65.

У случају потребе за прикључењем објекта привременог карактера, градилишта, објекта на води и сличних објекта, као и објекта за које је одобрен пробни рад у складу са посебним законом може се издати одобрење за привремено прикључење објекта.

Издавање одобрења за привремено прикључење и испоруку природног гаса врши се под условима, на начин и по поступку прописаном за издавање одобрења за прикључење објекта.

Члан 66.

Енергетски субјекти који обављају делатност транспорта и управљања транспортним системом за природни гас и дистрибуције и управљања дистрибутивним системом за природни гас дужни су да Министарству достављају:

- 1) податке о транспортној, односно дистрибутивној мрежи, броју прикључака, планираним и реализованим инвестицијама;
- 2) податке о цени за приступ транспортном систему, односно дистрибутивном систему, цени нестандартних услуга, цени прикључења, односно цени природног гаса за потребе балансирања система;
- 3) друге податке.

Министар ближе прописује рокове, садржину и начин достављања података из става 1. овог члана.

V. СКЛАДИШТЕЊЕ И УПРАВЉАЊЕ СКЛАДИШТЕМ ПРИРОДНОГ ГАСА

Члан 67.

Делатност складиштења и управљања складиштем природног гаса обавља оператор складишта.

Оператор складишта природног гаса послује у складу са принципима објективности, транспарентности и недискриминаторности, поштујући услове из закона и прописа донетих на основу овог закона.

Члан 68.

Оператор складишта мора бити самостално правно лице и независан је од обављања делатности производње, транспорта или снабдевања природним гасом.

Независност оператора складишта осигурава се на следећи начин:

1) лица која су одговорна за управљање складиштем природног гаса не могу учествовати у органима управљања вертикално интегрисаног предузећа који су директно или индиректно одговорни за делатност производње, транспорта или снабдевања природним гасом;

2) предузимањем мера које обезбеђују да су професионални интереси лица одговорних за управљање складиштем природног гаса узети у обзир на начин којим се обезбеђује њихова независност у раду;

3) оператор складишта доноси одлуке, независно од вертикално интегрисаног предузећа, по питању средстава потребних за погон, одржавање и развој система;

4) оператор складишта самостално доноси одлуке о текућем пословању, односно одлуке о изградњи или унапређењу складишта природног гаса ако су у оквирима одобреног финансијског плана;

5) оператор складишта мора да располаже запосленима, финансијским, материјалним и техничким средствима неопходним за испуњавање дужности прописаних овим законом.

Независност оператора складишта не утиче на право матичног вертикално интегрисаног предузећа да оператору одобрава годишњи финансијски план и поставља границе његове задужености.

Вертикално интегрисано предузеће не може утицати на рад и пословање, нити утицати на одлуке које се односе на изградњу или развој система оператора складишта.

Одговорности и дужности оператора складишта

Члан 69.

Оператор складишта је одговоран за:

- 1) сигурност и поузданост утискивања и истискивања природног гаса;
- 2) безбедан рад складишта;
- 3) недискриминаторан приступ складишту;
- 4) управљање складиштем.

Члан 70.

Оператор складишта дужан је да:

- 1) одржава и развија складиште;
- 2) предузима прописане мере безбедности;
- 3) донесе и примењује правила о раду складишта;
- 4) сваке пете године донесе план развоја складишта за период од најмање десет година и усклади га са планом развоја повезаних система и са захтевима за прикључење објекта складишта, произвођача и купаца;
- 5) сваке године донесе план инвестиција за период од најмање три године;
- 6) донесе Програм недискриминаторног понашања, одреди лице одговорно за надзор над спровођењем овог програма и сачини годишњи извештај из члана 7. овог закона;

7) Министарству доставља податке за извештавање у складу са чланом 144. овог закона;

8) објављује податке о расположивим капацитетима;

9) купује природни гас за сопствену потрошњу и надокнаду губитака на принципима минималних трошкова, транспарентности и недискриминације;

10) доноси одлуку о цени за приступ складишту у складу са законом којим се уређује енергетика;

11) не прави дискриминацију између корисника или група корисника складишта, а нарочито не даје приоритет са њим повезаним енергетским субјектима;

12) корисницима складишта пружа информације, како би остварили ефикасан приступ складишту на принципима транспарентности и недискриминације;

13) усаглашава рад и размењује податке са оператором транспортног система неопходне за безбедан и сигуран рад складишта;

14) Агенцији доставља податке и документацију неопходне за њен рад, у року који не може бити краћи од осам дана од дана пријема захтева, у складу са законом којим се уређује енергетика;

15) обезбеди оператору транспортног система податке значајне за рад тржишта природног гаса;

16) обезбеди поверљивост комерцијално осетљивих информација добијених током обављања делатности и да информације које могу обезбедити предност на тржишту објављује на недискриминаторан начин;

17) предузима мере за повећање енергетске ефикасности и за заштиту животне средине;

18) уређује друга питања неопходна за рад складишта.

Оператор складишта или Агенција може иницирати доношење плана развоја из става 1. тачка 4) овог члана и у краћем временском периоду.

Члан 71.

Енергетски субјект који обавља делатност складиштења природног гаса дужан је да поднесе Агенцији на сагласност план развоја и план инвестиција у складу са Стратегијом развоја енергетике Републике Србије и Програмом остваривања Стратегије развоја енергетике Републике Србије, који су уређени законом којим се уређује енергетика, као и другим стратешким актима којима се утврђује развој енергетске инфраструктуре.

Десетогодишњи план развоја и трогодишњи план инвестиција складишта природног гаса садрже ефикасне мере ради обезбеђења стабилности система и сигурности снабдевања.

Планови из става 1. овог члана треба да:

1) укажу на потребе за изградњом и реконструкцијом најважније инфраструктуре складишта природног гаса коју треба изградити или реконструисати у наредних десет година;

2) садрже све инвестиције за које је донета одлука о реализацији и које су у току, као и инвестиције које ће се тек реализовати;

3) одреде рокове за реализацију свих инвестиционих пројеката.

Енергетски субјекти који обављају делатност складиштења природног гаса дужни су да у плану инвестиција утврде динамику изградње нових и реконструкцију постојећих складишних капацитета, изворе средстава као и друге услове за развој складишта.

План развоја складишта природног гаса доноси се сваке пете године за период од десет година.

Уколико током периода важења плана из става 5. овог члана дође до измена које битно утичу на структуру и/или обим развоја складишта, енергетски субјект је дужан да измењени план достави Агенцији на сагласност и пре истека рока из става 5. овог члана.

Правила о раду складишта природног гаса

Члан 72.

Правилима о раду складишта природног гаса уређују се:

- 1) услови за сигуран, поуздан и безбедан рад складишта;
- 2) коришћење и одржавање објеката;
- 3) планирање рада складишта;
- 4) управљање складиштем и регулација протока и притиска при утискивању и истискивању природног гаса на начин који обезбеђује сигуран и поуздан рад у оба циклуса, у случају поремећаја и хаварија;
- 5) врсте услуга оператора складишта;
- 6) услови и процедуре за приступ складишту и расподелу капацитета;
- 7) инструмент обезбеђења плаћања и критеријуми за утврђивање износа и периода за који се тражи тај инструмент;
- 8) утврђивање расположивог капацитета складишта за утискивање, радну запремину складишта и истискивање гаса;
- 9) начин и динамика објављивања сумарних података о утиснутим и истиснутим количинама природног гаса и искоришћености складишног капацитета;
- 10) друга питања неопходна за рад складишта и функционисање тржишта.

Правила из става 1. овог члана објављују се на интернет страници оператора складишта и Агенције.

Агенција објављује одлуку о давању сагласности на правила из става 1. овог члана у „Службеном гласнику Републике Србије”.

Члан 73.

Оператор складишта не може да купује и да продаје природни гас осим у случају обезбеђивања сопствене потрошње природног гаса и надокнаде губитака у складишту природног гаса.

Сертификација и одређивање оператора складишта гаса

Члан 74.

Пре него што правно лице добије лиценцу и буде одређено за оператора складишта природног гаса, мора бити сертифицировано у складу са овим законом.

Поступак сертификације покреће се на:

1) захтев правног лица које још није сертификовано као оператор складишта;

2) захтев Агенције ако правно лице из тачке 1) овог става не поднесе захтев за сертификацију или

3) образложен захтев Секретаријата Енергетске заједнице у складу са Уговором о оснивању Енергетске заједнице.

Одредба става 1. овог члана примењује се и на операторе складишта које контролишу оператори транспортног система који су већ сертификовани у складу са условима утврђеним у чл. 10 – 25. овог закона.

Члан 75.

Поступак сертификације спроводи Агенција и доноси одлуку о сертификацији оператора складишта у складу са овим законом и прописом из става 2. овог члана.

Министар ближе прописује: поступак сертификације, садржину захтева за сертификацију, садржину одлуке о сертификацији и документе који се прилажу уз захтев, а нарочито:

1) податке о подносиоцу захтева укључујући податке о основном капиталу, списку сувласника, годишњи финансијски извештаји са извештајима ревизора, акт о оснивању, односно статут;

2) доказе о власничким или другим правима на складишту;

3) податке о контроли над оператором складишта, органима и лицима која директно или индиректно врше контролу над оператором складишта, као и податке о контроли над власником складишта природног гаса, органима и лицима која директно или индиректно врше контролу над власником складишта природног гаса;

4) друге документе и податке неопходне за спровођење поступка сертификације.

Члан 76.

Агенција је дужна да донесе прелиминарну одлуку о сертификацији оператора складишта у року од четири месеца од дана подношења захтева из члана 75. став 2. тач. 1) и 3) овог закона.

У случају да Агенција у року из става 1. овог члана не донесе одлуку из става 1. овог члана, сматра се да је сертификација одобрена.

Приликом доношења одлуке о сертификацији Агенција узима у обзир и мишљење Министарства о ризицима на сигурност снабдевања енергијом и енергентима Републике Србије или потписница Уговора о оснивању Енергетске заједнице, као и ублажавање таквих ризика, а који проистичу најмање из:

1) власништва, снабдевања или других трговинских односа који би могли негативно утицати на подстицаје и способност оператора складишта да напуни подземно складиште гаса;

2) права и обавеза Енергетске заједнице у погледу треће земље који произлазе из међународног права, укључујући сваки споразум закључен са једном или више трећих земаља, у коме је Енергетска заједница страна, а који се бави питањима сигурности снабдевања енергијом;

3) права и обавезе Републике Србије према трећој земљи који произлазе из споразума које је Република Србија закључила са трећом земљом, уколико су ти споразуми у складу са правом Енергетске заједнице; или

4) све друге конкретне чињенице и околности о случају и трећој земљи.

У року од 30 дана од дана пријема захтева Агенције Министарство даје мишљење из става 3. овог члана.

Члан 77.

Агенција ће одбити сертификацију оператора складишта, у случају да лице које директно или индиректно контролише оператора складишта или остварује неко право над њим утврђено у члану 12. став 2. овог закона може угрозити сигурност снабдевања енергијом Републике Србије и региона.

Агенција ће при разматрању у складу са ставом 1. овог члана посебно узети у обзир да ли лице које директно или индиректно контролише оператора складишта или остварује неко право над њим утврђено у члану 2. тачка 23) и члану 12. став 2. овог закона може угрозити сигурност снабдевања енергијом и енергентима или суштинске сигурносне интересе Енергетске заједнице или било које потписнице Уговора о оснивању Енергетске заједнице.

Министарство може тражити од Агенције да донесе коначну одлуку у складу са мишљењем из члана 76. став 3. овог закона у случају да издавање сертификата угрожава сигурност снабдевања Републике Србије или потписница Уговора о оснивању Енергетске заједнице или представља опасност по безбедност Републике Србије.

Изузетно од од ст. 1. и 2. овог члана, Агенција може доделити сертификат под условом да се обезбеди довољно ублажавање ризика који би могли негативно утицати на пуњење подземног складишта гаса, под условом да се изводљивост услова може у потпуности обезбедити делотворним спровођењем и праћењем. Такви услови могу нарочито укључивати захтев да власник складишта или оператор складишта пренесу управљање складиштем.

Ако Агенција закључи да се ризици у снабдевању гасом не могу ублажити условима у складу са ставом 5. овог члана, укључујући и захтевањем да власник складишта или оператор складишта пренесе управљање складиштем, и због тога одбије сертификацију, о томе обавештава Министарство.

Влада, на предлог Министарства, доноси одлуку којом:

1) захтева од власника складишта или оператора складишта или било ког лица које би могло угрозити сигурност снабдевања енергијом и енергентима или суштинске сигурносне интересе Енергетске заједнице или потписнице Уговора о оснивању Енергетске заједнице, да отуђи удео у власништву или права које имају у власништву складишта или власништву оператора складишта и одређује рок за такво отуђивање;

2) по потреби налаже привремене мере како би се обезбедило да такво лице не може имати контролу или право над тим власником складишта или оператором складишта до отуђења удела у власништву или права;

3) предвиђа одговарајуће мере компензације у случају из тач. 1. и 2. овог става, у складу са важећим прописима.

Члан 78.

Прелиминарну одлуку о сертификацији оператора складишта са пратећом документацијом Агенција је дужна да без одлагања достави Секретаријату Енергетске заједнице у складу са Уговором о оснивању Енергетске заједнице, ради давања мишљења.

Ако у року од 25 дана од дана достављања прелиминарне одлуке о сертификацији Секретаријат Енергетске заједнице у складу са Уговором о оснивању Енергетске заједнице не достави мишљење сматра се да је сагласан са одлуком Агенције.

У року од 25 дана од дана пријема мишљења Секретаријата Енергетске заједнице у складу са Уговором о оснивању Енергетске заједнице, Агенција ће донети коначну одлуку о сертификацији оператора складишта, узимајући у обзир то мишљење.

Коначна одлука Агенције и мишљење Секретаријата Енергетске заједнице у складу са Уговором о оснивању Енергетске заједнице објављују се заједно у „Службеном гласнику Републике Србије” и на интернет страницама оператора складишта и Агенције.

У случају када коначна одлука Агенције одступа од мишљења Секретаријата Енергетске заједнице у складу са Уговором о оснивању Енергетске заједнице, Агенција ће заједно са одлуком и мишљењем из става 3. овог члана објавити и образложење за такву одлуку.

Члан 79.

Пре пуштања у рад новоизграђеног подземног складишта природног гаса, врши се сертификација оператора складишта у складу са одредбама чл. 74 – 78. овог закона. Оператор складишта обавештава Агенцију о својој намери да стави подземно складиште природног гаса у функцију.

Члан 80.

Сертификовани оператор складишта дужан је да обавести Агенцију о свим планираним променама које могу захтевати поновни поступак сертификације из члана 77. овог закона.

Агенција је дужна да непрекидно прати да ли сертификовани оператор складишта испуњава услове из члана 77. овог закона и покреће нови поступак сертификације у следећим случајевима:

- 1) када је оператор складишта обавести о променама из става 1. овог члана;
- 2) када има сазнања о планираним променама које представљају разлог за нови поступак сертификације или које могу довести или су довеле до повреде одредаба прописа о раздвајању;
- 3) када Секретаријат Енергетске заједнице у складу са Уговором о оснивању Енергетске заједнице поднесе оправдан захтев.

Члан 81.

Оператор складишта, произвођач природног гаса и енергетски субјекти који обављају делатност снабдевања електричном енергијом и природним гасом дужни су да Агенцији доставе све податке и све документе потребне за поступак сертификације оператора складишта.

Агенција чува поверљивост комерцијално осетљивих информација добијених у складу са ставом 1. овог члана.

Члан 82.

Оператор складишта обавештава Министарство о потреби престанка рада складишта.

Подземно складиште гаса може престати са радом само ако нису испуњени технички и сигурносни захтеви или ако Министарство закључи, након

што је извршило процену и узело у обзир мишљење Секретаријата Енергетске заједнице, да такав престанак рада не би ослабио сигурност снабдевања гасом Републике Србије и региона.

У случају да складиште гаса не може престати са радом, као и да су мере компензације неопходне за његов даљи рад, Влада, на предлог Министарства, доноси одлуку о мерама компензације.

VI. ПРИСТУП ТРАНСПОРТНОМ И ДИСТРИБУТИВНОМ СИСТЕМУ ПРИРОДНОГ ГАСА И СИСТЕМУ ЗА СКЛАДИШТЕЊЕ ПРИРОДНОГ ГАСА

Члан 83.

Оператор транспортног, односно дистрибутивног система, као и оператор складишта је дужан да омогући корисницима система приступ систему по регулисаним ценама на принципу јавности и недискриминације, у складу са одредбама овог закона, као и прописима и правилима о раду система донетим на основу овог закона.

Приступ доводним гасоводима омогућава се на принципу јавности и недискриминације и није регулисан.

Оператор транспортног система ће у случају када је то неопходно за обављање његових дужности имати право приступа транспортном систему другог оператора.

Члан 84.

Приступ систему се уређује уговором о приступу који закључују оператор транспортног, односно дистрибутивног система, као и оператор складишта и корисник система, у складу са правилима о раду система.

Уговор о приступу поред елемената утврђених законом којим се уређују облигациони односи, садржи: податке о месту примопредаје, капацитет на месту примопредаје (улаз, односно излаз са система), обрачунски период и начин обрачуна у складу са методологијама за одређивање цене приступа систему у складу са законом којим се уређује енергетика, као и друге елементе у зависности од специфичности места примопредаје.

Уговором о приступу систему за дистрибуцију природног гаса не може се уговорити капацитет већи од одобреног капацитета прикључка на месту примопредаје.

Уговором о приступу систему за транспорт природног гаса не може се уговорити капацитет већи од капацитета који је кориснику система расподељен и резервисан у поступку расподеле транспортних капацитета.

Уговором о приступу систему за складиштење природног гаса не може се уговорити капацитет већи од капацитета на који је додељено право на коришћење капацитета.

Оператор транспортног, односно дистрибутивног система, као и оператор складишта води евиденцију уговора о приступу.

Члан 85.

Оператор транспортног, односно дистрибутивног система и оператор складишта може одбити приступ систему у случају:

- 1) недостатка капацитета;

2) ако би приступ систему онемогућио извршавање обавеза у погледу сигурности снабдевања;

3) озбиљних економских и финансијских тешкоћа због обавеза „узми или плати” у складу са овим законом.

Приступ доводним гасоводима може се одбити у случају:

- 1) недостатка капацитета;
- 2) неусклађености техничких карактеристика система;
- 3) ако би приступ систему угрозио производњу нафте и природног гаса;
- 4) ако би приступ систему угрозио права других корисника система.

Подаци о нивоу оптерећења, транспортног или дистрибутивног система или попуњености капацитета складишта природног гаса су јавни, а врста, обим и начин објављивања података морају бити у складу са правилима о раду система.

О одбијању приступа систему, оператор транспортног, односно дистрибутивног система, као и оператор складишта, односно произвођач природног гаса доноси решење најкасније у року од пет дана од дана подношења захтева за приступ систему.

Решење из става 4. овог члана садржи детаљно образложене разлоге за одбијање приступа систему.

Против решења из става 4. овог члана може се изјавити жалба Агенцији, у року од осам дана од дана достављања решења.

Одлука Агенције донета по жалби је коначна и против ње се може покренути управни спор.

Приступ систему за транспорт природног гаса

Члан 86.

Уговором о приступу систему за транспорт природног гаса корисник система стиче право на коришћење услуге транспорта у уговореном капацитету на месту примопредаје (на улазу односно излазу са транспортног система).

Право да уговара приступ систему има учесник на тржишту који је претходно закључио уговор о транспорту природног гаса са оператором транспортног система, у складу са овим законом и правилима о раду транспортног система.

Закључењем уговора о транспорту природног гаса корисник система прихвата услове коришћења услуга транспорта природног гаса које пружа оператор транспортног система у складу са овим законом, прописима донетим на основу овог закона и правилима о раду транспортног система. Те услуге има право да користи у капацитетима које накнадно уговори на местима примопредаје или које прибави од другог корисника на секундарном тржишту током трајања овог уговора, уз обавезу да их плаћа по принципу „транспорт уј или плати”.

Уговором о транспорту природног гаса оператор транспортног система се обавезује да кориснику система нуди услуге транспорта природног гаса стандардизованог трајања, начина извршења и смера транспорта у капацитетима расположивим на местима примопредаје, које расподељује, резервише и уговара на захтев корисника када корисник докаже да је спреман да плати приступ захтеваним капацитетима, односно прибављеним на

секударном тржишту, по ценама одређеним у складу са овим законом, законом којим се уређује енергетика и прописима донетим на основу ових закона.

Расположиве транспортне капацитете из става 4. овог члана оператор транспортног система може расподелити као дугорочне, за период од једне године и дуже или као краткорочне, за период краћи од једне године, а могу се расподелити и као непрекидни или прекидни, као и зависно од смера транспорта.

Корисници система имају право да тргују уговореним капацитетима на секундарном тржишту ради уступања услуге транспорта у целокупном или делу уговореног капацитета на месту примопредаје. Пренос уговореног капацитета у целини или делу корисници система уговарају под условима утврђеним прописом из члана 42. тачка 1) овог закона и правилима о раду транспортног система.

Ако је транспортни капацитет уговорен као прекидни капацитет, цена прекидног капацитета се одређује сразмерно вероватноћи да ће до прекида транспорта доћи, или по истој цени као и непрекидни капацитет уз надокнаду кориснику система у случају прекида.

Оператор транспортног система је дужан да сав расположиви транспортни капацитет понуди корисницима система, до нивоа који не нарушава сигуран рад система, као и да настоји да са суседним оператором транспортног система уговори да се расположиви капацитети са обе стране исте тачке интерконекције нуде и расподељују у једном поступку као спојени капацитети.

Оператор транспортног система је дужан да у случају уговорног загушења, сав неискоришћени капацитет понуди најмање за дан унапред као прекидни капацитет као и да примењује друге механизме управљања загушењем у складу са прописом из члана 42. тачка 2) овог закона.

Оператор транспортног система може да захтева да се уговор о транспорту природног гаса и уговор о приступу транспортном систему закључују у електронској форми.

Оператор транспортног система је обавезан да објављује на својој интернет страници:

- 1) информације о услугама које пружа корисницима система и одговарајућим условима који се примењују;
- 2) податке о техничким, уговореним и расположивим капацитетима, за све улазне и излазне тачке са транспортног система;
- 3) друге податке и информације од значаја за транспарентан и недискриминаторан приступ транспортном систему.

Информације и подаци из става 11. овог члана, начин објављивања и период њиховог ажурирања, ближе се уређују правилима о раду транспортног система природног гаса.

Приступ складишту природног гаса

Члан 87.

Расподела права на коришћење капацитета складишта природног гаса се врши на недискриминаторан и транспарентан начин, у складу са правилима о раду складишта.

На расподелу права на коришћење капацитета складишта природног гаса, сходно се примењују одредбе члана 86. овог закона којима је уређена расподела права на коришћење капацитета транспортног система.

Оператор складишта је обавезан да правила расподеле капацитета на улазу и излазу из складишта усклади са правилима расподеле капацитета за транспорт природног гаса на који је складиште повезано.

Изузећа за нову инфраструктуру у области природног гаса

Члан 88.

Нови инфраструктурни објекти гасоводног система, односно интерконектори или складишта природног гаса, могу се на захтев изузети од примене члана 10. овог закона, као и права на приступ из члана 83. став 1. овог закона, под следећим условима:

- 1) да улагање у нови инфраструктурни објекат повећава конкурентност на тржишту и сигурност снабдевања;
- 2) да је ризик улагања у нове инфраструктурне објекте такав да се улагање неће десити ако се не одобри изузеће;
- 3) да нови инфраструктурни објекти морају бити у власништву физичког или правног лица које послује у другом правном субјекту одвојеном од оператора система у оквиру кога ће нови инфраструктурни објекти бити изграђени;
- 4) да корисници новог инфраструктурног објекта сnose трошкове за коришћење тог објекта;
- 5) да изузеће не спречава конкуренцију, ефикасно функционисање унутрашњег тржишта природног гаса и ефикасан рад регулисаног система са којим су нови инфраструктурни објекти повезани.

Одредба става 1. овог члана примењује се и у случају значајног повећања капацитета постојећих инфраструктурних објеката и измене ове инфраструктуре којом се омогућава развој нових извора снабдевања природним гасом.

Акт о изузећу из ст. 1. и 2. овог члана доноси Агенција, по прибављеном мишљењу Министарства и са мишљењем Министарства и детаљним образложењем објављује се у „Службеном гласнику Републике Србије”.

Акт о изузећу из ст. 1. и 2. овог члана може обухватити целу или делове нове инфраструктуре, постојећу инфраструктуру са повећаним капацитетом или измењену постојећу инфраструктуру.

У року од два месеца од дана када је захтев за изузеће примио последњи надлежни регулатор, надлежно тело у складу са Уговором о оснивању Енергетске заједнице може да достави саветодавно мишљење оним регулаторима којим то мишљење може бити основ за доношење њихових одлука.

Приликом одлучивања о захтеву за изузеће из ст. 1. и 2. овог члана, Агенција је дужна да размотри:

- 1) недискриминаторни приступ новој инфраструктури;
- 2) трајање изузећа;
- 3) приступ новим објектима који ће бити изграђени или повећању капацитета постојећих;

- 4) планирани период употребе инфраструктуре;
- 5) националне специфичности које су применљиве у конкретном случају.

Пре доношења акта о изузећу Агенција одлучује о правилима и механизмима за управљање и расподелу капацитета.

Правила из става 7. овог члана садрже и обавезу да се неискоришћени капацитет понуди на тржишту, а корисници инфраструктуре имају право да тргују својим уговореним капацитетима на тржишту. При процени критеријума из става 1. тач. 1), 2) и 5) овог члана узимају се у обзир резултати расподеле капацитета.

Акт о изузећу се може донети након размене мишљења са другим државама на које изградња инфраструктуре има утицаја или са надлежним регулаторним телима.

Агенција ће, без одлагања, доставити Секретаријату Енергетске заједнице у складу са Уговором о оснивању Енергетске заједнице, копију захтева за изузеће, као и одлуку и све релевантне информације у вези са одлуком.

Информација из става 10. овог члана, која омогућава Секретаријату Енергетске заједнице да изда образложено мишљење, нарочито садржи:

- 1) детаљне разлоге на основу којих је изузеће одобрено или одбијено, укључујући финансијске информације које оправдавају потребу за изузећем;
- 2) спроведену анализу о утицају одобравања изузећа на конкуренцију и ефикасно функционисање унутрашњег тржишта природног гаса;
- 3) разлоге за временски период и удео у укупном капацитету за који се одобрава изузеће;
- 4) резултат консултација регулаторних органа;
- 5) допринос инфраструктуре диверсификацији снабдевања.

У случају да Секретаријат Енергетске заједнице у складу са Уговором о оснивању Енергетске заједнице у року од два месеца од дана пријема информације из ст. 10. и 11. овог члана донесе одлуку којом захтева да Агенција измени или повуче акт о изузећу, Агенција ће у највећој могућој мери узети у обзир ту одлуку.

Када коначна одлука Агенције одступа од мишљења Секретаријата Енергетске заједнице у складу са Уговором о оснивању Енергетске заједнице, Агенција ће обезбедити и објавити, заједно са својом одлуком, образложење на коме заснива своју одлуку.

Рок из става 12. овог члана може се продужити за још два месеца, ако Секретаријат Енергетске заједнице у складу са Уговором о оснивању Енергетске заједнице захтева додатне информације, и продужење се рачуна од дана пријема потпуних информација.

Рок из става 14. овог члана може се продужити уз обострану сагласност Секретаријата Енергетске заједнице у складу са Уговором о оснивању Енергетске заједнице и Агенције.

У случају да тражене информације из става 14. овог члана нису достављене у траженим роковима, сматра се да је информација повучена.

Мишљење Секретаријата Енергетске заједнице о акту о изузећу истиче две године од дана његовог доношења, ако изградња инфраструктуре није

почела, односно пет година од дана његовог доношења, ако инфраструктура није пуштена у погон, осим у случају када Секретаријат Енергетске заједнице у складу са Уговором о оснивању Енергетске заједнице одлучи да је до кашњења дошло због околности које су ван контроле лица коме је изузеће одобрено.

Акт о изузећу који доноси Агенција је коначан и против њега се може покренути управни спор.

Обавезе „узми или плати”

Члан 89.

Снабдевач природним гасом који има или сматра да ће имати финансијске тешкоће због обавеза „узми или плати” на основу закљученог уговора о куповини природног гаса, може поднети захтев Агенцији да се оператор транспортног, односно дистрибутивног система или оператор складишта, привремено ослободи од примене права на регулисан приступ.

Акт о изузећу из става 1. овог члана доноси Агенција, по прибављеном мишљењу Министарства и са детаљним образложењем у које је уграђено мишљење Министарства акт се објављује у „Службеном гласнику Републике Србије”.

Приликом одлучивања о изузећу из става 1. овог члана Агенција је дужна да узме у обзир следеће критеријуме:

- 1) остваривање конкурентности на тржишту гаса;
- 2) извршавање обавезе јавног снабдевања и обезбеђивање сигурног снабдевања;
- 3) положај подносиоца захтева на тржишту гаса и фактичко стање конкуренције на том тржишту;
- 4) озбиљност економских и финансијских тешкоћа са којима се сусреће подносилац захтева, оператор транспортног система или купци;
- 5) датум потписивања и услове једног или више предметних уговора, укључујући и обим тржишних промена које они предвиђају;
- 6) напоре који су учињени да се пронађе решење тешкоће;
- 7) могућност предвиђања подносиоца захтева да ће прихватање обавеза из уговора „узми или плати” довести до озбиљних тешкоћа;
- 8) ниво повезаности система са осталим системима и степен међусобне усаглашености рада система;
- 9) ефекте које би изузеће имало на тржиште природног гаса.

Агенција обавештава Секретаријат Енергетске заједнице без одлагања о својој одлуци о одобравању изузећа и доставља све релевантне податке у вези са изузећем.

Акт о изузећу за уговоре „узми или плати” закључене пре рока одређеног Уговором о оснивању Енергетске заједнице, не утиче на могућност постојања економски одрживих алтернативних решења.

Сматра се да не постоје озбиљне тешкоће ако продаја природног гаса није пала испод нивоа минималних количина предвиђених уговором „узми или плати”, уколико постоји могућност измене тог уговора или ако подносилац захтева може да пронађе друго решење.

Свако одступање одобрено у складу са наведеним одредбама ће бити образложено.

Оператор система којем није одобрено изузеће у складу са ставом 1. овог члана не може одбити приступ систему због обавеза „узми или плати”.

У поступку одлучивања о захтеву за изузеће Агенција доставља документацију Секретаријату Енергетске заједнице у складу са Уговором о оснивању Енергетске заједнице.

Члан 90.

Министар ближе прописује услове и критеријуме из чл. 88. и 89. овог закона, садржину захтева за изузеће и садржину акта о изузећу.

Акт о изузећу из чл. 88. и 89. овог закона, који доноси Агенција, коначан је и против њега се може покренути управни спор.

Члан 91.

О захтеву за измену коначног акта о изузећу Агенција може да одлучује у поступку прописаном за његово доношење, ако у тренутку подношења захтева није отпочела изградња енергетског објекта.

Агенција ће на захтев странке укинути акт о изузећу из чл. 88. и 89. овог закона, у целини или у делу, пре истека његовог важења.

VII. ИЗГРАДЊА И КОРИШЋЕЊЕ ОБЈЕКТА

Члан 92.

Гасоводи и складишта природног гаса се граде у складу са законом којим се уређују услови и начин уређења простора, уређивање и коришћење грађевинског земљишта и изградња објекта, законом којим се уређује енергетика, техничким и другим прописима.

Члан 93.

Гасоводи се пројектују и граде у коридору утврђеном планским документима на траси за коју се утврди да се у погледу природних и радом створених услова и применом прописа обезбеђује безбедност гасовода и сигурност живота и здравља људи, животне средине и материјалних добара.

Члан 94.

Оператор транспортног, односно дистрибутивног система, односно друго правно лице дужно је да усклади начин мерења количина природног гаса, обележи трасу гасовода, обезбеди заштиту од корозије, спроводи заваривање и испитивање заварених спојева, опреми гасоводе системом за даљински надзор и управљање и системом веза у циљу остваривања безбедног и несметаног преноса информација које се односе на коришћење и одржавање гасовода, електричну опрему и инсталације у зонама опасности изведе у противпожарној и противексплозивној заштити, испитује гасоводе током изградње, пусти у рад гасовод, прегледа и одржава сигурносне уређаје, контролише и одржава гасоводе и води евиденцију о извршеној контроли и одржавању.

Министар прописује услове и начин за:

- 1) избор трасе гасовода, локацију и начин изградње објекта који су саставни делови гасовода;
- 2) избор материјала, опреме и уређаја, радне параметре гасовода, заваривање и испитивање заварених спојева;
- 3) мерење количина природног гаса;
- 4) регулацију притиска и мере сигурности од прекорачења дозвољеног радног притиска;

- 5) обележавање трасе гасовода;
- 6) одређивање експлоатационог појаса гасовода, заштитног појаса гасовода, заштитног појаса насељених зграда, као и за изградњу објеката и инфраструктурних објеката у заштитном појасу гасовода и радном појасу;
- 7) зоне опасности и услове пројектовања, уградње и одржавања електричне опреме и инсталације у зонама опасности;
- 8) заштиту од корозије гасовода;
- 9) даљински надзор и управљање у циљу остваривања безбедног и несметаног преноса информација које се односе на коришћење и одржавање гасовода;
- 10) испитивање гасовода у току изградње и пуштања у рад;
- 11) преглед и одржавање сигурносних уређаја;
- 12) поступање са гасоводима који се више неће користити;
- 13) заштиту гасовода, односно његових припадајућих надземних уређаја, постројења и објеката од неовлашћене употребе или оштећења;
- 14) контролу и одржавање гасовода и вођење евиденције о извршеној контроли и одржавању.

Члан 95.

Гасоводи или делови гасовода и њихових уређаја и постројења који су привремено искључени из употребе, као и нови или реконструисани гасоводи који нису пуштени у рад у прописаном року могу се пустити у рад, након поново извршеног испитивања, у складу са прописом из члана 94. став 2. овог закона.

Искључењем из става 1. овог члана не сматра се искључење које је у функцији одржавања гасовода.

Члан 96.

Природни гас за прописане видове потрошње мора бити одорисан.

Министар прописује избор средстава за одоризацију и начин одорисања.

Члан 97.

Енергетски субјекти који обављају енергетске делатности из члана 3. став 1. тач. 1) – 3) овог закона дужни су да користе и одржавају енергетске објекте у складу са овим законом, техничким и другим прописима који се односе на делатност коју обављају, условима заштите од пожара и експлозија, условима заштите животне средине, као и безбедности и здравља на раду утврђеним законом и другим прописима.

Енергетски субјекти који обављају енергетске делатности из члана 3. став 1. тач. 1) и 3) овог закона дужни су да својим актима утврде функционалне захтеве, поступак и начин руковања гасоводима према препоруци произвођача опреме, као и поступак и периодично одржавање гасовода, у складу са законом, техничким и другим прописима.

На субјекте који користе сабирно-транспортне системе на експлоатационим пољима за производњу природног гаса, примењују се прописи којима се уређује рударство.

Члан 98.

Оператор транспортног, односно дистрибутивног система дужан је да обезбеди заштиту гасовода и његових припадајућих надземних уређаја, постројења и објеката од неовлашћене употребе или оштећења.

Члан 99.

Оператор транспортног, односно дистрибутивног система дужан је да постављене ознаке на траси гасовода одржава и да ознаке које су оштећене или које недостају, доведе у што краћем року у првобитно стање, односно да их без одлагања замени.

Члан 100.

Оператор транспортног, односно дистрибутивног система дужан је да трајно чува целокупну документацију о пројектовању, изградњи, испитивању, пуштању у рад, коришћењу, одржавању и мерама заштите гасовода.

Заштита гасоводних објеката**Члан 101.**

Оператор транспортног, односно дистрибутивног система има право преласка преко непокретности другог власника ради извођења радова на одржавању, контроли исправности гасовода, односно уређаја, постројења или опреме који су њихов саставни део, као и извођења других радова и употребе непокретности на којој се изводе наведени радови само док ти радови трају.

Власник непокретности је дужан да омогући приступ гасоводима, односно уређајима, постројењима или опреми који су њихов саставни део и да трпи и не омета извршење радова из става 1. овог члана.

Оператор транспортног, односно дистрибутивног система из става 1. овог члана је дужан да надокнади штету коју нанесе власнику непокретности у току извођења радова, чију висину утврђују споразумно.

У случају да власник непокретности и оператор транспортног, односно дистрибутивног система не постигну споразум у смислу става 3. овог члана, одлуку о томе доноси надлежни суд.

Члан 102.

Забрањена је изградња објеката који нису у функцији гасовода, као и извођење других радова испод, изнад или поред гасовода, супротно закону, као и техничким и другим прописима.

Забрањено је засађивање дрвећа и другог растиња на земљишту изнад гасовода, у експлоатационом појасу транспортног гасовода, односно заштитном појасу дистрибутивног гасовода.

Оператор транспортног, односно дистрибутивног система који обавља делатност на гасоводу, дужан је да о свом трошку редовно уклања дрвеће или гране и друго растиње које угрожава рад гасовода.

У експлоатационом појасу транспортног гасовода и заштитном појасу дистрибутивног гасовода не смеју се изводити радови и друге активности, изузев пољопривредних радова дубине до 0,5 метара, без сагласности оператора транспортног, односно дистрибутивног система.

Сагласност из става 4. овог члана издаје оператор транспортног, односно дистрибутивног система на захтев власника или носиоца других права на непокретностима које се налазе испод, изнад или поред гасовода, у року од

15 дана од дана подношења захтева и садржи техничке услове и мере заштите у складу са законом, техничким и другим прописима.

Правно лице, предузетник или физичко лице које је добило сагласност из става 4. овог члана мора писаним путем пре почетка извођења радова, односно других активности да обавести оператора транспортног, односно дистрибутивног система када ће започети радове, односно друге активности.

Правно лице, предузетник или физичко лице које је добило сагласност из става 4. овог члана мора приликом извођења радова, односно других активности спроводити техничке услове и мере заштите према упутству оператора транспортног, односно дистрибутивног система.

Контролу над спровођењем техничких услова и мера заштите из става 5. овог члана овог члана врши оператор транспортног, односно дистрибутивног система.

Члан 103.

Оператор транспортног, односно дистрибутивног система дужан је да у зонама опасности предузима мере заштите од пожара и експлозија, у складу са законом, техничким и другим прописима.

Члан 104.

Надлежни орган може наложити измештање гасовода, односно његовог саставног дела само у случају изградње објекта саобраћајне, енергетске и комуналне инфраструктуре, објекта за потребе одбране земље, водопривредних објекта и објекта за заштиту од елементарних непогода и других објекта који се у смислу закона којим се уређује експропријација сматрају објектима од општег интереса, а који се, због природних или других карактеристика, не могу градити на другој локацији, као и у случају изградње објекта и извођења радова на експлоатацији рудног блага.

У случају из става 1. овог члана трошкове измештања гасовода, односно његовог саставног дела, сноси инвеститор објекта због чије изградње се захтева измештање.

Међусобна права и обавезе између инвеститора објекта због чије се изградње захтева измештање и власника гасовода, односно његовог саставног дела дефинишу се уговором.

VIII. СВОЈИНА НА ГАСОВОДНИМ МРЕЖАМА

Члан 105.

Мреже за транспорт природног гаса могу, у складу са законом, бити у јавној својини, у својини привредног друштва које је у власништву Републике Србије или које је зависно друштво привредног друштва које је у власништву Републике Србије или у приватној својини.

Мреже за дистрибуцију природног гаса могу, у складу са законом, бити у јавној својини, у својини привредног друштва које је у власништву Републике Србије или које је зависно друштво привредног друштва које је у власништву Републике Србије или у приватној својини.

Оператор система стиче својину на објектима гасоводне мреже које изгради својим средствима, прибави правним послом, оснивањем или докапитализацијом.

У случају престанка привредног друштва које је у власништву Републике Србије гасоводна мрежа постаје својина Републике Србије.

У случају престанка зависног друштва привредног друштва које је у власништву Републике Србије гасоводна мрежа постаје својина друштва које је у власништву Републике Србије, а ако престане и то привредно друштво гасоводна мрежа постаје својина Републике Србије.

Изузетно од ст. 4. и 5. овог члана, када је правни следбеник привредног друштва које престаје са радом друго правно лице чији је оснивач Република Србија, које по одредбама овог закона може имати својину на гасоводним мрежама, то правно лице стиче својину на тим мрежама.

Гасоводне мреже из ст. 1. и 2. овог члана не могу се отуђити из јавне својине, односно из својине привредног друштва које је у власништву Републике Србије или његовог зависног друштва, и не могу бити предмет оптерећења или принудног извршења.

Мреже за дистрибуцију природног гаса морају бити уписане у катастар водова, односно инфраструктуре у складу са посебним законом.

IX. УНУТРАШЊЕ ГАСНЕ ИНСТАЛАЦИЈЕ

Члан 106.

Министар прописује техничке услове за пројектовање и изградњу унутрашњих гасних инсталација, као и услове и начин избора и уградње апарата на гасовита горива.

Купац који компримује природни гас дужан је да на делу гасовода испред сваког уређаја за компримовање природног гаса угради мерни уређај у складу са прописима којима се уређује област метрологије.

Члан 107.

Купац природног гаса дужан је да обезбеди одржавање унутрашњих гасних инсталација у свом објекту.

Члан 108.

Одржавање унутрашње гасне инсталације може да обавља правно лице, односно предузетник ако:

- 1) је уписан у одговарајући регистар;
- 2) има најмање три запослена лица која имају најмање III степен стручне спреме, односно образовање које одговара том степену стручне спреме, одговарајуће техничке струке са радним искуством од најмање две године на пословима одржавања гасовода, односно унутрашњих гасних инсталација и положеним стручним испитом за послове одржавања унутрашњих гасних инсталација или положеним стручним испитом за послове одржавања објеката за транспорт, дистрибуцију и складиштење природног гаса;
- 3) има уређаје и опрему неопходну за утврђивање и оцењивање стања унутрашње гасне инсталације;
- 4) има организовано непрекидно дежурство за хитне интервенције на унутрашњим гасним инсталацијама;
- 5) позитивно финансијски послује;
- 6) извршава обавезе плаћања пореза и осталих доприноса;
- 7) има одговарајући општи акт којим су уређене основне процедуре у вези са обављањем послова одржавања унутрашње гасне инсталације, укључујући и поступак одлучивања по приговорима на рад и донете одлуке;
- 8) има закључен уговор о осигурању од одговорности за штету.

Изузетно од става 1. овог члана, одржавање унутрашње гасне инсталације за коју има доказ о правном основу коришћења може да обавља купац природног гаса који испуњава услове из става 1. тач. 1)-3) овог члана.

Испуњеност услова из става 1. и 2. овог члана утврђује решењем Министарство.

Доказ о испуњености услова из става 1. овог члана прилаже се уз захтев за издавање решења о испуњавању услова за одржавање унутрашњих гасних инсталација.

Решење из става 3. овог члана се издаје са роком важења од десет година.

Против решења из става 3. овог члана може се изјавити жалба Влади у року од 15 дана од дана пријема решења.

Решење Владе је коначно и против њега се може покренути управни спор.

Правно лице, односно предузетник који је добио решење о испуњености услова за одржавање унутрашњих гасних инсталација дужан је да једном годишње доставља Министарству доказ да испуњава услов из става 1. тач. 2), 6) и 8) овог члана.

Министар ближе прописује садржину захтева, услове за издавање и укидање, документе који се прилажу уз захтев за издавање и садржину решења из става 3. овог члана.

Списак издатих решења из става 3. овог члана објављује се на интернет страници Министарства.

Члан 109.

Министар прописује услове, начин и рокове одржавања унутрашњих гасних инсталација, као и садржај исправа које се издају након провере техничке исправности унутрашње гасне инсталације.

Лице из из члана 108. ст. 1. и 2. овог закона дужно је да води посебну евиденцију о изведеним радовима на одржавању унутрашњих гасних инсталација.

Лице из члана 108. ст. 1. и 2. овог закона дужно је да на захтев Министарства, у року који не може бити краћи од осам дана од дана пријема захтева, достави тражене податке и обавештења у вези са пословима одржавања унутрашњих гасних инсталација.

Члан 110.

У случају неисправности унутрашњих гасних инсталација купац је дужан да без одлагања затвори довод гаса у унутрашње гасне инсталације, обезбеди предузимање мера на санацији неисправности и о томе одмах обавести оператора транспортног, односно дистрибутивног система на чији су гасовод прикључени његови објекти.

Члан 111.

Лице из члана 108. став 1. овог закона које одржава унутрашње гасне инсталације дужно је да:

1) организује непрекидно дежурство за хитне интервенције на унутрашњим гасним инсталацијама;

2) на захтев купца одмах изврши контролу, односно поправку дела унутрашњих гасних инсталација;

3) обавести купца природног гаса уколико постоји основана сумња у исправност унутрашњих гасних инсталација или уколико утврди неправилности на тим инсталацијама, које могу да представљају непосредну опасност за сигурност живота и здравља људи, животну средину и материјална добра;

4) без одлагања обавести оператора транспортног, односно дистрибутивног система на чији гасовод су прикључене унутрашње гасне инсталације купца из тачке 3) овог става уколико постоји основана сумња у исправност унутрашњих гасних инсталација или уколико утврди неправилности на тим инсталацијама, које могу да представљају непосредну опасност за сигурност живота и здравља људи, животну средину и материјална добра.

Оператор транспортног, односно дистрибутивног система на чији гасовод су прикључене унутрашње гасне инсталације дужан је да без одлагања прекине испоруку природног гаса купцу, док лице које одржава унутрашње гасне инсталације не изда писану потврду да су отклоњене све неправилности на унутрашњим гасним инсталацијама.

Члан 112.

Оператор транспортног, односно дистрибутивног система на чији гасовод су прикључене унутрашње гасне инсталације, врши проверу документације о исправности тих инсталација у складу са прописом из члана 109. став 1. овог закона.

Х. СТРУЧНИ ИСПИТ

Члан 113.

Стручна оспособљеност за обављање послова техничког руковођења, руковања и одржавања у објектима за транспорт, дистрибуцију и складиштење природног гаса, односно одржавање унутрашњих гасних инсталација проверава се полагањем стручног испита.

Стручни испит се полаже пред комисијом коју образује Министар, односно руководилац надлежног органа аутономне покрајине за лица која су запослена код енергетског субјекта који има седиште на територији аутономне покрајине.

Министар прописује ближе услове, програм и начин полагања стручног испита, обављање административно-техничких послова у вези са полагањем стручног испита и вођење евиденције лица која су положила стручни испит.

ХІ. ТРЖИШТЕ ПРИРОДНОГ ГАСА

Члан 114.

Куповина и продаја природног гаса одвија се на тржишту природног гаса, на основу уговора о продаји природног гаса између учесника на тржишту.

Уговором о продаји природног гаса одређују се нарочито количина природног гаса, цена и период снабдевања.

Количина природног гаса може бити:

1) унапред уговорена за сваки обрачунски период током периода снабдевања или

2) одређена на основу остварене потрошње купца на месту примопредаје током периода снабдевања, у случају уговора о потпуном снабдевању.

Оператор транспортног система је дужан да води евиденцију трансакција на тржишту природног гаса, на начин и по поступку утврђеном правилима о раду транспортног система природног гаса.

Учесници на тржишту природног гаса

Члан 115.

Учесници на тржишту природног гаса могу бити:

- 1) произвођач природног гаса;
- 2) снабдевач природним гасом;
- 3) снабдевач на велико природним гасом;
- 4) јавни снабдевач природним гасом;
- 5) крајњи купац;
- 6) оператор транспортног система у складу са чланом 36. овог закона;
- 7) оператор дистрибутивног система у складу са чланом 55. овог закона;
- 8) оператор складишта у складу са чланом 73. овог закона.

Учесници на тржишту природног гаса дужни су да оператору транспортног система, доставе све потребне податке у складу са правилима о раду транспортног система.

Балансна одговорност

Члан 116.

Учесници на тржишту природног гаса дужни су да уреде своју балансну одговорност закључењем уговора о транспорту, чиме се регулише финансијска одговорност за разлику између количине природног гаса предате на улазима у транспортни систем и преузете на излазима са транспортног, односно дистрибутивног система, за обрачунски период.

Оператор транспортног система природног гаса је одговоран за успостављање и спровођење балансне одговорности учесника на тржишту и вођење евиденције балансне одговорности, у складу са правилима о раду транспортног система и правилима о промени снабдевача.

Члан 117.

Снабдевач је балансно одговоран за места примопредаје крајњег купца који купује природни гас по уговору о продаји са потпуним снабдевањем.

Члан 118.

Податке потребне за вођење евиденције балансне одговорности за места примопредаје на дистрибутивном систему обезбеђује оператор дистрибутивног система природног гаса, који је дужан да их доставља оператору транспортног система природног гаса.

Члан 119.

Оператор транспортног система природног гаса обезбеђује природни гас за балансирање и одржавање сигурног рада система од учесника на тржишту,

коришћењем природног гаса из складишта, као и из лајнпака, на транспарентан, недискриминаторан и тржишно оријентисан начин.

Обавеза чувања евиденција

Члан 120.

Снабдевач и снабдевач на велико дужни су да Агенцији, органу надлежном за послове конкуренције и Секретаријату Енергетске заједнице у складу са Уговором о оснивању Енергетске заједнице, ставе на располагање све релевантне податке који се односе на трансакције из уговора о снабдевању природним гасом свих учесника на тржишту, осим крајњих купаца.

Подаци из става 1. овог члана садрже појединости о карактеристикама трансакција као што су: трајање, правила о испоруци и измирењу обавеза, количинама, датумима и временима извршења и ценама трансакција, начину идентификације учесника на тржишту на кога се трансакција односи, као и спецификацију свих уговора о снабдевању природним гасом по којима обавезе нису измирене.

Снабдевач је дужан да податке из става 2. овог члана чува ради стављања на располагање најмање пет година.

Заштита комерцијално осетљивих података

Члан 121.

Оператор транспортног, односно дистрибутивног система, оператор складишта, снабдевач и снабдевач на велико обавезни су да чувају као пословну тајну податке и документе који садрже информације о продајним ценама, количини и условима снабдевања природним гасом, мерне податке о производњи, односно потрошњи крајњих купаца, као и друге податке и документе чије објављивање или чињење доступним трећим лицима може довести до поремећаја на тржишту природног гаса.

Одредба става 1. овог члана примењује се и на уговоре о снабдевању природним гасом у периоду од годину дана од дана престанка тих уговора, осим уговора који се закључују у поступку јавних набавки, с тим да се и по истеку тог периода мерни подаци о производњи, односно потрошњи природног гаса крајњих купаца, могу саопштавати, односно документи давати трећим лицима само по захтеву произвођача, односно крајњег купца природног гаса.

Снабдевање крајњих купаца природним гасом

Члан 122.

Крајњи купци природног гаса имају право да слободно бирају снабдевача на тржишту.

Снабдевање крајњих купаца природним гасом може да обавља енергетски субјект који има лиценцу за обављање делатности снабдевања или јавног снабдевања у складу са овим законом. Снабдевање крајњих купаца природним гасом може да обавља, у складу са овим законом, и енергетски субјект који обавља делатност дистрибуције и управљања дистрибутивним системом за природни гас, ако испуњава услов из члана 52. овог закона.

Јавног снабдевача одређује Влада на начин и у поступку утврђеним законом.

Домаћинства и мали купци чији су сви објекти прикључени на дистрибутивни систем природног гаса, имају право на јавно снабдевање ако не изаберу другог снабдевача.

Јавни снабдевач купује природни гас на билатералном или организованом тржишту.

До успостављања конкурентног тржишта природног гаса у Републици Србији, Влада ће, на основу спроведеног поступка јавног тендера, одредити снабдевача који ће снабдевати јавне снабдеваче природним гасом, на њихов захтев, под истим условима и по истим ценама.

Одлука о расписивању тендера из става 6. овог члана садржи нарочито услове за избор снабдевача, услове и начин образовања и промене цене, елементе уговора са јавним снабдевачем, као и рок на који се бира.

У случају да се путем јавног тендера не изабере снабдевач из става 6. овог члана, Влада ће одредити снабдевача који ће снабдевати јавне снабдеваче, као и услове снабдевања.

Права и обавезе у снабдевању крајњих купаца

Члан 123.

Права и обавезе између снабдевача, односно јавног снабдевача и крајњег купца природног гаса уређују се уговором о снабдевању.

Уговор из става 1. овог члана садржи, поред општих елемената утврђених законом којим се уређују облигациони односи и следеће елементе:

- 1) права и обавезе у погледу количине и капацитета природног гаса;
- 2) права и обавезе снабдевача, односно јавног снабдевача и крајњег купца у случају неиспуњења обавеза и у случају привремене обуставе испоруке;
- 3) динамику снабдевања;
- 4) рок на који се уговор закључује и права и обавезе у случају престанка и раскида уговора;
- 5) начин обрачуна и услове плаћања преузетог природног гаса;
- 6) начин информисања о промени цена и других услова снабдевања природним гасом;
- 7) начин решавања спорова;
- 8) друге елементе у зависности од специфичности и врсте услуга које пружа снабдевач.

Услови за закључење и садржина уговора о снабдевању ближе се уређују прописом из члана 140. овог закона, а одредбе уговора морају на јасан, једноставан и недвосмислен начин обухватити права и обавезе купца.

Уговор о потпуном снабдевању

Члан 124.

За једно место примопредаје и за исти период снабдевања може се закључити само један уговор о потпуном снабдевању.

Крајњи купац који је закључио уговор о потпуном снабдевању из става 1. овог члана, не може за исто место примопредаје и за исти период снабдевања закључити други уговор о снабдевању природним гасом.

Када је закључен уговор из става 1. овог члана, снабдевач, односно јавни снабдевач је дужан да пре отпочињања снабдевања закључи:

1) уговор којим уређује своју балансну одговорност, а којим су обухваћена и места примопредаје тог крајњег купца;

2) уговор о приступу систему са оператором система на који је објект крајњег купца прикључен.

Заштита крајњих купаца

Члан 125.

Крајњи купац ужива заштиту својих права у складу са овим законом, прописима донетим на основу овог закона, законом којим се уређује заштита потрошача и другим прописима.

Забрањено је непоштено пословање, односно обмањујуће пословање у смислу прописа о заштити потрошача, а понуђени услови за закључење уговора морају бити транспарентни и сачињени јасним и разумљивим језиком.

Ако крајњи купац није задовољан одлукама донетим у складу са овим законом по приговорима, рекламацијама, захтевима и жалбама, своја права може остварити у судском и вансудском поступку.

Енергетски субјекти дужни су да учествују у вансудском решавању спорова купаца из категорије домаћинство.

Члан 126.

Снабдевач је дужан да:

- 1) поступа према крајњим купцима на недискриминаторан начин;
- 2) објави опште услове понуде за закључење уговора, односно да купца обавести на пригодан начин о понуђеним условима, с тим да се та обавеза односи и на случај закључења уговора преко посредника, као и да обезбеди да та понуда нарочито садржи:

- (1) име и адресу снабдевача,
- (2) врсту и квалитет услуга које се могу посебно уговорити,
- (3) начин на који се могу добити најновије информације о ценама,
- (4) трајање уговора, услове за продужење и престанак уговора и услове под којима се уговор не може продужити, као и начин уређивања међусобних односа у случају престанка уговора,
- (5) пенале, компензације, рефундације и друга средства у случају да снабдевач не испуни уговорени ниво квалитета комерцијалних услуга снабдевача, као и мере које снабдевач може предузети за извршавање доспелих обавеза,
- (6) начин и поступак решавања приговора купца, односно поступак решавања спорова, при чему је снабдевач обавезан да тај поступак учини једноставним, јефтиним, ефикасним и транспарентним;

- 3) на својој интернет страници или на други прикладан начин, обавести купце:

- (1) о улогама снабдевача и оператора система на који је објект купца прикључен,
- (2) о месту и начину достављања приговора на обрачун, комерцијалне услуге снабдевача и оператора система, као и на квалитет и поузданост испоруке природног гаса,

(3) да се по питању измене техничких услова прикључења, техничких проблема везаних за прикључак на систем, мерно место и тачност мерења, квалитет гаса, квар на систему и прекид испоруке, може обратити и директно оператору система на који је његов објекат прикључен;

4) обрачунава природни гас и услуге које пружа у складу са законом, прописима и уговором;

5) издаје рачун за испоручени природни гас, који садржи исказану цену природног гаса, обрачунски период који не може бити дужи од 31 дан, а у случају уговора о потпуном снабдевању и исказану цену пружених посебно уговорених услуга, као и накнаде прописане законом, порезе и остале обавезе или информације;

6) обавести купца о промени цена и других услова снабдевања у разумном року, изузев у случају снижења цена и давања купцу повољнијих услова снабдевања, при чему се обавештењем сматра и објављивање информације преко средстава јавног информисања, а купца из категорије домаћинства у складу са законом којим се уређује заштита потрошача;

7) објави услове, поступак, правне последице, односно права купца у случају обуставе испоруке природног гаса, због неизмиривања обавеза из уговора о снабдевању природним гасом, као и разлоге, поступак и правне последице искључења објекта купца са система;

8) обезбеди бесплатну телефонску линију за обавештавање и одговоре на питања купаца ради информисања о условима и начину остваривања права купаца;

9) предузима мере како би омогућио купцима информације које се односе на њихова права;

10) Агенцији доставља извештај о решавању приговора и жалби крајњих купаца;

11) Агенцији достави податке о количинама продаје природног гаса и оствареног прихода по том основу, ради праћења тржишта, без обзира на број купаца;

12) омогући купцу на једноставан начин приступ правилима о промени снабдевача;

13) након промене снабдевача изда купцу коначни обрачун, најкасније у року од шест недеља од промене снабдевача;

14) изврши и друге обавезе у складу са прописима којима се уређују облигациони односи, трговина и промет робе и услуга и заштита потрошача.

Уговором о снабдевању не може се купцу ускратити или отежати право на раскид, односно отказ уговора, због коришћења права на промену снабдевача, нити се могу наметати додатне финансијске обавезе по том основу.

Снабдевач је дужан да купца са којим има закључен уговор о потпуном снабдевању, на његов захтев обавести о подацима о потрошњи природног гаса, у складу са овим законом, правилима о промени снабдевача и закљученим уговором.

Снабдевач је дужан да, у случају понуде за закључење уговора о потпуном снабдевању, пре закључења уговора купца обавести и о могућностима за промену снабдевача.

Одредбе овог члана сходно се примењују и на јавног снабдевача.

Влада ближе уређује услове и начин извршавања обавеза снабдевача и јавног снабдевача у смислу овог члана.

Резервно снабдевање

Члан 127.

Право на резервно снабдевање има крајњи купац природног гаса, који нема право на јавно снабдевање, у складу са одредбама овог закона, у случају:

- 1) стечаја или ликвидације снабдевача који га је до тада снабдевао;
- 2) престанка или одузимања лиценце снабдевачу који га је до тада снабдевао;
- 3) да није нашао новог снабдевача након престанка уговора о снабдевању са претходним, осим ако је престанак уговора последица неизвршавања обавеза плаћања купца.

У случају из става 1. тач. 1) и 2) овог члана право на резервно снабдевање се остварује без захтева купца, а у случају из става 1. тачка 3) овог члана на захтев купца.

Снабдевач који није у могућности да снабдева крајњег купца, у случају из става 1. тач. 1) и 2) овог члана, дужан је да о дану престанка снабдевања благовремено обавести резервног снабдевача, купца и оператора система.

Резервно снабдевање у случају из става 1. тач. 1) и 2) овог члана, почиње престанком уговора о снабдевању са ранијим снабдевачем, ако крајњи купац настави да преузима природни гас, а не закључи уговор са новим снабдевачем.

Резервно снабдевање може трајати најдуже 60 дана.

Снабдевач који обавља резервно снабдевање ће услове и цене резервног снабдевања објавити на својој интернет страници.

У случају да крајњи купац у року из става 5. овог члана не закључи уговор о снабдевању са снабдевачем, оператор система је дужан да му обустави испоруку природног гаса.

Члан 128.

Влада ће на основу спроведеног поступка јавног тендера, одредити снабдевача који ће обављати резервно снабдевање (у даљем тексту: резервни снабдевач).

Одлука о расписивању тендера из става 1. овог члана садржи нарочито услове за избор резервног снабдевача, услове и начин образовања и промене цене, елементе уговора који резервни снабдевач закључује се крајњим купцем, као и рок на који се бира резервни снабдевач.

Цена из става 2. овог члана не може бити нижа од цене по којој оператор транспортног система продаје природни гас за балансирање система.

Резервни снабдевач је дужан да купца обавести о условима снабдевања и цени природног гаса и да их објави на својој интернет страници или на други погодан начин.

Резервни снабдевач је дужан да уговор о потпуном снабдевању у писменој форми достави крајњем купцу у року од три дана од дана почетка снабдевања.

Ако крајњи купац не закључи уговор из става 5. овог члана дужан је да плати преузети природни гас.

У случају да се на начин из става 1. овог члана не изабере резервни снабдевач, Влада ће одредити снабдевача који ће привремено вршити резервно снабдевање.

Обустава испоруке природног гаса по захтеву снабдевача или јавног снабдевача

Члан 129.

Снабдевач, односно јавни снабдевач може захтевати од оператора транспортног, односно дистрибутивног система природног гаса обуставу испоруке природног гаса крајњем купцу због неизвршених обавеза из уговора о снабдевању.

Обуставом испоруке из става 1. овог члана, не престаје уговор о снабдевању, а у периоду обуставе испоруке, крајњи купац има обавезе које се односе на приступ систему.

Снабдевач, односно јавни снабдевач је дужан да пре подношења захтева оператору транспортног, односно дистрибутивног система, за обуставу испоруке крајњем купцу због неизвршених обавеза крајњег купца из уговора о снабдевању, купца претходно у писменој форми упозори да, у року који не може бити краћи од 15 дана ни дужи од 30 дана од дана достављања упозорења, измири доспеле обавезе, односно постигне споразум о извршењу обавезе, као и да упозори купца на обавезу предузимања свих потребних мера ради заштите живота или здравља људи, безбедности имовине и заштите животне средине.

Уколико купац не измири обавезе у остављеном року, снабдевач, односно јавни снабдевач подноси захтев за обуставу испоруке природног гаса оператору транспортног, односно дистрибутивног система на који је прикључен објект купца.

Оператор транспортног, односно дистрибутивног система дужан је да на основу захтева снабдевача, односно јавног снабдевача изврши обуставу испоруке природног гаса купцу који није извршио своју обавезу ни по опомену у складу са одредбама овог члана, у року који не може бити дужи од осам дана од дана пријема захтева.

Ближи услови и поступак обуставе испоруке и права и обавезе оператора система, снабдевача, односно јавног снабдевача и крајњих купаца уређују се прописом о условима испоруке и снабдевања природног гаса из члана 140. овог закона.

Правила о промени снабдевача

Члан 130.

Услови и поступак промене снабдевача природним гасом, утврђују се правилима која доноси Агенција и која садрже нарочито:

- 1) поступак промене снабдевача;
- 2) услове које мора испунити снабдевач у вези са балансом одговорношћу;
- 3) обавезе снабдевача чији је уговор у поступку раскидања;
- 4) обавезе оператора транспортног, односно дистрибутивног система;
- 5) права новог снабдевача у погледу приступа транспортном, односно дистрибутивном систему за потребе снабдевања новог купца.

Пре промене снабдевача, купац и снабдевач који га је до тада снабдевао дужни су да регулишу међусобне финансијске обавезе.

Промена снабдевача природног гаса је бесплатна за купца.

Рок за промену снабдевача природног гаса је три недеље.

Апликација за поређење цена природног гаса

Члан 131.

Купци из категорије домаћинство и крајњи купци прикључени типским прикључком, имају право на бесплатан приступ апликацији за поређење понуда снабдевача.

Купци из става 1. овог члана морају бити информисани о доступности апликације за поређење понуда снабдевача преко рачуна за испоручени природни гас или на други начин.

Апликација за поређење понуда снабдевача мора да испуњава најмање следеће захтеве:

- 1) да покрива цело тржиште природног гаса у Републици Србији;
- 2) да је независна од учесника на тржишту и осигурава да енергетски субјекти имају једнак третман у резултатима претраживања;
- 3) да јасно приказује податке о власнику апликације, податке о физичком или правном лицу које користи и управља апликацијом и о начину финансирања апликације;
- 4) да поставља јасне и објективне критеријуме на којима се поређења заснивају, укључујући услуге, као и да их објави;
- 5) да користи једноставан и недвосмислен језик;
- 6) да пружа тачне и ажурне информације, наводећи и време последњег ажурирања;
- 7) да је доступна особама са инвалидитетом;
- 8) да обезбеђује ефикасну процедуру за пријављивање нетачних информација о објављеним понудама;
- 9) да врши поређења, ограничавајући тражене личне податке на оно што је неопходно за поређење.

Апликација може да укључи и упоредне критеријуме који се односе на природу услуга које нуде снабдевачи.

Апликацијом из става 1. овог члана могу управљати привредна друштва, органи јавне власти и јавно тело.

Агенција је дужна да изради апликацију за поређење која покрива цело тржиште природног гаса у Републици Србији и обезбеди да апликација испуњава захтеве из става 3. овог члана.

Апликација из става 6. овог члана не подлеже издавању ознаке поверења.

Снабдевачи су дужни да на захтев Агенције, у року од осам дана, доставе све податке потребне за пружање тачних и ажурних информација о ценама, понудама и моделима снабдевања купаца на начин утврђен захтевом.

У случају нових цена, понуда и модела снабдевања, снабдевачи су дужни да у апликацију унесу ажурне податке најкасније у року од три дана пре дана почетка њихове примене.

Ако снабдевач достави податке који нису упоредиви са осталим моделима снабдевања и понудама, Агенција неће тај модел снабдевања или понуду укључити у апликацију за поређење.

Права и обавезе купаца и неовлашћено коришћење природног гаса

Члан 132.

Купац има право да захтева у случају техничких или других сметњи у испоруци природног гаса, чији узрок није на објекту купца, да се те сметње отклоне у примереном року.

Као примерени рок у којем је оператор система обавезан да отклони сметње у испоруци природног гаса купцима сматра се рок од 24 часа, а најдуже два дана од дана пријема обавештења о сметњи.

Сметњама у испоруци природног гаса у смислу става 1. овог члана не сматрају се прекиди у испоруци природног гаса настали због примене мера из члана 140. тачка 4) овог закона.

Члан 133.

Купац је дужан да природни гас користи под условима, на начин и за намене утврђене одобрењем за прикључење и уговором о снабдевању, законом и другим прописима донетим на основу овог закона.

Члан 134.

Купац је дужан да омогући овлашћеним лицима оператора система приступ мерном месту, као и месту прикључка ради читавања, провере исправности, отклањања кварова, замене, одржавања и контроле исправности мерних и других уређаја, уређења мерног места и обуставе испоруке природног гаса.

Ако купац, у случају из става 1. овог члана, онемогући приступ овлашћеним лицима оператора система, оператор система има право измештања мерног места, а купац је дужан да трпи измештање у складу са техничким условима утврђеним правилима о раду система на који је објект прикључен.

Оператор система има право да обустави испоруку природног гаса ако у случају из става 2. овог члана измештање мерног места није могуће у складу са прописима и техничким условима утврђеним правилима о раду система.

Члан 135.

У случају техничких или других сметњи у испоруци природног гаса чији је узрок на објекту купца или у случају када купац не извршава уговорне обавезе, оператор система обуставиће испоруку природног гаса купцу, под условима и на начин прописан овим законом, актом о условима испоруке и снабдевања природним гасом и другим прописима донетим у складу са овим законом.

Пре обуставе испоруке природног гаса купцу мора бити достављена писмена опомена у којој је одређен рок за отклањање уочених неправилности и недостатака.

Рок из става 2. овог члана не може бити краћи од три дана од дана достављања опомене.

Оператор система је дужан да настави испоруку природног гаса најкасније 24 часа по отклањању разлога због којих је обустава извршена.

Оператор система је дужан да обустави испоруку природног гаса и на захтев купца, под условом да се обустава захтева за период од најмање годину дана.

Члан 136.

Ако је обустава испоруке природног гаса у случајевима и под условима из члана 129. овог закона трајала дуже од годину дана, оператор система је дужан да објекат искључи са система. Оператор система је дужан да објекат купца искључи са система и у случају када објекат, односно инсталације објекта не испуњавају услове у складу са прописима и представљају непосредну опасност по живот, здравље људи, животну средину и имовину, као и када то захтева купац.

Пре искључења купцу мора бити достављено писмено обавештење о искључењу, најмање 24 часа раније, осим ако је већ наступило угрожавање живота и здравља људи, животне средине и имовине или би одлагање искључења могло проузроковати пожар, експлозију и загађења, односно друге штетне последице.

Члан 137.

У случају обуставе испоруке или искључења објекта купца, у смислу чл. 129, 134. и 135. овог закона, купац има право на приговор.

Оператор система је дужан да о приговору одлучи у року од три дана од дана пријема приговора.

У случају основаности приговора, оператор система је обавезан да настави испоруку природног гаса, без одлагања, а најкасније у року од 24 часа од момента утврђивања да је приговор основан.

Члан 138.

Забрањено је прикључивање објеката на систем без одобрења за прикључење, самовољно прикључивање објеката, уређаја или инсталација на транспортни или дистрибутивни систем, као и пуштање у погон истих.

Забрањено је коришћење природног гаса без или мимо мерног места или супротно условима утврђеним одобрењем за прикључење у погледу поузданог и тачног мерења преузетог природног гаса или уговором о снабдевању у погледу намене потрошње природног гаса.

Члан 139.

Када оператор система утврди да правно или физичко лице неовлашћено користи природни гас, односно да поступа супротно забранама из члана 138. овог закона дужан је да, без одлагања, искључи такав објекат са транспортног или дистрибутивног система и предузме мере у складу са законом.

XII. СИГУРНОСТ СНАБДЕВАЊА

Услови испоруке и снабдевања природним гасом и мере у случају поремећаја

Члан 140.

Влада ближе прописује услове испоруке и снабдевања природним гасом, а нарочито:

1) услове и начин давања одобрења за прикључење на систем и повезивање система;

2) место мерења и место разграничења одговорности за испоручени природни гас;

3) услове и начин прикључења објекта привременог карактера, градилишта и објекта у пробном раду и других објекта у складу са законом којим се уређује изградња објекта;

4) мере које се предузимају у случају краткотрајних поремећаја услед кварова и других непредвиђених ситуација због којих је угрожена сигурност рада транспортног, односно дистрибутивног система, као и због непредвиђених и неопходних радова на одржавању гасовода или неопходних радова на проширењу система;

5) услове и начин обуставе испоруке природног гаса;

6) услове снабдевања објекта купаца којима се не може обуставити испорука природног гаса због неизвршених обавеза за испоручени природни гас или у другим случајевима;

7) начин регулисања међусобних односа између снабдевача, оператора система и крајњег купца коме се не може обуставити испорука природног гаса;

8) услове и начин мерења испорученог природног гаса;

9) квалитет и друге особине гаса који се преузима у систем и испоручује са система;

10) начин обрачуна неовлашћено преузетог природног гаса;

11) поступак, начин и рокове за остваривање права крајњег купца на накнаду због одступања од прописаног квалитета испоруке, односно снабдевања;

12) начин обавештавања крајњег купца;

13) услове и мере за снабдевање купаца природног гаса;

14) обрачунски период и обавезну садржину рачуна за наплату испорученог природног гаса;

15) техничке захтеве за увођење разних облика напредних мерних система на дистрибутивном систему;

16) друга питања у складу са законом.

Гас који се преузима у систем из става 1. тачка 9) овог члана, поред природног гаса може бити и водоник, у мери у којој се може технички и безбедно преузети и преносити кроз систем за природни гас.

Одлуку о примени мера из става 1. тачка 4) овог члана доноси оператор система и спроводе се на основу планова ограничења испоруке природног гаса које доноси оператор система.

Члан 141.

У случају наступања кризе у снабдевању природним гасом предузимају се мере у складу са Кризним планом за обезбеђење сигурности снабдевања природним гасом из члана 143. став 2. овог закона.

Одлука о примени мера из става 1. овог члана и план ограничења испоруке природног гаса којим се мере спроводе објављују се у средствима

јавног информисања најкасније 24 часа пре почетка примене мера на које се одлука односи.

Члан 142.

У случају када је угрожена сигурност снабдевања купаца или рада транспортног, односно дистрибутивног система због недовољне понуде на тржишту енергије или наступања других ванредних околности, Влада прописује мере ограничења испоруке природног гаса или посебне услове увоза или извоза природног гаса, начин и услове за образовање и контролу цена, обавезу испоруке само одређеним корисницима или посебне услове обављања енергетских делатности уз минимални поремећај тржишта енергијом у окружењу.

У случају из става 1. овог члана, Влада одређује начин обезбеђивања, односно изворе средстава за накнаду штете која може настати за енергетске субјекте који спроводе ове мере, као и услове и начин расподеле средстава по основу накнаде штете.

Мере из става 1. овог члана могу трајати док трају околности због којих су прописане, односно док трају последице настале услед тих околности.

О предузетим мерама из става 1. овог члана Министарство извештава Секретаријат Енергетске заједнице.

Превентивни акциони план и Кризни план за обезбеђење сигурности снабдевања природним гасом

Члан 143.

Влада, на предлог Министарства, доноси Превентивни акциони план за обезбеђење сигурности снабдевања природним гасом који садржи нарочитио:

- 1) приказ гасоводног система и тржишта гаса Републике Србије;
- 2) процену ризика у погледу остваривања сигурности снабдевања природним гасом коришћењем инфраструктурног стандарда и стандарда снабдевања;
- 3) параметре за утврђивање и усклађеност са инфраструктурним стандардом;
- 4) параметре за утврђивање и усклађеност са стандардом снабдевања;
- 5) податке о крајњим купцима природног гаса који се сматрају заштићеним купцима;
- 6) превентивне мере и обавезе енергетских субјеката, надлежних институција и корисника система у циљу спречавања или ублажавања утврђених ризика и задовољавања укупне потражње за природним гасом;
- 7) план развоја гасоводног система и његов утицај на сигурност снабдевања;
- 8) могући утицај предвиђених мера на развој националног и тржишта држава потписница Уговора о оснивању Енергетске;
- 9) податке о сарадњи са државама потписницама Уговора о оснивању Енергетске.

Влада, на предлог Министарства, доноси Кризни план за обезбеђење сигурности снабдевања природним гасом који садржи нарочитио:

- 1) нивое кризе у снабдевању природним гасом и критеријуме за њихово увођење;
- 2) обавезе надлежних институција, енергетских субјеката, корисника гасоводног система и купаца у случају кризе у снабдевању природним гасом;
- 3) мере које се предузимају у случају наступања кризе у снабдевању природним гасом;
- 4) начин поступања у случају наступања кризе у снабдевању природним гасом;
- 5) податке о сарадњи са државама потписницама Уговора о оснивању Енергетске заједнице у случају наступања кризе у снабдевању природним гасом.

О резултатима процене ризика у погледу остваривања сигурности снабдевања из става 1. тачка 2) овог члана и изради Превентивног акционог плана за обезбеђење сигурности снабдевања природним гасом и Кризног плана за обезбеђење сигурности снабдевања природним гасом, у складу са Уговором о оснивању Енергетске заједнице, Министарство обавештава Координациону групу за сигурност снабдевања.

Предлог Превентивног акционог плана за обезбеђење сигурности снабдевања природним гасом и Кризног плана за обезбеђење сигурности снабдевања природним гасом Министарство, у складу са Уговором о оснивању Енергетске заједнице, доставља Секретаријату Енергетске заједнице ради давања мишљења.

Секретаријат Енергетске заједнице, у складу са Уговором о оснивању Енергетске заједнице, у року од четири месеца од дана достављања предлога планова из става 3. овог члана доставља Министарству мишљење узимајући у обзир ставове Координационе групе за сигурност снабдевања.

У случају да Секретаријат Енергетске заједнице у свом мишљењу препоручи измену предлога планова из става 3. овог члана Министарство ће у року од три месеца од пријема мишљења обавестити Секретаријат Енергетске заједнице о измењеним предлозима планова из става 3. овог члана или разлозима због којих одступа од мишљења Секретаријата Енергетске заједнице.

У случају када Превентивни акциони план за обезбеђење сигурности снабдевања природним гасом и Кризни план за обезбеђење сигурности снабдевања природним гасом одступају од мишљења Секретаријата Енергетске заједнице заједно са овим плановима биће објављено то мишљење и образложење за одступање.

Планови из ст. 1. и 2. овог члана доносе се сваке четврте године, при чему се мере предвиђене Кризним планом преиспитују бар једном током тог четворогодишњег периода.

Праћење сигурности снабдевања и извештавање

Члан 144.

Министарство прати снабдевеност тржишта, израђује извештај о сигурности снабдевања природним гасом и доставља информације Секретаријату енергетске заједнице у складу са законом којим се уређује енергетика и Уговором о оснивању Енергетске заједнице.

Министарство, у складу са Уговором о оснивању Енергетске заједнице, сваке године до 15. септембра доставља Секретаријату Енергетске заједнице

техничке информације о подземним складиштима гаса и нацрт криве пуњења складишта природног гаса са прелазним циљевима за фебруар, мај, јул и септембар наредне године.

Сарадња и помоћ између држава

Члан 145.

У случају кризе у снабдевању природним гасом остварује се сарадња са уговорним странама Енергетске заједнице и суседним државама, на принципу солидарности.

О оствареној сарадњи из става 1. овог члана Министарство обавештава Секретаријат Енергетске заједнице.

Праћење показатеља квалитета испоруке и снабдевања природним гасом

Члан 146.

Енергетски субјекти који обављају енергетске делатности у вези са испоруком и снабдевањем природним гасом, дужни су да обезбеде квалитет испоруке и снабдевања утврђен овим законом и другим прописима донетим на основу овог закона.

Агенција доноси правила о праћењу техничких и комерцијалних показатеља и регулисања квалитета испоруке и снабдевања природним гасом којима се одређују показатељи техничког и комерцијалног квалитета испоруке и комерцијалног квалитета снабдевања природним гасом, начин евидентирања података и рачунања показатеља, начин и рокове за достављање података и извештаја Агенцији, начин утврђивања захтеваних вредности појединих показатеља, као и начин оцењивања резултата добијених праћењем достигнутих у односу на захтеване вредности показатеља квалитета.

Остварене вредности показатеља квалитета испоруке природног гаса, Агенција користи при одобравању планова развоја и средстава за инвестиције и у случају регулације цена приступа системима за транспорт и дистрибуцију заснованим на подстицајним методама регулације цена, на начин прописан методологијама за одређивање регулисаних цена приступа, у којима утврђује начин одређивања и максималну висину подстицаја, односно умањења одобреног прихода, а у зависности од смера и степена одступања од захтеваних вредности показатеља техничког квалитета испоруке.

Правилима из става 2. овог члана одређује се висина накнаде крајњем купцу по основу степена одступања од прописаног квалитета.

XIII. ОПРЕМА ПОД ПРИТИСКОМ

Члан 147.

Опрема под притиском се пројектује, израђује, означава, ставља на тржиште и у употребу и прегледа и испитује током века употребе у складу са законом којим се уређују технички захтеви за производе и оцењивање усаглашености, прописима донетим на основу тог закона и овим законом.

Члан 148.

Тела за прегледе и испитивања опреме под притиском именована у складу са законом којим се уређују технички захтеви за производе и оцењивање усаглашености Министарству достављају информације о евидентирању и прегледима и испитивањима опреме под притиском преко Централног регистра опреме под притиском.

Централни регистар опреме под притиском је јединствени електронски регистар опреме под притиском високог нивоа опасности у коме се налазе подаци о:

- 1) власницима, односно корисницима опреме под притиском;
- 2) локацији и техничким и другим карактеристикама опреме под притиском;
- 3) извршеним евидентирањима и прегледима и испитивањима опреме под притиском, односно евиденционим и ревизионим листовима и записницима о прегледима и испитивањима опреме под притиском;
- 4) исправама о усаглашености које су издала тела за оцењивање усаглашености опреме под притиском;
- 5) опреми под притиском која је стављена ван употребе;
- 6) датумима наредних прегледа и испитивања опреме под притиском;
- 7) именованим телима за прегледе и испитивања опреме под притиском и лицима која су овлашћена за пописивање евиденционих и ревизионих листова у именованим телима.

Члан 149.

Министар ближе прописује критеријуме за утврђивање корисника опреме под притиском, као и услове у погледу броја и стручне оспособљености запослених или на други начин ангажованих лица које корисници опреме под притиском морају да испуњавају у погледу броја и стручне оспособљености запослених лица за обављање послова са опремом под притиском.

Министар ближе прописује услове у погледу броја и стручне оспособљености запослених лица које тела за прегледе и испитивања опреме под притиском именована у складу са законом којим се уређују технички захтеви за производе и оцењивање усаглашености морају да испуњавају у погледу броја и стручне оспособљености запослених лица за обављање послова са опремом под притиском.

Стручна оспособљеност из ст. 1. и 2. овог члана проверава се полагањем стручног испита.

Министар прописује ближе услове, програм и начин полагања стручног испита из става 3. овог члана.

Члан 150.

Корисник опреме под притиском мора имати запослено или на други начин ангажовано лице за обављање послова са опремом под притиском које је дужно да:

- 1) води и ажурира списак опреме под притиском и документацију опреме под притиском који су утврђени техничким прописом којим се уређује преглед опреме под притиском током века употребе;
- 2) учествује у изради посебног програма периодичних прегледа опреме под притиском;
- 3) обавља и друге послове у складу са уговором са корисником опреме под притиском.

XIV. НАДЗОР

Члан 151.

Надзор над спровођењем одредаба овог закона и прописа донетих на основу овог закона врши Министарство.

Енергетски субјекти, аутономна покрајина и јединице локалне самоуправе дужни су да на захтев Министарства, доставе све податке неопходне за обављање послова из делокруга рада Министарства.

Министарство врши надзор над радом тела именованих у складу са законом којим се уређују технички захтеви за производе и оцењивање усаглашености.

Инспекцијски надзор врши Министарство преко инспектора опреме под притиском у оквиру делокруга утврђеног законом.

Аутономној покрајини поверава се вршење инспекцијског надзора из става 4. овог члана на територији аутономне покрајине.

Надзор над спровођењем одредаба овог закона и прописа донетих на основу овог закона који се односе на заштиту од пожара и експлозија и заштиту животне средине врши министарство надлежно за послове заштите од пожара и експлозија, односно министарство надлежно за послове заштите животне средине, у складу са посебним законима.

Надзор над спровођењем одредаба овог закона и прописа донетих на основу овог закона које се односе на просторно планирање и изградњу врши министарство надлежно за послове просторног планирања и изградње у складу са посебним законом.

Инспектор опреме под притиском

Члан 152.

Инспектор опреме под притиском врши инспекцијски надзор над гасоводима за транспорт и дистрибуцију природног гаса, као и над енергетским и другим објектима који имају опрему под притиском у складу са овлашћењима утврђеним овим законом.

На садржину, врсту, облик, поступак и спровођење инспекцијског надзора, овлашћења и обавезе учесника у инспекцијском надзору и друга питања од значаја за инспекцијски надзор која нису уређена овим законом, примењују се одредбе закона и других прописа којим се уређује инспекцијски надзор.

Члан 153.

Послове инспектора опреме под притиском може да обавља лице које има стечено високо образовање из стручне области машинско инжењерство на основним академским студијама у обиму од најмање 240 ЕСПБ бодова у трајању од најмање четири године на факултету (мастер академским студијама, специјалистичким академским студијама, специјалистичким струковним студијама), односно друге услове одређене законом којим се уређују права и дужности државних службеника, другим прописом и актом о унутрашњем уређењу и систематизацији радних места у Министарству, као и положен стручни испит из одговарајуће области.

Права и дужности инспектора опреме под притиском у области гасовода

Члан 154.

Инспектор опреме под притиском у вршењу инспекцијског надзора има право и дужност да проверава:

- 1) да ли је прибављена енергетска дозвола у складу са законом којим се уређује енергетика за гасоводе за транспорт природног гаса и објекта за складиштење природног гаса;
- 2) да ли је прибављено одобрење надлежног органа у складу са прописима којима се уређује изградња објекта;
- 3) да ли је израђена техничка документација за уградњу и постављање гасовода;
- 4) да ли је извршено на прописан начин испитивање гасовода на чврстоћу и непропусност и да ли постоје записници и дијаграми или други акти о спроведеним испитивањима;
- 5) да ли постоје сертификати, извештаји и други акти који се односе на цеви, арматуру и опрему која је уграђена у гасовод, заваривачке радове на гасоводу и заштиту гасовода од корозије;
- 6) да ли постоје прописани акти о првом пуњењу и пуштању у рад гасовода, као и акти о одржавању гасовода;
- 7) да ли је траса гасовода обележена на прописан начин;
- 8) да ли је опрема на гасоводу ограђена и заштићена на прописан начин;
- 9) да ли се одоризација спроводи и да ли постоје документи који се односе на одоризацију;
- 10) да ли су испуњени прописани услови у погледу стручног кадра за обављање енергетске делатности: транспорта и управљања транспортним системом за природни гас, складиштења и управљања складиштем природног гаса и дистрибуције и управљања дистрибутивним системом за природни гас;
- 11) да ли је прибављена лиценца за обављање енергетских делатности: транспорта и управљања транспортним системом за природни гас, складиштења и управљања складиштем природног гаса и дистрибуције и управљања дистрибутивним системом за природни гас;
- 12) да ли се у експлоатационом, односно заштитном појасу гасовода обављају радови и друге активности и да ли за обављање тих радова и активности постоји сагласност оператора транспортног односно дистрибутивног система;
- 13) да ли правна лица или предузетници који обављају одржавање унутрашњих гасних инсталација имају решење Министарства којим је утврђено да испуњавају услове за обављање тих послова.

Права и дужности инспектора опреме под притиском у области опреме под притиском

Члан 155.

Инспектор опреме под притиском у вршењу инспекцијског надзора има право и дужност да проверава:

1) да ли је прибављена енергетска дозвола у складу са законом којим се уређује енергетика за енергетске објекте који имају опрему под притиском;

2) да ли је прибављено одобрење надлежног органа у складу са прописима којима се уређује изградња објекта за енергетске и друге објекте који имају опрему под притиском;

3) да ли је израђена техничка документација за уградњу и постављање опреме под притиском;

4) да ли се уградња, односно стављање у употребу опреме под притиском врши у складу са законом, техничким и другим прописима;

5) да ли опрема под притиском која се користи у обављању енергетске делатности прописане законом којим се уређује енергетика испуњава прописане услове за обављање тих делатности;

6) да ли се прегледи и испитивања опреме под притиском током века употребе врше у складу са законом, техничким и другим прописима;

7) да ли су испуњени прописани услови у погледу броја и стручне оспособљености лица за обављање послова са опремом под притиском;

8) да ли лица која обављају послове техничког руковођења, руковања и одржавања енергетских објеката са опремом под притиском испуњавају прописане услове у погледу броја и стручне оспособљености за вршење тих послова.

Инспектор опреме под притиском врши и друге послове утврђене законом или прописом донетим на основу закона.

Овлашћења инспектора опреме под притиском

Члан 156.

У вршењу инспекцијског надзора инспектор опреме под притиском је овлашћен да:

- 1) наложи да се утврђене незаконитости отклоне у року који одреди;
- 2) наложи да се спроведе ванредни преглед опреме под притиском;
- 3) донесе решење и изрекне управну меру ако надзирани субјект не отклони незаконитост у остављеном року, осим када због неопходности предузимања хитних мера решење доноси без одлагања;

4) забрани уградњу опреме под притиском ако у одређеном року нису отклоњене утврђене незаконитости;

5) забрани употребу гасовода или опреме под притиском ако:

- (1) до истека рока утврђеног решењем за отклањање незаконитости нису отклоњене утврђене незаконитости;
- (2) рад, односно употреба гасовода или опреме под притиском доводи у опасност живот и здравље људи, животну средину или биљни или животињски свет, материјална добра или безбедност;
- (3) се енергетском субјекту, који користи опрему под притиском у обављању енергетске делатности, одузме лиценца због неиспуњавања прописаних услова или не поседује лиценцу за обављање енергетске делатности, односно објекат са опремом под притиском на којем се обавља енергетска делатност није уписан у лиценцу за обављање енергетске делатности;

6) обустави радове у експлоатационом, односно заштитном појасу гасовода ако се ти радови не обављају у складу са прописима и сагласношћу оператора транспортног, односно дистрибутивног система, као и да обавести надлежну инспекцију у случају када се у заштитном појасу гасовода изграђују или су изграђени објекти супротно закону којим се уређују просторно планирање и изградња објекта;

7) надлежном правосудном органу поднесе кривичну пријаву, пријаву за привредни преступ или захтев за покретање прекршајног поступка, односно предузме и друге радње и мере на које је законом или другим прописом овлашћен;

8) обавести надлежну инспекцију у случају када гасовод или објекат са опремом под притиском немају прописано одобрење (дозволу, сагласност) надлежног органа у складу са прописима којима се уређује просторно планирање и изградња објекта.

Енергетски субјект или друго правно лице или предузетник, односно одговорно лице, коме је решењем инспектора наложено отклањање незаконитости дужан је да незаконитости отклони у наложеном року и да у писаној форми обавести инспектора о отклањању незаконитости у року који је одређен решењем.

Члан 157.

На решење инспектора опреме под притиском може се изјавити жалба Министарству у року од 15 дана од дана пријема решења.

Жалба одлаже извршење решења, осим у случају када је неопходно предузимање хитних мера прописаних одредбама закона којим се уређује инспекцијски надзор, што се посебно образлаже у решењу.

У случају да је првостепена одлука инспектора опреме под притиском већ једном била поништена, другостепени орган не може је опет поништити и упутити предмет инспекцији на поновни поступак, него ће сам решити ову управну ствар.

Члан 158.

Инспектор опреме под притиском не може да учествује у изради и вршењу техничке контроле техничке документације за објекте над којима врши инспекцијски надзор, извођењу радова на објектима над којима врши инспекцијски надзор и да врши стручни надзор над извођењем радова на објектима над којима врши инспекцијски надзор.

Инспектор опреме под притиском не може да буде члан Комисије за технички преглед објеката над којима врши инспекцијски надзор.

Инспектор опреме под притиском не може да обавља привредне или друге делатности и послове за себе или другог послодавца из области у којој врши инспекцијски надзор, учествује у раду стручних радних група или тела надзираних субјеката, односно лица која подлежу инспекцијском надзору, или ако обавља друге службе, послове и поступке који су у супротности са положајем и улогом инспектора и штете његовој самосталности у вршењу посла.

XV. КАЗНЕНЕ ОДРЕДБЕ

Привредни преступи

Члан 159.

Новчаном казном од 1.500.000 до 3.000.000 динара казниће се за привредни преступ енергетски субјект - правно лице, односно друго правно лице ако:

1) не извршава дужности у смислу овог закона (члан 4, члан 7, члан 35. став 1. тач. 1), 2), 3), 4), 5), 6), 10), 11), 12), 14), 16), 17), 18), 20), 24), 25), 26), 27), 28), 29) и 30), члан 40, члан 45. став 4, члан 54. став 1. тач. 1), 2), 3), 4), 5), 6), 7), 8), 9), 10), 12), 17), 20), 22), 24), 25), 27), 28) и 29), члан 56, члан 70. став 1. тач. 1), 2), 3), 4), 5), 7), 9), 10) и 14), чл. 83 – 87. и члан 105. став 8);

2) не испуњава прописане услове у погледу стручног кадра за обављање енергетске делатности: транспорта и управљања транспортним системом за природни гас, складиштења и управљања складиштем природног гаса и дистрибуције и управљања дистрибутивним системом за природни гас из члана 6. овог закона;

3) не достави податке у складу са чланом 66. и чланом 115. став 2. овог закона;

4) не усклади начин мерења количина природног гаса, не обележи трасу гасовода, не обезбеди заштиту од корозије, не спроводи заваривање и испитивање заварених спојева, не опреми гасоводе системом за даљински надзор и управљање и системом веза у циљу остваривања безбедног и несметаног преноса информација које се односе на коришћење и одржавање гасовода, електричну опрему и инсталације у зонама опасности не изведе у противпожарној и противексплозивној заштити, не испитује гасоводе током изградње, не пусти у рад гасовод, не прегледа и одржава сигурносне уређаје и не контролише и одржава гасоводе у смислу овог закона (члан 94. став 1);

5) не одорише природни гас у складу са актом из члана 96. став 2. овог члана;

6) на делу гасовода испред уређаја за компримовање природног гаса није уградио мерни уређај у складу са прописима којима се уређује област метрологије (члан 106. став 2.);

7) не врши проверу документације о исправности унутрашњих гасних инсталација (члан 112.);

8) не испуњава дужности из члана 126. овог закона;

9) не обезбеди квалитет испоруке и снабдевања у смислу овог закона (члан 146.);

10) нема запослено или на други начин ангажовано лице за обављање послова са опремом под притиском (члан 150. став 1.);

11) не изврши решење инспектора и не обавести инспектора о отклањању незаконитости у року који је одређен решењем у смислу овог закона (члан 156. став 2.).

За привредни преступ из става 1. овог члана казниће се и одговорно лице у правном лицу новчаном казном од 100.000 до 200.000 динара.

Прекршаји

Члан 160.

Новчаном казном од 500.000 до 2.000.000 динара казниће се за прекршај енергетски субјект, односно друго правно лице ако:

- 1) не извршава дужности у смислу овог закона (члан 35. став 1. тачка 21), члан 54. став 1. тач. 14), 15) и 23), члан 70. став 1. тачка 17), члан 114, члан 116, члан 120, члан 127. ст. 3. и 7, члан 129. ст. 3. и 5. и члан 131.);
- 2) не измени и не допуни десетогодишњи план развоја по захтеву Агенције у смислу члана 38. став 4. овог закона;
- 3) не одлучи по захтеву купца за прикључење објекта у смислу овог закона (члан 59. став 2.);
- 4) не поступи по захтеву Агенције у смислу овог закона (члан 61. став 5.);
- 5) не прикључи објекат купца на транспортни, односно дистрибутивни систем у смислу овог закона (члан 62.);
- 6) не води евиденцију о извршеној контроли и одржавању у складу са актом из члана 94. овог закона, законом, техничким и другим прописима;
- 7) не обезбеди заштиту гасовода и његових припадајућих надземних уређаја, постројења и објекта од неовлашћене употребе или оштећења у складу са са прописом из члана 94. овог закона (члан 98.);
- 8) не одржава постављене ознаке на траси гасовода и ознаке које су оштећене или које недостају не доведе у што краћем року у првобитно стање, односно не замени их у смислу овог закона (члан 99.);
- 9) не чува трајно целокупну документацију о пројектовању, изградњи, испитивању, пуштању у рад, коришћењу, одржавању и мерама заштите гасовода у смислу овог закона (члан 100.);
- 10) власник непокретности не омогући приступ енергетским објектима у смислу овог закона (члан 101. став 2.).
- 11) не предузима мере у циљу заштите гасовода у смислу овог закона (члан 102.);
- 12) не уклања дрвеће и друго растиње у смислу овог закона (члан 102. став 3.);
- 13) у експлоатационом појасу транспортног гасовода и заштитном појасу дистрибутивног гасовода изводи радове и друге активности без сагласности оператора транспортног, односно дистрибутивног система (члан 102. став 4.);
- 14) приликом извођења радова, односно других активности у експлоатационом појасу транспортног гасовода и заштитном појасу дистрибутивног гасовода не спроводи техничке услове и мере заштите према упутству оператора транспортног, односно дистрибутивног система (члан 102. став 7.);
- 15) не обезбеди одржавање унутрашњих гасних инсталација у свом објекту у смислу овог закона (члан 107.);
- 16) једном годишње не доставља Министарству доказ да испуњава услов прописан у члану 108. став 1. тач. 2), 6) и 8) овог закона (члан 108. став 8.);

17) у случају неисправности унутрашњих гасних инсталација без одлагања не затвори довод гаса у своје унутрашње гасне инсталације, не обезбеди предузимање мера на санацији неисправности и о томе не обавести енергетског субјекта на чији су гасовод прикључени његови објекти (члан 110.);

18) не закључи уговоре у смислу овог закона (члан 116.);

19) природни гас не користи у смислу овог закона (члан 133.);

20) не омогући овлашћеним лицима приступ мерном месту, као и месту прикључка ради читавања, провере исправности, отклањања кварова, замене, одржавања и контроле исправности мерних и других уређаја, уређења мерног места и обуставе испоруке природног гаса (члан 134. став 1.);

21) не трпи измештање мерног места у смислу овог закона (члан 134. став 2.).

Новчаном казном од 50.000 до 100.000 динара казниће се за прекршај из става 1. овог члана одговорно лице у енергетском субјекту, односно у другом правном лицу.

Члан 161.

Новчаном казном од 10.000 до 500.000 динара казниће се за прекршај предузетник ако:

1) не достави податке у складу са чланом 66. и чланом 115. став 2. овог закона;

2) не води евиденцију о извршеној контроли и одржавању у складу са актом из члана 94. овог закона, законом, техничким и другим прописима;

3) не обезбеди заштиту гасовода и његових припадајућих надземних уређаја, постројења и објеката од неовлашћене употребе или оштећења у складу са прописом из члана 94. овог закона (члан 98.);

4) не одржава постављене ознаке на траси гасовода и ознаке које су оштећене или које недостају не доведе у што краћем року у првобитно стање, односно не замени их у смислу овог закона (члан 99.);

5) не чува трајно целокупну документацију о пројектовању, изградњи, испитивању, пуштању у рад, коришћењу, одржавању и мерама заштите гасовода у смислу овог закона (члан 100.);

6) власник непокретности не омогући приступ гасоводу у смислу овог закона (члан 101. став 2.);

7) не предузима мере у циљу заштите гасовода у смислу овог закона (члан 101.);

8) није уградио мерни уређај у складу са прописима којима се уређује област метрологије на делу гасовода испред уређаја за компримовање природног гаса (члан 106. став 2.);

9) једном годишње не доставља Министарству доказ да испуњава услов прописан у члану 108. став 1. тач. 2), 6) и 8) овог закона (члан 108. став 8.);

10) природни гас не користи у смислу овог закона (члан 133.);

11) не омогући овлашћеним лицима приступ мерном месту, као и месту прикључка ради читавања, провере исправности, отклањања кварова, замене, одржавања и контроле исправности мерних и других уређаја, уређења мерног места и обуставе испоруке природног гаса (члан 134. став 1.);

12) не трпи измештање мерног места у смислу овог закона (члан 134. став 2.);

13) нема запослено или на други начин ангажовано лице за обављање послова са опремом под притиском (члан 150. став 1.);

14) не изврши решење инспектора и не обавести инспектора о отклањању незаконитости у року који је одређен решењем у смислу овог закона (члан 156. став 2.).

Новчаном казном од 5.000 до 50.000 динара казниће се физичко лице за прекршај ако:

1) не омогући приступ гасоводима, односно уређајима, постројењима или опреми који су њихов саставни део и не трпи и омета извршење радова у смислу овог закона (члан 101. став 2.);

2) природни гас не користи у смислу овог закона (члан 133.);

3) не омогући овлашћеним лицима приступ мерном месту, као и месту прикључка ради читавања, провере исправности, отклањања кварова, замене, одржавања и контроле исправности мерних и других уређаја, уређења мерног места и обуставе испоруке природног гаса (члан 134. став 1.);

4) не трпи измештање мерног места у смислу овог закона (члан 134. став 2.);

5) не обавља послове са опремом под притиском у складу са чланом 150. став 1. овог закона.

XVI. ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 162.

Поступци који су започети до дана ступања на снагу овог закона наставиће се по прописима по којима су започети.

Члан 163.

Прописи за извршавање овог закона биће донети у року од две године од дана ступања на снагу овог закона, осим прописа из члана 75. став 2. овог закона који ће бити донет у року од шест месеци од дана ступања на снагу овог закона.

До доношења прописа из става 1. овог члана, примењиваће се прописи који су донети на основу Закона о енергетици („Службени гласник РС”, бр. 145/14, 95/18 – др. закон, 40/21, 35/23 – др. закон, 62/23 и 94/24) и Закона о цевоводном транспорту гасовитих и течних угљоводоника и дистрибуцији гасовитих угљоводоника („Службени гласник РС”, број 104/09), ако нису у супротности са одредбама овог закона.

Члан 164.

Енергетски субјект који на дан ступања на снагу овог закона има лиценцу за обављање делатности складиштења и управљања складиштем природног гаса наставља да обавља ту делатност до окончања поступка сертификације из чл. 74. и 75. овог закона и дужан је да поднесе захтев за сертификацију у року од шест месеци од дана ступања на снагу прописа из члана 75. став 2. овог закона.

Члан 165.

Агенција за енергетику Републике Србије ће апликацију за поређење цена из члана 131. овог закона израдити у року од две године од дана ступања на снагу овог закона.

Члан 166.

Оператор дистрибутивног система ће преузети све мерне уређаје, односно мерно-регулационе станице најкасније до 31. децембра 2027. године.

Оператор дистрибутивног система је дужан да уговор којим се уређују услови за преузимање мерних уређаја, односно мерно-регулационих станица достави купцу, односно произвођачу у року од шест месеци од дана ступања на снагу овог закона.

Купац који не потпише уговор из става 2. овог члана у року из става 1. овог члана дужан је да сноси трошкове одржавања мерних уређаја, односно мерно-регулационих станица.

Члан 167.

Даном ступања на снагу овог закона успоставља се право својине Јавног предузећа „Србијагас“ Нови Сад (у даљем тексту: ЈП „Србијагас“), на мрежи за транспорт и мрежи за дистрибуцију природног гаса коју на дан ступања на снагу овог закона користи или коју је правним послом поверило трећем лицу на управљање, коришћење или ради обављања послова оператора система.

У складу са ставом 1. овог члана, право својине се успоставља на свим деловима транспортне, односно дистрибутивне мреже које је ЈП „Србијагас“ стекло као својину или државину по сили закона, као правни следбеник или правни наследник другог правног лица, коју је изградило сопственим средствима или средствима свог правног претходника, оснивањем, повећањем основног капитала или другим правним послом подобним за пренос права својине.

У случају да ЈП „Србијагас“ на дан ступања на снагу овог закона није уписано у катастру инфраструктуре као носилац права својине на било ком делу мреже из става 1. овог члана, има право да у складу са Законом о посебним условима за евидентирање и упис права на непокретностима („Службени гласник РС”, број 91/25) поднесе захтев ради уписа права својине на том делу мреже.

Члан 168.

Правно лице које обавља енергетску делатност из члана 3. овог закона, а послује у форми јавног предузећа или друштва капитала чији је оснивач Република Србија, дужно је да своју организацију и своје опште акте усклади са одредбама Закона о управљању привредним друштвима која су у власништву Републике Србије („Службени гласник РС”, број 76/23).

Члан 169.

Даном ступања на снагу овог закона престају да важе одредбе члана 37а став 1. тач. 5) – 8), члана 53. став 1. тачка 20), члана 93а став 1. тачка 4), чл. 220 – 323, члана 367. став 3. у делу који се односи на инспектора опреме под притиском, чл. 367а – 367в, чл. 375 – 377, члана 378. у делу који се односи на квалитет природног гаса, члана 380. став 1. тачка 6), члана 385. став 1. у делу који се односи на инспектора опреме под притиском, члана 385. став 1. тачка 3) и тачка 5) подтачка (2) у делу који се односи на опрему под притиском, члана 389. став 1. тач. 1), 19) и 20) у делу који се односи на природни гас, члана 390.

став 1. тач. 1), 2), 4), 5), 6), 8), 9), 10), 11), 13), 14) и 15) у делу који се односи на природни гас, члана 391. став 1. тач. 8), 9), 10), 11) и 12) и став 2. тач. 7), 8), 9), 10), 12) и 13) у делу који се односи на природни гас, Закона о енергетици („Службени гласник РС”, бр. 145/14, 95/18 – др. закон, 40/21, 35/23 – др. закон, 62/23 и 94/24).

Даном ступања на снагу овог закона престаје да важи Закон о цевоводном транспорту гасовитих и течних угљоводоника и дистрибуцији гасовитих угљоводоника („Службени гласник РС”, број 104/09).

Члан 170.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије”.

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ

I. УСТАВНИ ОСНОВ

Уставни основ за доношење овог закона је члан 97. став 1. тачка 6) Устава Републике Србије, којим је између осталог, предвиђено да Република Србија уређује и обезбеђује, јединствено тржиште, правни положај привредних субјеката и систем обављања појединих привредних и других делатности.

II. РАЗЛОЗИ ЗА ДОНОШЕЊА ЗАКОНА

1. Проблеми које закон треба реши

Закон о енергетици („Службени гласник РС”, број 84/04) (у даљем тексту: закон) донет је 2004. године, после потписивања Атинског меморандума о разумевању о регионалном енергетском тржишту Југоисточне Европе и његовој интеграцији у Европску Заједницу потписан у Атини 8. децембра 2003. године и као предуслов за потписивање Уговора о оснивању Енергетске заједнице (ЕЗ).

Доношењем овог закона започет је процес реформи енергетског сектора са циљем обезбеђења предуслова за развој и ефикаснији рад свих субјеката који обављају енергетске делатности према тржишним принципима пословања, као и усаглашавање овог закона са прописима Европске уније.

Такође, створен је основ за имплементацију прописа који се односе на обавезу раздвајања енергетских субјеката, рачуноводствено, технички и правно, организовање регулаторног тела, регулисање енергетских делатности, приступ систему и тржишту енергије, прикључење на систем, и слично, а све уз поштовање прописа о заштити животне средине, енергетске ефикасности и повећања коришћења обновљивих извора енергије како би се обезбедила сигурност снабдевања енергијом.

Овим Законом основана је Агенција за енергетику Републике Србије, као независно регулаторно тело за обављање послова на унапређивању и усмеравању развоја тржишта енергије на принципима недискриминације и ефикасне конкуренције, праћењу примене прописа и правила за рад енергетских система, усклађивању активности енергетских субјеката на обезбеђивању редовног снабдевања купаца енергијом и услугама и њихову заштиту и равноправан положај, као и других послова.

Након доношења наведеног закона, Република Србија је 2005. године потписала и 2006. године ратификовала Уговор о оснивању Енергетске заједнице (ЕЗ) између Европске заједнице и Републике Албаније, Републике Бугарске, Босне и Херцеговине, Републике Хрватске, Бивше Југословенске Републике Македоније, Републике Црне Горе, Румуније, Републике Србије и Привремене Мисије Уједињених нација на Косову у складу са резолуцијом 1244 Савета безбедности УН („Службени гласник РС”, број 62/06 - у даљем тексту: Уговор о оснивању ЕЗ).

Према плану примене из Анекса I Уговора о оснивању ЕЗ створена је обавеза да Република Србија у области природног гаса у року од 12 месеци од дана ступања на снагу овог уговора изврши усаглашавање са Директивом 2003/55/ЕЗ о заједничким правилима за унутрашње тржиште природног гаса, као и да обезбеди да су квалификовани потрошачи, у смислу Директиве

2003/55/EЗ, од 1. јануара 2008. године сви потрошачи изузев домаћинстава, а од 1. јануара 2015. године сви потрошачи.

Такође, одлукама Министарског савета Енергетске заједнице Југоисточне Европе створена је обавеза да се изврши усаглашавање са Уредбом 1775/2005 о условима за приступ мрежама за транспорт природног гаса и Директивом 2004/67/ЕЗ о мерама за одржавање сигурности снабдевања природним гасом.

У марту 2011. године у Европској унији је на снагу ступио трећи пакет прописа о унутрашњем тржишту енергије, а у области природног гаса то су: Директива 2009/73/ЕЗ о заједничким правилима за унутрашње тржиште природног гаса, којом се укида Директива 2003/55/ЕЗ, Уредба (ЕЗ) 715/2009 о условима за приступ транспортним мрежама природног гаса, на основу које престаје да важи Уредба (ЕЗ) 1775/2005 и Уредба о мерама заштите сигурности снабдевања гасом, на основу које престаје да важи Директива 2004/67/ЕЗ.

Доношењем Закона о енергетици 2011. године („Службени гласник РС”, бр. 57/11, 93/12 и 124/12) настављена је реформа енергетског сектора и у потпуности је транспонован други пакет прописа ЕУ и започето транспоновање трећег пакета.

Одлуком Министарског савета Енергетске заједнице од 7. октобра 2011. године (Д/2011/02/МС-ЕЗ) утврђена је обавеза за Републику Србију да до 1. јануара 2015. године имплементира трећи пакет прописа ЕУ о унутрашњем тржишту енергије.

У 2014. години усвојен је Закон о енергетици („Службени гласник РС”, број 145/14) којим је настављен процес реформи енергетског сектора са циљем обезбеђења услова за развој и ефикаснији рад свих субјеката који обављају енергетске делатности према тржишним принципима пословања, као и усаглашавање овог закона за трећи пакет прописа ЕУ о унутрашњем тржишту енергије.

Закон о енергетици из 2014. године делимично је усклађен и са захтевима Уредбе (ЕУ) 994/2010 о мерама заштите сигурности снабдевања гасом, односно прописан је основ да Влада 2018. године донесе Уредбу о утврђивању Кризног плана ради обезбеђења сигурности снабдевања природним гасом („Службени гласник РС”, број 102/18) и Уредбу о утврђивању Превентивног акционог плана ради обезбеђивања сигурности снабдевања природним гасом („Службени гласник РС”, број 102/18).

Након доношења Закона о енергетици из 2014. године, одлукама Министарског савета Енергетске заједнице Југоисточне Европе створена је обавеза да се изврши преношење: Уредбе ЕУ 2015/703 о успостављању правила интероперабилности и размене података, Уредбе ЕУ 2017/459 о успостављању мрежних правила за механизме расподеле капацитета у транспортним системима за природни гас, Уредбе ЕУ 2017/460 о успостављању мрежних правила о усклађеним структурама транспортних тарифа за гас и Уредбе ЕУ 312/2014 о успостављању мрежних правила о балансирању транспортних мрежа.

Законом о изменама и допунама закона о енергетици 2021. године („Службени гласник РС”, број 40/21) дат је основ да се у српско законодавство пренесу одредбе европских мрежних правила. На основу овог закона Влада је донела следеће: Уредбу о мрежним правилима која се односе на прорачун и расподелу капацитета за транспорт природног гаса („Службени гласник РС”, број 112/22), Уредбу о мрежним правилима о хармонизованим тарифама за транспорт природног гаса („Службени гласник РС”, број 112/22), Уредбу о

мрежним правилима за балансирање транспортног система за природни гас („Службени гласник РС”, број 112/22), Уредбу о мрежним правилима за поступке за управљање загушењима и објављивању података и техничких информација за приступ систему за транспорт природног гаса („Службени гласник РС”, број 112/22) и Уредбу о мрежним правилима о међусобној сарадњи оператора транспортних система и правилима за размену података за рад међусобно повезаних система за транспорт гаса („Службени гласник РС”, број 112/22).

Одлуком Министарског савета Енергетске заједнице од 30. новембра 2021. године Република Србија преузела је обавезу да своја акта усагласи и са Уредбом (ЕУ) 2017/1938 Европског парламента и Већа о мерама заштите сигурности снабдевања гасом, којом се ван снаге ставља Уредба 994/2010 и Уредбом (ЕУ) 2022/1032 о измени уредби (ЕУ) 2017/1938 и (ЕЗ) 715/2009 у погледу складиштења гаса.

Поред наведеног, 2009. године донет је Закон о цевоводном транспорту гасовитих и течних угљоводоника и дистрибуцији гасовитих угљоводоника („Службени гласник РС”, број 104/09) којим су у области природног гаса уређени услови за безбедан и несметан транспорт, односно дистрибуцију природног гаса, као и пројектовање, изградња, одржавање и коришћење гасовода и унутрашњих гасних инсталација. На основу овог закона донет је Правилник о условима за несметан и безбедан транспорт природног гаса гасоводима притиска већег од 16 bar („Службени гласник РС”, бр. 37/13, 87/15 и 49/25) и Правилник о условима за несметану и безбедну дистрибуцију природног гаса гасоводима притиска до 16 bar („Службени гласник РС”, број 37/13).

Како је област природног гаса уређена низом прописа од којих су најзначајнији Закон о енергетици и Закон о цевоводном транспорту гасовитих и течних угљоводоника и дистрибуцији гасовитих угљоводоника, као и низом подзаконских аката, доношењем секторског закона одредбе везане за област природног гаса биће пренете у јединствен закон чиме ће омогућити боље сагледавање и уређење ове области.

2. Циљеви који се доношењем закона постижу

Доношењем овог закона успоставља се законски оквир за решавање проблема који се односе на обезбеђивање сигурности испоруке и снабдевања тржишта природним гасом, повећање конкуренције и заштиту интереса свих учесника на тржишту, као и пројектовање, изградњу и одржавање гасовода и унутрашњих гасних инсталација.

Након доношења овог закона очекује се постизање следећих ефеката:

- 1) стварање услова за обезбеђивање сигурног снабдевања тржишта Републике Србије природним гасом;
- 2) стварање услова за ефикасно функционисање тржишта природног гаса;
- 3) усклађивање домаћег регулаторног оквира са регулаторним оквиром Европске уније и њеним правним тековинама;
- 4) стварање основа да се подзаконским актима уреде питања која се односе на услове испоруке и снабдевања природним гасом и мере у случају поремећаја;
- 5) стварање основа да се у гасоводни систем поред природног гаса може преузети и водоник у мери у којој се може технички и безбедно користити и преносити кроз систем;

- 6) успостављање сарадње земаља из региона у случају кризе у снабдевању природним гасом;
- 7) допуна надлежности Агенције за енергетику Републике Србије у области природног гаса;
- 8) давање основа да се подзаконским актима уреде питања у вези са стручном оспособљеношћу запослених или на други начин ангажованих лица које корисници опреме под притиском морају да испуњавају;
- 9) уређена права и дужности инспекције опреме под притиском.

У вези са наведеним циљевима указује се да ће се у роковима прописаним законом донети велики број подзаконских аката којим ће се ближе уредити поједина питања, створити основ за њихово извршење, а тиме и постићи задати циљеви.

3. Разматране могућности да се проблем реши и без доношења закона

Изради овог закона приступило се пошто се дошло до закључка да би једино доношење новог закона на свеобухватан и ефикасан начин могло да реши питање преузимања релевантних обавеза прописа Европске Уније, услова и начина за пројектовање, изградњу и одржавање гасовода и унутрашњих гасних инсталација, као и решавања проблема уочених у пракси.

4. Зашто је доношење закона најбољи начин решавања проблема

Доношење Закона о гасу је у складу са низом активности које Република Србија предузима како би се успоставио правни и институционални оквир за спровођење потребних активности, у циљу прилагођавања и усклађивања са правним тековинама Европске уније у области тржишта.

Реформа енергетског сектора има непосредан и значајан утицај на општи привредни развој, стање и могућности инвестиционе активности, подизање квалитета и стварање тржишне економије оспособљене да се укључи у јединствено тржиште Европске уније и друге међународне тржишне токове.

III. ОБЈАШЊЕЊА ОСНОВНИХ ПРАВНИХ ИНСТИТУТА И ПОЈЕДИНАЧНИХ РЕШЕЊА

Чланом 1. Предлога закона дефинисан је предмет закона.

Чланом 2. Предлога закона уведени су и дефинисани поједини изрази са њиховим значењима, употребљени у смислу овог закона.

Чланом 3. Предлога закона дефинишу се енергетске делатности које овај закон уређује.

Чланом 4. Предлога закона прописује се обавеза раздвајања рачуна у случају када енергетски субјект који обавља једну или више регулисаних енергетских делатности.

Чланом 5. Предлога закона прописује се да су енергетски субјекти дужни да обезбеде довољне количине природног гаса потребне за живот и рад грађана и пословање привредних субјеката и њихово снабдевање природним гасом на сигуран, поуздан и квалитетан начин, уважавајући критеријум економичности испоруке.

Чланом 6. Предлога закона дефинише се обавеза енергетских субјеката у погледу стручног кадра.

Чланом 7. Предлога закона дефинисана је обавеза оператора система који послује унутар вертикално интегрисаног предузећа и власника транспортног система који је део вертикално интегрисаног предузећа да донесе Програм недискриминаторног понашања, те и обавезу састављања годишњег извештаја о предузетим мера, који је дужан да достави Агенцији и објави на интернет страници оператора система, односно вертикално интегрисаног предузећа.

Чланом 8. Предлога закона дефинише се да је транспортни систем природног гаса мрежа гасовода максималног радног притиска већег од 16 bar, осим доводних гасовода, укључујући и лајнпак.

Чланом 9. Предлога закона прописује се да делатност транспорта и управљања транспортним системом за природни гас обавља оператор транспортног система, који послује у складу са принципима објективности, транспарентности и недискриминације, поштујући услове из закона и прописа донетих на основу овог закона.

Чланом 10. Предлога закона прописују се могући начини организовања оператора транспортног система.

Чл. 11. и 12. Предлога закона прописују се услови за власнички раздвојеног оператора транспортног система.

Чланом 13. Предлога закона прописује се да ако је транспортни систем пре рока одређеног Уговором о оснивању Енергетске заједнице припадао вертикално интегрисаном предузећу оператор транспортног система може се организовати или као независни оператор система или као независни оператор транспорта.

Чл. 14. до 18. Предлога закона прописују се услови које морају да испуњавају независни оператор систем и власник транспортног система.

Чл. 19. до 25. Предлога закона прописују се услови које мора да испуњава независни оператор транспорта.

Чл. 26. до 33. Предлога закона дефинисани су услови и начин за сертификацију и одређивање оператора транспортног система, као и сертификација оператора транспортног система у односу на треће државе

Чл. 34. и 35. Предлога закона уређују се одговорности и дужности оператора транспортног система природног гаса.

Чланом 36. Предлога закона прописује се да оператор транспортног система природног гаса не може да продаје и купује природни гас осим у случају обезбеђивања потребних количина природног гаса за прво пуњење система, сопствену потрошњу природног гаса, балансирање система и надокнаду губитака у транспортном систему.

Чл. 37. до 39. Предлога закона прописује се да је оператор транспортног система дужан да сваке године поднесе Агенцији на сагласност десетогодишњи план развоја транспортног система, као и његова садржина и начин доношења.

Чланом 40. Предлога закона прописује се да оператор транспортног система утврђује техничке захтеве за увођење разних облика напредних мерних система и анализира техничку и економску оправданост увођења напредних система мерења, ефекте на развој тржишта и користи за

појединачне категорије крајњих купаца природног гаса, на основу чега израђује план имплементације на који мишљење дају Министарство и Агенција.

Чланом 41. Предлога закона уређује се садржина правила о раду транспортног система природног гаса.

Чл. 42. до 44. Предлога закона прописују се мрежна правила, доношење подзаконских аката која се тичу мрежних правила, те и да се прописи који се тичу мрежних правила примењују на тачкама интерконеције које су интерконектори који повезују систем за транспорт природног гаса у Републици Србији са транспортним системом суседне потписнице Уговора о оснивању Енергетске заједнице.

Чл. 45. до 47. Предлога закона дефинисана су овлашћења и дужности Агенције која се тичу мрежних правила.

Чл. 48. и 49. Предлога закона прописано је шта чини систем дистрибутивног система природног гаса и да делатност дистрибуције и управљања дистрибутивним системом природног гаса обавља оператор дистрибутивног система природног гаса, као и услови у погледу његове организације и пословања.

Чланом 50. Предлога закона дефинисана је независност оператора дистрибутивног система који је део вертикално интегрисаног предузећа, начин на који се осигурава та независност, дужност оператора дистрибутивног система да донесе Програм недискриминаторног понашања, као и да је лице одговорно за праћење Програма потпуно независно, са приступом свим потребним информацијама.

Чл. 51. до 52. Предлога закона прописана је дужност Агенције у погледу праћења активности оператора дистрибутивног система који је део вертикално интегрисаног предузећа, обавеза оператора дистрибутивног система која се огледа у прављењу разлике у погледу свог идентитета у односу на енергетски субјект који се бави снабдевањем природним гасом у истом вертикалном предузећу.

Чл. 53. и 54. Предлога закона уређују се одговорности и дужности оператора дистрибутивног система природног гаса.

Чланом 55. Предлога закона прописује се да оператор дистрибутивног система природног гаса не може да продаје и купује природни гас осим за прво пуњење система, потребе обезбеђивања сопствене потрошње и за надокнаду губитака у дистрибутивном систему.

Чланом 56. Предлога закона прописује се да оператор дистрибутивног система утврђује техничке захтеве за увођење разних облика напредних мерних система у складу са прописом из члана 140. овог закона и анализира техничку и економску оправданост увођења напредних система мерења, ефекте на развој тржишта и користи за појединачне категорије крајњих купаца природног гаса, на основу чега израђује план имплементације на који мишљење дају Министарство и Агенција.

Чланом 57. Предлога закона уређује се садржина правила о раду дистрибутивног система природног гаса.

Чл. 58. до 66. уређује се прикључење на транспортни и дистрибутивни систем, начин издавања одобрења за прикључење, садржина одобрења за прикључење и трошкови прикључења, повезивање енергетских објеката за дистрибуцију природног гаса са транспортним системом и начин прикључења објеката привременог карактера.

Чл. 67. и 68. Предлога закона прописује се да делатност складиштења и управљања складиштем природног гаса обавља оператор складишта који послује у складу са принципима објективности, транспарентности и недискриминаторности, поштујући услове из закона и прописа донетих на основу овог закона, као и начин на који се осигурава независност оператора складишта природног гаса.

Чл. 69. до 71. Предлога закона прописане су одговорности и дужности оператора складишта, као и садржај десетогодишњег плана развоја складишта природног гаса који је дужан да донесе оператор складишта.

Чланом 72. Предлога закона уређује се садржина правила о раду складишта природног гаса.

Чланом 73. Предлога закона прописује се да оператор складишта природног гаса не може да продаје и купује природни гас осим у случају обезбеђивања сопствене потрошње природног гаса и покривања техничких губитака.

Чл. 74. до 80. Предлога закона прописују се услови и начин за сертификацију и одређивање оператора складишта гаса, као и сертификација оператора складишта гаса у односу на треће државе.

Чланом 81. Предлога закона прописује се да су оператор складишта, произвођач природног гаса и енергетски субјекти који обављају делатност снабдевања електричном енергијом и природним гасом дужни да Агенцији доставе све податке и сва документа потребна за поступак сертификације оператора складишта.

Чланом 82. Предлога закона прописује се да оператор складишта обавештава Министарство о потреби престанка рада складишта, као и да подземно складиште гаса може престати са радом само ако нису испуњени технички и сигурносни захтеви или ако Министарство закључи, након што је извршило процену и узело у обзир мишљење Секретаријата Енергетске заједнице, да такав престанак рада не би ослабио сигурност снабдевања гасом Републике Србије и региона. У случају да складиште гаса не може престати са радом, као и да су мере компензације неопходне за његов даљи рад, Влада, на предлог Министарства, доноси одлуку о мерама компензације.

Чл. 83. до 87. Предлога закона уређује се приступ систему корисницима система по регулисаним ценама на принципу јавности и недискриминације, случајеви када се може одбити приступ систему, приступ систему за транспорт природног гаса, приступ складишту природног гаса.

Чл. 88. до 91. Предлога закона уређују се посебне одредбе у области природног гаса које се односе на изузећа за нову инфраструктуру, обавезе узми или плати, и даје се основ да Влада може донети акт којим ће ближе уредити наведена изузећа.

Чл. 92. и 93. Предлога закона прописује се да се гасоводи и складишта природног гаса граде у складу са законом којим се уређују услови и начин уређења простора, уређивање и коришћење грађевинског земљишта и изградња објеката, законом којим се уређује енергетика, техничким и другим прописима, као и да се пројектују и граде у коридору утврђеном планским документима на траси за коју се утврди да се у погледу природних и радом створених услова и применом прописа обезбеђује безбедност гасовода и сигурност живота и здравља људи, животне средине и материјалних добара.

Чланом 94. Предлога закона прописује се да је оператор транспортног, односно дистрибутивног система, односно друго правно лице дужно да усклади

начин мерења количина природног гаса, обележи трасу гасовода, обезбеди заштиту од корозије, спроводи заваривање и испитивање заварених спојева, опреми гасоводе системом за даљински надзор и управљање и системом веза у циљу остваривања безбедног и несметаног преноса информација које се односе на коришћење и одржавање гасовода, електричну опрему и инсталације у зонама опасности изведе у противпожарној и противексплозивној заштити, испитује гасоводе током изградње, пусти у рад гасовод, прегледа и одржава сигурносне уређаје, контролише и одржава гасоводе и води евиденцију о извршеној контроли и одржавању, као и садржина акта којим министра прописује услове и начин пројектовања, изградње и коришћења гасовода.

Чланом 95. Предлога закона прописује се да гасоводи или делови гасовода и њихових уређаја и постројења који су привремено искључени из употребе, као и нови или реконструисани гасоводи који нису пуштени у рад у прописаном року могу да се се пуне у рад, након поново извршеног испитивања, у складу са прописом из члана 94. овог закона.

Чланом 96. Предлога закона прописана је обавеза одоризације природног гаса за прописане видове потрошње, као и да министар прописује избор средстава за одоризацију и начин одорисања.

Чланом 97. Предлога закона прописује дужност енергетских субјеката који обављају енергетске делатности из члана 3. став 1. тач. 1) – 3) овог закона у погледу одржавања и коришћења енергетских објеката.

Чл. 98. до 100. Предлога закона дефинише дужности оператора транспортног, односно дистрибутивног система које се односе на обезбеђивање заштите гасовода и његових припадајућих надземних уређаја, ознаке на траси гасовода, чување документације о пројектовању, изградњи, испитивању, пуштању у рад, коришћењу, одржавању и мерама заштите гасовода.

Чланом 101. Предлога закона прописује се да оператор транспортног, односно дистрибутивног система има право преласка преко непокретности другог власника ради извођења радова на одржавању, контроли исправности гасовода, односно уређаја, постројења или опреме који су њихов саставни део, као и извођења других радова и употребе непокретности на којој се изводе наведени радови само док ти радови трају, као и да је власник непокретности дужан да омогући приступ гасоводима, односно уређајима, постројењима или опреми који су њихов саставни део и да трпи и не омета извршење радова.

Чл. 102. и 103. Предлога закона прописује се забрана изградње објеката који нису у функцији гасовода, те извођење других радова, засађивање дрвећа и другог растиња на земљишту изнад, испод или на непрописној удаљености од гасовода који су супротни закону, као и техничким и другим прописима, дужности оператора транспортног, односно дистрибутивног система који обавља делатност на гасоводу. Такође, дефинисани су дозвољени радови и друге активности у експлоатационом појасу транспортног гасовода и заштитном појасу дистрибутивног гасовода, дужности правног или физичког лица које је добило сагласност коју издаје оператор транспортног, односно дистрибутивног система на захтев власника или носиоца других права на непокретностима које се налазе испод, изнад или поред гасовода, те контрола над спровођењем техничких услова и мера заштите, као и дужност оператора транспортног, односно дистрибутивног система у зонама опасности.

Чланом 104. Предлога закона прописује се да надлежни орган може наложити измештање гасовода, односно његовог саставног дела само у случају изградње објеката саобраћајне, енергетске и комуналне инфраструктуре,

објеката за потребе одбране земље, водопривредних објеката и објеката за заштиту од елементарних непогода и других објеката који се у смислу закона о експропријацији сматрају објектима од општег интереса, а који се, због природних или других карактеристика, не могу градити на другој локацији, као и у случају изградње објеката и извођења радова на експлоатацији рудног блага.

Чланом 105. Предлога закона прописује се својина на гасоводним мрежама.

Чланом 106. Предлога закона дефинише се да министар прописује техничке услове за пројектовање и изградњу унутрашњих гасних инсталација, као и услове и начин избора и уградње апарата на гасовита горива, као и да је купац који компримује природни гас дужан да на усисном делу гасовода испред сваког уређаја за компримовање природног гаса угради мерни уређај у складу са прописима којима се уређује област метрологије.

Чланом 107. Предлога закона прописује се да је купац природног гаса дужан да обезбеди одржавање унутрашњих гасних инсталација у свом објекту.

Чланом 108. Предлога закона прописани су услови које мора да испуњава правно лице, односно предузетник, односно сам купац да би могао да обавља послове одржавања унутрашњих гасних инсталација може да обавља.

Чланом 109. Предлога закона дефинише се да министар прописује услове, начин и рокове одржавања унутрашњих гасних инсталација, као и садржај исправа које се издају након провере техничке исправности унутрашње гасне инсталације.

Чланом 110. прописује се да је у случају неисправности унутрашњих гасних инсталација купац ј дужан да без одлагања затвори довод гаса у унутрашње гасне инсталације, обезбеди предузимање мера на санацији неисправности и о томе одмах обавести оператора транспортног, односно дистрибутивног система на чији су гасовод прикључени његови објекти.

Чланом 111. Предлога закона прописују се дужности лица које одржава унутрашње гасне инсталације.

Чланом 112. Предлога закона прописује се да оператор транспортног, односно дистрибутивног система на чији гасовод су прикључене унутрашње гасне инсталације, врши проверу документације о исправности тих инсталација у складу са прописом из члана 109. став 1. овог закона.

Чланом 113. Предлога закона прописује се да се стручна оспособљеност за обављање послова техничког руковођења, руковања и одржавања у објектима за транспорт, дистрибуцију и складиштење природног гаса, односно одржавање унутрашњих гасних инсталација проверава полагањем стручног испита, као и да министар прописује ближе услове, програм и начин полагања стручног испита, обављање административно-техничких послова у вези са полагањем стручног испита и вођење евиденције лица која су положила стручни испит.

Чл. 114 - 119. Предлога закона уређује се начин обављања куповине и продаје на тржишту природног гаса, учесници на тржишту природног гаса, балансна одговорност, вођење евиденције балансне одговорности, као и да оператор транспортног система природног гаса обезбеђује природни гас за балансирање и одржавање сигурног рада система од учесника на тржишту коришћењем природног гаса из складишта као и из лајнпака.

Чланом 120. Предлога закона прописује се да су снабдевач и снабдевач на велико дужни да Агенцији, органу надлежном за послове конкуренције и

Секретаријату Енергетске заједнице у складу са Уговором о оснивању Енергетске заједнице, ставе на располагање све релевантне податке који се односе на трансакције из уговора о снабдевању природним гасом свих учесника на тржишту, осим крајњих купаца.

Чланом 121. Предлога закона прописује се да су оператор транспортног, односно дистрибутивног система, оператор складишта природног гаса, снабдевач и снабдевач на велико обавезни да чувају као пословну тајну податке и документа који садрже информације о продајним ценама, количини и условима снабдевања природним гасом, мерне податке о производњи, односно потрошњи крајњих купаца, као и друге податке и документа чије објављивање или чињење доступним трећим лицима може довести до поремећаја на тржишту природног гаса.

Чл. 122 - 124. Предлога закона прописано је да крајњи купци природног гаса имају право да слободно бирају снабдевача на тржишту, уређује се ко може бити снабдевач, а ко јавни снабдевач, ко има право на јавно снабдевање и ко одређује јавног снабдевача, као и начин уређења права и обавеза између снабдевача, односно јавног снабдевача и крајњег купца природног гаса.

Чланом 125. Предлога закона уређује се заштита крајњих купаца.

Чланом 126. Предлога закона прописују се дужности снабдевача, садржина понуде за закључење уговора о продаји.

Чл. 127. и 128. Предлога закона уређује се ко има право на резервно снабдевање, рок трајања резервног снабдевања, начин избора резервног снабдевача.

Чланом. 129. Предлога закона уређује се случајеви обуставе испоруке природног гаса по захтеву снабдевача или јавног снабдевача.

Чланом. 130. Предлога закона прописано је да се услови и поступак промене снабдевача природним гасом, утврђују правилима која доноси Агенција и њихов садржај.

Чланом. 131. Предлога закона прописује право на приступ бесплатној апликацији за поређење понуда снабдевача, захтеви које мора да испуњава наведена апликација, као дужност Агенције да изради апликацију која покрива цело тржиште природног гаса у Републици Србији, те дужности снабдевача поводом пружања неопходних информација о ценама, понудама и моделима снабдевања купаца.

Чл. 132 - 139. Предлога закона уређују се права и обавезе купаца и неовлашћено коришћење природног гаса.

Чланом 140. Предлога закона прописује се да Влада ближе прописује услове испоруке и снабдевања природним гасом, а нарочито: услове и начин давања одобрења за прикључење на систем и повезивање система; место мерења и место разграничења одговорности за испоручени природни гас; услове и начин прикључења објеката привременог карактера, градилишта и објеката у пробном раду и других објеката у складу са законом којим се уређује изградња објеката; мере које се предузимају у случају краткотрајних поремећаја услед кварова и других непредвиђених ситуација због којих је угрожена сигурност рада транспортног, односно дистрибутивног система, као и због непредвиђених и неопходних радова на одржавању гасовода или неопходних радова на проширењу система; услове и начин обуставе испоруке природног гаса; услове снабдевања објеката купаца којима се не може обуставити испорука природног гаса због неизвршених обавеза за испоручени природни гас или у другим случајевима; начин регулисања међусобних односа између

снабдевача, оператора система и крајњег купца коме се не може обуставити испорука природног гаса; услове и начин мерења испорученог природног гаса; квалитет и друге особине гаса који се преузима у систем и испоручује са система; начин обрачуна неовлашћено преузетог природног гаса; поступак, начин и рокове за остваривање права крајњег купца на накнаду због одступања од прописаног квалитета испоруке, односно снабдевања; начин обавештавања крајњег купца; услове и мере за снабдевање купаца природног гаса; обрачунски период и обавезну садржину рачуна за наплату испорученог природног гаса; техничке захтеве за увођење разних облика напредних мерних система на дистрибутивном систему, као и друга питања у складу са законом.

Чланом. 141. Предлога закона прописује предузимање мера у складу са Кризним планом за обезбеђење сигурности снабдевања природним гасом у случају наступања кризе.

Чланом. 142. Предлога закона прописује мере ограничења испоруке природног гаса или посебне услове увоза или извоза природног гаса, начин и услове за образовање и контролу цена, у случају када је угрожена сигурност снабдевања купаца или рада транспортног, односно дистрибутивног система због недовољне понуде на тржишту енергије или наступања других ванредних околности.

Чл. 143. и 144. Предлога закона дефинише Превентивни акциони или Кризни план за обезбеђење сигурности снабдевања природним гасом и праћење сигурности снабдевања и извештавање од стране Министарства.

Чланом. 145. Предлога закона прописује се сарадња са уговорним странама Енергетске заједнице у случају кризе у снабдевању природним гасом.

Чланом. 146. Предлога закона уређује се квалитет испоруке и снабдевања природним гасом.

Чланом. 147. Предлога закона прописује се да се опрема под притиском пројектује, израђује, означава, ставља на тржиште и у употребу и прегледа и испитује током века употребе у складу са законом којим се уређују технички захтеви за производе и оцењивање усаглашености, прописима донетим на основу тог закона и овим законом.

Чланом. 148. Предлога закона прописује се да тела за прегледе и испитивања опреме под притиском именована у складу са законом којим се уређују технички захтеви за производе и оцењивање усаглашености Министарству достављају информације о евидентирању и прегледима и испитивањима опреме под притиском преко Централног регистра опреме под притиском и дефинише се Централни регистар опреме под притиском и подаци које он садржи.

Чл. 149. и 150. Предлога закона уређује се прописивања критеријума за утврђивање корисника опреме под притиском, као и услова у погледу броја и стручне оспособљености запослених или на други начин ангажованих лица, као и садржину послова које обавља лице за обављање послова са опремом под притиском.

Чланом 151. Предлога закона уређује надзор Министарства, дужности енергетских субјеката и инспекцијски надзор.

Чл. 152. до 158. Предлога закона уређује се инспекцијски надзор, овлашћења инспектора, врсте надзора, права и дужности инспектора опреме под притиском у области гасовода, права и дужности инспектора опреме под притиском у области опреме под притиском и њихова овлашћења.

Чл. 159. до 161. Предлога закона уређују се казнене одредбе.

Чл. 162. до 169. Предлога закона у уређују се прелазне и завршне одредбе, рокови за усклађивање са одредбама овог закона, као и рокови за доношење подзаконских аката.

Чланом 170. Предлога закона уређује се ступање на снагу овог закона.

IV. ПРОЦЕНА ФИНАНСИЈСКИХ СРЕДСТАВА ПОТРЕБНИХ ЗА СПРОВОЂЕЊЕ ЗАКОНА

За спровођење овог закона није потребно обезбедити средства у буџету Републике Србије.

V. РАЗЛОЗИ ЗА ДОНОШЕЊЕ ЗАКОНА ПО ХИТНОМ ПОСТУПКУ

Овај закон неопходно је донети по хитном поступку, у складу са одредбама члана 167. Пословника Народне скупштине („Службени гласник РС”, број 20/12-пречишћен текст), имајући у виду да је Законом о ратификацији Уговора о оснивању Енергетске заједнице између Европске Заједнице и Републике Албаније, Републике Бугарске, Босне и Херцеговине, Републике Хрватске, Бивше Југословенске Републике Македоније, Републике Црне Горе, Румуније, Републике Србије и Привремене мисије Уједињених Нација на Косову у складу са Резолуцијом 1244 Савета безбедности Уједињених Нација („Службени гласник Републике Србије”, број 62/06) и одлукама Министарског савета Република Србија преузела обавезу да угради у свој законодавни систем одредбе Уредбе (ЕУ) 2022/1032 Уредбом (ЕУ) 2022/1032 о измени уредби (ЕУ) 2017/1938 и (ЕЗ) 715/2009 у погледу складиштења гаса.

VI. ИЗВЕШТАЈ О СПРОВЕДЕНОЈ EX ANTE АНАЛИЗИ ЕФЕКТА ПРЕДЛОГА ЗАКОНА О ГАСУ

1. Сагледавање постојећег стања

1) Приказати постојеће стање у предметној области у складу са важећим правним оквиром.

Енергетска политика Републике Србије разрађена је и спроводи се Стратегијом развоја енергетике, Програмом остваривања Стратегије и Енергетским билансом. Такође, у складу са преузетим обавезама које проистичу из међународног уговора, донет је Интегрисани национални енергетски и климатски план.

Реализација енергетске политике прати се кроз израду Извештаја о степену реализације Стратегије развоја енергетике и Програма остваривања Стратегије, као и Извештаја о реализацији Интегрисаног националног енергетског и климатског плана.

Показатељи који се прате у вези наведених извештаја су степен реализације циљева енергетске политике сагласно обавезама према Уговору о Енергетској заједници, мера, пројеката и активности дефинисаних за све области енергетике (електрична енергија, топлотна енергија, угаљ, нафта, природни гас). Вредности показатеља се исказују кроз различите индикаторе дефинисане у оквиру наведених документа за сваку област енергетике посебно.

Поред тога прати се реализација енергетског биланса Републике Србије, а показатељи су вредности домаће производње примарне енергије, нето увоз енергије и енергената, укупно снабдевање енергијом, финална потрошња енергије и др. Вредности ових показатеља се одређују на годишњем нивоу.

Услови за поуздано, сигурно и квалитетно снабдевање купаца природним гасом, услови и начин обављања енергетских делатности у сектору природног гаса, делокруг рада Агенције за енергетику Републике Србије (у даљем тексту: Агенција) у сектору природног гаса, начин организовања и функционисања тржишта природног гаса, права и обавезе учесника на тржишту, заштита купаца природног гаса, пројектовање, изградња, одржавање и коришћење гасовода и унутрашњих гасних инсталација уређени су Законом о енергетици („Службени гласник РС”, бр. 145/14, 95/18 – др. закон, 40/21, 35/23 – др. закон, 62/23 и 94/24 - у даљем тексту: Закон о енергетици), Законом о цевоводном транспорту гасовитих и течних угљоводоника и дистрибуцији гасовитих угљоводоника („Службени гласник РС”, број 104/09) и низом подзаконских аката наведених закона.

Већина решења прописаних горе наведеним прописима примењује се у потпуности и у складу са прописаним роковима. Преко изјављених жалби на решења надлежних органа, достављених захтева за мишљење у вези примене одредаба ових прописа прати се могућност практичне примене одредаба прописа и уочавају проблеми у практичном поступању. У току примене наведених прописа праћена је усклађеност са другим прописима, односно јасност прописа и њихова примењивост.

2) Да ли је уочен проблем у области и на коју циљну групу се односи? Представити узроке и последице проблема?

Законом о енергетици и његовим подзаконским актима транспоноване су одредбе прописа ЕУ о унутрашњем тржишту енергије у складу са обавезама које је Република Србија преузела потписивањем Уговора о оснивању Енергетске заједнице, а у области природног гаса то су: Директива 2009/73/ЕЗ о заједничким правилима за унутрашње тржиште природног гаса, којом се укида Директива 2003/55/ЕЗ, Уредба (ЕЗ) 715/2009 о условима за приступ транспортним мрежама природног гаса, на основу које престаје да важи Уредба (ЕЗ) 1775/2005, Уредбе (ЕУ) 994/2010 о мерама заштите сигурности снабдевања гасом, Уредбе ЕУ 2015/703 о успостављању правила интероперабилности и размене података, Уредбе ЕУ 2017/459 о успостављању мрежних правила за механизме расподеле капацитета у транспортним системима за природни гас, Уредбе ЕУ 2017/460 о успостављању мрежних правила о усклађеним структурама транспортних тарифа за гас и Уредбе ЕУ 312/2014 о успостављању мрежних правила о балансирању транспортних мрежа.

Одлуком Министарског савета Енергетске заједнице од 30. новембра 2021. године Република Србија преузела је обавезу да своја акта усагласи и са Уредбом (ЕУ) 2017/1938 Европског парламента и Већа о мерама заштите сигурности снабдевања гасом, којом се ван снаге ставља Уредба 994/2010 и Уредбом (ЕУ) 2022/1032 о измени уредби (ЕУ) 2017/1938 и (ЕЗ) 715/2009 у погледу складиштења гаса.

Кроз Предлог закона о гасу биће транспоноване одредбе наведених ЕУ прописа са којима законодавни оквир још увек није усаглашен и настављен процес реформи енергетског сектора са циљем обезбеђења предуслова за развој и ефикаснији рад свих субјеката који обављају енергетске делатности према тржишним принципима пословања. Доношењем овог закона биће створени услови за сигурно, квалитетно и поуздано снабдевање природним гасом, уређена питања која се односе на услове испоруке и снабдевања природним гасом, мере које се предузимају у случају поремећаја, као и успостављање сарадње земаља из региона у случају кризе у снабдевању природним гасом.

Доношењем овог закона биће створен и основ да се у гасоводни систем поред природног гаса може преузети и водоник у мери у којој се може технички и безбедно користити и преносити кроз систем.

Уочени проблеми се односе и на потребу да се прецизира и уреди власништво над гасоводима, коришћење гасовода, као и мере за њихову заштиту.

Овим законом прецизираће се садржај подзаконских аката које доноси министар у вези са пројектовањем, изградњом и одржавањем гасовода и унутрашњих гасних инсталација, питања у вези са стручном оспособљеношћу које корисници опреме под притиском морају да испуњавају и уређена права и дужности инспекције опреме под притиском.

Како је област природног гаса уређена низом прописа доношењем овог закона одредбе везане за област природног гаса биће пренете у јединствен закон чиме ће омогућити боље сагледавање и уређење ове области.

3) Да ли постоје неки други разлози за промену (интервенцију) у области у случају да није уочен проблем?

Један од разлога за доношење овог закона је и транспоноване одредби Уредбе (ЕУ) 2017/1938 Европског парламента и Већа о мерама заштите

сигурности снабдевања гасом, којом се ван снаге ставља Уредба 994/2010 и Уредбом (ЕУ) 2022/1032 о измени уредби (ЕУ) 2017/1938 и (ЕЗ) 715/2009 у погледу складиштења гаса. Закон о енергетици делимично је усклађен са наведеним прописима, а потпуна усклађеност постићи ће се пре свега преношењем одредби које се односе на сертификацију оператора складишта гаса и поступка доношења Кризног и Превентивног плана у циљу обезбеђења сигурног снабдевања гасом.

2. Утврђивање циља

1) Који циљ је потребно постићи?

Спровођењем аката којим је уређена област природног гаса успостављен је оквир за обављање енергетских делатности, начин организовања и функционисања тржишта природног гаса, права и обавезе учесника на тржишту, безбедан и несметан цевоводни транспорт, пројектовање, изградња, одржавање и коришћење гасовода и унутрашњих гасних инсталација.

Како је област природног гаса уређена низом прописа, од којих су најзначајнији наведени закони и њихова подзаконска аката, доношењем секторског Закона о гасу одредбе везане за област гаса преносе се у јединствен закон што омогућава боље сагледавање и уређење ове области.

Основни циљ Закона о гасу је да се створе услови за сигурно, квалитетно и поуздано снабдевање гасом, као и за уравнотежен развој сектора.

2) Да ли је циљ који се постиже доношењем прописа усклађен са циљевима важећих планских докумената и приоритетним циљевима Владе?

Циљ који се постиже доношењем прописа усклађен је са циљевима важећих планских докумената и приоритетним циљевима Владе - Приоритетни циљ 1.4. Енергетска безбедност и транзиција ка одрживој енергетици, 1.4.4. Повећање капацитета за (пренос) цевоводни транспорт и складиштење нафте.

Поред наведеног, циљ је да се створе услови за сигурно, квалитетно и поуздано снабдевање гасом, као и за уравнотежен развој сектора.

3) На основу ког показатеља учинка се утврђује да ли је дошло до постизања циља?

Постизање циљева може се утврдити на основу следећих показатеља учинка:

- просечна учесталост и просечно трајање прекида у испоруци природног гаса по кориснику (Извештај о сигурности снабдевања);
- број сертификованих оператора транспортног система, односно складишта гаса;
- број субјеката који су добили решење о испуњености услова за одржавање унутрашњих гасних инсталација;
- смањење утврђених неправилности у поступку инспекцијског надзора инспектора опреме под притиском (Извештај Министарства рударства и енергетике – Инспекција опреме под притиском).

4) Дефинисати извор провере и рокове за прикупљање података за праћење примене прописа.

Организациона јединица у оквиру Министарства рударства и енергетике, која ће бити задужена за праћење примене прописа је Сектор за нафту и гас. Подаци на основу којих ће се пратити примена прописа се прибављају путем вршења надзора над применом овог закона. Надзор над спровођењем одредаба овог закона и прописа донетих на основу овог закона врши Министарство рударства и енергетике. Енергетски субјекти, аутономна покрајина и јединице локалне самоуправе дужни су да на захтев министарства, доставе све податке неопходне за обављање послова из делокруга рада министарства.

Инспекцијски надзор врши Министарство рударства и енергетике преко инспектора опреме под притиском у оквиру делокруга утврђеног законом, док се Аутономној покрајини поверава вршење инспекцијског надзора на територији аутономне покрајине.

Надзор над спровођењем одредаба овог закона и прописа донетих на основу овог закона који се односе на заштиту од пожара и експлозија и заштиту животне средине врши министарство надлежно за послове заштите од пожара и експлозија, односно министарство надлежно за послове заштите животне средине, у складу са посебним законима. Надзор над спровођењем одредаба овог закона и прописа донетих на основу овог закона које се односе на просторно планирање и изградњу врши министарство надлежно за послове просторног планирања и изградње у складу са посебним законом.

Подаци на основу којих ће се пратити примена прописа се добијају на основу редовног извештавања енергетских субјеката (квартално), годишњег извештаја Агенције за енергетику Републике Србије, годишњег извештаја о сигурности снабдевања гасом, редовног и ванредног инспекцијског надзора (записници инспектора) и решавањем по жалбама на решења инспектора опреме под притиском, као и жалбама на решења Агенције за енергетику (другостепени поступци).

3. Идентификовање опција

1) Да ли је циљ могуће постићи применом „status quo” опције? Приказати последице примене „status quo” опције.

Циљ није могуће постићи применом „status quo” опције. Применом „status quo” није могуће област уредити на начин који доприноси остварењу циља.

2) Да ли је циљ могуће постићи искључиво применом подстицајних, информативно-едукативних, институционално-управљачких или мера за обезбеђивање добара и услуга, без доношења новог или измене постојећег прописа? Навести разлоге због којих се одустало од примене ове опције.

Применом подстицајних, информативно-едукативних, институционално-управљачких или мера за обезбеђивање добара и услуга, без доношења новог прописа, није могуће постићи циљ, с обзиром да се ради о материји која се може уредити само законом.

3) Које су кључне промене које се прописом предлажу ради постизања циља?

Кључна промена која се прописом предлаже је сертификација оператора складишта гаса, а у циљу усаглашавања са Уредбом (ЕУ) 2022/1032 о измени уредби (ЕУ) 2017/1938 и (ЕЗ) 715/2009 у погледу складиштења гаса. Поступак сертификације покреће се на захтев правног лица које још није сертифицировано као оператор складишта, захтев Агенције за енергетику или образложен захтев Секретаријата Енергетске заједнице. Поступак сертификације спроводи Агенција за енергетику и при разматрању захтева узима у обзир и мишљење Министарства рударства и енергетике о ризицима на сигурност снабдевања енергијом и енергентима Републике Србије или потписница Уговора о оснивању Енергетске заједнице. Прелиминарну одлуку о сертификацији оператора складишта са пратећом документацијом Агенција је дужна да достави Секретаријату Енергетске заједнице и доноси коначну одлуку о сертификацији оператора складишта, узимајући у обзир то мишљење. Енергетски субјект који на дан ступања на снагу овог закона има лиценцу за обављање делатности складиштење и управљање складиштем природног гаса наставља да обавља ту делатност до окончања поступка сертификације и дужан је да поднесе захтев за сертификацију у року од 6 месеци од дана ступања на снагу подзаконског акта Закона о енергетици којим ће овај поступак бити ближе уређен.

Такође, овим законом прецизније се уређују одредбе које се односе на одржавање унутрашњих гасних инсталација и услове које правно лице, односно предузетник мора да испуни како би добило решење о испуњености услова за одржавање унутрашњих гасних инсталација.

Поред наведеног, на јаснији начин се уређују права и дужности инспекције опреме под притиском и даје се основ да се подзаконским актима боље уреде питања везана за пројектовање, изградњу, коришћење и заштиту гасовода и унутрашњих гасних инсталација.

4) Које опције су разматране приликом израде прописа и навести разлоге због којих се од њих одустало?

Имајући у виду предложене измене, нису разматране друге опције јер се предложена материја може уредити само изменом законске регулативе. Наиме, предложене измене у односу на постојеће прописе се односе на сертификацију оператора складишта гаса, услове које правно лице, односно предузетник мора да испуни како би добило решење о испуњености услова за одржавање унутрашњих гасних инсталација, садржај правилника који доноси министар у вези са пројектовањем, изградњом и коришћењем гасовода и унутрашњих гасних инсталација, као и права и дужности инспектора опреме под притиском.

5) Која је међународна упоредна пракса у регулисању области?

Законом о гасу уређују се услови за поуздано, сигурно и квалитетно снабдевање купаца природним гасом, услови и начин обављања енергетских делатности у сектору природног гаса, делокруг рада Агенције за енергетику Републике Србије у сектору природног гаса, начин организовања и функционисања тржишта природног гаса, права и обавезе учесника на тржишту и заштита купаца природног гаса. Овај закон усклађен је са прописима ЕУ којима је уређено тржиште гаса. Основни циљ ових прописа је успостављање заједничких правила за унутрашње тржиште природног гаса, раздвајање власништва над транспортним системима и складиштима гаса од снабдевања и производње, обезбеђење недискриминаторног приступа гасним мрежама, независност националних регулаторних тела, заштиту потрошача и њихово право на избор снабдевача, транспарентност цена и података, као и обавезе држава чланица да прате баланс понуде и потражње и планирају мере у кризним ситуацијама.

4. Анализа економских ефеката

1) Да ли се предложеним решењима прописа уводи нови, укида или мења постојећи административни поступак и/или административни захтев за привредне субјекте и који су позитивни ефекти овог решења? Да ли предложена решења утичу на повећање или умањење административних трошкова¹ и колико износи повећање или умањење административних трошкова које сноси привредни субјект?

Овим законом се не уређују нови административни поступци.

2) Да ли се предложеним решењима прописа уводи нова, мења или укида постојећа финансијска обавеза за привредне субјекте? Који су позитивни ефекти увођења нове, измена или укидања обавезе?

Овим законом се не уводи нова, мења или укида постојећа финансијска обавеза за привредне субјекте.

3) Да ли се предложеним решењима прописа уводи нова, мења или укида постојећа обавеза која утиче на повећање или умањење трошкова производње и/или пружања услуга које сноси привредни субјект? Колико износи повећање или умањење ових трошкова? Да ли се обавеза може испунити на домаћем тржишту и да ли је рок за испуњење обавезе примерен? Који су позитивни ефекти увођења нове, измена или укидања обавезе?

Предложеним решењима се не уводи обавеза која је од утицаја на цену пружања услуга, односно директне трошкове производње које сноси привредни субјект, али би могла бити од утицаја на повећање трошкова пружања цене услуга уколико би се знатно променила њена висина.

4) На који начин ће предложена решења прописа утицати на конкурентност привредних субјеката на домаћем и иностраном тржишту?

Предложена решења нису од знатног утицаја на конкурентност привредних субјеката на домаћем и иностраном тржишту.

Ранијим решењима из Закона о енергетици, која су преузета овим законом, подстакнут је развој конкуренције у сектору гаса у Републици Србији, како би се повећала ефикасност овог сектора кроз дејство тржишних механизма. Регулисане цене се у овом сектору утврђују само за природне монополске делатности, које су и делатности од општег интереса у складу са посебним законом, и то су делатност транспорта и управљања транспортним системом за природни гас, дистрибуција и управљање дистрибутивним системом за природни гас, складиштење и управљање складиштем природног гаса и јавно снабдевање природним гасом.

Енергетске делатности су уређене на начин који привредним субјектима, предузетницима и физичким лицима омогућавају обављање делатности уз испуњење истих, јасно дефинисаних услова.

5) На који начин ће предложена решења прописа утицати на конкуренцију?

Предложена решења нису од утицаја на конкуренцију.

6) На који начин ће предложена решења прописа утицати на микро, мале и средње привредне субјекте (ММСП)?

Предложена решења нису од утицаја на микро, мале и средње привредне субјекте.

5. Анализа ефеката на друштво

1) Да ли се предложеним решењима прописа уводи нови, укида или мења постојећи административни поступак за грађане и који су позитивни ефекти овог решења? Да ли предложена решења прописа утичу на повећање или умањење административних трошкова и колико износи повећање или умањење административних трошкова које сnose грађани?

Овим законом се не уређују нови административни поступци за грађане.

2) Да ли се предложеним решењима прописа уводи нова, мења или укида постојећа финансијска обавеза за грађане?

Предложеним решењима прописа се не уводи нова, мења или укида постојећа финансијска обавеза за грађане.

3) Да ли се предложеним решењима прописа уводи нова, мења или укида постојећа обавеза која утиче на трошкове живота?

Предложеним решењима прописа се не уводи нова, мења или укида постојећа обавеза која утиче на трошкове живота.

4) На који начин предложена решења прописа утичу на доступност, квалитет и цене роба и услуга од значаја за животни стандард становништва?

Предложена решења прописа утичу првенствено на квалитет испоруке и снабдевања гасом, али не и цене гаса, а што би било од значаја за животни стандард становништва.

5) На који начин предложена решења прописа утичу на тржиште рада, запошљавање, услове за рад и синдикално удруживање?

Предложена решења прописа не утичу на тржиште рада, запошљавање, услове за рад и синдикално удруживање.

6) На који начин предложена решења прописа утичу на здравље људи?

Предложена решења прописа нису од директног утицаја на здравље људи.

7) На који начин предложена решења прописа утичу на обим остваривања права на правично суђење, приступачност јавним површинама и објектима и приступ информацијама? На који начин предложена решења утичу на квалитет и доступност јавних услуга, услуга система социјалне заштите, система здравствене заштите и система образовања, као и других јавних услуга, нарочито у контексту заштите и унапређења права припадника осетљивих друштвених група?

Предложено решење, које је идентично већ постојећем, омогућава да оператор транспортног, односно дистрибутивног система има право преласка преко непокретности другог власника ради извођења радова на одржавању, контроли исправности гасовода, односно уређаја, постројења или опреме који су њихов саставни део, као и извођења других радова и употребе непокретности на којој се изводе наведени радови само док ти радови трају. Власник непокретности је дужан да омогући приступ гасоводима, односно уређајима, постројењима или опреми који су њихов саставни део и да трпи и не

омета извршење радова оператора система. Оператор транспортног, односно дистрибутивног система је дужан да надокнади штету коју нанесе власнику непокретности у току извођења радова, чију висину утврђују споразумно. У случају да власник непокретности и оператор транспортног, односно дистрибутивног система не постигну споразум одлуку о томе доноси надлежни суд.

Забрањена је изградња објеката који нису у функцији гасовода, као и извођење других радова испод, изнад или поред гасовода, супротно закону, као и техничким и другим прописима. Такође, забрањено је засађивање дрвећа и другог растиња на земљишту изнад, испод или на непрописној удаљености од гасовода. Оператор транспортног, односно дистрибутивног система који обавља делатност на гасоводу, дужан је да о свом трошку редовно уклања дрвеће или гране и друго растиње које угрожава рад гасовода.

У експлоатационом појасу транспортног гасовода и заштитном појасу дистрибутивног гасовода не смеју се изводити радови и друге активности, изузев пољопривредних радова дубине до 0,5 метара, без сагласности оператора транспортног, односно дистрибутивног система. Правно или физичко лице које је добило сагласност мора писаним путем пре почетка извођења радова, односно других активности да обавести оператора транспортног, односно дистрибутивног система када ће започети радове, односно друге активности и мора приликом извођења радова, односно других активности спроводити техничке услове и мере заштите према упутству оператора система.

8) На који начин предложена решења прописа утичу на доступност културних садржаја и очување културног наслеђа?

Предложена решења нису од утицаја на доступност културних садржаја и очување културног наслеђа.

9) Да ли предложена решења прописа имају различите ефекте на жене и мушкарце, тј. родну равноправност? Описати те ефекте. Да ли пропис повећава или умањује родну равноправност? Које мере су предвиђене за ублажавања потенцијалних негативних ефеката прописа на родну равноправност?

Предложена решења прописа нису од утицаја на родну равноправност.

6. Анализа ефеката на животну средину и климатске промене

1) На који начин предложена решења прописа утичу на животну средину?

Предложена решења нису од директног утицаја на животну средину.

7. Анализа управљачких ефеката

1) Које активности је потребно спровести и у којим роковима како би се омогућила примена прописа? Која организациона јединица унутар органа, односно организације који врше јавна овлашћења, је одговорна за спровођење ових активности?

Министарство рударства и енергетике је предлагач и доносилац подзаконских аката овог закона. Прописи за извршавање овог закона биће донети у року од две године од дана ступања на снагу овог закона, осим прописа који се односи на сертификацију оператора складишта гаса који ће бити донет у року од шест месеци од дана ступања на снагу овог закона.

До доношења ових прописа примењиваће се прописи који су донети на основу Закона о енергетици („Службени гласник РС”, бр. 145/14, 95/18 - др. закон, 40/21, 35/23 – др. закон, 62/23 и 94/24) и Закона о цевоводном транспорту гасовитих и течних угљоводоника и дистрибуцији гасовитих угљоводоника („Службени гласник РС”, број 104/09), ако нису у супротности са одредбама овог закона.

Енергетски субјект који на дан ступања на снагу овог закона има лиценцу за обављање делатности складиштење и управљање складиштем природног гаса наставља да обавља ту делатност до окончања поступка сертификације и дужан је да поднесе захтев за сертификацију у року од 6 месеци од дана ступања на снагу прописа којим се овај поступак ближе прописује.

Агенција за енергетику ће апликацију за поређење цена израдити у року од две године од дана ступања на снагу овог закона.

2) Одредити капацитете органа, односно организације који врше јавна овлашћења који је потребно ангажовати за примену прописа. Да ли су капацитети довољни за примену прописа?

За примену решења овог прописа није потребно ангажовати додатне капацитете. Наиме, у примени предложених решења учествују Министарство рударства и енергетике, и Агенција за енергетику Републике Србије.

3) На који начин предложена решења прописа утичу на ефикасност, одговорност и транспарентност рада органа, односно организација који врше јавна овлашћења надлежних за примену прописа?

Предложена решења којим се прецизира надлежност за одлучивање у поступцима поднетих жалби на решења енергетских субјекта, жалби на решења министарства надлежног за послове енергетике и жалби на решења инспектора опреме под притиском доприносе прецизнијем уређењу надлежности између органа и решавању код поднетих жалби.

4) На који начин предложена решења прописа утичу на владавину права?

Предложена решења омогућавају једнакост примене прописа за све учеснике.

8. Анализа финансијских ефеката

1) Колико износе јавни расходи примене прописа и из којих извора финансирања ће се обезбедити средства?

За примену прописа неће бити потребни додани извори финансирања.

2) Какве ће ефекте предложена решења прописа имати на јавне приходе и расходе?

Предложена решења прописа неће имати ефекте на јавне приходе и расходе.

9. Анализа ризика

1) Навести кључне ризике за примену прописа. Које мере ће бити предузете како би се смањила вероватноћа настанка ризичних догађаја, односно умањили њихови ефекти и које мере ће бити предузете уколико се ризик оствари?

Нема кључних ризика за спровођење овог прописа.

10. Извештај о спроведеним консултацијама

1) Одредити циљне групе и заинтересоване стране које је потребно укључити у процес консултација.

Консултације су спроведене са циљем укључивања свих релевантних и заинтересованих страна, а у складу са Законом о планском систему Републике Србије („Службени гласник РС”, број 30/18) и Уредбом о методологији израде докумената јавних политика („Службени гласник РС”, број 20/25).

2) У ком периоду су спроведене консултације и да ли су релевантне информације о времену и месту примене изабраних метода консултација и њиховим резултатима, објављене на Порталу „еКонсултације”? Навести линк са Портала „еКонсултације” или неке друге интернет странице преко које су спроведене консултације.

У периоду од 27. јуна 2025. године до 14. јула 2025. године спроведене су јавне консултације на Порталу „еКонсултације” (<https://ekonsultacije.gov.rs/topicOfDiscussionPage/496/4>). Министарство рударства и енергетике обавестило је представнике свих органа јавне власти, заинтересоване стране и циљне групе из реда грађана и привредних субјеката, удружења грађана или привредних субјеката и других организација цивилног друштва, научно-истраживачких, струковних и других организација да је започело са израдом Нацрта закона о гасу. У том смислу Министарство рударства и енергетике је имајући у виду значај прописа израдило и полазне основе за израду Нацрта закон о гасу, које су биле пратећи материјал уз ову објаву. Све заинтересоване стране позване су да најкасније до 11. јула 2025. године доставе предлоге и сугестије на полазне основе за израду Нацрта закона о гасу, као и на друга питања у вези са облашћу која ће бити предмет уређивања овог закона на мејл адресу naftaigas@mre.gov.rs.

Спровођење јавне расправе о Нацрту закона о гасу било је одређено у периоду од 20. октобра 2025. године до 10. новембра 2025. године. У оквиру јавне расправе била је организована презентација и расправа о Нацрту закона о гасу у форми округлог стола који су одржани 27. октобра 2025. године у Привредној комори Србије, Регионална привредна комора Нови Сад, 30. октобра 2025. године у Привредној комори Србије, Регионална привредна комора Ниш и 7. новембра 2025. године у Дому инжењера „Никола Тесла”, Београд. Текст Нацрта закона о гасу објављен је на интернет страници Министарства рударства и енергетике www.mre.gov.rs као и на Порталу е-консултације <https://ekonsultacije.gov.rs/>. Примедбе, предлози и сугестије достављали су се Министарству рударства и енергетике путем електронске поште на е-mail адресу: naftaigas@mre.gov.rs или путем поште на адресу: Министарство рударства и енергетике, ул. Немањина 22-26, Београд.

Нацрт закона о гасу припремила је Радна група образована Решењем 02333553 2025 14820 006 000 000 00 од 23. маја 2025. године у којој су учествовали представници ресорног министарства, Агенције за енергетику Републике Србије, енергетских субјеката и Стручног удружење за дистрибуцију природног гаса.

3) Навести циљне групе и заинтересоване стране које су учествовале у консултацијама.

Јавна расправа о Нацрту закона о гасу у форми округлог стола одржана је 27. октобра 2025. године у Привредној комори Србије, Регионална привредна комора Нови Сад, 30. октобра 2025. године у Привредној комори Србије, Регионална привредна комора Ниш и 7. новембра 2025. године у Дому инжењера „Никола Тесла“, Београд и њима су присуствовали представници Агенције за енергетику Републике Србије, ЈП Србијагас Нови Сад, Транспортгас Србија д.о.о. Нови Сад, Југоросгас - Транспорт д.о.о. Ниш, Стручно удружење за дистрибуцију природног гаса, НИС а.д. Нови Сад, ЈКП Топлана Ниш, Астер текстил д.о.о. Ниш, Нафтаhem д.о.о. Сремска Каменица, ЈКП Суботицагас, ПАН - Леди д.о.о, Газпром Енергохолдинг Србија ТЕ ТО Панчево д.о.о., Гас Бечеј д.о. Бечеј, Транснафта а.д., Благојевић д.о.о. и Хипол д.о.о. Оџаци.

Електронским путем коментаре на Нацрт закона доставили су Агенција за енергетику Републике Србије, Стручно удружење за дистрибуцију природног гаса, НИС а.д. Нови Сад и Весна Пантелић.

4) Да ли су у консултације укључени представници микро, малих и средњих привредних субјеката из регулисане области и осетљиве друштвене групе на које пропис утиче, представници удружења која се баве заштитом животне средине, као и представници удружења који се баве родном равноправношћу?

Министарство је пропис поставило на сајт министарства www.mre.gov.rs и Портал „еКонсултације”, тако да су коментаре, сугестије и предлоге могли да доставе сви заинтересовани субјекти.

5) Наведите примедбе, сугестије и коментаре на текст прописа, достављене у току консултација које су усвојене.

У периоду од 27. јуна 2025. до 14. јула 2025. године Министарство рударства и енергетике спровело је фазу консултација у току израде Нацрта закона о гасу, којом приликом је обавестило представнике свих органа јавне власти, заинтересоване стране и циљне групе из реда грађана и привредних субјеката, удружења грађана или привредних субјеката и других организација цивилног друштва, научно-истраживачких, струковних и других организација да је започело са израдом Нацрта закона о гасу. У том периоду, свим заинтересованим странама омогућено је да доставе на прописаном обрасцу коментаре и предлоге активности за Нацрт закона, имајући у виду тематске области, циљеве и мере дефинисане Полазним основама за израду Нацрта закона о гасу (метода прикупљања писаних коментара). Консултације су организоване путем портала „еКонсултације” (<https://ekonsultacije.gov.rs/topicOfDiscussionPage/496/3>).

Током трајања консултација, Министарство рударства и енергетике није примило писане коментаре.

У току јавне расправе примедбе, предлоге и сугестије су доставили: Агенција за енергетику Републике Србије, Стручно удружење за дистрибуцију природног гаса, НИС а.д. Нови Сад и Весна Пантелић. Примедбе, предлози и сугестије су се углавном односиле на изрицање новчаних казни од стране Агенције за енергетику Републике Србије, увођење појма „блокови потрошње” који би се примењивали на системе даљинског грејања и термилошко унапређење текста Нацрта закона. Коначним текстом Нацрта закона, прихваћене су оне примедбе и сугестије учесника јавне расправе које су се односиле на предмет уређења Нацрта закона, а које доприносе уређењу области енергетике.

Преглед достављених примедби, сугестија и коментара на Нацрт закона о гасу које су усвојене приказан је у Извештају о спроведеној јавној расправи о Нацрту закона о гасу.

6) Наведите примедбе, сугестије и коментаре на текст прописа, достављене у току консултација које нису усвојене и објаснити разлоге за њихово неприхватање.

Преглед достављених примедби, сугестија и коментара на Нацрт закона о гасу које су усвојене приказан је у Извештају о спроведеној јавној расправи о Нацрту закона о гасу.

ИЗЈАВА О УСКЛАЂЕНОСТИ ПРОПИСА СА ПРОПИСИМА ЕВРОПСКЕ УНИЈЕ

1. Овлашћени предлагач – Влада

Обрађивач - Министарство рударства и енергетике

2. Назив прописа

ПРЕДЛОГ ЗАКОНА О ГАСУ

DRAF OF LAW ON GAS

3. Усклађеност прописа с одредбама Споразума о стабилизацији и придруживању између Европских заједница и њихових држава чланица, са једне стране, и Републике Србије са друге стране („Службени гласник РС”, број 83/08) (у даљем тексту: Споразум):

а) Одредба Споразума која се односи на нормативну садржину прописа,

Наслов VIII Политике сарадње, члан 109. - Енергетика

б) Прелазни рок за усклађивање законодавства према одредбама Споразума,

- општи рок, чл. 72. у вези са чл. 8. Споразума

в) Оцена испуњености обавезе које произлазе из наведене одредбе Споразума,

- делимично испуњава

г) Разлози за делимично испуњавање, односно неиспуњавање обавеза које произлазе из наведене одредбе Споразума,

Потпуна усклађеност са чланом 109. оствариће се након приступања Републике Србије Европској унији и транспоновања чланова везаних за чланице Европске уније који су сада непримењиви.

д) Веза са Националним програмом за усвајање правних тековина Европске уније.

Место у структури НПАА: Поглавље III – Способност преузимања обавеза из чланства у ЕУ; Потпоглавље 3.15 – Енергетика; 3.15.1 – Енергетско тржиште и сигурност снабдевања.

Шифра прописа у бази НПАА: 2025-71

Рок за доношење: 2025/IV

4. Усклађеност прописа са прописима Европске уније:

а) Навођење одредби примарних извора права Европске уније и оцене усклађености са њима,

Уговор о функционисању Европске уније, Део трећи, Политике заједнице и унутрашње мере, Наслов XXI, Енергетика, члан 194. - потпуно усклађено

Уговор о оснивању Енергетске заједнице између Европске заједнице и Републике Албаније, Републике Бугарске, Босне и Херцеговине, Републике Хрватске, Бивше Југословенске Републике Македоније, Републике Црне Горе, Румуније, Републике Србије и Привремене Мисије Уједињених нација на Косову у складу са Резолуцијом 1244 Савета безбедности Уједињених нација, Глава II - *acquis* о енергетици, члан 10. и ГЛАВА VII - прилагођавање и развој *acquis*, члан 25. – потпуно усклађено

б) Навођење секундарних извора права Европске уније и оцене усклађености са њима,

1. Директива Европског парламента и Савета 2009/73/EЗ о заједничким правилима за унутрашње тржиште природног гаса, којом се укида Директива 2003/55/EЗ (*Службени лист бр. L 211, 14.8.2009, п. 94–136*)
Directive 2009/73/EC of the European Parliament and of the Council of 13 July 2009 concerning common rules for the internal market in natural gas and repealing Directive 2003/55/EC (*Official Journal L 211, 14/08/2009 P. 0094 – 0136*)

32009L0073

Делимично усклађено

2. Уредба Европског парламента и Савета 715/2009 о условима за приступ мрежама за транспорт природног гаса, на основу које престаје да важи Уредба (ЕЗ) бр. 1775/2005 (*Службени лист бр. L 289, 13.7.2009, п. 1–13*)
Regulation (EC) No 715/2009 of the European Parliament and of the Council of 13 July 2009 on conditions for access to the natural gas transmission networks and repealing Regulation (EC) No 1775/2005 (*Official Journal L 211, 14/08/2009 P. 0036 – 0054*)

32009R0715

Делимично усклађено

3. Уредба (ЕУ) 2017/1938 Европског парламента и Савета од 25. октобра 2017. године о мерама заштите сигурности снабдевања гасом и стављању ван снаге Уредбе (ЕУ) бр. 994/2010 (*Службени лист бр. L 280, 28.10.2017, п. 1–56*)
Regulation (EU) 2017/1938 of the European Parliament and of the Council of 25 October 2017 concerning measures to safeguard the security of gas supply and repealing Regulation (EU) No 994/2010, OJ L 280, 28.10.2017, p. 1–56)

32017R1938

Делимично усклађено

в) Навођење осталих извора права Европске уније и усклађеност са њима,
/

г) Разлози за делимичну усклађеност, односно неусклађеност,

Одредбе Директиве 2009/73/EЗ, Уредбе (ЕУ) 715/2009 и Уредбе (ЕУ) 2017/1938 се односе на права и/или обавезе Европске уније чланица и нису примењиве до приступања Републике Србије Европској унији.

д) Рок у којем је предвиђено постизање потпуне усклађености прописа са прописима Европске уније.

Потпуна усклађеност биће постигнута до приступања Републике Србије Европској унији.

5. Уколико не постоје одговарајуће надлежности Европске уније у материји коју регулише пропис, и/или не постоје одговарајући секундарни извори права Европске уније са којима је потребно обезбедити усклађеност, потребно је образложити ту чињеницу. У овом случају, није потребно попуњавати Табелу усклађености прописа. Табелу усклађености није потребно попуњавати и уколико се домаћим прописом не врши пренос одредби секундарног извора права Европске уније већ се искључиво врши примена или спровођење неког захтева који произилази из одредбе секундарног извора права (нпр. Предлогом одлуке о изради стратешке процене утицаја биће спроведена обавеза из члана 4. Директиве 2001/42/ЕЗ, али се не врши и пренос те одредбе директиве).

/

6. Да ли су претходно наведени извори права Европске уније преведени на српски језик?

НЕ

7. Да ли је пропис преведен на неки службени језик Европске уније?

НЕ

8. Сарадња са Европском унијом и учешће консултаната у изради прописа и њихово мишљење о усклађености.

НЕ

1. Назив прописа Европске уније : Директива 2009/73/ЕЗ Европског парламента и већа о заједничким правилима за унутрашње тржиште природног гаса од 13. јула 2009. године на основу које престаје да важи Директива 2003/55/ЕЗ Directive 2009/73/EC of the European Parliament and of the Council of 13 July 2009 concerning common rules for the internal market in natural gas and repealing Directive 2003/55/EC ¹	2. „CELEX” ознака ЕУ прописа 32009L0073
3. Орган државне управе, односно други овлашћени предлагач прописа: Овлашћени предлагач – Влада Обрађивач: Министарство рударства и енергетике	4. Датум израде табеле: 12. новембар 2025. године
5. Назив (нацрта, предлога) прописа чије одредбе су предмет анализе усклађености са прописом Европске уније: 01 Предлог закона о гасу 02 Закон о енергетици („Службени гласник РС”, бр. 145/14, 95/18 - др. закон, 40/21, 35/23 – др. закон, 62/23 и 94/24)	6. Бројчане ознаке (шифре) планираних прописа из базе НПАА: 2025-71
7. Усклађеност одредби прописа са одредбама прописа ЕУ:	

а)	а1)	б)	б1)	в)	г)	д)
Одредба прописа ЕУ	Садржина одредбе	Одредбе прописа Р. Србије	Садржина одредбе	Усклађеност ²	Разлози за делимичну усклађеност, неусклађеност или непреносивост	Напомена о усклађености
1.	1. This Directive establishes common rules for the transmission, distribution, supply and storage of natural gas. It lays down the rules relating to the organisation and functioning of the natural gas sector,	01. 1.1	Овим законом уређују се услови за поуздано, сигурно и квалитетно снабдевање купаца природним гасом, услови и начин обављања енергетских делатности у сектору природног гаса,	ПУ		

¹ Директива 2009/73/ЕЗ престала је да важи и замењена је Директивом (ЕУ) 2024/1788 о заједничким правилима за унутрашње тржиште гаса из обновљивих извора, природног гаса и водоника којом се мења Директива (ЕУ) 2023/1791 и ставља ван снаге Директива 2009/73. Одлуком Министарског савета Енергетске заједнице од 7. октобра 2011. године (Д/2011/02/МС-ЕЗ) утврђена је обавеза за Републику Србију да имплементира трећи пакет прописа ЕУ о унутрашњем тржишту енергије, односно Директиву 2009/73/ЕЗ. За Републику Србију још увек не постоји обавеза усклађивања са одредбама Директиве (ЕУ) 2024/1788 зато што Министарски савет Енергетске заједнице још увек није донео одлуку о обавези уговорних страна да исту имплементирају. Усклађивање са одредбама наведеног прописа биће реализовано након доношења одлуке Министарског савета Енергетске заједнице о преношењу Директиве (ЕУ) 2024/1788, а на начин и у роковима у складу са овом одлуком.

² Потпуно усклађено - ПУ, делимично усклађено - ДУ, неусклађено - НУ, непреносиво – НП

a)	a1)	б)	б1)	в)	г)	д)
	access to the market, the criteria and procedures applicable to the granting of authorisations for transmission, distribution, supply and storage of natural gas and the operation of systems. 2. The rules established by this Directive for natural gas, including LNG, shall also apply in a non-discriminatory way to biogas and gas from biomass or other types of gas in so far as such gases can technically and safely be injected into, and transported through, the natural gas system.		делокруг рада Агенције за енергетику Републике Србије (у даљем тексту: Агенција) у сектору природног гаса, начин организовања и функционисања тржишта природног гаса, права и обавезе учесника на тржишту, заштита купаца природног гаса, пројектовање, изградња, одржавање и коришћење гасовода и унутрашњих гасних инсталација, опрему под притиском, као и надзор над спровођењем овог закона.			
2.1.1	1. „natural gas undertaking“ means a natural or legal person carrying out at least one of the following functions: production, transmission, distribution, supply, purchase or storage of natural gas, including LNG, which is responsible for the commercial, technical and/or maintenance tasks related to those functions, but shall not include final customers;	02. 2.1.37	37) енергетски субјект је правно лице, односно предузетник, које обавља једну или више енергетских делатности из члана 16. овог закона;	ПУ		
2.1.2	2. „upstream pipeline network“ means any pipeline or network of pipelines operated and/or constructed as part of an oil or gas production project, or used to convey natural gas from one or more such projects to a processing plant or terminal or final coastal landing terminal;	01. 2.1.52	52) производни гасовод је сваки гасовод или мрежа гасовода који су изграђени у сврху производње природног гаса или се користе за довођење природног гаса у постројење за прераду или терминал	ПУ		
2.1.3	3. „transmission“ means the transport of natural gas through a network, which mainly contains high-pressure pipelines, other than an upstream pipeline network and other than the part of high-pressure pipelines primarily used in the context of local distribution of natural gas, with a view to its delivery to customers, but not including supply;	01. 2.1.65	65) транспорт природног гаса је преношење природног гаса транспортним системом до крајњих купаца или другог транспортног система, дистрибутивних система или складишта природног гаса, а не обухвата снабдевање;	ПУ		
2.1.4	4. „transmission system operator“ means a natural or legal person who carries out the function of transmission and is responsible for operating, ensuring the maintenance of, and, if necessary, developing the transmission system in a given area and, where applicable, its interconnections with other systems, and for ensuring the long-term ability of the system to meet reasonable demands for the transport of gas;	01. 2.1.44	44) оператор транспортног система природног гаса је енергетски субјект који обавља делатност транспорта и управљања транспортним системом за природни гас и одговоран је за рад, одржавање и развој транспортног система на одређеном подручју, његово повезивање са другим системима и за обезбеђење дугорочне способности система да испуни потребе за транспортом природног гаса на економски оправдан начин(у даљем тексту: оператор транспортног система)	ПУ		

a)	a1)	б)	б1)	в)	г)	д)
2.1.5	5. „distribution“ means the transport of natural gas through local or regional pipeline networks with a view to its delivery to customers, but not including supply;	01. 2.1.12	12) дистрибуција природног гаса је преношење природног гаса преко дистрибутивног система ради испоруке природног гаса крајњим купцима, односно другом дистрибутивном систему, а не обухвата снабдевање природним гасом;	ПУ		
2.1.6	6. „distribution system operator“ means a natural or legal person who carries out the function of distribution and is responsible for operating, ensuring the maintenance of, and, if necessary, developing the distribution system in a given area and, where applicable, its interconnections with other systems, and ensuring the long-term ability of the system to meet reasonable demands for the distribution of gas;	01. 2.1.41	41) оператор дистрибутивног система природног гаса је енергетски субјект који обавља делатност дистрибуције и управљања дистрибутивним системом за природни гас и одговоран је за рад, одржавање и развој дистрибутивног система на одређеном подручју, његово повезивање са другим системима и за обезбеђење дугорочне способности система да испуни потребе за дистрибуцијом природног гаса на економски оправдан начин	ПУ		
2.1.7	7. „supply“ means the sale, including resale, of natural gas, including LNG, to customers;	01. 2.1.59	59) снабдевање природним гасом је продаја природног гаса купцима за њихове потребе или ради препродаје;	ПУ		
2.1.8	8. „supply undertaking“ means any natural or legal person who carries out the function of supply;	02. 2.1.37	37) енергетски субјект је правно лице, односно предузетник, које обавља једну или више енергетских делатности из члана 16. овог закона;	ПУ		
2.1.9	9. „storage facility“ means a facility used for the stocking of natural gas and owned and/or operated by a natural gas undertaking, including the part of LNG facilities used for storage but excluding the portion used for production operations, and excluding facilities reserved exclusively for transmission system operators in carrying out their functions;			НУ	Није постојала потреба егзактног дефинисања, али се израз као такав користи у целом акту	
2.1.10	10. „storage system operator“ means a natural or legal person who carries out the function of storage and is responsible for operating a storage facility;	01. 2.1.43	43) оператор складишта природног гаса је енергетски субјект који обавља делатност складиштења и управљања складиштем природног гаса и одговоран је за рад, одржавање и развој складишта природног гаса	ПУ		
2.1.11	11. „LNG facility“ means a terminal which is used for the liquefaction of natural gas or the importation, offloading, and re-gasification of LNG, and includes ancillary services and temporary storage necessary for			НУ	Република Србија нема објекте за утечњени природни гас	

a)	a1)	б)	б1)	в)	г)	д)
	the re-gasification process and subsequent delivery to the transmission system, but does not include any part of LNG terminals used for storage;					
2.1.12	12. „LNG system operator“ means a natural or legal person who carries out the function of liquefaction of natural gas, or the importation, offloading, and re-gasification of LNG and is responsible for operating a LNG facility;			НУ	Република Србија нема објекте за утечњени природни гас	
2.1.13	13. „system“ means any transmission networks, distribution networks, LNG facilities and/or storage facilities owned and/or operated by a natural gas undertaking, including linepack and its facilities supplying ancillary services and those of related undertakings necessary for providing access to transmission, distribution and LNG;	01. 2.1.10	10) гасоводни систем је систем повезаних постројења и гасовода који обухвата транспортни систем, дистрибутивни систем, складишта гаса и терминале за утечњени природни гас;	ПУ		
2.1.14	14. „ancillary services“ means all services necessary for access to and the operation of transmission networks, distribution networks, LNG facilities, and/or storage facilities, including load balancing, blending and injection of inert gases, but not including facilities reserved exclusively for transmission system operators carrying out their functions;			НУ	Није постојала потреба егзактног дефинисања, али се израз као такав користи у целом акту	
2.1.15	15. „linepack“ means the storage of gas by compression in gas transmission and distribution systems, but not including facilities reserved for transmission system operators carrying out their functions;	01. 2.1.31	31) лајнпак (line-pack) је актуелна количина природног гаса која се под притиском налази у гасоводу (транспортном, односно дистрибутивном систему), чији се део који је већи од минимално неопходног за несметани рад система може користити за одржавање сигурности рада и балансирање система у оквиру дозвољеног опсега промене притиска;	ПУ		
2.1.16	16. „interconnected system“ means a number of systems which are linked with each other;			НУ	Није постојала потреба егзактног дефинисања, али се израз као такав користи у целом акту	
M2 2.1.17	17. „interconnector“ means a transmission line which crosses or spans a border between Member States for the purpose of connecting the national transmission system of those Member States or a transmission line between a Member State and a third country up to the	01. 2.1.18	18) интерконеكتور је гасовод који прелази границу између држава ради повезивања њихових гасоводних система, као и опрема која се користи за повезивање, система;	ПУ		

a)	a1)	б)	б1)	в)	г)	д)
	territory of the Member States or the territorial sea of that Member State;					
2.1.18	18. „direct line“ means a natural gas pipeline complementary to the interconnected system;	01. 2.1.11	11) директни гасовод је гасовод који повезује произвођача природног гаса, односно биогаса са објектом изолованог купца и није део транспортног, односно дистрибутивног система;	ПУ		
2.1.19	19. „integrated natural gas undertaking“ means a vertically or horizontally integrated undertaking;			НУ	Није постојала потреба егзактног дефинисања, али се израз као такав користи у целом акту	
2.1.20	20. „vertically integrated undertaking“ means a natural gas undertaking or a group of natural gas undertakings where the same person or the same persons are entitled, directly or indirectly, to exercise control, and where the undertaking or group of undertakings perform at least one of the functions of transmission, distribution, LNG or storage, and at least one of the functions of production or supply of natural gas;	01. 2.1.5	5) вертикално интегрисано предузеће је енергетски субјект или група енергетских субјеката где исто лице има право, директно или индиректно да спроводи контролу и где енергетски субјект или група поред једне од следећих делатности: транспорт природног гаса и управљање транспортним системом, дистрибуција и управљање дистрибутивним системом за природни гас, складиштење и управљање складиштем природног гаса обавља и најмање једну од следећих делатности: производњу природног гаса, снабдевање природним гасом или јавно снабдевање природним гасом;	ПУ		
2.1.21	21. „horizontally integrated undertaking“ means an undertaking performing at least one of the functions of production, transmission, distribution, supply or storage of natural gas, and a non-gas activity;	01. 2.1.71	71) хоризонтално интегрисано предузеће је енергетски субјект који поред једне од енергетских делатности у области природног гаса обавља и најмање једну од делатности која није у области природног гаса	ПУ		
2.1.22	22. „related undertaking“ means an affiliated undertaking, within the meaning of Article 41 of Seventh Council Directive 83/349/EEC of 13 June 1983 based on the Article 44(2)(g) (1) of the Treaty on consolidated accounts (2) and/or an associated undertaking, within the meaning of Article 33(1) of that Directive, and/or an undertaking which belong to the same shareholders;			НУ	Није постојала потреба егзактног дефинисања, али се израз као такав користи у целом акту	

а)	а1)	б)	б1)	в)	г)	д)
2.1.23	23. „system user“ means a natural or legal person supplying to, or being supplied by, the system;	01. 2.1.25	25) корисник система природног гаса је произвођач, крајњи купац чији је објекат прикључен на систем, снабдевач, јавни снабдевач, односно снабдевач на велико природним гасом, други оператор система, као и оператор складишта;	ПУ		
2.1.24	24. „customer“ means a wholesale or final customer of natural gas or a natural gas undertaking which purchases natural gas;	01. 2.1.29	29) купац је крајњи купац или купац на велико			
2.1.25	25. „household customer“ means a customer purchasing natural gas for his own household consumption;	01. 2.1.28	28) купац из категорије домаћинство је крајњи купац који купује природни гас за потрошњу свог домаћинства искључујући обављање комерцијалних или професионалних делатности;			
2.1.26	26. „non-household customer“ means a customer purchasing natural gas which is not for his own household use;			НУ	Није постојала потреба егзактног дефинисања, али се израз као такав користи у целом акту	
2.1.27	27. „final customer“ means a customer purchasing natural gas for his own use;	01. 2.1.26	26) крајњи купац је правно или физичко лице или предузетник који купује природни гас за своје потребе;			
2.1.28	28. „eligible customer“ means a customer who is free to purchase gas from the supplier of his choice, within the meaning of Article 37;	01. 2.1.34 01. 122.4	34) мали купци природног гаса су крајњи купци чија је годишња потрошња енергије испоручене из природног гаса до 1.026.000 kWh и чији су сви објекти прикључени на дистрибутивни систем природног гаса Домаћинства и мали купци чији су сви објекти прикључени на дистрибутивни систем природног гаса, имају право на јавно снабдевање ако не изаберу другог снабдевача.	ПУ	није имплементирано посебно као термин, али је садржано у одредбама Предлога закона о гасу	
2.1.29	29. „wholesale customer“ means a natural or legal person other than a transmission system operator or distribution system operator who purchases natural gas for the purpose of resale inside or outside the system where he is established;	01. 2.1.30	30) купац на велико је правно или физичко лице - предузетник које купује природни гас ради даље препродаје унутар или изван система у којем је то лице основано;	ПУ		
2.1.30	30 „long-term planning“ means the planning of supply and transport capacity of natural gas	01.	3) планира инвестиције тако да обезбеди дугорочну способност транспортног система да	ПУ	није имплементирано посебно као термин, али је садржано у	

а)	а1)	б)	б1)	в)	г)	д)
	undertakings on a long-term basis with a view to meeting the demand for natural gas of the system, diversification of sources and securing supplies to customers;	15.1.3	испуни рационалне захтеве за транспортом природног гаса.		одредбама Предлога закона о гасу	
2.1.31	31. „emergent market“ means a Member State in which the first commercial supply of its first long-term natural gas supply contract was made not more than 10 years earlier;			НП	Тржиште природног гаса Републике Србије не може се сматрати тржиштем у развоју	
2.1.32	32. „security“ means both security of supply of natural gas and technical safety;	01. 2.1.57	57) сигурност снабдевања је обезбеђивање потребних количина природног гаса, способност транспортних и дистрибутивних система да се купцима испоручи природни гас са прописаним нивоом квалитета	ПУ		
2.1.33	33. „new infrastructure“ means an infrastructure not completed by 4 August 2003;	01. 2.1.38	38) нови инфраструктурни објекти су објекти који нису изграђени до дана ступања на снагу овог закона;	ПУ		
2.1.34	34. „gas supply contract“ means a contract for the supply of natural gas, but does not include a gas derivative;			НУ	Није постојала потреба егзактног дефинисања, али се израз као такав користи у целом акту	
2.1.35	35. „gas derivative“ means a financial instrument specified in points 5, 6 or 7 of Section C of Annex I to Directive 2004/39/EC of the European Parliament and of the Council of 21 April 2004 on markets in financial instruments (1), where that instrument relates to natural gas;			НП	Одредба је по својој природи таква да је могу имплементирати земље чланице ЕУ	
2.1.36	36. „control“ means any rights, contracts or any other means which, either separately or in combination and having regard to the considerations of fact or law involved, confer the possibility of exercising decisive influence on an undertaking, in particular by: (a) ownership or the right to use all or part of the assets of an undertaking; (b) rights or contracts which confer decisive influence on the composition, voting or decisions of the organs of an undertaking.	01. 2.1.23	23) контрола енергетског субјекта подразумева право или могућност једног лица да самостално или са другим лицима која са њим заједнички делују, врши одлучујући утицај на пословање другог лица путем а) учешћа у основном капиталу или права коришћења целокупне или дела имовине, б) уговора или права на именовање већине директора, односно чланова надзорног одбора или гласање и одлуке тих органа;	ПУ		
3.1	Member States shall ensure, on the basis of their institutional organisation and with due regard to the principle of subsidiarity, that, without prejudice to paragraph 2, natural gas undertakings are operated in	02. 3.	Циљеви енергетске политике	ПУ		

a)	a1)	б)	б1)	в)	г)	д)
	accordance with the principles of this Directive with a view to achieving a competitive, secure and environmentally sustainable market in natural gas, and shall not discriminate between those undertakings as regards their rights or obligations.					
3.2	Having full regard to the relevant provisions of the Treaty, in particular Article 86 thereof, Member States may impose on undertakings operating in the gas sector, in the general economic interest, public service obligations which may relate to security, including security of supply, regularity, quality and price of supplies, and environmental protection, including energy efficiency, energy from renewable sources and climate protection. Such obligations shall be clearly defined, transparent, non-discriminatory, verifiable and shall guarantee equality of access for natural gas undertakings of the Community to national consumers. In relation to security of supply, energy efficiency/demand-side management and for the fulfilment of environmental goals and goals for energy from renewable sources, as referred to in this paragraph, Member States may introduce the implementation of long-term planning, taking into account the possibility of third parties seeking access to the system.	01. 34.-35. 53.-54. 69.-70. 02. 4. 15.	34.-35. Одговорности и дужности оператора транспортног система 53.-54. Одговорности и дужности оператора дистрибутивног система 69.-70. Одговорности и дужности оператора складишта природног гаса 4. Стратегија 15. Планови развоја	ПУ ПУ		
3.3	Member States shall take appropriate measures to protect final customers, and shall, in particular, ensure that there are adequate safeguards to protect vulnerable customers. In this context, each Member State shall define the concept of vulnerable customers which may refer to energy poverty and, <i>inter alia</i> , to the prohibition of disconnection of gas to such customers in critical times. Member States shall ensure that rights and obligations linked to vulnerable customers are applied. In particular, they shall take appropriate measures to protect final customers in remote areas who are connected to the gas system. Member States may appoint a supplier of last resort for customers connected to the gas system. They shall ensure high levels of consumer protection, particularly with respect to transparency regarding contractual terms and conditions, general information and dispute	01. 125. 122.4.	Заштита крајњих купаца Крајњи купац ужива заштиту својих права у складу са овим законом, прописима донетим на основу овог закона, законом којим се уређује заштита потрошача и другим прописима. Забрањено је непоштено пословање, односно обмањујуће пословање у смислу прописа о заштити потрошача, а понуђени услови за закључење уговора морају бити транспарентни и сачињени јасним и разумљивим језиком. Ако крајњи купац није задовољан одлукама донетим у складу са овим законом по приговорима, рекламацијама, захтевима и жалбама своја права може остварити у судском и вансудском поступку. Енергетски субјекти су дужни да учествују у вансудском решавању спорова купаца из	ПУ		

[illegible]

а)	а1)	б)	б1)	в)	г)	д)
			топлотне енергије може бити угрожен живот или здравље, које остварује тај статус у складу са прописом из става 10. овог члана. Домаћинство стиче статус енергетски угроженог купца ако: 1) припада категорији са најнижим приходима по члану домаћинства који се утврђују у складу са актом који доноси Министарство, узимајући у обзир све чланове домаћинства и сву непокретну имовину у земљи и иностранству; 2) не поседује другу стамбену јединицу осим стамбене јединице која по структури и површини одговара потребама домаћинства у складу са законом којим се уређује област становања. Статус енергетски угроженог купца стиче се на основу решења органа јединице локалне самоуправе надлежног за послове социјалне заштите. Против решења из става 5. овог члана можес се изјавити жалба општинском, односно градском већу. Енергетски угрожени купац из става 1. овог члана има право на испоруку електричне енергије или природног гаса у количинама и уз умањење месечне обавезе плаћања на начин ближе утврђен прописом из става 10. овог члана. Енергетски угрожени купац из става 2. овог члана има право на умањење месечне обавезе плаћања за испоручену топлотну енергију на начин ближе утврђен прописом из става 10. овог члана. Средства за остваривање права енергетски угрожених купаца обезбеђују се у буџету Републике Србије. Влада ближе прописује критеријуме и услове за стицање статуса енергетски угроженог купца, садржину захтева за стицање статуса енергетски угроженог купца, начин утврђивања испуњености услова за стицање статуса енергетски угроженог купца, доношење решења о стицању тог статуса, начин издавања и садржину решења о стицању статуса енергетски угроженог купца, рокове важења решења, садржину и обим права на			

a)	a1)	б)	б1)	в)	г)	д)
			умањење месечне обавезе плаћања, стицање статуса енергетски угроженог купца због здравственог стања, начин вођења евиденције енергетски угрожених купаца, начин обезбеђивања средстава за заштиту енергетски угрожених купаца, казнене одредбе и друга питања неопходна за утврђивање тог статуса.			
3.5	Member States shall ensure that all customers connected to the gas network are entitled to have their gas provided by a supplier, subject to the supplier's agreement, regardless of the Member State in which the supplier is registered, as long as the supplier follows the applicable trading and balancing rules and subject to security of supply requirements. In this regard, Member States shall take all measures necessary to ensure that administrative procedures do not constitute a barrier for supply undertakings already registered in another Member State.	01. 125.	Крајњи купац ужива заштиту својих права у складу са овим законом, прописима донетим на основу овог закона, законом којим се уређује заштита потрошача и другим прописима. Забрањено је непоштено пословање, односно обмањујуће пословање у смислу прописа о заштити потрошача, а понуђени услови за закључење уговора морају бити транспарентни и сачињени јасним и разумљивим језиком. Ако крајњи купац није задовољан одлукама донетим у складу са овим законом по приговорима, рекламацијама, захтевима и жалбама своја права може остварити у судском и вансудском поступку. Енергетски субјекти су дужни да учествују у вансудском решавању спорова купаца из категорије домаћинство.	ПУ		
3.6.	Member States shall ensure that: (a) where a customer, while respecting the contractual conditions, wishes to change supplier, the change is effected by the operator(s) concerned within three weeks; and (b) customers are entitled to receive all relevant consumption data. Member States shall ensure that the rights referred to in points (a) and (b) of the first subparagraph are granted to customers in a non-discriminatory manner as regards cost, effort or time.	01. 130.	Услови и поступак промене снабдевача природним гасом, утврђују се правилима која доноси Агенција и која садрже нарочито: 1) поступак промене снабдевача; 2) услове које мора испунити снабдевач у вези са балансном одговорношћу; 3) обавезе снабдевача чији је уговор у поступку раскидања; 4) обавезе оператора транспортног, односно дистрибутивног система; 5) права новог снабдевача у погледу приступа транспортном, односно дистрибутивном систему	ПУ		

a)	a1)	б)	б1)	в)	г)	д)
			за потребе снабдевања новог купца. Пре промене снабдевача, купац и снабдевач који га је до тада снабдевао дужни су да регулишу међусобне финансијске обавезе. Промена снабдевача природног гаса је бесплатна за купца. Рок за промену снабдевача природног гаса је три недеље.			
3.7	Member States shall implement appropriate measures to achieve the objectives of social and economic cohesion and environmental protection, which may include means to combat climate change, and security of supply. Such measures may include, in particular, the provision of adequate economic incentives, using, where appropriate, all existing national and Community tools, for the maintenance and construction of necessary network infrastructure, including interconnection capacity.	02. 3.1.6 3.1.8 3.1.13	Циљеви енергетске политике 6) Стварања економских, привредних и финансијских услова за производњу енергије из обновљивих извора енергије и комбиновану производњу електричне и топлотне енергије 8) стварање услова за коришћење нових извора енергије Повезивања енергетског система Републике 13) Србије са енергетским системима других држава	ПУ		
3.8	In order to promote energy efficiency, Member States or, where a Member State has so provided, the regulatory authority shall strongly recommend that natural gas undertakings optimise the use of gas, for example by providing energy management services, developing innovative pricing formulas or introducing intelligent metering systems or smart grids where appropriate.	01. 40.	Оператор транспортног система утврђује техничке захтеве за увођење разних облика напредних мерних система и анализира техничку и економску оправданост увођења напредних система мерења, ефекте на развој тржишта и користи за појединачне категорије крајњих купаца природног гаса. На основу анализе из става 1. овог члана, оператор транспортног система ће израдити план имплементације економски оправданих облика напредних мерних система и доставити га Агенцији ради прибављања мишљења. Оператор транспортног система ће планом развоја система обухватити увођење напредних мерних система у складу са планом имплементације, за период за који се план развоја доноси. Планом имплементације из става 2. овог члана, оператор транспортног система ће обухватити сва места примопредаје са транспортног система.			

a)	a1)	б)	б1)	в)	г)	д)
		56.	Оператор дистрибутивног система утврђује техничке захтеве за увођење разних облика напредних мерних система у складу са актом из члана 140. овог закона и анализира техничку и економску оправданост увођења напредних система мерења, ефекте на развој тржишта и користи за појединачне категорије крајњих купаца природног гаса. На основу анализе из става 1. овог члана, оператор дистрибутивног система ће изградити план имплементације економски оправданих облика напредних мерних система и доставити га Агенцији ради прибављања мишљења. Оператор дистрибутивног система ће планом развоја система обухватити увођење напредних мерних система у складу са планом имплементације, за период за који се план развоја доноси.	ПУ		
3.9	Member States shall ensure the provision of single points of contact to provide consumers with all necessary information concerning their rights, current legislation and the means of dispute settlement available to them in the event of a dispute. Such contact points may be part of general consumer information points. Member States shall ensure that an independent mechanism such as an energy ombudsman or a consumer body is in place in order to ensure efficient treatment of complaints and out-of-court dispute settlements.	01. 123.	Права и обавезе у снабдевању крајњих купаца Права и обавезе између снабдевача, односно јавног снабдевача и крајњег купца природног гаса уређују се уговором о снабдевању. Уговор из става 1. овог члана садржи, поред општих елемената утврђених законом који уређује облигационе односе и следеће елементе: 1) права и обавезе у погледу количине и капацитета природног гаса; 2) права и обавезе снабдевача, односно јавног снабдевача и крајњег купца у случају неиспуњења обавеза и у случају привремене обуставе испоруке; 3) динамику снабдевања; 4) рок на који се уговор закључује и права и обавезе у случају престанка и раскида уговора; 5) начин обрачуна и услове плаћања преузетог природног гаса; 6) начин информисања о промени цена и других услова снабдевања природним гасом; 7) начин решавања спорова;	ПУ		

а)	а1)	б)	б1)	в)	г)	д)
		125.	8) друге елементе у зависности од специфичности и врсте услуга које пружа снабдевач. Услови за закључење и садржина уговора о снабдевању ближе се уређују прописом из члана 141. овог закона, а одредбе уговора морају на јасан, једноставан и недвосмислен начин обухватити права и обавезе купца. Крајњи купац ужива заштиту својих права у складу са овим законом, прописима донетим на основу овог закона, законом којим се уређује заштита потрошача и другим прописима. Забрањено је непоштено пословање, односно обмањујуће пословање у смислу прописа о заштити потрошача, а понуђени услови за закључење уговора морају бити транспарентни и сачињени јасним и разумљивим језиком. Ако крајњи купац није задовољан одлукама донетим у складу са овим законом по приговорима, рекламацијама, захтевима и жалбама своја права може остварити у судском и вансудском поступку. Енергетски субјекти су дужни да учествују у вансудском решавању спорова купаца из категорије домаћинство.			
3.10	Member States may decide not to apply the provisions of Article 4 with respect to distribution insofar as their application would obstruct, in law or in fact, the performance of the obligations imposed on natural gas undertakings in the general economic interest and insofar as the development of trade would not be affected to such an extent as would be contrary to the interests of the Community. The interests of the Community include, <i>inter alia</i> , competition with regard to eligible customers in accordance with this Directive and Article 86 of the Treaty.			НП	Одредба је по својој природи таква да је могу имплементирати земље чланице ЕУ	
3.11	Member States shall, upon implementation of this Directive, inform the Commission of all measures adopted to fulfil public service obligations, including consumer and environmental protection, and their			НП	Одредба је по својој природи таква да је могу имплементирати земље чланице ЕУ	

a)	a1)	б)	б1)	в)	г)	д)
	possible effect on national and international competition, whether or not such measures require a derogation from the provisions of this Directive. They shall notify the Commission subsequently every two years of any changes to such measures, whether or not they require a derogation from this Directive.					
3.12	The Commission shall establish, in consultation with relevant stakeholders, including Member States, the national regulatory authorities, consumer organisations and natural gas undertakings, a clear and concise energy consumer checklist of practical information relating to energy consumer rights. Member States shall ensure that gas suppliers or distribution system operators, in cooperation with the regulatory authority, take the necessary steps to provide their consumers with a copy of the energy consumer checklist and ensure that it is made publicly available.			НП	Одредба је по својој природи таква да је могу имплементирати земље чланице ЕУ	
4.	1. In circumstances where an authorisation (for example, licence, permission, concession, consent or approval) is required for the construction or operation of natural gas facilities, the Member States or any competent authority they designate shall grant authorisations to build and/or operate such facilities, pipelines and associated equipment on their territory, in accordance with paragraphs 2 to 4. Member States or any competent authority they designate may also grant authorisations on the same basis for the supply of natural gas and for wholesale customers. 2. Where Member States have a system of authorisation, they shall lay down objective and non-discriminatory criteria which shall be met by an undertaking applying for an authorisation to build and/or operate natural gas facilities or applying for an authorisation to supply natural gas. The non-discriminatory criteria and procedures for the granting of authorisations shall be made public. Member States shall ensure that authorisation procedures for facilities, pipelines and associated equipment take into account the importance of the project for the internal market in natural gas where appropriate. 3. Member States shall ensure that the reasons for	02. 17. 02. 19.-23. 25. 02. 30.-35.	Услови за обављање енергетске делатности Енергетску делатност може да обавља јавно предузеће, привредно друштво, односно друго правно лице или предузетник који има лиценцу за обављање енергетске делатности, ако овим законом није другачије прописано. Лиценца Енергетска дозвола	ПУ		

a)	a1)	б)	б1)	в)	г)	д)
	any refusal to grant an authorisation are objective and non-discriminatory and that they are given to the applicant. Reasons for such refusals shall be notified to the Commission for information. Member States shall establish a procedure enabling the applicant to appeal against such refusals. 4. For the development of newly supplied areas and efficient operation generally, and without prejudice to Article 38, Member States may decline to grant a further authorisation to build and operate distribution pipeline systems in any particular area once such pipeline systems have been or are proposed to be built in that area and if existing or proposed capacity is not saturated.					
5.	Member States shall ensure the monitoring of security of supply issues. Where Member States consider it appropriate, they may delegate that task to the regulatory authorities referred to in Article 39(1). Such monitoring shall, in particular, cover the balance of supply and demand on the national market, the level of expected future demand and available supplies, envisaged additional capacity being planned or under construction, and the quality and level of maintenance of the networks, as well as measures to cover peak demand and to deal with shortfalls of one or more suppliers. The competent authorities shall publish, by 31 July each year, a report outlining the findings resulting from the monitoring of those issues, as well as any measures taken or envisaged to address them and shall forward that report to the Commission forthwith.	01. 145. 02. 11.1.	Праћење сигурности снабдевања и извештавање Министарство прати снабдевеност тржишта, израђује извештај о сигурности снабдевања природним гасом и доставља информације Секретаријату енергетске заједнице у складу са законом којим је уређена област енергетике и Уговором о оснивању Енергетске заједнице. Министарство, у складу са Уговором о оснивању Енергетске заједнице, сваке године до 15. септембра доставља Секретаријату Енергетске заједнице техничке информације о подземним складиштима гаса и нацрт криве пуњења складишта природног гаса са прелазним циљевима за фебруар, мај, јул и септембар наредне године. Министарство израђује извештај о сигурности снабдевања електричном енергијом и природним гасом, нафтом и дериватима нафте сваке године до 31. јула, доставља га надлежном одбору за енергетику Народне скупштине Републике Србије и објављује га на интернет страници Министарства. Извештај о сигурности снабдевања природним	ПУ ПУ		

а)	а1)	б)	б1)	в)	г)	д)
		11.3.	гасом садржи: 1) процену сигурности рада транспортног и дистрибутивног система; 2) податке о капацитетима складишта природног гаса; 3) податке о планираној потрошњи и производњи природног гаса, као и начин обезбеђивања недостајућих количина за наредни петогодишњи период; 4) податке о планираној изградњи енергетских објеката за обезбеђење сигурности снабдевања; 5) податке који се односе на квалитет и ниво одржавања енергетских објеката; 6) предмет уговора о дугорочном снабдевању гасом, а посебно преостали период њиховог важења, као и степен ликвидности тржишта гаса; 7) податке о мерама за покривање вршне потрошње, као и мере које се предузимају у случају да један или више снабдевача не обезбеде довољне количине природног гаса; 8) утицај мера из члана 315. ст. 2. и 3. овог закона на сигурност снабдевања; 9) мере подстицаја за нове инвестиције у истраживање, производњу, транспорт и складиштење природног гаса, укључујући и одредбе члана 288. овог закона.			
6.	1. In order to safeguard a secure supply on the internal market in natural gas, Member States shall cooperate in order to promote regional and bilateral solidarity. 2. Such cooperation shall cover situations resulting or likely to result in the short term in a severe disruption of supply affecting a Member State. It shall include: (coordination of national emergency measures a referred to in Article 8 of Council Directive) 2004/67/EC of 26 April 2004 concerning measures to safeguard security of natural gas supply ⁽¹⁴⁾; (identification and, where necessary, development or b upgrading of electricity and natural gas) interconnections; and	01. 145.	У случају кризе у снабдевању природним гасом остварује се сарадња са уговорним странама Енергетске заједнице и суседним државама, на принципу солидарности. О оствареној сарадњи из става 1. овог члана Министарство обавештава се Секретаријат Енергетске заједнице.	ДУ	Потпуна усклађеност ће се постићи по приступању у ЕУ	

a)	a1)	б)	б1)	в)	г)	д)
	(c conditions and practical modalities for mutual) assistance. 3. The Commission and the other Member States shall be kept informed of such cooperation. 4. The Commission may adopt Guidelines for regional cooperation in a spirit of solidarity. Those measures, designed to amend non-essential elements of this Directive by supplementing it, shall be adopted in accordance with the regulatory procedure with scrutiny referred to in Article 51(3).					
7.1	Member States as well as the regulatory authorities shall cooperate with each other for the purpose of integrating their national markets at one and more regional levels, as a first step towards the creation of a fully liberalised internal market. In particular, the regulatory authorities where Member States have so provided or Member States shall promote and facilitate the cooperation of transmission system operators at a regional level, including on cross-border issues with the aim of creating a competitive internal market in natural gas, foster the consistency of their legal, regulatory and technical framework and facilitate integration of the isolated systems forming gas islands that persist in the Community. The geographical areas covered by such regional cooperation shall include cooperation in geographical areas defined in accordance with Article 12(3) of Regulation (EC) No 715/2009. Such cooperation may cover other geographical areas.	02. 9.1. 64.4.	Надлежни органи у Републици Србији, Агенција, оператор преносног система и оператор тржишта електричне енергије, односно оператор транспортног система природног гаса, ради интегрисања тржишта на једном или више регионалних нивоа, а у циљу успостављања либерализованог регионалног и пан-европског тржишта, сарађују са надлежним органима других земаља. У складу са законом и потврђеним међународним уговорима и одлукама Савета Агенција сарађује са регулаторним телима других држава, као и са другим међународним органима и организацијама у циљу: 1) развоја регионалног и пан-европског тржишта електричне енергије и природног гаса; 2) подстицања оперативних споразума који омогућавају оптимално управљање мрежама; 3) постизања једнаких услова за све учеснике на тржишту; 4) промовисања спајања организованих тржишта електричне енергије; 5) заједничких расподела права на коришћење преносних капацитета између зона трговања; 5а) сарадње са другим регулаторним телима региона у вези са радом регионалних	ПУ		

a)	a1)	б)	б1)	в)	г)	д)
			координационих центара; б) стварање услова за адекватан ниво прекограничних капацитета у региону и између региона, како би се омогућио развој ефективне конкуренције и побољшање сигурности снабдевања; 7) координисане примене мрежних правила и правила за управљање загушењима; 8) доприноса компатибилности процеса размене података, као и 9) унапређење свог рада у складу са позитивним међународним искуствима и стандардима.			
7.2	The Agency shall cooperate with national regulatory authorities and transmission system operators to ensure the compatibility of regulatory frameworks between the regions with the aim of creating a competitive internal market in natural gas. Where the Agency considers that binding rules on such cooperation are required, it shall make appropriate recommendations.	02. 64.	У складу са законом и потврђеним међународним уговорима и одлукама Савета Агенција сарађује са регулаторним телима других држава, као и са другим међународним органима и организацијама у циљу: 1) развоја регионалног и пан-европског тржишта електричне енергије и природног гаса; 2) подстицања оперативних споразума који омогућавају оптимално управљање мрежама; 3) постизања једнаких услова за све учеснике на тржишту; 4) промовисања спајања организованих тржишта електричне енергије; 5) заједничких расподела права на коришћење преносних капацитета између зона трговања; 5а) сарадње са другим регулаторним телима региона у вези са радом регионалних координационих центара; б) стварање услова за адекватан ниво прекограничних капацитета у региону и између региона, како би се омогућио развој ефективне конкуренције и побољшање сигурности снабдевања; 7) координисане примене мрежних правила и правила за управљање загушењима; 8) доприноса компатибилности процеса размене података, као и 9) унапређење свог рада у складу са позитивним међународним искуствима и стандардима.	ДУ	Потпуна усклађеност ће се постићи по приступању у ЕУ	

a)	a1)	б)	б1)	в)	г)	д)
7.3	Member States shall ensure, through the implementation of this Directive, that transmission system operators have one or more integrated system(s) at regional level covering two or more Member States for capacity allocation and for hecking the security of the network.			НУ	Потпуна усклађеност ће се постићи по приступању у ЕУ	
7.4	Where vertically integrated transmission system operators participate in a joint undertaking established for implementing such cooperation, the joint undertaking shall establish and implement a compliance programme which sets out the measures to be taken to ensure that discriminatory and anticompetitive conduct is excluded. That compliance programme shall set out the specific obligations of employees to meet the objective of excluding discriminatory and anticompetitive conduct. It shall be subject to the approval of the Agency. Compliance with the programme shall be independently monitored by the compliance officers of the vertically integrated transmission system operators.			НУ	Потпуна усклађеност ће се постићи по приступању у ЕУ	
8.	The regulatory authorities where Member States have so provided or Member States shall ensure that technical safety criteria are defined and that technical rules establishing the minimum technical design and operational requirements for the connection to the system of LNG facilities, storage facilities, other transmission or distribution systems, and direct lines, are developed and made public. Those technical rules shall ensure the interoperability of systems and shall be objective and non-discriminatory. The Agency may make appropriate recommendations towards achieving compatibility of those rules, where appropriate. Those rules shall be notified to the Commission in accordance with Article 8 of Directive 98/34/EC of the European Parliament and of the Council of 22 June 1998 laying down a procedure for the provision of information in the field of technical standards and regulations and of rules on Information Society services (15).	01. 97.1	Енергетски субјекти који обављају енергетске делатности из члана 3. став 1. тач. 1), 2) и 3) овог закона дужни су да користе и одржавају енергетске објекте у складу са овим законом, техничким и другим прописима који се односе на делатност коју обављају, условима заштите од пожара и експлозија, условима заштите животне средине, као и безбедности и здравља на раду утврђеним законом и другим прописима.	ПУ		

a)	a1)	б)	б1)	в)	г)	д)
9.	1. Member States shall ensure that from 3 March 2012: (a) each undertaking which owns a transmission system acts as a transmission system operator; (b) the same person or persons are entitled neither: (i) directly or indirectly to exercise control over an undertaking performing any of the functions of production or supply, and directly or indirectly to exercise control or exercise any right over a transmission system operator or over a transmission system; nor (ii) directly or indirectly to exercise control over a transmission system operator or over a transmission system, and directly or indirectly to exercise control or exercise any right over an undertaking performing any of the functions of production or supply; (c) the same person or persons are not entitled to appoint members of the supervisory board, the administrative board or bodies legally representing the undertaking, of a transmission system operator or a transmission system, and directly or indirectly to exercise control or exercise any right over an undertaking performing any of the functions of production or supply; and (d) the same person is not entitled to be a member of the supervisory board, the administrative board or bodies legally representing the undertaking, of both an undertaking performing any of the functions of production or supply and a transmission system operator or a transmission system. 2. The rights referred to in points (b) and (c) of paragraph 1 shall include, in particular: (a) the power to exercise voting rights; (b) the power to appoint members of the supervisory board, the administrative board or bodies legally representing the undertaking; or (c) the holding of a majority share. 3. For the purpose of paragraph 1(b), the notion 'undertaking performing any of the functions of production or supply' shall include 'undertaking	01. 11. 12.	Оператор транспортног система је власник транспортног система. Оператор транспортног система мора бити самостално правно лице које није део вертикално интегрисаног предузећа и независан је од обављања делатности производње и снабдевања природним гасом. Независност оператора транспортног система остварује се на начин да исто лице или лица нису овлашћена да: 1) директно или индиректно управљају субјектима који обављају делатност производње или снабдевања и истовремено директно или индиректно управљају или имају било која друга права над оператором транспортног, односно преносног система или транспортним, односно преносним системом; 2) директно или индиректно управљају над оператором транспортног, односно преносног система или транспортним, односно преносним системом и истовремено директно или индиректно управљају или имају било која друга права над субјектима који обављају делатност производње или снабдевања; 3) именују чланове надзорног одбора или друге органе управљања, као и законске заступнике оператора транспортног, односно преносног система и истовремено директно или индиректно управљају или имају било која друга права над субјектима који обављају делатност производње или снабдевања; 4) истовремено буду чланови надзорног одбора или других органа управљања, или законски заступници оператора транспортног, односно преносног система и субјеката који обављају делатности производње или снабдевања. Одредбе става 1. тач. 1), 2) и 3) овог члана посебно се односе на:	ПУ		

a)	a1)	б)	б1)	в)	г)	д)
	performing any of the functions of generation and supply' within the meaning of Directive 2009/72/EC of the European Parliament and of the Council of 13 July 2009 concerning common rules for the internal market in electricity (16), and the terms 'transmission system operator' and 'transmission system' shall include 'transmission system operator' and 'transmission system' within the meaning of that Directive. 4. Member States may allow for derogations from points (b) and (c) of paragraphs 1 until 3 March 2013, provided that transmission system operators are not part of a vertically integrated undertaking. 5. The obligation set out in paragraph 1(a) of this Article shall be deemed to be fulfilled in a situation where two or more undertakings which own transmission systems have created a joint venture which acts as a transmission system operator in two or more Member States for the transmission systems concerned. No other undertaking may be part of the joint venture, unless it has been approved under Article 14 as an independent system operator or as an independent transmission operator for the purposes of Chapter IV. 6. For the implementation of this Article, where the person referred to in points (b), (c) and (d) of paragraph 1 is the Member State or another public body, two separate public bodies exercising control over a transmission system operator or over a transmission system on the one hand, and over an undertaking performing any of the functions of production or supply on the other, shall be deemed not to be the same person or persons. 7. Member States shall ensure that neither commercially sensitive information referred to in Article 16 held by a transmission system operator which was part of a vertically integrated undertaking, nor the staff of such a transmission system operator, is transferred to undertakings performing any of the functions of production and supply. 8. Where on 3 September 2009, the transmission system belongs to a vertically integrated undertaking a	13.	1) право гласа; 2) право именовања чланова надзорног одбора или других органа управљања или законских заступника; 3) има већински удео у друштву. Под субјектом који обавља делатност производње, односно снабдевања из става 1. овог члана сматра се произвођач, односно снабдевач природног гаса и произвођач, односно снабдевач електричном енергијом. Комерцијално осетљиви подаци којима располаже оператор транспортног система који је био део вертикално интегрисаног предузећа, односно његови запослени не смеју бити доступни субјектима који обављају било коју од делатности производње и снабдевања. Представник Републике Србије у скупштини енергетског субјекта који обавља делатност транспорта природног гаса и управљања транспортним системом за природни гас, именује се у складу са законом којим је уређена област енергетике. Представник Републике Србије у скупштини енергетског субјекта из става 1. овог члана, мора испуњавати најмање услове прописане законом којим је уређена област енергетике. Представник Републике Србије у скупштини енергетског субјекта који обавља делатност снабдевања природним гасом, а чији је оснивач Република Србија, је министар надлежан за послове енергетике (у даљем тексту: Министар). Изузетно од члана 11. овог закона ако је транспортни систем пре рока одређеног Уговором о оснивању Енергетске заједнице припадао вертикално интегрисаном предузећу оператор транспортног система може се организовати или			

a)	a1)	б)	б1)	в)	г)	д)
	Member State may decide not to apply paragraph 1. In such case, the Member State concerned shall either: (a) designate an independent system operator in accordance with Article 14, or (b) comply with the provisions of Chapter IV. 9. Where, on 3 September 2009, the transmission system belongs to a vertically integrated undertaking and there are arrangements in place which guarantee more effective independence of the transmission system operator than the provisions of Chapter IV, a Member State may decide not to apply paragraph 1. 10. Before an undertaking is approved and designated as a transmission system operator under paragraph 9 of this Article, it shall be certified according to the procedures laid down in Article 10(4), (5) and (6) of this Directive and in Article 3 of Regulation (EC) No 715/2009, pursuant to which the Commission shall verify that the arrangements in place clearly guarantee more effective independence of the transmission system operator than the provisions of Chapter IV. 11. Vertically integrated undertakings which own a transmission system shall not in any event be prevented from taking steps to comply with paragraph 1. 12. Undertakings performing any of the functions of production or supply shall not in any event be able to directly or indirectly take control over or exercise any right over unbundled transmission system operators in Member States which apply paragraph 1.		као независни оператор система у складу са чл. 14-17. овог закона или као независни оператор транспорта у складу са чл. 18-24. овог закона.			
10.	1. Before an undertaking is approved and designated as transmission system operator, it shall be certified according to the procedures laid down in paragraphs 4, 5 and 6 of this Article and in Article 3 of Regulation (EC) No 715/2009. 2. Undertakings which own a transmission system and which have been certified by the national regulatory authority as having complied with the requirements of Article 9, pursuant to the certification	01. 26.	Пре него што правно лице добије лиценцу и тиме буде одређено за оператора транспортног система, мора бити сертифицировано у складу са овим законом. У поступку сертификације утврђује се испуњеност услова, и то: 1) за оператора транспортног система у складу са чл. 11. и 12. овог закона; 2) за независног оператора система у складу са чл.	ПУ		

a)	a1)	б)	б1)	в)	г)	д)
	procedure, shall be approved and designated as transmission system operators by Member States. The designation of transmission system operators shall be notified to the Commission and published in the <i>Official Journal of the European Union</i>. 3. Transmission system operators shall notify to the regulatory authority any planned transaction which may require a reassessment of their compliance with the requirements of Article 9. 4. The regulatory authorities shall monitor the continuing compliance of transmission system operators with the requirements of Article 9. They shall open a certification procedure to ensure such compliance: (a) upon notification by the transmission system operator pursuant to paragraph 3; (b) on their own initiative where they have knowledge that a planned change in rights or influence over transmission system owners or transmission system operators may lead to an infringement of Article 9, or where they have reason to believe that such an infringement may have occurred; or (c) upon a reasoned request from the Commission. 5. The regulatory authorities shall adopt a decision on the certification of a transmission system operator within a period of four months from the date of the notification by the transmission system operator or from the date of the Commission request. After expiry of that period, the certification shall be deemed to be granted. The explicit or tacit decision of the regulatory authority shall become effective only after the conclusion of the procedure set out in paragraph 6. 6. The explicit or tacit decision on the certification of a transmission system operator shall be notified without delay to the Commission by the regulatory authority, together with all the relevant information with respect to that decision. The Commission shall act in accordance with the procedure laid down in Article 3 of Regulation (EC) No 715/2009. 7. The regulatory authorities and the Commission may request from transmission system operators and undertakings performing any of the functions of	27. 28.	14 – 18. овог закона; 3) за независног оператора транспорта у складу са чл. 19 – 25. овог закона. Поступак сертификације покреће се на: 1) захтев правног лица које још није сертификовано као оператор транспортног система; 2) захтев Агенције ако правно лице не поднесе захтев за сертификацију или 3) образложен захтев Секретаријата Енергетске заједнице у складу са Уговором о оснивању Енергетске заједнице. Поступак сертификације спроводи Агенција и доноси одлуку о сертификацији оператора транспортног система у складу са овим законом и подзаконским прописом, донетим на основу закона којим се уређује енергетика, којим су уређени лиценца за обављање енергетске делатности и сертификација. Агенција је дужна да донесе прелиминарну одлуку о сертификацији оператора транспортног система у року од четири месеца од дана подношења захтева из члана 26. став 3. тач. 1) и 3) овог закона. У случају да Агенција у року из става 1. овог члана не донесе одлуку из става 1. овог члана, сматра се да је сертификација одобрена. Прелиминарну одлуку о сертификацији оператора транспортног система са пратећом документацијом Агенција је дужна да без одлагања достави Секретаријату Енергетске заједнице у складу са Уговором о оснивању Енергетске заједнице, ради давања мишљења. Ако у року од четири месеца од дана достављања прелиминарне одлуке о сертификацији Секретаријат Енергетске заједнице у складу са Уговором о оснивању Енергетске заједнице не достави мишљење сматра се да је сагласан са одлуком Агенције.			

a)	a1)	б)	б1)	в)	г)	д)
	production or supply any information relevant for the fulfilment of their tasks under this Article. 8. The regulatory authorities and the Commission shall preserve the confidentiality of commercially sensitive information.	29.	У року од два месеца од пријема мишљења Секретаријата Енергетске заједнице у складу са Уговором о оснивању Енергетске заједнице, Агенција доноси коначну одлуку о сертификацији оператора транспортног система, узимајући у обзир то мишљење. Коначна одлука Агенције и мишљење Секретаријата Енергетске заједнице у складу са Уговором о оснивању Енергетске заједнице објављују се заједно у „Службеном гласнику Републике Србије” и на интернет страницама оператора транспортног система и Агенције. У случају када коначна одлука Агенције одступа од мишљења Секретаријата Енергетске заједнице у складу са Уговором о оснивању Енергетске заједнице, Агенција заједно са одлуком и мишљењем из става 6. овог члана објављује и образложење за такву одлуку. Сертификовани оператор транспортног система дужан је да обавести Агенцију о свим планираним променама које могу захтевати поновну процену испуњености захтева из члана 10. овог закона. Агенција је дужна да непрекидно прати да ли сертификовани оператор транспортног система испуњава захтеве из члана 10. овог закона и покреће нови поступак сертификације у следећим случајевима: 1) када је оператор транспортног система обавести о променама из става 1. овог члана; 2) када има сазнања о планираним променама које представљају разлог за нови поступак сертификације или које могу довести или су довеле до повреде одредби овог закона о раздвајању оператора транспортног система; 3) када Секретаријат Енергетске заједнице у складу са Уговором о оснивању Енергетске заједнице поднесе образложен захтев.			

a)	a1)	б)	б1)	в)	г)	д)
		30.	Поступак сертификације из члана 29. овог закона спроводи се у складу са чл. 27. и 28. овог закона.			
		31.	Оператор транспортног система и произвођач природног гаса или енергетски субјекти који обављају делатност снабдевања електричном енергијом и природним гасом, дужни су да Агенцији доставе све податке и сва документа неопходна за поступак сертификације оператора транспортног система. Агенција је дужна да чува поверљивост комерцијално осетљивих података из става 1. овог члана.			
11.	1. Where certification is requested by a transmission system owner or a transmission system operator which is controlled by a person or persons from a third country or third countries, the regulatory authority shall notify the Commission. The regulatory authority shall also notify to the Commission without delay any circumstances that would result in a person or persons from a third country or third countries acquiring control of a transmission system or a transmission system operator. 2. The transmission system operator shall notify to the regulatory authority any circumstances that would result in a person or persons from a third country or third countries acquiring control of the transmission system or the transmission system operator. 3. The regulatory authority shall adopt a draft decision on the certification of a transmission system operator within four months from the date of notification by the transmission system operator. It shall refuse the certification if it has not been demonstrated: (a) that the entity concerned complies with the requirements of Article 9; and (b) to the regulatory authority or to another competent authority designated by the Member State that granting certification will not put at risk the security of energy supply of the Member State and the	01.	На поступак сертификације започет на основу захтева за сертификацију који подноси власник транспортног система или оператор транспортног система којег контролише особа или особе из треће државе или трећих држава, примењују се одредбе чл. 26, 27. и 32. овог закона. 32. Агенција о захтеву без одлагања обавештава Министарство и Секретаријат Енергетске заједнице у складу са Уговором о оснивању Енергетске заједнице, као и о свим околностима које би могле имати за последицу да особа или особе из треће државе или трећих држава преузму контролу над транспортним системом или оператором транспортног система. Оператор транспортног система дужан је да обавести Агенцију о свим околностима које би довеле до чињенице да лице или лица из треће земље или трећих земаља стекну контролу над оператором транспортног система или транспортним системом. Агенција ће одбити сертификацију оператора транспортног система који контролише једно или више лица из треће земље или трећих земаља, у случају да: 1) оператор транспортног система не испуњава захтеве из члана 10. овог закона; 2) додела сертификата угрожава сигурност	ПУ		

a)	a1)	б)	б1)	в)	г)	д)
	Community. In considering that question the regulatory authority or other competent authority so designated shall take into account: (i) the rights and obligations of the Community with respect to that third country arising under international law, including any agreement concluded with one or more third countries to which the Community is a party and which addresses the issues of security of energy supply; (ii) the rights and obligations of the Member State with respect to that third country arising under agreements concluded with it, insofar as they are in compliance with Community law; and (iii) other specific facts and circumstances of the case and the third country concerned. 4. The regulatory authority shall notify the decision to the Commission without delay, together with all the relevant information with respect to that decision. 5. Member States shall provide for the regulatory authority or the designated competent authority referred to in paragraph 3(b), before the regulatory authority adopts a decision on the certification, to request an opinion from the Commission on whether: (a) the entity concerned complies with the requirements of Article 9; and (b) granting certification will not put at risk the security of energy supply to the Community. 6. The Commission shall examine the request referred to in paragraph 5 as soon as it is received. Within a period of two months after receiving the request, it shall deliver its opinion to the national regulatory authority or, if the request was made by the designated competent authority, to that authority. In preparing the opinion, the Commission may request the views of the Agency, the Member State concerned, and interested parties. In the event that the Commission makes such a request, the two-month period shall be extended by two months. In the absence of an opinion by the Commission within the period referred to in the first and second subparagraphs, the Commission is deemed not to raise	33.	снабдевања природним гасом Републике Србије и држава потписница Уговора о оснивању Енергетске заједнице. Агенција ће при разматрању става 1. тачка 2) овог члана посебно узети у обзир одредбе: 1) међународног права и обавеза у вези са трећим земљама, укључујући и споразуме закључене са једном или више трећих земаља чији потписник је и нека од уговорних страна из Уговора о оснивању Енергетске заједнице, које произилазе из потврђених међународних уговора и односе се на питања сигурности снабдевања; 2) права и обавезе Републике Србије у вези са том трећом земљом које произилази из споразума закључених са том земљом, као и уговори које је Република Србија потписала у поступку европских интеграција; 3) друге специфичне чињенице и околности у вези са конкретним случајем или трећом земљом. Приликом доношења одлуке о сертификацији Агенција узима у обзир и мишљење Министарства о утицају на сигурност снабдевања Републике Србије или држава потписница Уговора о оснивању Енергетске заједнице. Министарство може затражити од Агенције да донесе коначну одлуку у складу са мишљењем у случају да издавање сертификата угрожава сигурност снабдевања Републике Србије или држава потписница Уговора о оснивању Енергетске заједнице или представља опасност по безбедност Републике Србије. У случају да коначна одлука није у складу са мишљењем Секретаријата Енергетске заједнице у складу са Уговором о оснивању Енергетске заједнице, Агенција је дужна да објави и образложење за доношење такве одлуке на начин прописан чланом 28. овог закона. Агенција има право да одбије захтев за сертификацију у случају да издавање сертификата угрожава сигурност снабдевања Републике Србије или држава потписница Уговора о оснивању Енергетске заједнице или представља опасност по			

a)	a1)	б)	б1)	в)	г)	д)
	objections to the decision of the regulatory authority. 7. When assessing whether the control by a person or persons from a third country or third countries will put at risk the security of energy supply to the Community, the Commission shall take into account: (a) the specific facts of the case and the third country or third countries concerned; and (b) the rights and obligations of the Community with respect to that third country or third countries arising under international law, including an agreement concluded with one or more third countries to which the Community is a party and which addresses the issues of security of supply. 8. The national regulatory authority shall, within a period of two months after the expiry of the period referred to in paragraph 6, adopt its final decision on the certification. In adopting its final decision the national regulatory authority shall take utmost account of the Commission's opinion. In any event Member States shall have the right to refuse certification where granting certification puts at risk the Member State's security of energy supply or the security of energy supply of another Member State. Where the Member State has designated another competent authority to assess paragraph 3(b), it may require the national regulatory authority to adopt its final decision in accordance with the assessment of that competent authority. The regulatory authority's final decision and the Commission's opinion shall be published together. Where the final decision diverges from the Commission's opinion, the Member State concerned shall provide and publish, together with that decision, the reasoning underlying such decision. 9. Nothing in this Article shall affect the right of Member States to exercise, in compliance with Community law, national legal controls to protect legitimate public security interests. 10. The Commission may adopt Guidelines setting out the details of the procedure to be followed for the application of this Article. Those measures, designed to amend non-essential elements of this Directive by supplementing it, shall be adopted in accordance with		безбедност Републике Србије.			

a)	a1)	б)	б1)	в)	г)	д)
	the regulatory procedure with scrutiny referred to in Article 51(3). 11. This Article, with exception of paragraph 3(a), shall also apply to Member States which are subject to a derogation under Article 49.					
12.	Member States shall designate, or shall require natural gas undertakings which own storage or LNG facilities to designate, for a period of time to be determined by Member States, having regard to considerations of efficiency and economic balance, one or more storage and LNG system operators.	01. 67.	Складиштење и управљање складиштем природног гаса Делатност складиштења и управљања складиштем природног гаса обавља оператор складишта. Оператор складишта природног гаса послује у складу са принципима објективности, транспарентности и недискриминаторности, поштујући услове из закона и прописа донетих на основу овог закона.	ПУ		
13.	1. Each transmission, storage and/or LNG system operator shall: (a) operate, maintain and develop under economic conditions secure, reliable and efficient transmission, storage and/or LNG facilities to secure an open market, with due regard to the environment, ensure adequate means to meet service obligations; (b) refrain from discriminating between system users or classes of system users, particularly in favour of its related undertakings; (c) provide any other transmission system operator, any other storage system operator, any other LNG system operator and/or any distribution system operator, sufficient information to ensure that the transport and storage of natural gas may take place in a manner compatible with the secure and efficient operation of the interconnected system; and	01. 34.	Оператор транспортног система одговоран је за: 1) сигуран и поуздан рад транспортног система и квалитет испоруке природног гаса; 2) безбедан рад транспортног система природног гаса; 3) управљање транспортним системом, на начин који обезбеђује сигурност испоруке природног гаса; 4) развој којим се обезбеђује дугорочна способност транспортног система да испуни рационалне захтеве за транспортом природног гаса; 5) координиран рад транспортног система са другим транспортним, односно дистрибутивним системима и складиштем природног гаса; 6) балансирање система, ако је одговоран за уређивање и администрирање тржишта природног гаса; 7) недискриминаторни приступ транспортном систему; 8) исправност и поузданост мерења природног гаса на местима примопредаје у и из транспортног система. Оператор транспортног система који има највећи	ПУ		

a)	a1)	б)	б1)	в)	г)	д)
	(d) provide system users with the information they need for efficient access to the system. 2. Each transmission system operator shall build sufficient cross-border capacity to integrate European transmission infrastructure accommodating all economically reasonable and technically feasible demands for capacity and taking into account security of gas supply. 3. Rules adopted by transmission system operators for balancing the gas transmission system shall be objective, transparent and non-discriminatory, including rules for the charging of system users of their networks for energy imbalance. Terms and conditions, including rules and tariffs, for the provision of such services by transmission system operators shall be established pursuant to a methodology compatible with Article 41(6) in a non-discriminatory and cost-reflective way and shall be published. 4. The regulatory authorities where Member States have so provided or Member States may require transmission system operators to comply with minimum standards for the maintenance and development of the transmission system, including interconnection capacity. 5. Transmission system operators shall procure the energy they use for the carrying out of their functions according to transparent, non-discriminatory and market based procedures.	35.	број излаза са транспортног система одговоран је за уређивање и администрирање тржишта природног гаса. Влада ће на предлог Министарства одредити оператора транспортног система из става 2. овог члана. Оператор транспортног система дужан је да: 1) одржава и развија транспортни систем; 2) доноси правила о раду транспортног система; 3) сваке године донесе план развоја транспортног система за период од најмање десет година и усклади га са планом развоја повезаних система и са захтевима за прикључење објеката складишта, произвођача и купаца; 4) сваке године донесе план инвестиција у транспортни систем за период од три године; 5) донесе Програм за обезбеђивање недискриминаторног понашања, одреди лице одговорно за надзор над спровођењем овог програма, услове мандата или запошљавања овог лица и сачини годишњи извештај; 6) набавља природни гас за потребе обезбеђивања сигурног рада система и за надокнаду губитака у транспортном систему на принципима минималних трошкова, транспарентности и недискриминације; 7) купује и продаје природни гас за потребе балансирања система, односно уравнотежења количине природног гаса коју је, за потребе корисника, преузео у транспортни систем у тачки улаза и испоручио са транспорта у тачки излаза, на принципима минималних трошкова, транспарентности и недискриминације; 8) користи лајнпак за потребе балансирања система, обезбеђивања сигурног рада система и за надокнаду губитака у транспортном систему; 9) балансира систем на принципима минималних трошкова, транспарентности и недискриминације; 10) предузима прописане мере безбедности у току коришћења транспортног система и других			

а)	а1)	б)	б1)	в)	г)	д)
			капацитета који су у функцији транспортног система; 11) доноси одлуку о цени за приступ транспортном систему у складу са законом којим је уређена област енергетике и актом из члана 42. став 1. тачка 5) овог закона; 12) одређује цену природног гаса за потребе балансирања система у складу са правилима о раду транспортног система; 13) не прави дискриминацију између корисника или група корисника транспортног система, а нарочито не фаворизује са њим повезане енергетске субјекте; 14) корисницима транспортног система пружа информације, како би остварили ефикасан приступ систему на принципима транспарентности и недискриминације; 15) обезбеди поверљивост комерцијално осетљивих информација добијених током обављања делатности и да информације које могу обезбедити предност на тржишту објављује на недискриминаторан начин; 16) прикупља и објављује податке и информације неопходне за испуњавање прописаних обавеза по питању транспарентности и праћењу тржишта природног гаса у складу са законом који уређује област енергетике, овим законом и подзаконским актима донетим на основу овог закона и Правилима о раду транспортног система природног гаса; 17) крајњем купцу или његовом снабдевачу, на захтев крајњег купца, достави податке о потрошњи природног гаса у објектима тог купца на обрасцу и по поступку у складу са актом Агенције којим је прописан поступак остваривања права на приступ подацима о сопственој потрошњи купца природног гаса; 18) води евиденцију података потребних за утврђивање показатеља квалитета испоруке и снабдевања природним гасом и доставља Агенцији извештај у складу са правилима о техничким и комерцијалним показатељима и			

а)	а1)	б)	б1)	в)	г)	д)
			регулисању квалитета испоруке и снабдевања природним гасом; 19) утврди техничко-технолошке услове за повезивање објеката, уређаја и постројења у јединствен систем; 20) прати сигурност испоруке и снабдевања и Министарству доставља податке за извештај о сигурности снабдевања; 21) предузима мере за повећање енергетске ефикасности и заштиту животне средине; 22) размењује информације неопходне за безбедно и сигурно функционисање система са другим операторима система; 23) сарађује са операторима других система и другим релевантним заинтересованим странама, у циљу успостављања регионалног тржишта природног гаса и либерализације тржишта; 24) Агенцији доставља податке и документацију неопходних за њен рад, у року који не може бити краћи од осам дана од дана пријема захтева, у складу са законом којим је уређена област енергетике; 25) донесе акт о ценама нестандартних услуга, на који сагласност даје Агенција и који се објављује на интернет страници оператора система; 26) Агенцији доставља податке о промени снабдевача и степену отворености тржишта; 27) достави податке потребне за уређивање и администрирање тржишта природног гаса оператору транспортног система из члана 33. став 2. овог закона; 28) у зависности од степена одступања од прописаног квалитета испоруке, плати накнаду крајњем купцу у складу са правилима из члана 139. овог закона; 29) поступа у складу са дужностима прописаним овим законом, прописима донетим на основу овог закона, законом којим се уређују обновљиви извори енергије, као и енергетска ефикасност; 30) уређује друга питања неопходна за рад транспортног система. Оператор транспортног система природног гаса			

а)	а1)	б)	б1)	в)	г)	д)
		01 69. 01. 70.	чији је оснивач Република Србија дужан је и да: 1) на основу општих годишњих циљева у складу са законом којим је уређена област енергетике дефинише и разради посебне циљеве са кључним показатељима учинка и идентификује ризике за остварење тих циљева; 2) достави Републичкој комисији ради давања сагласности средњорочни и годишњи план пословања у складу са законом којим је уређена област енергетике. Дужности из става 1. тач. 6), 7), 8) и 11) овог закона има само оператор транспортног система који је одговоран за уређивање и администрирање тржишта природног гаса. Оператор складишта је одговоран за: 1) сигурност и поузданост утискивања и истискивања природног гаса; 2) безбедан рад складишта; 3) недискриминаторан приступ складишту; 4) управљање складиштем. Оператор складишта дужан је да: 1) одржава и развија складиште; 2) предузима прописане мере безбедности; 3) донесе правила о раду складишта; 4) сваке пете године донесе план развоја складишта за период од најмање десет година и усклади га са планом развоја повезаних система и са захтевима за прикључење објеката складишта, произвођача и купаца; 5) сваке године донесе план инвестиција за период од најмање 3 године; 6) донесе Програм недискриминаторног понашања, одреди лице одговорно за надзор над спровођењем овог програма и сачини годишњи извештај из члана 7. овог закона; 7) Министарству доставља податке за извештавање у складу са чланом 144. овог закона; 8) објављује податке о расположивим			

а)	а1)	б)	б1)	в)	г)	д)
			капацитетима; 9) купује природни гас за сопствену потрошњу и надокнаду губитака на принципима минималних трошкова, транспарентности и недискриминације; 10) доноси одлуку о цени за приступ складишту у складу са законом којим је уређена област енергетике; 11) не прави дискриминацију између корисника или група корисника складишта, а нарочито не даје приоритет са њим повезаним енергетским субјектима; 12) корисницима складишта пружа информације, како би остварили ефикасан приступ складишту на принципима транспарентности и недискриминације; 13) усаглашава рад и размењује податке са оператором транспортног система неопходне за безбедан и сигуран рад складишта; 14) Агенцији доставља податке и документацију неопходних за њен рад, у року који не може бити краћи од осам дана од дана пријема захтева, у складу са законом којим је уређена област енергетике; 15) обезбеди оператору транспортног система податке значајне за рад тржишта природног гаса; 16) обезбеди поверљивост комерцијално осетљивих информација добијених током обављања делатности и да информације које могу обезбедити предност на тржишту објављује на недискриминаторан начин; 17) предузима мере за повећање енергетске ефикасности и за заштиту животне средине; 18) уређује друга питања неопходна за рад складишта. Оператор складишта или Агенција може иницирати доношење плана развоја из става 1. тачка 4) овог члана и у краћем временском периоду.			
14.	1. Where the transmission system belongs to a vertically integrated undertaking on 3 September 2009, Member States may decide not to apply Article 9(1) and designate an independent system operator	01.	Уколико је транспортни систем припадао вертикално интегрисаном предузећу пре рока	ПУ		

a)	a1)	б)	б1)	в)	г)	д)
	upon a proposal from the transmission system owner. Such designation shall be subject to approval by the Commission. 2. The Member State may approve and designate an independent system operator only where: (a) the candidate operator has demonstrated that it complies with the requirements of Article 9(1)(b), (c) and (d); (b) the candidate operator has demonstrated that it has at its disposal the required financial, technical, physical and human resources to carry out its tasks under Article 13; (c) the candidate operator has undertaken to comply with a ten-year network development plan monitored by the regulatory authority; (d) the transmission system owner has demonstrated its ability to comply with its obligations under paragraph 5. To that end, it shall provide all the draft contractual arrangements with the candidate undertaking and any other relevant entity; and (e) the candidate operator has demonstrated its ability to comply with its obligations under Regulation (EC) No 715/2009 including the cooperation of transmission system operators at European and regional level. 3. Undertakings which have been certified by the regulatory authority as having complied with the requirements of Article 11 and of paragraph 2 of this Article shall be approved and designated as independent system operators by Member States. The certification procedure in either Article 10 of this Directive and Article 3 of Regulation (EC) No 715/2009 or in Article 11 of this Directive shall be applicable. 4. Each independent system operator shall be responsible for granting and managing third-party access, including the collection of access charges and congestion charges, for operating, maintaining and developing the transmission system, as well as for ensuring the long-term ability of the system to meet reasonable demand through investment planning. When developing the transmission system the	14. 15.	одређеног Уговором о оснивању Енергетске заједнице може се на предлог власника транспортног система именовати независни оператор система и у том случају се не примењују члан 12. ст. 2-5. овог закона. Именовање независног оператора система спроводи се у складу са Уговором о оснивању Енергетске заједнице. Независни оператор система из члана 13. овог закона дужан је да: 1) испуњава услове прописане чланом 12. став 1. овог закона; 2) има запослене, финансијска, материјална и техничка средства неопходна за обављање делатности транспорта природног гаса; 3) придржава се десетогодишњег плана развоја транспортног система из члана 37. овог закона; 4) обавља делатност транспорта и управљања транспортним системом, у складу са овим законом. Независни оператор система поред дужности из члана 35. овог закона дужан је и да: 1) одобрава и наплаћује приступ треће стране систему у складу са одредбама овог закона; 2) управља, одржава и развија транспортни систем; 3) планира инвестиције тако да обезбеди дугорочну способност транспортног система да испуни рационалне захтеве за транспортом природног гаса. Независни оператор система дужан је да развија транспортни систем и одговоран је за планирање, изградњу и пуштање у рад нове инфраструктуре. Власник транспортног система на коме делатност транспорта и управљања транспортним системом обавља независни оператор система дужан је да: 1) обезбеди сву релевантну сарадњу и подршку			

a)	a1)	б)	б1)	в)	г)	д)
	independent system operator shall be responsible for planning (including authorisation procedure), construction and commissioning of the new infrastructure. For this purpose, the independent system operator shall act as a transmission system operator in accordance with this Chapter. The transmission system owner shall not be responsible for granting and managing third-party access, nor for investment planning. 5. Where an independent system operator has been designated, the transmission system owner shall: (a) provide all the relevant cooperation and support to the independent system operator for the fulfilment of its tasks, including in particular all relevant information; (b) finance the investments decided by the independent system operator and approved by the regulatory authority, or give its agreement to financing by any interested party including the independent system operator. The relevant financing arrangements shall be subject to approval by the regulatory authority. Prior to such approval, the regulatory authority shall consult the transmission system owner together with other interested parties; (c) provide for the coverage of liability relating to the network assets, excluding the liability relating to the tasks of the independent system operator; and (d) provide guarantees to facilitate financing any network expansions with the exception of those investments where, pursuant to point (b), it has given its agreement to financing by any interested party including the independent system operator. 6. In close cooperation with the regulatory authority, the relevant national competition authority shall be granted all relevant powers to effectively monitor compliance of the transmission system owner with its obligations under paragraph 5.	16.	независном оператору система у сврху испуњења његових задатака, укључујући посебно све релевантне информације; 2) на основу одлуке независног оператора система финансира инвестиције које су предвиђене десетогодишњим планом развоја из члана 37. овог закона или да сагласност да инвестиције финансира нека друга заинтересована страна укључујући и независног оператора система. Релевантне финансијске аранжмане одобрава Агенција. Пре доношења таквог одобрења, Агенција се консултује са власником транспортног система, независним оператором система и другим заинтересованим странама; 3) измирује обавезе које се односе на транспортни систем, али не и обавезе које се односе на послове независног оператора система; 4) обезбеди гаранције које ће омогућити финансирање развоја транспортног система, осим инвестиција за које је у складу са тачком 2) овог члана дао сагласност да финансирање преузме нека заинтересована страна укључујући и независног оператора система. Власник транспортног система, којим управља независни оператор транспортног система, није одговоран за одобрење приступа треће стране и управљање тим приступом, нити за планирање инвестиција.			
15.	1. A transmission system owner, where an independent system operator has been appointed, and a storage system operator which are part of vertically integrated undertakings shall be independent at least in terms of their legal form, organisation and decision	01. 7.	Оператор система који послује унутар вертикално интегрисаног предузећа и власник транспортног система који је део вертикално интегрисаног			

a)	a1)	б)	б1)	в)	г)	д)
	making from other activities not relating to transmission, distribution and storage. This Article shall apply only to storage facilities that are technically and/or economically necessary for providing efficient access to the system for the supply of customers pursuant to Article 33. 2. In order to ensure the independence of the transmission system owner and storage system operator referred to in paragraph 1, the following minimum criteria shall apply: (persons responsible for the management of the a transmission system owner and storage system) operator shall not participate in company structures of the integrated natural gas undertaking responsible, directly or indirectly, for the day-to-day operation of the production and supply of natural gas; (appropriate measures shall be taken to ensure that b the professional interests of persons responsible for) the management of the transmission system owner and storage system operator are taken into account in a manner that ensures that they are capable of acting independently; (the storage system operator shall have effective c decision-making rights, independent from the) integrated natural gas undertaking, with respect to assets necessary to operate, maintain or develop the storage facilities. This shall not preclude the existence of appropriate coordination mechanisms to ensure that the economic and management supervision rights of the parent company in respect of return on assets regulated indirectly in accordance with Article 41(6) in a subsidiary are protected. In particular, this shall enable the parent company to approve the annual financial plan, or any equivalent instrument, of the storage system operator and to set global limits on the levels of indebtedness of its subsidiary. It shall not permit the parent company to give instructions regarding day-to-day operations, nor with respect to individual decisions concerning the construction or upgrading of storage facilities, that do not exceed the terms of the approved	17.	предузећа, доноси Програм недискриминаторног понашања који садржи мере којима се спречава дискриминаторно понашање, обавезе запослених и правила понашања у остваривању недискриминације, ефикасно вршење надзора и редовно извештавање и одређује лице одговорно за надзор над спровођењем овог програма. Одговорно лице из става 1. овог члана дужно је да састави годишњи извештај о предузетим мерама за остварење програма из става 1. овог члана, да га достави Агенцији и да га објави на интернет страници оператора система, односно вертикално интегрисаног предузећа. На основу извештаја из става 2. овог члана Агенција може захтевати измену програма из става 1. овог члана. Власник транспортног система који је део вертикално интегрисаног предузећа мора бити независан у погледу правне форме, организације и одлучивања од осталих делатности које нису везане за транспорт природног гаса. Независност власника транспортног система из става 1. овог члана остварује се на начин да: 1) чланови органа управљања субјекта који је власник транспортног система не смеју да буду чланови органа управљања или запослени у предузећу које обавља делатност производње или снабдевања природним гасом; 2) су чланови органа управљања субјекта који је власник транспортног система независни у погледу одлучивања; 3) доноси и прати спровођење програма из члана 7. овог закона.	ПУ		

a)	a1)	б)	б1)	в)	г)	д)
	financial plan, or any equivalent instrument; and (the transmission system owner and the storage d system operator shall establish a compliance) programme, which sets out measures taken to ensure that discriminatory conduct is excluded, and ensure that observance of it is adequately monitored. The compliance programme shall set out the specific obligations of employees to meet those objectives. An annual report, setting out the measures taken, shall be submitted by the person or body responsible for monitoring the compliance programme to the regulatory authority and shall be published. 3. The Commission may adopt Guidelines to ensure full and effective compliance of the transmission system owner and of the storage system operator with paragraph 2 of this Article. Those measures, designed to amend non-essential elements of this Directive by supplementing it, shall be adopted in accordance with the regulatory procedure with scrutiny referred to in Article 51(3).					
16.	1. Without prejudice to Article 30 or any other legal duty to disclose information, each transmission, storage and/or LNG system operator, and each transmission system owner, shall preserve the confidentiality of commercially sensitive information obtained in the course of carrying out its activities, and shall prevent information about its own activities which may be commercially advantageous from being disclosed in a discriminatory manner. In particular, it shall not disclose any commercially sensitive information to the remaining parts of the undertaking, unless this is necessary for carrying out a business transaction. In order to ensure the full respect of the rules on information unbundling, Member States shall ensure that the transmission system owner including, in the case of a combined operator, the distribution system operator, and the remaining part of the undertaking do not use joint services, such as joint legal services, apart from purely administrative or IT functions.	01. 18.	Независни оператор система и власник транспортног система, дужни су да чувају поверљивост комерцијално осетљивих информација добијених током свог пословања, као и да спрече да информације о сопственом пословању које су од комерцијалног значаја буду расположиве на дискриминаторан начин. Информације из става 1. овог члана не смеју бити расположиве осталим деловима вертикално интегрисаног предузећа, осим ако је то неопходно за њихово обављање делатности. Власник транспортног система, и други делови вертикално интегрисаног предузећа не могу имати заједничке службе, осим служби за обављање административних или информатичких послова. Обавезе из става 1. овог члана неће негативно утицати на ефикасну конкуренцију и функционисање тржишта.	ПУ		

a)	a1)	б)	б1)	в)	г)	д)
	2. Transmission, storage and/or LNG system operators shall not, in the context of sales or purchases of natural gas by related undertakings, misuse commercially sensitive information obtained from third parties in the context of providing or negotiating access to the system. 3. Information necessary for effective competition and the efficient functioning of the market shall be made public. That obligation shall be without prejudice to protecting commercially sensitive information.					
17.	Transmission system operators shall be equipped with all human, technical, physical and financial resources necessary for fulfilling their obligations under this Directive and carrying out the activity of gas transmission, in particular: (assets that are necessary for the activity of gas a transmission, including the transmission system,) shall be owned by the transmission system operator; (personnel necessary for the activity of gas b transmission, including the performance of all) corporate tasks, shall be employed by the transmission system operator; (leasing of personnel and rendering of services, to c and from any other parts of the vertically integrated) undertaking shall be prohibited. A transmission system operator may, however, render services to the vertically integrated undertaking as long as: (ithe provision of those services does not) discriminate between system users, is available to all system users on the same terms and conditions and does not restrict, distort or prevent competition in production or supply; and (i the terms and conditions of the provision of those i) services are approved by the regulatory authority; (without prejudice to the decisions of the d Supervisory Body under Article 20, appropriate) financial resources for future investment projects and/or for the replacement of existing assets shall be made available to the transmission system operator in due time by the vertically integrated undertaking following an appropriate request from the	01. 19.	Уколико је транспортни систем припадао вертикално интегрисаном предузећу пре рока одређеног Уговором о оснивању Енергетске заједнице може се на предлог вертикално интегрисаног предузећа именовати независни оператор транспорта и у том случају се не примењује члан 12. овог закона. Именовање независног оператора транспорта спроводи се у складу са Уговором о оснивању Енергетске заједнице. Независни оператор транспорта дужан је да има запослене, финансијска, материјална и техничка средства неопходна за обављање делатности транспорта и управљања транспортним системом, укључујући транспортни систем и власник је транспортног система. Није дозвољено радно ангажовање запослених или пружање услуга између независног оператора транспорта и других делова вертикално интегрисаног предузећа, осим ако: 1) пружање тих услуга не доводи до дискриминације корисника транспортног система; 2) су услови за пружање тих услуга уређени програмом из члана 24. овог закона. На захтев независног оператора транспорта вертикално интегрисано предузеће дужно је да благовремено независном оператору транспорта обезбеди одговарајућа финансијска средства за будуће инвестиције и/или за замену постојећих средстава неопходних за обављање енергетске делатности.	ПУ		

a)	a1)	б)	б1)	в)	г)	д)
	transmission system operator. 2. The activity of gas transmission shall include at least the following tasks in addition to those listed in Article 13: (the representation of the transmission system a operator and contacts to third parties and the) regulatory authorities; (the representation of the transmission system b operator within the European Network of) Transmission System Operators for Gas (ENTSO for Gas); (granting and managing third-party access on a non-c discriminatory basis between system users or classes) of system users; (the collection of all the transmission system related d charges including access charges, balancing charges) for ancillary services such as gas treatment, purchasing of services (balancing costs, energy for losses); (the operation, maintenance and development of a e secure, efficient and economic transmission system;) (investment planning ensuring the long-term ability f of the system to meet reasonable demand and) guaranteeing security of supply; (the setting up of appropriate joint ventures, g including with one or more transmission system) operators, gas exchanges, and the other relevant actors pursuing the objective to develop the creation of regional markets or to facilitate the liberalisation process; and (hall corporate services, including legal services,) accountancy and IT services. 3. Transmission system operators shall be organised in a legal form as referred to in Article 1 of Council Directive 68/151/EEC ⁽¹⁷⁾. 4. The transmission system operator shall not, in its corporate identity, communication, branding and premises, create confusion in respect of the separate identity of the vertically integrated undertaking or any part thereof. 5. The transmission system operator shall not share	20.	Привредна друштва вертикално интегрисаног предузећа која обављају делатност производње или снабдевања природним гасом не могу ни директно нити индиректно имати удео у независном оператору транспорта. Независни оператор транспорта не може имати ни директан нити индиректан удео у привредном друштву вертикално интегрисаног предузећа које обавља делатност производње или снабдевања природним гасом, нити имати право на дивиденде или било коју другу финансијску добит друштва. Независни оператор транспорта мора бити организован у складу са законом којим се уређују привредна друштва. Независни оператор транспорта мора се у погледу пословног идентитета, комуникације, заштитног знака и просторија разликовати од вертикално интегрисаног предузећа или било ког његовог дела. Независни оператор транспорта неће имати заједничке информационе системе или опрему, просторије и системе заштите информација са било којим делом вертикално интегрисаног предузећа, нити ангажовати иста лица за информационе системе, опрему и системе заштите информација. Ревизију финансијских извештаја независног оператора транспорта не може да спроводи исти ревизор који спроводи ревизију финансијских извештаја вертикално интегрисаног предузећа или неког његовог дела. Независни оператор транспорта поред дужности из члана 35. овог закона дужан је да: 1) пред Агенцијом, корисницима система и осталим учесницима на тржишту иступа у својству оператора транспортног система; 2) одобрава и наплаћује приступ треће стране систему, у складу са одредбама овог закона на принципима недискриминације; 3) наплаћује услугу транспорта у складу са			

a)	a1)	б)	б1)	в)	г)	д)
	IT systems or equipment, physical premises and security access systems with any part of the vertically integrated undertaking, nor use the same consultants or external contractors for IT systems or equipment, and security access systems. 6. The accounts of transmission system operators shall be audited by an auditor other than the one auditing the vertically integrated undertaking or any part thereof.		одредбама овог закона; 4) управља, одржава и развија транспортни систем; 5) планира инвестиције тако да обезбеди дугорочну способност транспортног система да испуни рационалне захтеве за транспортом природног гаса; б) има самосталне правне, рачуноводствене службе и службу информационих технологија, независно од било ког дела вертикално интегрисаног предузећа.			
18.	1. Without prejudice to the decisions of the Supervisory Body under Article 20, the transmission system operator shall have: (effective decision-making rights, independent from a the vertically integrated undertaking, with respect to) assets necessary to operate, maintain or develop the transmission system; and (the power to raise money on the capital market in b particular through borrowing and capital increase.) 2. The transmission system operator shall at all times act so as to ensure it has the resources it needs in order to carry out the activity of transmission properly and efficiently and develop and maintain an efficient, secure and economic transmission system. 3. Subsidiaries of the vertically integrated undertaking performing functions of production or supply shall not have any direct or indirect shareholding in the transmission system operator. The transmission system operator shall neither have any direct or indirect shareholding in any subsidiary of the vertically integrated undertaking performing functions of production or supply, nor receive dividends or any other financial benefit from that subsidiary. 4. The overall management structure and the corporate statutes of the transmission system operator shall ensure effective independence of the transmission system operator in compliance with this Chapter. The vertically integrated undertaking shall not determine, directly or indirectly, the competitive behaviour of the transmission system operator in	01. 21.	Не доводећи у питање одредбе члана 23. овог закона независни оператор транспорта самостално доноси одлуке о средствима неопходним за управљање, одржавање, развој и изградњу транспортног система, као и одлуке о кредитним задужењима и повећању капитала, независно од вертикално интегрисаног предузећа. Сви комерцијални и финансијски односи између вертикално интегрисаног предузећа и независног оператора транспорта морају бити засновани на принципу транспарентности и недискриминације. Независни оператор транспорта доставља Агенцији на увид све своје комерцијалне и финансијске уговоре са вертикално интегрисаним предузећем. Независни оператор транспорта обавештава Агенцију о расположивим финансијским средствима за планиране инвестиције.	ПУ		

a)	a1)	б)	б1)	в)	г)	д)
	relation to the day to day activities of the transmission system operator and management of the network, or in relation to activities necessary for the preparation of the ten-year network development plan developed pursuant to Article 22. 5. In fulfilling their tasks in Article 13 and Article 17(2) of this Directive, and in complying with Article 13(1), Article 14(1)(a), Article 16(2), (3) and (5), Article 18(6) and Article 21(1) of Regulation (EC) No 715/2009, transmission system operators shall not discriminate against different persons or entities and shall not restrict, distort or prevent competition in production or supply. 6. Any commercial and financial relations between the vertically integrated undertaking and the transmission system operator, including loans from the transmission system operator to the vertically integrated undertaking, shall comply with market conditions. The transmission system operator shall keep detailed records of such commercial and financial relations and make them available to the regulatory authority upon request. 7. The transmission system operator shall submit for approval by the regulatory authority all commercial and financial agreements with the vertically integrated undertaking. 8. The transmission system operator shall inform the regulatory authority of the financial resources, referred to in Article 17(1)(d), available for future investment projects and/or for the replacement of existing assets. 9. The vertically integrated undertaking shall refrain from any action impeding or prejudicing the transmission system operator from complying with its obligations in this Chapter and shall not require the transmission system operator to seek permission from the vertically integrated undertaking in fulfilling those obligations. 10. An undertaking which has been certified by the regulatory authority as being in compliance with the requirements of this Chapter shall be approved and designated as a transmission system operator by the					

a)	a1)	б)	б1)	в)	г)	д)
	Member State concerned. The certification procedure in either Article 10 of this Directive and Article 3 of Regulation (EC) No 715/2009 or in Article 11 of this Directive shall apply.					
19.	1. Decisions regarding the appointment and renewal, working conditions including remuneration, and termination of the term of office, of the persons responsible for the management and/or members of the administrative bodies of the transmission system operator shall be taken by the Supervisory Body of the transmission system operator appointed in accordance with Article 20. 2. The identity of, and the conditions governing the term, the duration and the termination of office of, the persons nominated by the Supervisory Body for appointment or renewal as persons responsible for the executive management and/or as members of the administrative bodies of the transmission system operator, and the reasons for any proposed decision terminating such term of office, shall be notified to the regulatory authority. Those conditions and the decisions referred to in paragraph 1 shall become binding only if the regulatory authority has raised no objections within three weeks of notification. The regulatory authority may object to the decisions referred to in paragraph 1 where: (a)doubts arise as to the professional independence of a nominated person responsible for the management and/or member of the administrative bodies; or (b)in the case of premature termination of a term of office, doubts exist regarding the justification of such premature termination. 3. No professional position or responsibility, interest or business relationship, directly or indirectly, with the vertically integrated undertaking or any part of it or its controlling shareholders other than the transmission system operator shall be exercised for a period of three years before the appointment of the persons responsible for the management and/or members of the administrative bodies of the transmission system operator who are subject to this	01. 22.	Чланови органа управљања независног оператора транспорта могу да буду лица која: 1) нису директно или индиректно ангажована од стране других делова вертикално интегрисаног предузећа или његових већинских акционара; 2) у периоду од три године пре именовања нису директно или индиректно били ангажовани од стране других делова вертикално интегрисаног предузећа или његових већинских акционара; 3) након прекида ангажовања од стране оператора транспортног система не заузимају никакав професионални положај, нити обављају неку дужност, имају пословни удео или пословне односе са другим деловима вертикално интегрисаног предузећа, као ни са његовим већинским власником у периоду од најмање четири године; 4) немају власнички удео нити остварују неку другу директну или индиректну финансијску корист од било ког дела вертикално интегрисаног предузећа, а њихова зарада не сме да зависи од активности или пословних резултата вертикално интегрисаног предузећа. Предлог за именовање чланова органа управљања независни оператор транспорта мора доставити Агенцији, укључујући и услове који се односе на време, трајање и престанак мандата, као и материјална и друга права. У року од три недеље од дана пријема предлога из става 2. овог члана Агенција може дати примедбе на предлог одлуке о именовању и то ако: 1) постоји сумња у професионалну независност члана органа управљања у смислу става 2. овог члана, као и услове запошљавања, укључујући зараду и остала материјална права; 2) у случају превременог престанка мандата постоји сумња по питању оправданости тог превременог престанка.	ПУ		

a)	a1)	б)	б1)	в)	г)	д)
	paragraph. 4. The persons responsible for the management and/or members of the administrative bodies, and employees of the transmission system operator shall have no other professional position or responsibility, interest or business relationship, directly or indirectly, with any other part of the vertically integrated undertaking or with its controlling shareholders. 5. The persons responsible for the management and/or members of the administrative bodies, and employees of the transmission system operator shall hold no interest in or receive any financial benefit, directly or indirectly, from any part of the vertically integrated undertaking other than the transmission system operator. Their remuneration shall not depend on activities or results of the vertically integrated undertaking other than those of the transmission system operator. 6. Effective rights of appeal to the regulatory authority shall be guaranteed for any complaints by the persons responsible for the management and/or members of the administrative bodies of the transmission system operator against premature terminations of their term of office. 7. After termination of their term of office in the transmission system operator, the persons responsible for its management and/or members of its administrative bodies shall have no professional position or responsibility, interest or business relationship with any part of the vertically integrated undertaking other than the transmission system operator, or with its controlling shareholders for a period of not less than four years. 8. Paragraph 3 shall apply to the majority of the persons responsible for the management and/or members of the administrative bodies of the transmission system operator. The persons responsible for the management and/or members of the administrative bodies of the transmission system operator who are not subject to paragraph 3 shall have exercised no management or other relevant activity in the vertically integrated		Одредбе става 2. и става 3. тачка 2) овог члана примењују се и на лица запослена на руководећим местима и лица директно подређена њима, а која се односе на управљање, одржавање, изградњу или развој транспортног система. Одредбе става 1. тачка 2) овог члана примењују се на најмање половину плус једног члана органа управљања, а друга лица органа управљања могу бити лица која у периоду од шест месеци пре именовања нису директно или индиректно била ангажована од стране других делова вертикално интегрисаног предузећа или његових већинских акционара.			

a)	a1)	б)	б1)	в)	г)	д)
	undertaking for a period of at least six months before their appointment. The first subparagraph of this paragraph and paragraphs 4 to 7 shall be applicable to all the persons belonging to the executive management and to those directly reporting to them on matters related to the operation, maintenance or development of the network.					
20.	1. The transmission system operator shall have a Supervisory Body which shall be in charge of taking decisions which may have a significant impact on the value of the assets of the shareholders within the transmission system operator, in particular decisions regarding the approval of the annual and longer-term financial plans, the level of indebtedness of the transmission system operator and the amount of dividends distributed to shareholders. The decisions falling under the remit of the Supervisory Body shall exclude those that are related to the day to day activities of the transmission system operator and management of the network, and in relation to activities necessary for the preparation of the ten-year network development plan developed pursuant to Article 22. 2. The Supervisory Body shall be composed of members representing the vertically integrated undertaking, members representing third party shareholders and, where the relevant legislation of a Member State so provides, members representing other interested parties such as employees of the transmission system operator. 3. The first subparagraph of Article 19(2) and Article 19(3) to (7) shall apply to at least half of the members of the Supervisory Body minus one. Point (b) of the second subparagraph of Article 19(2) shall apply to all the members of the Supervisory Body.	01. 23.	Чланове надзорног одбора, односно скупштине акционара независног оператора транспорта могу да чине представници вертикално интегрисаног предузећа, представници акционара треће стране и представници других заинтересованих страна, као што су запослени независног оператора транспорта. Тело из става 1. овог члана доноси одлуке које утичу на вредност имовине независног оператора транспорта, сагласности на годишње и дугорочне финансијске планове, ниво задуживања независног оператора транспорта и износ добити која се исплаћује. Одредбе члана 22. став 1. тач. 2) - 4) овог закона примењују се најмање на половину чланова тела из става 1. овог члана умањеног за један, а право Агенције из члана 22. став 3. тачка 2) овог закона примењује се на све чланове тела из става 1. овог члана.	ПУ		
21.	1. Member States shall ensure that transmission system operators establish and implement a compliance programme which sets out the measures taken in order to ensure that discriminatory conduct is excluded, and ensure that the compliance with that	01. 24.	Независни оператор транспорта дужан је да донесе и спроведе програм за обезбеђивање недискриминаторног понашања из члана 7. овог закона (у даљем тексту: Програм недискриминаторног понашања).	ПУ		

a)	a1)	б)	б1)	в)	г)	д)
	programme is adequately monitored. The compliance programme shall set out the specific obligations of employees to meet those objectives. It shall be subject to approval by the regulatory authority. Without prejudice to the powers of the national regulator, compliance with the program shall be independently monitored by a compliance officer. 2. The compliance officer shall be appointed by the Supervisory Body, subject to the approval by the regulatory authority. The regulatory authority may refuse the approval of the compliance officer only for reasons of lack of independence or professional capacity. The compliance officer may be a natural or legal person. Article 19(2) to (8) shall apply to the compliance officer. 3. The compliance officer shall be in charge of: (a) monitoring the implementation of the compliance programme; (b) elaborating an annual report, setting out the measures taken in order to implement the compliance programme and submitting it to the regulatory authority; (c) reporting to the Supervisory Body and issuing recommendations on the compliance programme and its implementation; (d) notifying the regulatory authority on any substantial breaches with regard to the implementation of the compliance programme; and (e) reporting to the regulatory authority on any commercial and financial relations between the vertically integrated undertaking and the transmission system operator. 4. The compliance officer shall submit the proposed decisions on the investment plan or on individual investments in the network to the regulatory authority. This shall occur at the latest when the management and/or the competent administrative body of the transmission system operator submits them to the Supervisory Body. 5. Where the vertically integrated undertaking, in the general assembly or through the vote of the members	25.	Програмом недискриминаторног понашања се утврђују посебне обавезе запослених у испуњавању тих циљева. На Програм недискриминаторног понашања сагласност даје Агенција. Орган управљања именује правно или физичко лице задужено за праћење Програма недискриминаторног понашања ако испуњава услове из члана 12. став 1. тач. 1)-3) овог закона, уз претходну сагласност Агенције. Орган управљања може разрешити лице задужено за праћење Програма недискриминаторног понашања уз претходну сагласност Агенције. Агенција може одбити предлог за именовање ако лице није довољно независно или нема потребне професионалне капацитете. Лице из става 1. овог члана дужно је да: 1) прати спровођење Програма недискриминаторног понашања; 2) састави годишњи извештај о предузетим мерама за остварење Програма недискриминаторног понашања и достави га Агенцији; 3) поднесе извештај органу управљања и да препоруке везане за Програм недискриминаторног понашања и његову примену; 4) благовремено обавештава Агенцију о свакој битној повреди одредаба Програма недискриминаторног понашања; 5) поднесе извештај Агенцији о свим о комерцијалним и финансијским односима између вертикално интегрисаног предузећа и оператора транспортног система; 6) достави информације на захтев Агенције. Лице задужено за праћење Програма недискриминаторног понашања доставља Агенцији предлоге одлука о реализацији појединачних инвестиција у транспортни систем			

a)	a1)	б)	б1)	в)	г)	д)
	of the Supervisory Body it has appointed, has prevented the adoption of a decision with the effect of preventing or delaying investments, which under the ten-year network development plan, was to be executed in the following three years, the compliance officer shall report this to the regulatory authority, which then shall act in accordance with Article 22. 6. The conditions governing the mandate or the employment conditions of the compliance officer, including the duration of his mandate, shall be subject to approval by the regulatory authority. Those conditions shall ensure the independence of the compliance officer, including by providing it with all the resources necessary for fulfilling his duties. During his mandate, the compliance officer shall have no other professional position, responsibility or interest, directly or indirectly, in or with any part of the vertically integrated undertaking or with its controlling shareholders. 7. The compliance officer shall report regularly, either orally or in writing, to the regulatory authority and shall have the right to report regularly, either orally or in writing, to the Supervisory Body of the transmission system operator. 8. The compliance officer may attend all meetings of the management or administrative bodies of the transmission system operator, and those of the Supervisory Body and the general assembly. The compliance officer shall attend all meetings that address the following matters: (a)conditions for access to the network, as defined in Regulation (EC) No 715/2009, in particular regarding tariffs, third party access services, capacity allocation and congestion management, transparency, balancing and secondary markets; (b)projects undertaken in order to operate, maintain and develop the transmission system, including investments in new transport connections, in expansion of capacity and in optimisation of existing capacity; (c)energy purchases or sales necessary for the		пре достављања органу управљања. Ако орган управљања не усвоји одлуке што би за последицу имало спречавање или одлагање инвестиција које су у оквиру десетогодишњег плана развоја транспортног система биле предвиђене да се реализују у наредне три године, лице задужено за праћење Програма недискриминаторног понашања дужно је да о томе одмах обавести Агенцију. Агенција даје сагласност на услове којима се дефинише мандат или запошљавање лица задуженог за праћење Програма недискриминаторног понашања, укључујући и трајање његовог мандата или радног односа, којима се обезбеђује његова независност, укључујући и обезбеђење свих елемената који су му неопходни да испуни своје дужности. Током трајања мандата, лице задужено за праћење Програма недискриминаторног понашања не сме имати други професионални ангажман, одговорност или интерес, директно или индиректно, у/са било којим делом вертикално интегрисаног предузећа или са његовим већинским акционарима. Лице задужено за праћење Програма недискриминаторног понашања може да присуствује свим састанцима руководства или органа управљања независног оператора транспорта, надзорног одбора и скупштине, који су обавезни да га обавесте о заказаним састанцима и доставе материјал неопходан за састанак. Лице задужено за праћење Програма недискриминаторног понашања присуствује свим састанцима на којима се разматрају следећа питања: 1) услови за приступ систему за транспорт природног гаса, а посебно у вези са ценом приступа систему, услуге везане за приступ систему, расподела капацитета и управљање преоптерећењем, транспарентност, балансирање и секундарно тржиште; 2) текући пројекти који се односе на управљање,			

a)	a1)	б)	б1)	в)	г)	д)
	operation of the transmission system. 9. The compliance officer shall monitor the compliance of the transmission system operator with Article 16. 10. The compliance officer shall have access to all relevant data and to the offices of the transmission system operator and to all the information necessary for the fulfilment of his task. 11. After prior approval by the regulatory authority, the Supervisory Body may dismiss the compliance officer. It shall dismiss the compliance officer for reasons of lack of independence or professional capacity upon request of the regulatory authority. 12. The compliance officer shall have access to the offices of the transmission system operator without prior announcement.		одржавање и развој транспортног система, укључујући инвестиције у нове интерконекторе и прикључке; 3) куповина и продаја природног гаса за потребе обезбеђивања сигурног рада транспортног система, обезбеђивања сопствене потрошње природног гаса, балансирања система и надокнаду губитака у транспортном систему. Лице задужено за праћење Програма недискриминаторног понашања прати усклађеност независног оператора транспорта са одредбама овог закона које се односе на поверљивост независног оператора транспорта и власника транспортног система. Лице задужено за праћење Програма недискриминаторног понашања има приступ свим битним подацима и службама независног оператора транспорта, као и свим информацијама које су му неопходне за испуњавање прописаних задатака. Лице задужено за праћење Програма недискриминаторног понашања има приступ службама независног оператора транспорта без претходне најаве. Уз претходну сагласност Агенције орган управљања може да разреши дужности лице задужено за праћење Програма недискриминаторног понашања. У случају недовољне независности или недовољних професионалних капацитета лица за праћење Програма недискриминаторног понашања Агенција може да захтева да се оно разреши дужности.			
22.	1. Every year, transmission system operators shall submit to the regulatory authority a ten-year network development plan based on existing and forecast supply and demand after having consulted all the relevant stakeholders. That network development plan shall contain efficient measures in order to guarantee the adequacy of the system and the security of supply. 2. The ten-year network development plan shall, in particular:	01. 37.	Оператор транспортног система дужан је да сваке године поднесе Агенцији на сагласност десетогодишњи план развоја транспортног система у складу са Стратегијом развоја енергетике Републике Србије и Програмом остваривања Стратегије развоја енергетике Републике Србије, који су уређени законом којим	ПУ		

a)	a1)	б)	б1)	в)	г)	д)
	(indicate to market participants the main a transmission infrastructure that needs to be built or) upgraded over the next ten years; (contain all the investments already decided and b identify new investments which have to be executed) in the next three years; and (c)provide for a time frame for all investment projects. 3. When elaborating the ten-year network development plan, the transmission system operator shall make reasonable assumptions about the evolution of the production, supply, consumption and exchanges with other countries, taking into account investment plans for regional and Community-wide networks, as well as investment plans for storage and LNG regasification facilities. 4. The regulatory authority shall consult all actual or potential system users on the ten-year network development plan in an open and transparent manner. Persons or undertakings claiming to be potential system users may be required to substantiate such claims. The regulatory authority shall publish the result of the consultation process, in particular possible needs for investments. 5. The regulatory authority shall examine whether the ten-year network development plan covers all investment needs identified during the consultation process, and whether it is consistent with the non-binding Community-wide ten-year network development plan (Community-wide network development plan) referred to in Article 8(3)(b) of Regulation (EC) No 715/2009. If any doubt arises as to the consistency with the Community-wide network development plan, the regulatory authority shall consult the Agency. The regulatory authority may require the transmission system operator to amend its ten-year network development plan. 6. The regulatory authority shall monitor and evaluate the implementation of the ten-year network development plan. 7. In circumstances where the transmission system operator, other than for overriding reasons beyond its	38.	се уређује енергетика, базиран на прогнозираним потребама за природним гасом и консултацијама са свим заинтересованим странама. При изради десетогодишњег плана развоја оператор транспортног система узима у обзир планирану производњу, потрошњу и размену природног гаса са другим земљама. План из става 1. овог члана мора бити усаглашен са планом развоја повезаних транспортних система, производње природног гаса, складишта и дистрибутивних система. Десетогодишњи план развоја транспортног система садржи ефикасне мере ради обезбеђења стабилности система и сигурности снабдевања. План из става 1. овог члана са трогодишњим планом инвестиција треба да: 1) укаже на потребе за изградњом и реконструкцијом најважније инфраструктуре транспортног система коју треба изградити или реконструисати у наредних десет година; 2) садржи све инвестиције за које је донета одлука о реализацији и које су у току, као и инвестиције које ће се реализовати у периоду од наредне три године; 3) одреди рокове за реализацију свих инвестиционих пројеката; 4) садржи ефикасне мере којима се остварује адекватност система и сигурност снабдевања. Агенција је дужна да организује консултације о плану из члана 37. став 1. овог закона са постојећим и потенцијалним корисницима система, на непристрасан и транспарентан начин, о чему мора објавити резултат, а посебно могуће потребе за инвестицијама. Агенција може да захтева од потенцијалних корисника који учествују у консултацијама да образложе да су потенцијални корисници. Агенција је дужна да проверава да ли десетогодишњи план развоја транспортног система обухвата све потребе за улагањем које су			

a)	a1)	б)	б1)	в)	г)	д)
	control, does not execute an investment, which, under the ten-year network development plan, was to be executed in the following three years, Member States shall ensure that the regulatory authority is required to take at least one of the following measures to ensure that the investment in question is made if such investment is still relevant on the basis of the most recent ten-year network development plan: (a) to require the transmission system operator to execute the investments in question; (b) to organise a tender procedure open to any investors for the investment in question; or (c) to oblige the transmission system operator to accept a capital increase to finance the necessary investments and allow independent investors to participate in the capital. Where the regulatory authority has made use of its powers under point (b) of the first subparagraph, it may oblige the transmission system operator to agree to one or more of the following: (a) financing by any third party; (b) construction by any third party; (c) building the new assets concerned itself; (d) operating the new asset concerned itself. The transmission system operator shall provide the investors with all information needed to realise the investment, shall connect new assets to the transmission network and shall generally make its best efforts to facilitate the implementation of the investment project. The relevant financial arrangements shall be subject to approval by the regulatory authority. 8. Where the regulatory authority has made use of its powers under the first subparagraph of paragraph 7, the relevant tariff regulations shall cover the costs of the investments in question.	39.	утврђене у поступку консултација. Агенција може од оператора система захтевати да измени и допуни десетогодишњи план развоја. Агенција је дужна да након давања сагласности на план из члана 37. став. 1. овог закона на својој интернет страници објави резултате консултација и евентуалне измене десетогодишњег плана развоја. Агенција прати и оцењује реализацију десетогодишњег плана развоја транспортног система. У случају да оператор транспортног система не реализује инвестицију коју је требало да реализује у року од три године у складу са планом из члана 37. овог закона, осим ако су у питању разлози ван његове контроле, Агенција ће предузети једну од следећих мера да би осигурала реализацију планираних инвестиција ако су те инвестиције још увек неопходне на основу најновијег десетогодишњег плана развоја: 1) да затражи од оператора транспортног система реализацију предметне инвестиције; 2) да организује тендерску процедуру за избор најповољнијег инвеститора заинтересованог за предметну инвестицију; 3) да обавезе оператора транспортног система да прихвати повећање капитала ради финансирања неопходне инвестиције и да дозволи независном инвеститору да учествује у том капиталу.			
23.	. The transmission system operator shall establish and publish transparent and efficient procedures and tariffs for non-discriminatory connection of storage facilities, LNG regasification facilities and industrial customers to the transmission system. Those	01. 59.	Одобрење за прикључење објекта издаје се решењем у управном поступку на захтев правног или физичког лица чији се објекат прикључује који се подноси оператору транспортног, односно	ПУ		

a)	a1)	б)	б1)	в)	г)	д)
	procedures shall be subject to approval by the regulatory authority. 2. The transmission system operator shall not be entitled to refuse the connection of a new storage facility, LNG regasification facility or industrial customer on the grounds of possible future limitations to available network capacities or additional costs linked with necessary capacity increase. The transmission system operator shall ensure sufficient entry and exit capacity for the new connection.	60.	дистрибутивног система или се врши у поступку обједињене процедуре прописане законом којим се уређује изградња објеката. Надлежни оператор система је дужан да одлучи по захтеву за прикључење објекта купца у року од 15 дана од дана пријема писменог захтева, односно по захтеву за прикључење објекта произвођача природног гаса, односно биогаса у року од 30 дана од дана пријема писменог захтева. Одобрење за прикључење озакоњених објеката и објеката који се граде или постављају по другим законима, издаје се решењем у управном поступку на захтев правног или физичког лица чији се објекат прикључује. Одобрење за прикључење објекта на захтев купца или произвођача природног гаса, који су већ прикључени на транспортни или дистрибутивни систем издаје се и у случају спајања или раздвајања инсталација, односно мерних места, промене одобреног капацитета или промене техничких услова прикључења објекта купца или произвођача природног гаса, односно биогаса као и поновног прикључења услед искључења. Уколико купац природни гас осим других видова потрошње гас користи и за компримовање, мора бити обезбеђено посебно мерно место за природни гас који се компримује. Против решења из става 1. овог члана може се поднети жалба Агенцији, у року од 15 дана од дана достављања решења. Одлука Агенције по жалби је коначна и против ње се може покренути управни спор. Одобрење за прикључење објекта на транспортни или дистрибутивни систем садржи нарочито: место прикључења на систем, начин и техничке услове прикључења, максимални пројектовани капацитет мерног уређаја, одобрени капацитет, место и начин мерења природног гаса, рок за прикључење и трошкове прикључења. Технички и други услови прикључења на транспортни или дистрибутивни систем утврђују			

а)	а1)	б)	б1)	в)	г)	д)
		61.	се у складу са овим законом, прописима донетим на основу овог закона, техничким и другим прописима и правилима о раду система на који се објекат прикључује. Трошкови прикључења обухватају и трошкове набавке мерних уређаја и мерно регулационих станица и сноси их подносилац захтева за прикључење. Висину трошкова прикључења утврђује оператор транспортног и дистрибутивног система, у складу са Методологијом за утврђивање трошкова прикључења коју доноси Агенција. Методологијом из става 2. овог члана утврђују се начин и ближи критеријуми за обрачун трошкова прикључења, а у зависности од места прикључења на систем, максималног пројектованог капацитета мерног уређаја одобреног капацитета на месту прикључења, потребе за извођењем радова или потребе за уграђивањем неопходне опреме или других објективних критеријума. Оператор дистрибутивног система је дужан да акт о висини трошкова прикључења на дистрибутивни систем са пратећим доказима и подацима достави Агенцији пре почетка примене у складу са методологијом. Агенција ће захтевати измену акта о висини трошкова прикључења, ако није донет у складу са методологијом.			
		62.	Оператор транспортног, односно дистрибутивног система је дужан да прикључи објекат купца на транспортни, односно дистрибутивни систем у року од осам дана од дана испуњења следећих услова: 1) услова из одобрења за прикључење; 2) да је за објекат прибављена грађевинска дозвола и да уређаји и инсталације објекта купца испуњавају техничке и друге прописане услове; 3) да купац достави оператору система уговор о снабдевању природним гасом;			

а)	а1)	б)	б1)	в)	г)	д)
		63.	4) да је за место примопредаје уређена балансна одговорност и приступ систему. Оператор транспортног, односно дистрибутивног система је дужан да прикључи објекат произвођача природног гаса, односно биогаса на транспортни, односно дистрибутивни систем у року од осам дана од дана испуњења следећих услова: 1) услова из одобрења за прикључење; 2) да је за објекат прибављена употребна дозвола и да уређаји и инсталације објекта произвођача испуњавају техничке и друге прописане услове; 3) да је за место примопредаје уређена балансна одговорност и приступ систему. Прикључењем објекта из ст. 1. и 2. овог члана прикључак постаје део система на који је прикључен. Влада уређује услове и начин доказивања испуњености услова из ст. 1. и 2. овог члана. Ако оператор транспортног, односно дистрибутивног система не прикључи објекат купца, односно произвођача природног гаса, односно биогаса на транспортни, односно дистрибутивни систем у року из ст. 1. и 2. овог члана, надлежни инспектор, на захтев купца, односно произвођача природног гаса, односно биогаса проверава, у року од 15 дана од дана подношења захтева, испуњеност услова за прикључење из ст. 1. и 2. овог члана и ако утврди да су испуњени услови наложиће оператору система да у року од два радна дана изврши прикључење објекта. Повезивање енергетских објеката за дистрибуцију природног гаса са транспортним или другим дистрибутивним системом, складишта за природни гас са транспортним системом за природни гас, као и транспортних система међусобно, врши се на основу уговора. Уговор из става 1. овог члана закључује се у писменој форми и садржи, поред елемената утврђених законом који уређује облигационе			

а)	а1)	б)	б1)	в)	г)	д)
		64.	односе и следеће елементе: 1) техничке услове за повезивање система и место повезивања; 2) начин мерења испорученог природног гаса; 3) стварне трошкове повезивања система; 4) рок за повезивање система. Место предаје природног гаса купцу, односно место преузимања природног гаса од произвођача природног гаса, односно биогаса је место на коме се граниче инсталације објекта купца, односно произвођача природног гаса, односно биогаса и транспортног и дистрибутивног система. Место разграничења одговорности између енергетског субјекта и купца, односно произвођача природног гаса, односно биогаса и место мерења природног гаса ближе ће се уредити актом којим се утврђују услови испоруке и снабдевања природним гасом. У случају потребе за прикључењем објеката привременог карактера, градилишта, објекта на води и сличних објеката, као и објекта за које је одобрен пробни рад у складу са посебним законом може се издати одобрење за привремено прикључење објекта. Издавање одобрења за привремено прикључење и испоруку природног гаса врши се под условима, на начин и по поступку прописаном за издавања одобрења за прикључење објекта.			
24.	Member States shall designate, or shall require undertakings which own or are responsible for distribution systems to designate, for a period of time to be determined by Member States, having regard to considerations of efficiency and economic balance, one or more distribution system operators and shall ensure that those operators act in accordance with Articles 25, 26 and 27.	01. 49.	Делатност дистрибуције и управљања дистрибутивним системом природног гаса обавља оператор дистрибутивног система, са правима и обавезама у складу са овим законом. Оператор дистрибутивног система послује у складу са принципима објективности, транспарентности и недискриминације, поштујући услове из закона и прописа донетих на основу овог закона.	ПУ		

a)	a1)	б)	б1)	в)	г)	д)
25.	1. Each distribution system operator shall be responsible for ensuring the long-term ability of the system to meet reasonable demands for the distribution of gas, and for operating, maintaining and developing under economic conditions a secure, reliable and efficient system in its area, with due regard for the environment and energy efficiency. 2. In any event, the distribution system operator shall not discriminate between system users or classes of system users, particularly in favour of its related undertakings. 3. Each distribution system operator shall provide any other distribution, transmission, LNG, and/or storage system operator with sufficient information to ensure that the transport and storage of natural gas takes place in a manner compatible with the secure and efficient operation of the interconnected system. 4. Each distribution system operator shall provide system users with the information they need for efficient access to, including use of, the system. 5. Where a distribution system operator is responsible for balancing the distribution system, rules adopted by it for that purpose shall be objective, transparent and non-discriminatory, including rules for the charging of system users for energy imbalance. Terms and conditions, including rules and tariffs, for the provision of such services by distribution system operators shall be established pursuant to a methodology compatible with Article 41(6) in a non-discriminatory and cost-reflective way and shall be published.	01. 53. 54.	Оператор дистрибутивног система одговоран је за: 1) сигуран и поуздан рад дистрибутивног система и квалитет испоруке природног гаса; 2) безбедан рад дистрибутивног система природног гаса; 3) развој којим се обезбеђује дугорочна способност дистрибутивног система да испуни потребе за дистрибуцијом природног гаса на економски оправдан начин; 4) изградњу прикључка на дистрибутивни систем; 5) давање информација енергетским субјектима и корисницима дистрибутивног система које су потребне за ефикасан приступ дистрибутивном систему, на принципима транспарентности и недискриминације; 6) недискриминаторни приступ дистрибутивном систему; 7) управљање дистрибутивним системом, на начин који обезбеђује сигурност испоруке природног гаса; 8) исправност и поузданост мерења испорученог природног гаса. Оператор дистрибутивног система дужан је да: 1) одржава и развија дистрибутивни систем; 2) донесе правила о раду дистрибутивног система; 3) сваке године донесе план развоја дистрибутивног система за период од најмање пет година усклађен са планом развоја повезаних система и са захтевима за прикључење; 4) сваке године донесе план инвестиција у дистрибутивни систем за период од три године; 5) донесе Програм недискриминаторног понашања и сачини годишњи извештај из члана 7. овог закона; 6) Министарству доставља податке за извештај о сигурности снабдевања; 7) донесе одлуку о цени за приступ дистрибутивном систему у складу са законом	ПУ		

а)	а1)	б)	б1)	в)	г)	д)
			којим је уређена област енергетике; 8) објави цене прикључења у складу са методологијом коју је донела Агенција у складу са законом којим је уређена област енергетике; 9) доноси план за смањење губитака у систему ако су губици изнад технички оправданог нивоа; 10) набавља природни гас за надокнаду губитака у дистрибутивној мрежи на принципима минималних трошкова, транспарентности и недискриминације; 11) не прави дискриминацију између корисника или група корисника дистрибутивног система, а нарочито не фаворизује са њим повезане енергетске субјекте; 12) води евиденцију података потребних за утврђивање показатеља квалитета испоруке и снабдевања природним гасом и доставља Агенцији извештај у складу са правилима о праћењу техничких и комерцијалних показатеља и регулисања квалитета испоруке и снабдевања природним гасом која је донела Агенција у складу са законом којим је уређена област енергетике; 13) корисницима дистрибутивног система пружа информације, како би остварили ефикасан приступ систему на принципима транспарентности и недискриминације; 14) сваке године, најкасније до 31. јануара, утврди листу купаца који испуњавају услове за статус малог купца, на основу остварене потрошње у претходној календарској години и о томе обавести мале купце и јавног снабдевача; 15) одржава ажурну базу података о крајњим купцима и њиховим снабдевачима за сва места испоруке са свог система; 16) обезбеди поверљивост комерцијално осетљивих информација добијених током обављања делатности и да информације које могу обезбедити предност на тржишту објављује на недискриминаторан начин; 17) крајњем купцу или његовом снабдевачу, на захтев крајњег купца, достави податке о потрошњи природног гаса у објектима тог купца			

а)	а1)	б)	б1)	в)	г)	д)
			на обрасцу и по поступку у складу са актом Агенције којим је прописан поступак остваривања права на приступ подацима о сопственој потрошњи купца природног гаса; 18) информације о трговини природним гасом добијене од трећих лица не користи у пословима који се односе на приступ систему; 19) верификује и доставља податке оператору транспортног система и оператору транспортног система из члана 34. став 2. овог закона неопходне за администрирање тржишта природног гаса у складу са правилима о раду транспортног система; 20) предузима прописане мере безбедности у току коришћења дистрибутивног система; 21) размењује информације неопходне за безбедно и сигурно функционисање система са другим операторима система; 22) Агенцији доставља податке и документацију неопходних за њен рад, у року који не може бити краћи од осам дана од дана пријема захтева, у складу са законом којим је уређена област енергетике; 23) предузима мере за повећање енергетске ефикасности и заштиту животне средине; 24) донесе акт о ценама нестандартних услуга, на који сагласност даје Агенција и који се објављује на интернет страници оператора система; 25) Агенцији доставља податке о промени снабдевача и степену отворености тржишта; 26) у зависности од степена одступања од прописаног квалитета испоруке, плати накнаду крајњем купцу у складу са правилима из члана 146. овог закона; 27) сваке године донесе план преузимања мерних уређаја, односно мерно-регулационих станица у објектима постојећих купаца, односно произвођача; 28) Агенцији доставља шестомесечни извештај о планираним и предузетим активностима на реализацији плана из става 1. тачка 9) овог члана; 29) поступа у складу са дужностима прописаним законом којим се уређују обновљиви извори			

a)	a1)	б)	б1)	в)	г)	д)
		55.	енергије, као и енергетска ефикасност; 30) уређује друга питања неопходна за рад дистрибутивног система и функционисање тржишта. У ставу 1. тач. 5) овог члана односи се само на оператора дистрибутивног система на чији систем је прикључено више од 100 000 крајњих купаца. Оператор дистрибутивног система на чији је систем прикључено више од 100 000 крајњих купаца доставља Агенцији на сагласност акта из става 1. тач. 3) и 4) овог члана. Оператор дистрибутивног система природног гаса не може ни да купује ни да продаје природни гас, осим за прво пуњење система, за потребе обезбеђивања сопствене потрошње природног гаса и губитака у дистрибутивном систему.			
26.	1. Where the distribution system operator is part of a vertically integrated undertaking, it shall be independent at least in terms of its legal form, organisation and decision making from other activities not relating to distribution. Those rules shall not create an obligation to separate the ownership of assets of the distribution system from the vertically integrated undertaking. 2. In addition to the requirements under paragraph 1, where the distribution system operator is part of a vertically integrated undertaking, it shall be independent in terms of its organisation and decision-making from the other activities not related to distribution. In order to achieve this, the following minimum criteria shall apply: (a) those persons responsible for the management of the distribution system operator must not participate in company structures of the integrated natural gas undertaking responsible, directly or indirectly, for the day-to-day operation of the production, transmission	01. 50.	Оператор дистрибутивног система који је део вертикално интегрисаног предузећа мора бити независан у смислу правне форме, организације и одлучивања од других делатности које нису повезане са делатношћу дистрибуције. Независност оператора дистрибутивног система из става 1. овог члана не укључује обавезу да се власништво над средствима дистрибутивног система одвоји од вертикално интегрисаног предузећа. Независност оператора дистрибутивног система осигурава се на следећи начин: 1) лица која су одговорна за управљање оператором дистрибутивног система не могу учествовати у органима управљања вертикално интегрисаног предузећа који су директно или индиректно одговорна за делатност производње, транспорта или снабдевања природним гасом; 2) предузимањем мера које обезбеђују да су професионални интереси лица одговорних за управљање оператором дистрибутивног система узети у обзир на начин којим се обезбеђује њихова	ПУ		

a)	a1)	б)	б1)	в)	г)	д)
	and supply of natural gas; (b) appropriate measures must be taken to ensure that the professional interests of persons responsible for the management of the distribution system operator are taken into account in a manner that ensures that they are capable of acting independently; (c) the distribution system operator must have effective decision-making rights, independent from the integrated natural gas undertaking, with respect to assets necessary to operate, maintain or develop the network. In order to fulfil those tasks, the distribution system operator shall have at its disposal the necessary resources including human, technical, financial and physical resources. This should not prevent the existence of appropriate coordination mechanisms to ensure that the economic and management supervision rights of the parent company in respect of return on assets, regulated indirectly in accordance with Article 41(6) in a subsidiary are protected. In particular, this shall enable the parent company to approve the annual financial plan, or any equivalent instrument, of the distribution system operator and to set global limits on the levels of indebtedness of its subsidiary. It shall not permit the parent company to give instructions regarding day-to-day operations, nor with respect to individual decisions concerning the construction or upgrading of distribution lines, that do not exceed the terms of the approved financial plan, or any equivalent instrument; and (d) the distribution system operator must establish a compliance programme, which sets out measures taken to ensure that discriminatory conduct is	51.	независност у раду; 3) оператор дистрибутивног система доноси одлуке, независно од вертикално интегрисаног предузећа, по питању средстава потребних за погон, одржавање и развој система; 4) оператор дистрибутивног система самостално доноси одлуке о текућем пословању, односно одлуке о изградњи или унапређењу дистрибутивне мреже ако су у оквирима одобреног финансијског плана; 5) оператор дистрибутивног система мора да располаже запосленима, финансијским, материјалним и техничким средствима неопходним за испуњавање дужности прописаних овим законом. Независност оператора дистрибутивног система не утиче на право вертикално интегрисаног предузећа да оператору одобрава годишњи финансијски план и поставља границе његове задужености. Вертикално интегрисано предузеће не може утицати на рад и пословање, нити утицати на одлуке које се односе на изградњу или развој система оператора дистрибутивног система. Оператор дистрибутивног система дужан је да донесе Програм недискриминаторног понашања који садржи мере у циљу спречавања дискриминаторног понашања, начин праћења његовог поштовања и обавезе запослених за постизање постављених циљева у складу са чланом 7. овог закона. Лице одговорно за праћење Програм недискриминаторног понашања оператора дистрибутивног система је потпуно независно и има приступ свим потребним информацијама којима располаже оператор дистрибутивног система. Активности оператора дистрибутивног система који је део вертикално интегрисаног предузећа прати Агенција, ради спречавања да се коришћењем положаја у вертикално интегрисаном			

a)	a1)	б)	б1)	в)	г)	д)
	excluded, and ensure that observance of it is adequately monitored. The compliance programme shall set out the specific obligations of employees to meet that objective. An annual report, setting out the measures taken, shall be submitted by the person or body responsible for monitoring the compliance programme, the compliance officer of the distribution system operator, to the regulatory authority referred to in Article 39(1) and shall be published. The compliance officer of the distribution system operator shall be fully independent and shall have access to all the necessary information of the distribution system operator and any affiliated undertaking to fulfil his task. 3. Where the distribution system operator is part of a vertically integrated undertaking, the Member States shall ensure that the activities of the distribution system operator are monitored by regulatory authorities or other competent bodies so that it cannot take advantage of its vertical integration to distort competition. In particular, vertically integrated distribution system operators shall not, in their communication and branding, create confusion in respect of the separate identity of the supply branch of the vertically integrated undertaking. 4. Member States may decide not to apply paragraphs 1, 2 and 3 to integrated natural gas undertakings serving less than 100 000 connected customers.	52.	предузећу наруши тржишна конкуренција. Оператор дистрибутивног система који је део вертикално интегрисаног предузећа у својим комуникацијама и својим пословним именом мора направити разлику у погледу свог идентитета у односу на енергетски субјект који се бави снабдевањем природним гасом у истом вертикално интегрисаном предузећу. Унутар вертикално интегрисаног предузећа није дозвољено међусобно субвенционисање субјеката који се баве различитим енергетским и неенергетским делатностима, ради омогућавања конкуренције и избегавања дискриминације корисника или група корисника система. Одредбе чл. 50. и 51. овог закона не примењују се на оператора дистрибутивног система на чији систем је прикључено мање од 100 000 крајњих купаца.			
27.	1. Without prejudice to Article 30 or any other legal duty to disclose information, each distribution system operator shall preserve the confidentiality of commercially sensitive information obtained in the course of carrying out its business, and shall prevent	01. 54.1.16	16) обезбеди поверљивост комерцијално осетљивих информација добијених током обављања делатности и да информације које могу обезбедити предност на тржишту објављује на недискриминаторан начин;	ПУ		

a)	a1)	б)	б1)	в)	г)	д)
	information about its own activities which may be commercially advantageous from being disclosed in a discriminatory manner. 2. Distribution system operators shall not, in the context of sales or purchases of natural gas by related undertakings, abuse commercially sensitive information obtained from third parties in the context of providing or negotiating access to the system.					
28.	1. Member States may provide for national regulatory authorities or other competent authorities to classify a system which distributes gas within a geographically confined industrial, commercial or shared services site and does not, without prejudice to paragraph 4, supply household customers, as a closed distribution system if: (a) for specific technical or safety reasons, the operations or the production process of the users of that system are integrated; or (b) that system distributes gas primarily to the owner or operator of the system or to their related undertakings. 2. Member States may provide for national regulatory authorities to exempt the operator of a closed distribution system from the requirement under Article 32(1) that tariffs, or the methodologies underlying their calculation, are approved prior to their entry into force in accordance with Article 41. 3. Where an exemption is granted under paragraph 2, the applicable tariffs, or the methodologies underlying their calculation, shall be reviewed and approved in accordance with Article 41 upon request by a user of the closed distribution system. 4. Incidental use by a small number of households			НУ	Дискрециона одредба	

a)	a1)	б)	б1)	в)	г)	д)
	with employment or similar associations with the owner of the distribution system and located within the area served by a closed distribution system shall not preclude an exemption under paragraph 2 being granted.					
29.	Article 26(1) shall not prevent the operation of a combined transmission, LNG, storage and distribution system operator provided that operator complies with Articles 9(1), or 14 and 15, or Chapter IV or falls under Article 49(6).	-		НУ	Дискрециона одредба	
30.	1. Member States or any competent authority they designate, including the regulatory authorities referred to in Article 39(1) and the dispute settlement authorities referred to in Article 34(3), shall, insofar as necessary to carry out their functions, have right of access to the accounts of natural gas undertakings as set out in Article 31. 2. Member States and any designated competent authority, including the regulatory authorities referred to in Article 39(1) and the dispute settlement authorities, shall preserve the confidentiality of commercially sensitive information. Member States may provide for the disclosure of such information where this is necessary in order for the competent authorities to carry out their functions.	02. 57.2. 57.7.	У извршавању послова из става 1. тачка 1. овог члана, Агенција може извршити увид у пословне рачуне и књиговодствену евиденцију енергетског субјекта који је дужан да му омогући приступ и увид у одговарајуће податке. Агенција је дужна да у складу са законом и другим прописима чува тајност комерцијалних и других поверљивих пословних података који су јој достављени за обављање послова из њене надлежности.	ПУ		
31.	1. Member States shall take the necessary steps to ensure that the accounts of natural gas undertakings are kept in accordance with paragraphs 2 to 5 of this Article. Where natural gas undertakings benefit from a derogation from this provision on the basis of Article 49(2) and (4), they shall at least keep their internal accounts in accordance with this Article. 2. Natural gas undertakings, whatever their system of ownership or legal form, shall draw up, submit to audit and publish their annual accounts in accordance with the rules of national law concerning the annual accounts of limited liability companies adopted pursuant to the Fourth Council Directive 78/660/EEC of 25 July 1978 based on Article 44(2)(g) (*2) of the	01. 4.	Раздвајање рачуна Енергетски субјект који обавља једну или више регулисаних енергетских делатности из члана 3. став 1. овог закона или који поред тих регулисаних енергетских делатности обавља и друге делатности, дужан је да у циљу избегавања дискриминације, међусобног субвенционисања и поремећаја конкуренције у својим рачуноводственим интерним обрачунима води засебне рачуне за сваку од регулисаних енергетских делатности и збирно за све друге делатности. Енергетски субјект из става 1. овог члана дужан је да сачини годишњи биланс стања и биланс успеха	ПУ		

a)	a1)	б)	б1)	в)	г)	д)
	Treaty on the annual accounts of certain types of companies (18). Undertakings which are not legally obliged to publish their annual accounts shall keep a copy thereof at the disposal of the public at their head office. 3. Natural gas undertakings shall, in their internal accounting, keep separate accounts for each of their transmission, distribution, LNG and storage activities as they would be required to do if the activities in question were carried out by separate undertakings, with a view to avoiding discrimination, cross-subsidisation and distortion of competition. They shall also keep accounts, which may be consolidated, for other gas activities not relating to transmission, distribution, LNG and storage. Until 1 July 2007, they shall keep separate accounts for supply activities for eligible customers and supply activities for non-eligible customers. Revenue from ownership of the transmission or distribution network shall be specified in the accounts. Where appropriate, they shall keep consolidated accounts for other, non-gas activities. The internal accounts shall include a balance sheet and a profit and loss account for each activity. 4. The audit, referred to in paragraph 2, shall, in particular, verify that the obligation to avoid discrimination and cross-subsidies referred to in paragraph 3 is respected. 5. Undertakings shall specify in their internal accounting the rules for the allocation of assets and liabilities, expenditure and income as well as for depreciation, without prejudice to nationally applicable accounting rules, which they follow in drawing up the separate accounts referred to in paragraph 3. Those internal rules may be amended only in exceptional cases. Such amendments shall be mentioned and duly substantiated. 6. The annual accounts shall indicate in notes any		за сваку делатност појединачно, у складу са овим законом, као и законом којим се уређује положај привредних друштава, законом којим се уређује рачуноводство и законом којим се уређује ревизија. Приход од власништва над транспортним или дистрибутивним системом мора бити специфициран у рачунима. Енергетски субјект из става 1. овог члана који има обавезу ревизије годишњих финансијских извештаја у складу са законом, дужан је да обезбеди ревизију годишњих финансијских извештаја која треба да потврди поштовање начела избегавања дискриминације и међусобног субвенционисања. Годишњи финансијски извештаји и извештаји ревизора морају се објавити на интернет страници енергетског субјекта. Енергетски субјект из става 1. овог члана, дужан је да у свом општем акту о рачуноводству и рачуноводственим политикама утврди правила за распоређивање заједничких билансних позиција које ће примењивати при изради рачуноводствених интерних обрачуна по делатностима. Оператори система дужни су да обезбеде тајност комерцијално осетљивих и пословних података енергетских субјеката и купаца природног гаса, као и тајност комерцијално осетљивих података и информација о својим активностима, у складу са овим законом и другим прописима.			

a)	a1)	б)	б1)	в)	г)	д)
	transaction of a certain size conducted with related undertakings.					
32.	1. Member States shall ensure the implementation of a system of third party access to the transmission and distribution system, and LNG facilities based on published tariffs, applicable to all eligible customers, including supply undertakings, and applied objectively and without discrimination between system users. Member States shall ensure that those tariffs, or the methodologies underlying their calculation are approved prior to their entry into force in accordance with Article 41 by a regulatory authority referred to in Article 39(1) and that those tariffs — and the methodologies, where only methodologies are approved — are published prior to their entry into force. 2. Transmission system operators shall, if necessary for the purpose of carrying out their functions including in relation to cross-border transmission, have access to the network of other transmission system operators. 3. The provisions of this Directive shall not prevent the conclusion of long-term contracts in so far as they comply with Community competition rules	01. 83.	Оператор транспортног, односно дистрибутивног система, као и оператор складишта је дужан да омогући корисницима система приступ систему по регулисаним ценама на принципу јавности и недискриминације, у складу са одредбама овог закона, као и прописима и правилима о раду система донетим на основу овог закона. Приступ доводним гасоводима омогућава се на принципу јавности и недискриминације и није регулисан. Оператор транспортног система ће у случају када је то неопходно за обављање његових дужности имати право приступа транспортном систему другог оператора.	ПУ		
33.	1. For the organisation of access to storage facilities and linepack when technically and/or economically necessary for providing efficient access to the system for the supply of customers, as well as for the organisation of access to ancillary services, Member States may choose either or both of the procedures referred to in paragraphs 3 and 4. Those procedures shall operate in accordance with objective, transparent and non-discriminatory criteria. The regulatory authorities where Member States have so provided or Member States shall define and publish criteria according to which the access regime applicable to storage facilities and linepack may be determined. They shall make public, or oblige storage and transmission system operators to make public, which storage facilities, or which parts of those	01. 84.	Приступ систему се уређује уговором о приступу који закључују оператор транспортног, односно дистрибутивног система, као и оператор складишта и корисник система, у складу са правилима о раду система. Уговор о приступу поред елемената утврђених законом којим се уређују облигациони односи, садржи: податке о месту примопредаје, капацитет на месту примопредаје (улаз, односно излаз са система), обрачунски период и начин обрачуна у складу са методологијама за одређивање цене приступа систему у складу са законом којим је уређена област енергетике, као и друге елементе у зависности од специфичности места примопредаје.	ПУ		

a)	a1)	б)	б1)	в)	г)	д)
	storage facilities, and which linepack is offered under the different procedures referred to in paragraphs 3 and 4. The obligation referred to in the second sentence of the second subparagraph shall be without prejudice to the right of choice granted to Member States in the first subparagraph. 2. The provisions of paragraph 1 shall not apply to ancillary services and temporary storage that are related to LNG facilities and are necessary for the re-gasification process and subsequent delivery to the transmission system. 3. In the case of negotiated access, Member States or, where Member States have so provided, the regulatory authorities shall take the necessary measures for natural gas undertakings and eligible customers either inside or outside the territory covered by the interconnected system to be able to negotiate access to storage facilities and linepack, when technically and/or economically necessary for providing efficient access to the system, as well as for the organisation of access to other ancillary services. The parties shall be obliged to negotiate access to storage, linepack and other ancillary services in good faith. Contracts for access to storage, linepack and other ancillary services shall be negotiated with the relevant storage system operator or natural gas undertakings. The regulatory authorities where Member States have so provided or Member States shall require storage system operators and natural gas undertakings to publish their main commercial conditions for the use of storage, linepack and other ancillary services by 1 January 2005 and on an annual basis every year thereafter. When developing the conditions referred to in the second subparagraph, storage operators and natural	87.	Уговором о доступу систему за дистрибуцију природног гаса не може се уговорити капацитет већи од одобреног капацитета прикључка на месту примопредаје. Уговором о доступу систему за транспорт природног гаса не може се уговорити капацитет већи од капацитета који је кориснику система расподељен и резервисан у поступку расподеле транспортних капацитета. Уговором о доступу систему за складиштење природног гаса не може се уговорити капацитет већи од капацитета на који је додељено право на коришћење капацитета. Оператор транспортног, односно дистрибутивног система, као и оператор складишта води регистар уговора о доступу. Расподела права на коришћење капацитета складишта природног гаса се врши на недискриминаторан и транспарентан начин, у складу са Правилима о раду складишта. На расподелу права на коришћење капацитета складишта природног гаса, сходно се примењују одредбе члана 86. овог закона којима је уређена расподела права на коришћење капацитета транспортног система. Оператор складишта је обавезан да правила расподеле капацитета на улазу и излазу из складишта усклади са правилима расподеле капацитета за транспорт природног гаса на који је складиште повезано.			

a)	a1)	б)	б1)	в)	г)	д)
	gas undertakings shall consult system users. 4. In the case of regulated access, the regulatory authorities where Member States have so provided or Member States shall take the necessary measures to give natural gas undertakings and eligible customers either inside or outside the territory covered by the interconnected system a right to access to storage, linepack and other ancillary services, on the basis of published tariffs and/or other terms and obligations for use of that storage and linepack, when technically and/or economically necessary for providing efficient access to the system, as well as for the organisation of access to other ancillary services. The regulatory authorities where Member States have so provided or Member States shall consult system users when developing those tariffs or the methodologies for those tariffs. The right of access for eligible customers may be given by enabling them to enter into supply contracts with competing natural gas undertakings other than the owner and/or operator of the system or a related undertaking.					
34.	1. Member States shall take the necessary measures to ensure that natural gas undertakings and eligible customers, wherever they are located, are able to obtain access to upstream pipeline networks, including facilities supplying technical services incidental to such access, in accordance with this Article, except for the parts of such networks and facilities which are used for local production operations at the site of a field where the gas is produced. The measures shall be notified to the Commission in accordance with the provisions of Article 54. 2. The access referred to in paragraph 1 shall be provided in a manner determined by the Member State in accordance with the relevant legal instruments. Member States shall apply the objectives of fair and open access, achieving a competitive market in natural gas and avoiding any abuse of a dominant position, taking into account security and regularity of supplies, capacity which is or can reasonably be made	01. 86	Уговором о приступу систему за транспорт природног гаса корисник система стиче право на коришћење услуге транспорта у уговореном капацитету на месту примопредаје (на улазу односно излазу са транспортног система). Право да уговара приступ систему има учесник на тржишту који је претходно закључио уговор о транспорту природног гаса са оператором транспортног система, у складу са овим законом и правилима о раду транспортног система. Закључењем уговора о транспорту природног гаса корисник система прихвата услове коришћења услуга транспорта природног гаса које пружа оператор транспортног система у складу са овим законом, прописима донетим на основу овог закона и правилима о раду транспортног система, које услуге има право да користи у капацитетима које накнадно уговори на местима приморедаје	ПУ		

a)	a1)	б)	б1)	в)	г)	д)
	available, and environmental protection. The following matters may be taken into account: (the need to refuse access where there is an incompatibility of technical specifications which) cannot reasonably be overcome; (the need to avoid difficulties which cannot reasonably be overcome and could prejudice the) efficient, current and planned future production of hydrocarbons, including that from fields of marginal economic viability; (the need to respect the duly substantiated reasonable needs of the owner or operator of the upstream) pipeline network for the transport and processing of gas and the interests of all other users of the upstream pipeline network or relevant processing or handling facilities who may be affected; and (the need to apply their laws and administrative procedures, in conformity with Community law, for) the grant of authorisation for production or upstream development. 3. Member States shall ensure that they have in place dispute-settlement arrangements, including an authority independent of the parties with access to all relevant information, to enable disputes relating to access to upstream pipeline networks to be settled expeditiously, taking into account the criteria in paragraph 2 and the number of parties which may be involved in negotiating access to such networks. 4. In the event of cross-border disputes, the dispute-settlement arrangements for the Member State having jurisdiction over the upstream pipeline network which refuses access shall be applied. Where, in cross-border disputes, more than one Member State covers the network concerned, the Member States concerned shall consult each other with a view to ensuring that the provisions of this Directive are applied consistently.		или које прибави од другог корисника на секундарном тржишту током трајања овог уговора, уз обавезу да их плаћа на „транспортну или плати“ основи. Уговором о транспорту природног гаса оператор транспортног система се обавезује да кориснику система нуди услуге транспорта природног гаса стандардизованог трајања, начина извршења и смера транспорта у капацитетима расположивим на местима примопредаје, које расподељује, резервише и уговара на захтев корисника када он докаже да је спреман да плати приступ захтеваним капацитетима, односно прибављеним на секундарном тржишту, по ценама одређеним у складу са овим законом, законом који уређује област енергетике и прописима донетим на основу ових закона. Расположиве транспортне капацитете из става 4. овог члана оператор транспортног система може расподелити као дугорочне, за период од једне године и дуже или као краткорочне, за период краћи од једне године, а могу се расподелити и као непрекидни или прекидни, као и зависно од смера транспорта. Корисници система имају право да тргују уговореним капацитетима на секундарном тржишту ради уступања услуге транспорта у целокупном или делу уговореног капацитета на месту примопредаје. Пренос уговореног капацитета у целини или делу корисници система уговарају под условима утврђеним прописима из члана 42. тачка 1) овог закона и правилима о раду транспортног система. Ако је транспортни капацитет уговорен као прекидни капацитет, цена прекидног капацитета се одређује сразмерно вероватноћи да ће до прекида транспорта доћи или по истој цени као и непрекидни уз надокнаду кориснику система у случају прекида. Оператор транспортног система је дужан да сав расположиви транспортни капацитет понуди корисницима система, до нивоа који не нарушава			

а)	а1)	б)	б1)	в)	г)	д)
			сигуран рад система, као и да настоји да са суседним оператором транспортног система уговори да се расположиви капацитети са обе стране исте тачке интерконекције нуде и расподељују у једном поступку као спојени капацитети. Оператор транспортног система је обавезан да у случају уговорног загушења, сав неискоришћени капацитет понуди најмање за дан унапред као прекидни капацитет као и да примењује друге механизме управљања загушењем у складу са прописом из члана 42. тачка 2) овог закона. Оператор транспортног система може да захтева да се уговор о транспорту природног гаса и уговор о приступу транспортном систему закључују у електронској форми. Оператор транспортног система је обавезан да објављује на својој интернет страници: 1) информације о услугама које пружа корисницима система и одговарајућим условима који се примењују; 2) податке о техничким, уговореним и расположивим капацитетима, за све улазне и излазне тачке са транспортног система и 3) друге податке и информације од значаја за транспарентан и недискриминаторан приступ транспортном систему. Информације и подаци из става 11. овог члана, начин објављивања и период њиховог ажурирања, ближе се уређују правилима о раду транспортног система природног гаса.			
35.	1. Natural gas undertakings may refuse access to the system on the basis of lack of capacity or where the access to the system would prevent them from carrying out the public service obligations referred to in Article 3(2) which are assigned to them or on the basis of serious economic and financial difficulties with take-or-pay contracts having regard to the criteria and procedures set out in Article 48 and the alternative chosen by the Member State in accordance with paragraph 1 of that Article. Duly substantiated reasons shall be given for any such a refusal.	01. 85.	Оператор транспортног, односно дистрибутивног система и оператор складишта може одбити приступ систему у случају: 1) недостатка капацитета; 2) ако би приступ систему онемогућио извршавање обавеза у погледу сигурности снабдевања; 3) озбиљних економских и финансијских тешкоћа због обавеза "узми или плати" у складу са овим	ПУ		

a)	a1)	б)	б1)	в)	г)	д)
	2. Member States may take the measures necessary to ensure that the natural gas undertaking refusing access to the system on the basis of lack of capacity or a lack of connection makes the necessary enhancements as far as it is economic to do so or when a potential customer is willing to pay for them. In circumstances where Member States apply Article 4(4), Member States shall take such measures.		законом. Пристап доводним гасоводима може се одбити у случају: 1) недостатка капацитета; 2) неусклађености техничких карактеристика система; 3) ако би пристап систему угрозио производњу нафте и природног гаса; 4) ако би пристап систему угрозио права других корисника система. Подаци о нивоу оптерећења, транспортног или дистрибутивног система или попуњености капацитета складишта природног гаса су јавни, а врста, обим и начин објављивања података морају бити у складу са правилима о раду система. О одбијању приступа систему, оператор транспортног, односно дистрибутивног система, као и оператор складишта, односно произвођач природног гаса доноси решење најкасније у року од пет дана од дана подношења захтева за пристап систему. Решење из става 4. овог члана садржи детаљно образложене разлоге за одбијање приступа систему. Против решења из става 4. овог члана може се изјавити жалба Агенцији, у року од осам дана од дана достављања решења. Одлука Агенције донета по жалби је коначна и против ње се може покренути управни спор.			
36.	1. Major new gas infrastructure, i.e. interconnectors, LNG and storage facilities, may, upon request, be exempted, for a defined period of time, from the provisions of Articles 9, 32, 33 and 34 and Article 41(6), (8) and (10) under the following conditions: (a) the investment must enhance competition in gas supply and enhance security of supply; (b)	01. 88.	Нови инфраструктурни објекти гасоводног система, односно интерконектори или складишта природног гаса, могу се на захтев изузети од примене члана 10. овог закона, као и права на пристап из члана 83. став 1. овог закона, под следећим условима: 1) да улагање у нови инфраструктурни објекат повећава конкурентност на тржишту и сигурност снабдевања; 2) да је ризик улагања у нове инфраструктурне објекте такав да улагања неће бити ако се не	ПУ		

a)	a1)	б)	б1)	в)	г)	д)
	the level of risk attached to the investment must be such that the investment would not take place unless an exemption was granted; (c) the infrastructure must be owned by a natural or legal person which is separate at least in terms of its legal form from the system operators in whose systems that infrastructure will be built; (d) charges must be levied on users of that infrastructure; and (e) the exemption must not be detrimental to competition or the effective functioning of the internal market in natural gas, or the efficient functioning of the regulated system to which the infrastructure is connected. 2. Paragraph 1 shall also apply to significant increases of capacity in existing infrastructure and to modifications of such infrastructure which enable the development of new sources of gas supply. 3. The regulatory authority referred to in Chapter VIII may, on a case-by-case basis, decide on the exemption referred to in paragraphs 1 and 2. 4. Where the infrastructure in question is located in the territory of more than one Member State, the Agency may submit an advisory opinion to the regulatory authorities of the Member States concerned, which may be used as a basis for their decision, within two months from the date on which the request for exemption was received by the last of those regulatory authorities.		одобри изузеће; 3) да нови инфраструктурни објекти морају бити у власништву физичког или правног лица које послује у другом правном субјекту одвојеном од оператора система у оквиру кога ће нови инфраструктурни објекти бити изграђени; 4) да корисници новог инфраструктурног објекта сnose трошкове за коришћење тог објекта; 5) да изузеће не спречава конкуренцију, ефикасно функционисање унутрашњег тржишта природног гаса и ефикасан рад регулисаног система са којим су нови инфраструктурни објекти повезани. Одредба става 1. овог члана примењује се и у случају значајног повећања капацитета постојећих инфраструктурних објеката и измене ове инфраструктуре којом се омогућава развој нових извора снабдевања природним гасом. Акт о изузећу из ст. 1. и 2. овог члана доноси Агенција, по прибављеном мишљењу Министарства и са мишљењем Министарства и детаљним образложењем објављује се у "Службеном гласнику Републике Србије". Акт о изузећу из ст. 1. и 2. овог члана може обухватити целу или делове нове инфраструктуре, постојећу инфраструктуру са повећаним капацитетом или измењену постојећу инфраструктуру. У року од два месеца од дана када је захтев за изузеће примио последњи надлежни регулатор, Регулаторни одбор Енергетске заједнице у складу са Уговором о оснивању Енергетске заједнице може да достави саветодавно мишљење оним регулаторима којим то мишљење може бити основ за доношење њихових одлука. Приликом одлучивања о захтеву за изузеће из ст. 1. и 2. овог члана Агенција је дужна да размотри: 1) недискриминаторни приступ новој			

a)	a1)	б)	б1)	в)	г)	д)
	Where all the regulatory authorities concerned agree on the request for exemption within six months of the date on which it was received by the last of the regulatory authorities, they shall inform the Agency of their decision. The Agency shall exercise the tasks conferred on the regulatory authorities of the Member States concerned by the present Article: (a) where all regulatory authorities concerned have not been able to reach an agreement within a period of six months from the date on which the request for exemption was received by the last of those regulatory authorities; or (b) upon a joint request from the regulatory authorities concerned. All regulatory authorities concerned may, jointly, request that the period referred to in point (a) of the third subparagraph is extended by up to three months. 5. Before taking a decision, the Agency shall consult the relevant regulatory authorities and the applicants. 6. An exemption may cover all or part of the capacity of the new infrastructure, or of the existing infrastructure with significantly increased capacity. In deciding to grant an exemption, consideration shall be given, on a case-by-case basis, to the need to impose conditions regarding the duration of the exemption and non-discriminatory access to the infrastructure. When deciding on those conditions, account shall, in particular, be taken of the additional capacity to be built or the modification of existing capacity, the time horizon of the project and national		инфраструктури; 2) трајање изузећа; 3) приступ новим објектима који ће бити изграђени или повећању капацитета постојећих; 4) планирани период употребе инфраструктуре; 5) националне специфичности које су применљиве у конкретном случају. Пре доношења акта о изузећу Агенција одлучује о правилима и механизмима за управљање и расподелу капацитета. Правила из става 7. овог члана садрже и обавезу да се неискоришћени капацитет понуди на тржишту, а корисници инфраструктуре имају право да тргују својим уговореним капацитетима на тржишту. При процени критеријума из става 1. тач. 1), 2) и 5) овог члана узимају се у обзир резултати расподеле капацитета. Акт о изузећу се може донети након размене мишљења са другим државама на које изградња инфраструктуре има утицаја или са надлежним регулаторним телима. Агенција ће, без одлагања, доставити Секретаријату Енергетске заједнице у складу са Уговором о оснивању Енергетске заједнице, копију захтева за изузеће, као и одлуку и све релевантне информације у вези са одлуком. Информација из става 10. овог члана, која омогућава Секретаријату Енергетске заједнице да изда образложено мишљење, нарочито садржи: 1) детаљне разлоге на основу којих је изузеће одобрено или одбијено, укључујући финансијске информације које оправдавају потребу за изузећем; 2) спроведену анализу о утицају давања изузећа на конкуренцију и ефикасно функционисање унутрашњег тржишта природног гаса;			

a)	a1)	б)	б1)	в)	г)	д)
	circumstances. Before granting an exemption, the regulatory authority shall decide upon the rules and mechanisms for management and allocation of capacity. The rules shall require that all potential users of the infrastructure are invited to indicate their interest in contracting capacity before capacity allocation in the new infrastructure, including for own use, takes place. The regulatory authority shall require congestion management rules to include the obligation to offer unused capacity on the market, and shall require users of the infrastructure to be entitled to trade their contracted capacities on the secondary market. In its assessment of the criteria referred to in points (a), (b) and (e) of paragraph 1, the regulatory authority shall take into account the results of that capacity allocation procedure. The exemption decision, including any conditions referred to in the second subparagraph of this paragraph, shall be duly reasoned and published. 7. Notwithstanding paragraph 3, Member States may provide that their regulatory authority or the Agency, as the case may be, shall submit, for the purposes of the formal decision, to the relevant body in the Member State its opinion on the request for an exemption. That opinion shall be published together with the decision. 8. The regulatory authority shall transmit to the Commission, without delay, a copy of every request for exemption as of its receipt. The decision shall be notified, without delay, by the competent authority to the Commission, together with all the relevant information with respect to the decision. That information may be submitted to the Commission in aggregate form, enabling the Commission to reach a well-founded decision. In particular, the information shall contain:		3) разлоге за временски период и удео у укупном капацитету за који се одобрава изузеће и 4) резултат консултација регулаторних органа; 5) допринос инфраструктуре диверсификацији снабдевања. У случају да Секретаријат Енергетске заједнице у складу са Уговором о оснивању Енергетске заједнице у року од два месеца од дана пријема информације из ст. 10. и 11. овог члана донесе одлуку којом захтева да Агенција измени или повуче акт о изузећу, Агенција ће у највећој могућој мери узети у обзир ту одлуку. Када коначна одлука Агенције одступа од мишљења Секретаријата Енергетске заједнице у складу са Уговором о оснивању Енергетске заједнице, Агенција ће обезбедити и објавити, заједно са својом одлуком, образложење на коме заснива своју одлуку. Рок из става 12. овог члана може се продужити за још два месеца, ако Секретаријат Енергетске заједнице у складу са Уговором о оснивању Енергетске заједнице захтева додатне информације и то продужење почиње након дана пријема потпуних информација. Рок из става 14. овог члана може се продужити уз обострану сагласност Секретаријата Енергетске заједнице у складу са Уговором о оснивању Енергетске заједнице и Агенције. У случају да тражене информације из става 14. овог члана нису достављене у траженим роковима, сматра се да је информација повучена. Мишљење Секретаријата Енергетске заједнице о акту о изузећу истиче две године од дана његовог доношења, ако изградња инфраструктуре није почела, односно пет година од дана његовог доношења, ако инфраструктура није пуштена у погон, осим у случају када Секретаријат			

a)	a1)	б)	б1)	в)	г)	д)
	(a) the detailed reasons on the basis of which the regulatory authority, or Member State, granted or refused the exemption together with a reference to paragraph 1 including the relevant point or points of that paragraph on which such decision is based, including the financial information justifying the need for the exemption; (b) the analysis undertaken of the effect on competition and the effective functioning of the internal market in natural gas resulting from the grant of the exemption; (c) the reasons for the time period and the share of the total capacity of the gas infrastructure in question for which the exemption is granted; (d) in case the exemption relates to an interconnector, the result of the consultation with the regulatory authorities concerned; and (e) the contribution of the infrastructure to the diversification of gas supply. 9. Within a period of two months from the day following the receipt of a notification, the Commission may take a decision requiring the regulatory authority to amend or withdraw the decision to grant an exemption. That two-month period may be extended by an additional period of two months where further information is sought by the Commission. That additional period shall begin on the day following the receipt of the complete information.		Енергетске заједнице у складу са Уговором о оснивању Енергетске заједнице одлучи да је до кашњења дошло због околности које су ван контроле лица коме је изузеће одобрено. Акт о изузећу који доноси Агенција је коначан и против њега се може покренути управни спор.			

a)	a1)	б)	б1)	в)	г)	д)
	The initial two-month period may also be extended with the consent of both the Commission and the regulatory authority. Where the requested information is not provided within the period set out in the request, the notification shall be deemed to be withdrawn unless, before the expiry of that period, either the period has been extended with the consent of both the Commission and the regulatory authority, or the regulatory authority, in a duly reasoned statement, has informed the Commission that it considers the notification to be complete. The regulatory authority shall comply with the Commission decision to amend or withdraw the exemption decision within a period of one month and shall inform the Commission accordingly. The Commission shall preserve the confidentiality of commercially sensitive information. The Commission's approval of an exemption decision shall lose its effect two years from its adoption in the event that construction of the infrastructure has not yet started, and five years from its adoption in the event that the infrastructure has not become operational unless the Commission decides that any delay is due to major obstacles beyond control of the person to whom the exemption has been granted. 10. The Commission may adopt Guidelines for the application of the conditions laid down in paragraph 1 of this Article and to set out the procedure to be followed for the application of paragraphs 3, 6, 8 and 9 of this Article. Those measures, designed to amend non-essential elements of this Directive by supplementing it, shall be adopted in accordance with the regulatory procedure with scrutiny referred to in Article 51(3).					
37.	Market opening and reciprocity			НП	Одредба је по природи таква	

a)	a1)	б)	б1)	в)	г)	д)
					да је не може имплементирати Република Србија	
38.	1. Member States shall take the necessary measures to enable: (a) natural gas undertakings established within their territory to supply the eligible customers through a direct line; and (b) any such eligible customer within their territory to be supplied through a direct line by natural gas undertakings. 2. In circumstances where an authorisation (for example, licence, permission, concession, consent or approval) is required for the construction or operation of direct lines, the Member States or any competent authority they designate shall lay down the criteria for the grant of authorisations for the construction or operation of such lines in their territory. Those criteria shall be objective, transparent and non-discriminatory. 3. Member States may issue an authorisation to construct a direct line subject either to the refusal of system access on the basis of Article 35 or to the opening of a dispute-settlement procedure under Article 41.	02. 36.	Енергетска дозвола за изградњу директних далековода и директних гасовода може се издати у случају одбијања приступа систему или отпочињања решавања спора поводом приступа систему	ПУ		
39.	Designation and independence of regulatory authorities	02. 38.	Положај Агенције за енергетику	ПУ		
40.	General objectives of the regulatory authority	02. 38.	Положај Агенције за енергетику	ПУ		
41.	Duties and powers of the regulatory authority	02. 48.-57.	Послови Агенције	ПУ		

a)	a1)	б)	б1)	в)	г)	д)
42.	Regulatory regime for cross-border issues	02. 53.1.2. 57.1.4. 57.1.7. 64.	Послови Агенције Односи Агенције са другим органима и међународним организацијама	ПУ		
43.	Compliance with the Guidelines			НП	Није предмет усклађивања у ужем смислу	
44.	. Member States shall require supply undertakings to keep at the disposal of the national authorities, including the regulatory authority, the national competition authorities and the Commission, for the fulfilment of their tasks, for at least five years, the relevant data relating to all transactions in gas supply contracts and gas derivatives with wholesale customers and transmission system operators as well as storage and LNG operators. 2. The data shall include details on the characteristics of the relevant transactions such as duration, delivery and settlement rules, the quantity, the dates and times of execution and the transaction prices and means of identifying the wholesale customer concerned, as well as specified details of all unsettled gas supply contracts and gas derivatives. 3. The regulatory authority may decide to make available to market participants elements of this information provided that commercially sensitive information on individual market players or individual transactions is not released. This paragraph shall not apply to information about financial instruments which fall within the scope of Directive 2004/39/EC. 4. To ensure the uniform application of this Article, the Commission may adopt Guidelines which define the methods and arrangements for record keeping as well as the form and content of the data that shall be kept. Those measures, designed to amend non-essential elements of this Directive by supplementing	01. 120.	Обавеза чувања евиденција Снабдевач и снабдевач на велико дужни су да Агенцији, органу надлежном за послове конкуренције и Секретаријату Енергетске заједнице у складу са Уговором о оснивању Енергетске заједнице, ставе на располагање све релевантне податке који се односе на трансакције из уговора о снабдевању природним гасом свих учесника на тржишту, осим крајњих купаца. Подаци из става 1. овог члана садрже појединости о карактеристикама трансакција као што су: трајање, правила о испоруци и измирењу обавеза, количинама, датумима и временима извршења и ценама трансакција, начину идентификације учесника на тржишту на кога се трансакција односи, као и спецификацију свих уговора о снабдевању природним гасом по којима обавезе нису измирене. Снабдевач је дужан да податке из става 2. овог члана чува ради стављања на располагање најмање пет година.	ПУ		

a)	a1)	б)	б1)	в)	г)	д)
	it, shall be adopted in accordance with the regulatory procedure with scrutiny referred to in Article 51(3). 5. With respect to transactions in gas derivatives of supply undertakings with wholesale customers and transmission system operators as well as storage and LNG operators, this Article shall apply only once the Commission has adopted the Guidelines referred to in paragraph 4. 6. The provisions of this Article shall not create additional obligations towards the authorities referred to in paragraph 1 for entities falling within the scope of Directive 2004/39/EC. 7. In the event that the authorities referred to in paragraph 1 need access to data kept by entities falling within the scope of Directive 2004/39/EC, the authorities responsible under that Directive shall provide them with the required data.					
45.	In order to facilitate the emergence of well functioning and transparent retail markets in the Community, Member States shall ensure that the roles and responsibilities of transmission system operators, distribution system operators, supply undertakings and customers and if necessary other market parties are defined with respect to contractual arrangements, commitment to customers, data exchange and settlement rules, data ownership and metering responsibility. Those rules shall be made public, be designed with the aim to facilitate customers' and suppliers' access to networks and they shall be subject to review by the regulatory authorities or other relevant national authorities.	01. 114. 115.	Куповина и продаја природног гаса се одвија на тржишту природног гаса, на основу уговора о продаји природног гаса између учесника на тржишту. Уговором о продаји природног гаса одређују се нарочито количина природног гаса, цена и период снабдевања. Количина природног гаса може бити: 1) унапред уговорена за сваки обрачунски период током периода снабдевања или 2) одређена на основу остварене потрошње купца на месту примопредаје током периода снабдевања, у случају уговора о потпуном снабдевању. Оператор транспортног система је дужан да води евиденцију трансакција на тржишту природног гаса, на начин и по поступку утврђеном правилима о раду транспортног система природног гаса. Учесници на тржишту природног гаса могу бити:	ПУ		

а)	а1)	б)	б1)	в)	г)	д)
		122.	1) произвођач природног гаса; 2) снабдевач природним гасом; 3) снабдевач на велико природним гасом; 4) јавни снабдевач природним гасом; 5) крајњи купац; 6) оператор транспортног система у складу са чланом 36. овог закона; 7) оператор дистрибутивног система у складу са чланом 55. овог закона; 8) оператор складишта природног гаса у складу са чланом 73. овог закона. Учесници на тржишту природног гаса дужни су да оператору транспортног система, доставе све потребне податке у складу са Правилима о раду транспортног система. Крајњи купци природног гаса имају право да слободно бирају снабдевача на тржишту. Снабдевање крајњих купаца природним гасом може да обавља енергетски субјект који има лиценцу за обављање делатности снабдевања (у даљем тексту: снабдевач) или јавног снабдевања (у даљем тексту: јавни снабдевач) у складу са овим законом. Снабдевање крајњих купаца природним гасом може да обавља, у складу са овим законом, и енергетски субјект који обавља делатност дистрибуције и управљања дистрибутивним системом за природни гас, ако испуњава услове из члана 52. овог закона. Јавног снабдевача одређује Влада на начин и у поступку утврђеним законом. Домаћинства и мали купци чији су сви објекти прикључени на дистрибутивни систем природног гаса, имају право на јавно снабдевање ако не изаберу другог снабдевача. Јавни снабдевач купује природни гас на билатералном или организованом тржишту. До успостављања конкурентног тржишта природног гаса у Републици Србији, Влада ће, на основу спроведеног поступка јавног тендера, одредити снабдевача који ће снабдевати јавне снабдеваче природним гасом, на њихов захтев,			

а)	а1)	б)	б1)	в)	г)	д)
		123.	под истим условима и по истим ценама. Одлука о расписивању тендера из става 6. овог члана садржи нарочито услове за избор снабдевача, услове и начин образовања и промене цене, елементе уговора са јавним снабдевачем, као и рок на који се бира. У случају да се путем јавног тендера не изабере снабдевач из става 6. овог члана, Влада ће одредити снабдевача који ће снабдевати јавне снабдеваче, као и услове снабдевања. Права и обавезе између снабдевача, односно јавног снабдевача и крајњег купца природног гаса уређују се уговором о снабдевању. Уговор из става 1. овог члана садржи, поред општих елемената утврђених законом који уређује облигационе односе и следеће елементе: 1) права и обавезе у погледу количине и капацитета природног гаса; 2) права и обавезе снабдевача, односно јавног снабдевача и крајњег купца у случају неиспуњења обавеза и у случају привремене обуставе испоруке; 3) динамику снабдевања; 4) рок на који се уговор закључује и права и обавезе у случају престанка и раскида уговора; 5) начин обрачуна и услове плаћања преузетог природног гаса; 6) начин информисања о промени цена и других услова снабдевања природним гасом; 7) начин решавања спорова; 8) друге елементе у зависности од специфичности и врсте услуга које пружа снабдевач. Услови за закључење и садржина уговора о снабдевању ближе се уређују прописом из члана 140. овог закона, а одредбе уговора морају на јасан, једноставан и недвосмислен начин обухватити права и обавезе купца.			
46.	1. In the event of a sudden crisis in the energy market or where the physical safety or security of persons, apparatus or installations or system integrity is threatened, a Member State may temporarily take	01. 141.	У случају наступања кризе у снабдевању	ПУ		

a)	a1)	б)	б1)	в)	г)	д)
	the necessary safeguard measures. 2. Such measures shall cause the least possible disturbance to the functioning of the internal market and shall be no wider in scope than is strictly necessary to remedy the sudden difficulties which have arisen. 3. The Member State concerned shall, without delay, notify those measures to the other Member States, and to the Commission, which may decide that the Member State concerned must amend or abolish such measures, insofar as they distort competition and adversely affect trade in a manner which is at variance with the common interest.	142.	природним гасом предузимају се мере у складу са Кризним планом за обезбеђење сигурности снабдевања природним гасом из члана 143. став 2. овог закона. Одлука о примени мера из става 1. овог члана и план ограничења испоруке природног гаса којим се мере спроводе објављују се у средствима јавног информисања најкасније 24 часа пре почетка примене мера на које се одлука односи. У случају када је угрожена сигурност снабдевања купаца или рада транспортног, односно дистрибутивног система због недовољне понуде на тржишту енергије или наступања других ванредних околности, Влада прописује мере ограничења испоруке природног гаса или посебне услове увоза или извоза природног гаса, начин и услове за образовање и контролу цена, обавезу испоруке само одређеним корисницима или посебне услове обављања енергетских делатности уз минимални поремећај тржишта енергијом у окружењу. У случају из става 1. овог члана, Влада одређује начин обезбеђивања, односно изворе средстава за накнаду штете која може настати за енергетске субјекте који спроводе ове мере, као и услове и начин расподеле средстава по основу накнаде штете. Мере из става 1. овог члана могу трајати док трају околности због којих су прописане, односно док трају последице настале услед тих околности. О предузетим мерама из става 1. овог члана Министарство ће извештавати Секретаријат енергетске заједнице.			
47.	1. Measures that the Member States may take pursuant to this Directive in order to ensure a level playing field shall be compatible with the Treaty, notably Article 30 thereof, and with the legislation of the Community. 2. The measures referred to in paragraph 1 shall be proportionate, non-discriminatory and transparent. Those measures may be put into effect only following			НП	Одредба је по природи таква да је могу имплементирати земље чланице ЕУ.	

a)	a1)	б)	б1)	в)	г)	д)
	the notification to and approval by the Commission. 3. The Commission shall act on the notification referred to in paragraph 2 within two months of the receipt of the notification. That period shall begin on the day following receipt of the complete information. In the event that the Commission has not acted within that two-month period, it shall be deemed not to have raised objections to the notified measures.					
48.	1. If a natural gas undertaking encounters, or considers it would encounter, serious economic and financial difficulties because of its take-or-pay commitments accepted in one or more gas-purchase contracts, it may send an application for a temporary derogation from Article 32 to the Member State concerned or the designated competent authority. Applications shall, in accordance with the choice of Member States, be presented on a case-by-case basis either before or after refusal of access to the system. Member States may also give the natural gas undertaking the choice of presenting an application either before or after refusal of access to the system. Where a natural gas undertaking has refused access, the application shall be presented without delay. The applications shall be accompanied by all relevant information on the nature and extent of the problem and on the efforts undertaken by the natural gas undertaking to solve the problem. If alternative solutions are not reasonably available, and taking into account paragraph 3, the Member State or the designated competent authority may decide to grant a derogation. 2. The Member State, or the designated competent authority, shall notify the Commission without delay of its decision to grant a derogation, together with all the relevant information with respect to the derogation. That information may be submitted to the Commission in an aggregated form, enabling the Commission to reach a well-founded decision. Within eight weeks of receipt of that notification, the Commission may request that the Member State or the designated competent authority concerned amend or withdraw the decision to grant a derogation.	01. 89.	Обавезе "узми или плати" Снабдевач природним гасом који има или сматра да ће имати финансијске тешкоће због обавеза "узми или плати" на основу закљученог уговора о куповини природног гаса, може поднети захтев Агенцији да се оператор транспортног, односно дистрибутивног система или оператор складишта, привремено ослободи од примене права на регулисан приступ. Акт о изузећу из става 1. овог члана доноси Агенција, по прибављеном мишљењу Министарства и са детаљним образложењем у које је уграђено мишљење Министарства објављује се у "Службеном гласнику Републике Србије". Приликом одлучивања о изузећу из става 1. овог члана Агенција је дужна да узме у обзир следеће критеријуме: 1) остваривање конкурентности на тржишту гаса; 2) извршавање обавезе јавног снабдевања и обезбеђивање сигурног снабдевања; 3) положај подносиоца захтева на тржишту гаса и фактичко стање конкуренције на том тржишту; 4) озбиљност економских и финансијских тешкоћа са којима се сусреће подносилац захтева, оператор транспортног система или купци; 5) датум потписивања и услови једног или више предметних уговора, укључујући и обим тржишних промена које они предвиђају; 6) напори који су учињени да се пронађе решење тешкоћа; 7) могућност предвиђања подносиоца захтева да ће прихватање обавеза из уговора "узми или плати" довести до озбиљних тешкоћа;	ПУ		

a)	a1)	б)	б1)	в)	г)	д)
	If the Member State or the designated competent authority concerned does not comply with that request within a period of four weeks, a final decision shall be taken expeditiously in accordance with the advisory procedure referred to in Article 51(2). The Commission shall preserve the confidentiality of commercially sensitive information. 3. When deciding on the derogations referred to in paragraph 1, the Member State, or the designated competent authority, and the Commission shall take into account, in particular, the following criteria: (a)the objective of achieving a competitive gas market; (b)the need to fulfil public-service obligations and to ensure security of supply; (c)the position of the natural gas undertaking in the gas market and the actual state of competition in that market; (d)the seriousness of the economic and financial difficulties encountered by natural gas undertakings and transmission undertakings or eligible customers; (e)the dates of signature and terms of the contract or contracts in question, including the extent to which they allow for market changes; (f)the efforts made to find a solution to the problem; (g)the extent to which, when accepting the take-or-pay commitments in question, the undertaking could reasonably have foreseen, having regard to the provisions of this Directive, that serious difficulties were likely to arise; (h)the level of connection of the system with other systems and the degree of interoperability of those systems; and (i)the effects the granting of a derogation would have on the correct application of this Directive as regards the smooth functioning of the internal market in natural gas. A decision on a request for a derogation concerning take-or-pay contracts concluded before 4 August 2003 should not lead to a situation in which it is impossible to find economically viable alternative outlets. Serious difficulties shall in any case be deemed not to exist		8) ниво повезаности система са осталим системима и степен међусобне усаглашености рада система; 9) ефекти које би изузеће имало на тржиште природног гаса. Агенција обавештава Секретаријат Енергетске заједнице, без одлагања о својој одлуци о одобравању изузећа и доставља све релевантне податке у вези са изузећем. Акт о изузећу за уговоре "узми или плати" закључене пре рока одређеног Уговором о оснивању Енергетске заједнице, не утиче на могућност постојања економски одрживих алтернативних решења. Сматра се да не постоје озбиљне тешкоће ако продаја природног гаса није пала испод нивоа минималних количина предвиђених уговором "узми или плати", уколико постоји могућност измене тог уговора или ако подносилац захтева може да пронађе друго решење. Свако одступање одобрено у складу са наведеним одредбама ће бити образложено. Оператор система који није добио изузеће у складу са ставом 1. овог члана не може одбити приступ систему због обавеза „узми или плати”. У поступку одлучивања о захтеву за изузеће Агенција ће достављати документацију Секретаријату Енергетске заједнице у складу са Уговором о оснивању Енергетске заједнице.			

a)	a1)	б)	б1)	в)	г)	д)
	when the sales of natural gas do not fall below the level of minimum offtake guarantees contained in gas-purchase take-or-pay contracts or in so far as the relevant gas-purchase take-or-pay contract can be adapted or the natural gas undertaking is able to find alternative outlets. 4. Natural gas undertakings which have not been granted a derogation as referred to in paragraph 1 of this Article shall not refuse, or shall no longer refuse, access to the system because of take-or-pay commitments accepted in a gas purchase contract. Member States shall ensure that the relevant provisions of Articles 32 to 44 are complied with. 5. Any derogation granted under the above provisions shall be duly substantiated. The Commission shall publish the decision in the Official Journal of the European Union. 6. The Commission shall, within 4 August 2008, submit a review report on the experience gained from the application of this Article, so as to allow the European Parliament and the Council to consider, in due course, the need to adjust it.					
49.	Emergent and isolated markets			НП	Одредба је по својој природи таква да се не може применити на тржиште Републике Србије	
50.-56.	Review procedure Committee Reporting Repeal Transposition Entry into force Addressees			НП	Прелазне и завршне одредбе	
A.1	Measures on consumer protection	01. 125.	Заштита крајњих купаца Крајњи купац ужива заштиту својих права у складу са овим законом, прописима донетим на основу овог закона, законом којим се уређује заштита потрошача и другим прописима. Забрањено је непоштено пословање, односно обмањујуће пословање у смислу прописа о заштити потрошача, а понуђени услови за	ПУ		

a)	a1)	б)	б1)	в)	г)	д)
			закључење уговора морају бити транспарентни и сачињени јасним и разумљивим језиком. Ако крајњи купац није задовољан одлукама донетим у складу са овим законом по приговорима, рекламацијама, захтевима и жалбама своја права може остварити у судском и вансудском поступку. Енергетски субјекти су дужни да учествују у вансудском решавању спорова купаца из категорије домаћинство.			
A.2	Correlation table			НП	Садржи измене којима се укида претходна директива	

1. Назив прописа Европске уније : Уредба (ЕУ) 2017/1938 Европског парламента и Савета од 25. октобра 2017. године о мерама заштите сигурности снабдевања гасом и стављању ван снаге Уредбе (ЕУ) бр. 994/2010 (Сл. лист бр. L 280, 28.10.2017, п. 1–56) ³ Regulation (EU) 2017/1938 of the European Parliament and of the Council of 25 October 2017 concerning measures to safeguard the security of gas supply and repealing Regulation (EU) No 994/2010 (OJ L 280, 28.10.2017, p. 1–56)				2. „CELEX” ознака ЕУ прописа 32017R1938		
3. Овлашћени предлагач - Влада				4. Датум израде табеле:		
Обрађивач: Министарство рударства и енергетике				12. новембар 2025. године		
5. Назив (нацрта, предлога) прописа чије одредбе су предмет анализе усклађености са прописом Европске уније: 01. Предлог закона о гасу 02. Закон о енергетици („Службени гласник РС”, бр. 145/14, 95/18 - др. закон, 40/21, 35/23 – др. закон, 62/23 и 94/24) 03. Уредба о утврђивању Превентивног акционог плана ради обезбеђивања сигурности снабдевања природним гасом („Службени гласник РС”, бр. 49/25) 04. Уредба о утврђивању Кризног плана ради обезбеђивања сигурности снабдевања природним гасом 05. Закон о заштити пословне тајне („Службени гласник РС”, број 53/21) 06. Уредба о мрежним правилима за поступке за управљање загушењима и објављивању података и техничких информација за приступ систему за транспорт природног гаса („Службени гласник РС”, број 112/22)				6. Бројчане ознаке (шифре) планираних прописа из базе НПАА: 2025-71		
7. Усклађеност одредби прописа са одредбама прописа ЕУ:						
а)	а1)	б)	б1)	в)	г)	д)

³ **M1** Делегирана уредба Комисије (ЕУ) 2022/517 од 18. новембра 2021. о измени Уредбе (ЕУ) 2017/1938 Европског парламента и Савета у погледу састава група за ризик (CELEX 32022R0517)

M2 Уредба (ЕУ) 2022/1032 Европског парламента и Савета од 29. јуна 2022. о измени уредби (ЕУ) 2017/1938 и (ЕЗ) 715/2009 у погледу складиштења гаса (CELEX 32022R1032)

M3 Уредба (ЕУ) 2024/1789 Европског парламента и Савета од 13. јуна 2024. о унутрашњем тржишту гаса из обновљивих извора, природног гаса и водоника, о измени уредби (ЕУ) бр. 1227/2011, (ЕУ) 2017/1938, (ЕУ) 2019/942 и (ЕУ) 2022/869 и Одлуке (ЕУ) 2017/684 те о стављању ван снаге Уредбе (ЕУ) бр. 715/2009 (CELEX 32024R1789)

M4 Уредба (ЕУ) 2025/1733 Европског парламента и Савта од 18. јула 2025. о измени Уредбе (ЕУ) 2017/1938 у погледу улоге складиштења гаса за осигуравање опскрбе гасом пре зимске сезоне (CELEX 32025R1733)

а)	а1)	б)	б1)	в)	г)	д)
Одредба прописа ЕУ	Садржина одредбе	Одредбе прописа Р. Србије	Садржина одредбе	Усклађеност ⁴	Разлози за делимичну усклађеност, неусклађеност или непреносивост	Напомена о усклађености
1.	M3 This Regulation establishes provisions aiming to safeguard the security of gas supply in the Union by ensuring the proper and continuous functioning of the internal market in natural gas ('gas'), by allowing for exceptional measures to be implemented when the market can no longer deliver the gas supplies required, including solidarity measure of a last resort, and by providing for the clear definition and attribution of responsibilities among natural gas undertakings, the Member States and the Union regarding both preventive action and the reaction to concrete disruptions of gas supply. This Regulation also establishes transparent mechanisms concerning, in a spirit of solidarity, the coordination of planning for, and response to, emergencies at national, regional and Union level.	01. 1.1. 143.1.	Овим законом уређују се услови за поуздано, сигурно и квалитетно снабдевање купаца природним гасом, услови и начин обављања енергетских делатности у сектору природног гаса, делокруг рада Агенције за енергетику Републике Србије (у даљем тексту: Агенција) у сектору природног гаса, начин организовања и функционисања тржишта природног гаса, права и обавезе учесника на тржишту, заштита купаца природног гаса, пројектовање, изградња, одржавање и коришћење гасовода и унутрашњих гасних инсталација, опрему под притиском, као и надзор над спровођењем овог закона. Влада, на предлог Министарства, доноси Превентивни акциони план за обезбеђење сигурности снабдевања природним гасом који садржи нарочитио: 1) приказ гасоводног система и тржишта гаса Републике Србије; 2) процену ризика у погледу остваривања сигурности снабдевања природним гасом коришћењем инфраструктурног стандарда и стандарда снабдевања; 3) параметре за утврђивање и усклађеност са инфраструктурним стандардом; 4) параметре за утврђивање и усклађеност са стандардом снабдевања; 5) крајње купаце природног гаса који се сматрају заштићеним купцима;	ПУ		

⁴ Потпуно усклађено - ПУ, делимично усклађено - ДУ, неусклађено - НУ, непреносиво – НП

a)	a1)	б)	б1)	в)	г)	д)
		143.2.	6) превентивне мере и обавезе енергетских субјекат, надлежних институција и корисника система у циљу спречавања или ублажавања утврђених ризика и задовољавања укупне потражње за природним гасом; 7) план развоја гасоводног система и његов утицај на сигурност снабдевања; 8) могући утицај предвиђених мера на развој тржишта; 9) сарадњу са државама потписницама Уговора о оснивању Енергетске. Влада, на предлог Министарства, доноси Кризни план за обезбеђења сигурности снабдевања природним гасом који садржи нарочитио: 1) нивое кризе у снабдевању природним гасом и критеријуме за њихово увођење; 2) обавезе надлежних институција, енергетских субјеката, корисника гасоводног система и купаца у случају кризе у снабдевању природним гасом; 3) мере које се предузимају у случају наступања кризе у снабдевању природним гасом; 4) начин поступања у случају наступања кризе у снабдевању природним гасом; 5) податке о сарадњи са државама потписницама Уговора о оснивању Енергетске у случају наступања кризе у снабдевању природним гасом.			
2.1.1	security' means security as defined in point 32 of Article 2 of Directive 2009/73/EC;	01. 2.1.57	57) сигурност снабдевања је обезбеђивање потребних количина природног гаса, способност транспортних и дистрибутивних система да се купцима испоручи природни гас са прописаним нивоом квалитета	ПУ		
2.1.2	'customer' means customer as defined in point 24 of Article 2 of Directive 2009/73/EC;	01. 2.1.29	29) купац је крајњи купац или купац на велико	ПУ		

a)	a1)	б)	б1)	в)	г)	д)
2.1.3	household customer' means household customer as defined in point 25 of Article 2 of Directive 2009/73/EC;	01. 2.1.28	28) купац из категорије домаћинство је крајњи купац који купује природни гас за потрошњу свог домаћинства искључујући обављање комерцијалних или професионалних делатности;	ПУ		
2.1.4	'essential social service' means a service related to healthcare, essential social care, emergency, security, education or public administration;			НУ	Није постојала потреба егзактног дефинисања, али се наведене групе потрошача наводе се у прописима.	
2.1.5	'protected customer' means a household customer who is connected to a gas distribution network and, in addition, where the Member State concerned so decides, may also mean one or more of the following, provided that enterprises or services as referred to in points (a) and (b) do not, jointly, represent more than 20 % of the total annual final gas consumption in that Member State: (a) a small or medium-sized enterprise, provided that it is connected to a gas distribution network; (b) an essential social service, provided that it is connected to a gas distribution or transmission network; (c) a district heating installation to the extent that it delivers heating to household customers, small or medium-sized enterprises, or essential social services, provided that such installation is not able to switch to other fuels than gas;	04. 2. 1.5 (Прилог)	5) заштићени купац – купац из категорије домаћинстава прикључен на гасну дистрибутивну мрежу и постројење система даљинског грејања без могућности преласка на друго гориво изузев природног гаса и следећи купци, односно потрошачке групе према Правилнику о критеријумима за сврставање купаца природног гаса у потрошачке групе: болнице, клинике, клиничко-болнички и клинички центри, институти, специјалне здравствене установе (станице хитне помоћи и других хитних интервенција, стационари, заводи за трансфузију крви, узимање и прераду крви и центри за дијализу) и објекти и постројења произвођача лекова и санитетског материјала; друге здравствене установе у складу са Планом мреже здравствених установа који се доноси у складу са законом; објекти водовода и канализације; објекти за производњу основних прехранбених производа (централне пекаре, млекаре и кухиње); установе социјалне заштите за смештај корисника (заводи, домови, центри, прихватни центри и прихватилишта); објекти у којима су смештене ватрогасно-спасилачке јединице; казнено-поправни заводи, окружни затвор, васпитно-поправни домови и специјалне затворске	ПУ		

a)	a1)	б)	б1)	в)	г)	д)
			болнице; установе у области предшколског, основног, средњег и високог образовања, ученичког и студентског стандарда и спорта; објекти код којих би испорука гаса изазвала трајну хаварију производних постројења; купци који имају објекте за производњу хране, осим централних пекара и кухиња;			
2.1.6	‘solidarity protected customer’ means a household customer who is connected to a gas distribution network, and, in addition, may include one or both of the following: (a) a district heating installation if it is a protected customer in the relevant Member State and only in so far as it delivers heating to households or essential social services other than educational and public administration services; (b) an essential social service if it is a protected customer in the relevant Member State, other than educational and public administration services;	04. 2. 1.6 (Прилог)	б) приоритетни купци – купци, за које треба обезбедити посебан режим снабдевања, односно заштите, у случајевима када је угрожена сигурност снабдевања гасом. Поред заштићених купаца у ову групу спадају и купци који имају сопствену потрошњу неопходну за обављање делатности транспорта, дистрибуције и складиштења природног гаса (предгревање гаса на главној мерно-регулационој станици, рад компресора и сл.) и јединице и установе Министарства одбране и Војске Србије;	ПУ		
2.1.7.	‘competent authority’ means a national governmental authority or a national regulatory authority designated by a Member State to ensure the implementation of the measures provided for in this Regulation;			НУ	Није постојала потреба егзактног дефинисања, надлежност Владе и министарства надлежног за послове енергетике су прописани.	
2.1.8.	‘national regulatory authority’ means a national regulatory authority designated in accordance with Article 39(1) of Directive 2009/73/EC;	02. 38	Положај Агенције за енергетику	ПУ		
2.1.9.	‘natural gas undertaking’ means natural gas undertaking as defined in point 1 of Article 2 of Directive 2009/73/EC;	02. 2.1.37	37) енергетски субјект је правно лице, односно предузетник, које обавља једну или више енергетских делатности из члана 16. овог закона;	ПУ		
2.1.10	gas supply contract’ means gas supply contract as defined in point 34 of Article 2 of Directive 2009/73/EC;			НУ	Није постојала потреба егзактног дефинисања, али се израз као такав користи у целом акту	
2.1.11	transmission’ means transmission as defined in point 3 of Article 2 of Directive 2009/73/EC;	01.	65) транспорт природног гаса је преношење природног гаса транспортним	ПУ		

a)	a1)	б)	б1)	в)	г)	д)
		2.1.65	системом до крајњих купаца или другог транспортног система, дистрибутивних система или складишта природног гаса, а не обухвата снабдевање;			
2.1.12	transmission system operator' means transmission system operator as defined in point 4 of Article 2 of Directive 2009/73/EC;	01. 2.1.44	44) оператор транспортног система природног гаса је енергетски субјект који обавља делатност транспорта и управљања транспортним системом за природни гас и одговоран је за рад, одржавање и развој транспортног система на одређеном подручју, његово повезивање са другим системима и за обезбеђење дугорочне способности система да испуни потребе за транспортом природног гаса на економски оправдан начин(у даљем тексту: оператор транспортног система)	ПУ		
2.1.13	'distribution' means distribution as defined in point 5 of Article 2 of Directive 2009/73/EC;	01. 2.1.12	12) дистрибуција природног гаса је преношење природног гаса преко дистрибутивног система ради испоруке природног гаса крајњим купцима, односно другом дистрибутивном систему, а не обухвата снабдевање природним гасом;	ПУ		
2.1.14	'distribution system operator' means distribution system operator as defined in point 6 of Article 2 of Directive 2009/73/EC;	01. 2.1.41	41) оператор дистрибутивног система природног гаса је енергетски субјект који обавља делатност дистрибуције и управљања дистрибутивним системом за природни гас и одговоран је за рад, одржавање и развој дистрибутивног система на одређеном подручју, његово повезивање са другим системима и за обезбеђење дугорочне способности система да испуни потребе за дистрибуцијом природног гаса на економски оправдан начин	ПУ		
2.1.15	'interconnector' means interconnector as defined in point 17 of Article 2 of Directive 2009/73/EC;	01. 2.1.18	18) интерконектор је гасовод који прелази границу између држава ради повезивања њихових гасоводних система, као и опрема која се користи за повезивање, система;	ПУ		

a)	a1)	б)	б1)	в)	г)	д)
2.1.16	emergency supply corridors' means Union gas supply routes that help Member States to better mitigate the effects of potential disruption of supply or infrastructure;			НУ	Одредба је по својој природи таква да је могу имплементирати само државе чланице ЕУ	
2.1.17	'storage capacity' means storage capacity as defined in point 28 of Article 2 of Regulation (EC) No 715/2009;			НУ	Није постојала потреба егзактног дефинисања, али се израз као такав користи у целом акту	
2.1.18	'technical capacity' means technical capacity as defined in point 18 of Article 2 of Regulation (EC) No 715/2009;	06. 2.1.11	11) „технички капацитет” је максимални утврђени капацитет који оператор транспортног система може да понуди корисницима система, имајући у виду интегритет система и оперативне захтеве транспортног система;	ПУ		
2.1.19	'firm capacity' means firm capacity as defined in point 16 of Article 2 of Regulation (EC) No 715/2009;	01 2.1.36	36) непрекидни капацитет је капацитет природног гаса који оператор транспортног система гарантује кориснику система у уговореном обиму;	ПУ		
2.1.20	interruptible capacity' means interruptible capacity as defined in point 13 of Article 2 of Regulation (EC) No 715/2009;	01 2.1.48	48) прекидни капацитет је капацитет који оператор транспортног система може прекинути у складу са условима предвиђеним у уговору о транспорту;	ПУ		
2.1.21	LNG facility capacity' means LNG facility capacity as defined in point 24 of Article 2 of Regulation (EC) No 715/2009;			НУ	Није постојала потреба егзактног дефинисања, али се израз као такав користи у актима	
2.1.22	'LNG facility' means LNG facility as defined in point 11 of Article 2 of Directive 2009/73/EC;	06. 2.1.10	10) „терминал за утечњени природни гас” је терминал за утечњавање природног гаса, или увоз, утовар, споредне услуге, привремено складиштење и поновно враћање утечњеног природног гаса у гасовито стање;	ПУ		
2.1.23	'storage facility' means storage facility as defined in point 9 of Article 2 of Directive 2009/73/EC;			НУ	Није постојала потреба егзактног дефинисања, али се израз као такав користи у целом акту	
2.1.24	system' means system as defined in point 13 of Article 2 of Directive 2009/73/EC;	01.	10) гасоводни систем је систем повезаних постројења и гасовода који обухвата	ПУ		

a)	a1)	б)	б1)	в)	г)	д)
		2.1.10.	транспортни систем, дистрибутивни систем, складишта гаса и терминале за утечњени природни гас;			
2.1.25	'system user' means system user as defined in point 23 of Article 2 of Directive 2009/73/EC;	01. 2.1.25	25) корисник система природног гаса је произвођач, крајњи купац чији је објекат прикључен на систем, снабдевач, јавни снабдевач, односно снабдевач на велико природним гасом, други оператор система, као и оператор складишта;	ПУ		
2.1.26	'ancillary services' means ancillary services as defined in point 14 of Article 2 of Directive 2009/73/EC.			НУ	Није постојала потреба егзактног дефинисања, али се израз као такав користи у целом акту	
3.1.-3.2	Responsibility for the security of gas supply	03. 9. (Прилог) 04. 4. (Прилог)	9.Обавезе надлежних институција, енергетских субјеката у области природног гаса и корисника система 4.Носиоци активности у случају кризе	ПУ ПУ		
3.3.	Responsibility for the security of gas supply			НУ	Одредба је по својој природи таква да је могу имплементирати само државе чланице ЕУ	
3.4.	Responsibility for the security of gas supply	04. 4.(Прилог)	4. Носиоци активности у случају кризе	ПУ		
3.5.	Responsibility for the security of gas supply			НП	Одредба се односи на обавезе Европске Комисије	
3.6.-3.7.	Responsibility for the security of gas supply			НУ	Одредба је по својој природи таква да је могу имплементирати само државе чланице ЕУ	
3.8.	Responsibility for the security of gas supply			НП	Одредба се односи на обавезе Европске Комисије	
4.	Gas Coordination Group			НУ	Одредба је по својој природи таква да је могу имплементирати само државе чланице ЕУ	

a)	a1)	б)	б1)	в)	г)	д)
5.	Infrastructure standard	02. 5. (Прилог)	5. Усклађеност са инфраструктурним стандардом	ПУ		
6.	Gas supply standard	03. 6. (Прилог)	6. Усклађеност са стандардом снабдевања	ПУ		
6a	Filling targets and filling trajectories M4 1. Subject to paragraphs 2 to 5f, Member States shall meet the following filling targets for the aggregated capacity of all underground gas storage facilities that are located on their territory and directly interconnected to a market area in their territory and for storage facilities listed in Annex Ib at any point in time between 1 October and 1 December each year: M2 (a) for 2022: 80 %; (b) from 2023: 90 %. For the purpose of complying with this paragraph, Member States shall take into account the objective of safeguarding the security of gas supply in the Union in accordance with Article 1. 2. Notwithstanding paragraph 1 and without prejudice to the obligations of other Member States to fill the underground gas storage facilities concerned, the filling target for each Member State in which the underground gas storage facilities are located shall be reduced to a volume corresponding to 35 % of the average annual gas consumption over the preceding five years for that Member State. M4 7. For 2023 and the following years, each Member State with underground gas storage facilities shall submit to the Commission, by 15 September of the previous year, a filling trajectory with intermediary targets for February, May, July and September, including technical information, for the underground gas storage facilities on its territory and directly interconnected to its market area in an aggregated form. The filling trajectory and the intermediate targets shall be based on the average filling rate during the preceding five years.	03. 7.2.2.1 01. 144.2.	формирати обавезне резерве гаса нивоа од 150 до 230 милиона m³; Министарство, у складу са Уговором о оснивању Енергетске заједнице, сваке године до 15. септембра доставља Секретаријату Енергетске заједнице техничке информације о подземним складиштима гаса и нацрт криве пуњења складишта природног гаса са прелазним циљевима за фебруар, мај, јул и септембар наредне године.	ДУ ПУ	Одредба је по својој природи таква да даје смернице, није преносива у форми норме.	

a)	a1)	б)	б1)	в)	г)	д)
	For Member States for which the filling target is reduced to 35 % of their average annual gas consumption pursuant to paragraph 2, the intermediate targets of the filling trajectory shall be reduced accordingly.					
6b	Implementation of filling targets			НУ	Одредба је по својој природи таква да даје смернице, није преносива у форми норме. Усклађеност ће бити постигнута доношењем аката којма ће бити уређене обавезне резерве гаса	
6c	Storage arrangements and burden-sharing mechanism			НП	Односи се на државе које немају складишта гаса.	
6d	M4 Monitoring and enforcement 1. Storage system operators shall report the filling level, as set pursuant to Article 6a, to the competent authority in each Member State where the underground gas storage facilities concerned are located and, if applicable, to an entity designated by that Member State (the 'designated entity'). 2. The competent authority and, if applicable, the designated entity of each Member State shall monitor the filling levels of the underground gas storage facilities on their territory at the end of each month and report the results to the Commission without undue delay. The competent authority shall include information on the share of gas originating in Russia that is being stored in that Member State as part of the working capacity of storage facilities, where such information is available. The Commission may, where appropriate, invite the European Union Agency for the Cooperation of Energy Regulators (ACER) to assist with such monitoring.	01. 144.1.	Министарство прати снабдевеност тржишта, израђује извештај о сигурности снабдевања природним гасом и доставља информације Секретаријату енергетске заједнице у складу са законом којим је уређена област енергетике и Уговором о оснивању Енергетске заједнице.	НУ	Одредба је по својој природи таква да је могу имплементирати само државе чланице ЕУ	
7.	Risk assessment	03. 4. (Прилог)	4. Приказ процене ризика	ПУ		

a)	a1)	б)	б1)	в)	г)	д)
8.	2. The competent authority of each Member State shall, after consulting the natural gas undertakings, the relevant organisations representing the interests of household and industrial gas customers, including electricity producers, electricity transmission system operators, and, where it is not the competent authority, the national regulatory authority, establish: (a) a preventive action plan containing the measures needed to remove or mitigate the risks identified, including the effects of energy efficiency and demand-side measures in the common and national risk assessments and in accordance with Article 9; (b) an emergency plan containing the measures to be taken to remove or mitigate the impact of a disruption of gas supply in accordance with Article 10. 3. The preventive action plan and the emergency plan shall contain a regional chapter, or several regional chapters, where a Member State is a member of different risk groups as defined in Annex I. The regional chapters shall be developed jointly by all Member States in the risk group before incorporation in the respective national plans. The Commission shall act as a facilitator so as to enable that the regional chapters collectively enhance the security of gas supply in the Union, and, do not give rise to any contradiction, and to overcome any obstacles to cooperation. ▼M3 The regional chapters shall contain appropriate and effective cross-border measures, including in relation to gas storage and LNG, subject to agreement between the Member States implementing the measures from the same or different risk groups affected by the measure on the basis of the simulation referred to in Article 7(1) and the common risk assessment. ▼B 4. The competent authorities shall report regularly to the GCG on the progress achieved on the preparation and adoption of the preventive action plans and the emergency plans, in particular the regional chapters. In particular, competent authorities shall agree on a cooperation mechanism for the preparation of the	01. 143.	Влада, на предлог Министарства, доноси Превентивни акциони план за обезбеђење сигурности снабдевања природним гасом који садржи нарочитио: 1) приказ гасоводног система и тржишта гаса Републике Србије; 2) процену ризика у погледу остваривања сигурности снабдевања природним гасом коришћењем инфраструктурног стандарда и стандарда снабдевања; 3) параметре за утврђивање и усклађеност са инфраструктурним стандардом; 4) параметре за утврђивање и усклађеност са стандардом снабдевања; 5) податке о крајњим купцима природног гаса који се сматрају заштићеним купцима; 6) превентивне мере и обавезе енергетских субјеката, надлежних институција и корисника система у циљу спречавања или ублажавања утврђених ризика и задовољавања укупне потражње за природним гасом; 7) план развоја гасоводног система и његов утицај на сигурност снабдевања; 8) могући утицај предвиђених мера на развој националног и тржишта држава потписница Уговора о оснивању Енергетске; 9) податке о сарадњи са државама потписницама Уговора о оснивању Енергетске. Влада, на предлог Министарства, доноси Кризни план за обезбеђење сигурности снабдевања природним гасом који садржи нарочитио: 1) нивое кризе у снабдевању природним гасом и критеријуме за њихово увођење; 2) обавезе надлежних институција,	ДУ	Потпуна усклађеност ће се постићи по приступању у ЕУ	

a)	a1)	б)	б1)	в)	г)	д)
	preventive action plan and the emergency plan, including the exchange of draft plans. They shall report to the GCG on such agreed cooperation mechanism 16 months before the deadline for agreement of those plans and the updates of those plans. The Commission may have a facilitating role in the preparation of the preventive action plan and the emergency plan, in particular for the establishment of the cooperation mechanism. If competent authorities within a risk group do not agree on a cooperation mechanism, the Commission shall propose a cooperation mechanism for that risk group. The competent authorities concerned shall agree on the cooperation mechanism for that risk group taking account of the Commission's proposal. The competent authorities shall ensure the regular monitoring of the implementation of the preventive action plan and the emergency plan. 5. The preventive action plan and the emergency plan shall be developed in accordance with the templates contained in Annexes VI and VII. The Commission is empowered to adopt delegated acts in accordance with Article 19 in order to amend the templates set out in Annexes VI and VII, after consulting the GCG, in order to reflect the experience gained in the application of this Regulation, and to reduce the administrative burden on Member States. 6. The competent authorities of neighbouring Member States shall in due time consult each other with a view to ensuring consistency between their preventive action plans and their emergency plans. The competent authorities shall, within each risk group, exchange draft preventive action plans and emergency plans with proposals for cooperation, at the latest five months before the deadline for submission of the plans. The final versions of the regional chapters referred to in paragraph 3 shall be agreed by all Member States in the risk group. The preventive action plans and emergency plans shall also contain the national measures necessary to implement and enforce the		енергетских субјеката, корисника гасоводног система и купаца у случају кризе у снабдевању природним гасом; 3) мере које се предузимају у случају наступања кризе у снабдевању природним гасом; 4) начин поступања у случају наступања кризе у снабдевању природним гасом; 5) податке о сарадњи са државама потписницама Уговора о оснивању Енергетске у случају наступања кризе у снабдевању природним гасом. О резултатима процене ризика у погледу остваривања сигурности снабдевања из става 1. тачка 2) овог члана и изради Превентивног акционог плана за обезбеђење сигурности снабдевања природним гасом и Кризног плана за обезбеђење сигурности снабдевања природним гасом, у складу са Уговором о оснивању Енергетске заједнице, Министарство обавештава Координациону групу за сигурност снабдевања. Предлог Превентивног акционог плана за обезбеђење сигурности снабдевања природним гасом и Кризног плана за обезбеђење сигурности снабдевања природним гасом Министарство, у складу са Уговором о оснивању Енергетске заједнице, доставља Секретаријату Енергетске заједнице ради давања мишљења. Секретаријат Енергетске заједнице, у складу са Уговором о оснивању Енергетске заједнице, у року од четири месеца од дана достављања предлога планова из става 3. овог члана доставља Министарству мишљење узимајући у обзир ставове Координационе групе за сигурност снабдевања.			

a)	a1)	б)	б1)	в)	г)	д)
	cross-border measures in the regional chapters. 7. The preventive action plans and the emergency plans shall be made public and notified to the Commission by 1 March 2019. The Commission shall inform the GCG about the notification of the plans and publish them on the Commission's website. Within four months of the notification by the competent authorities, the Commission shall assess the plans taking into account the views expressed in the GCG. 8. The Commission shall issue an opinion to the competent authority with the recommendation to review a preventive action plan or an emergency plan if one or more of the following applies: (a) it is not effective to mitigate the risks as identified in the risk assessment; (b) it is inconsistent with the risk scenarios assessed or with the plans of another Member State or a risk group; (c) it does not comply with the requirement laid down in paragraph 1 not unduly to distort competition or the effective functioning of the internal market; (d) it does not comply with the provisions of this Regulation or other provisions of Union law. 9. Within three months of notification of the Commission's opinion referred to in paragraph 8, the competent authority concerned shall notify the amended preventive action plan or the emergency plan to the Commission, or shall inform the Commission of the reasons for which it disagree with the recommendations. In the event of disagreement related to elements referred to in paragraph 8, the Commission may, within four months of the reply of the competent authority, withdraw its request or convene the competent authority and, where the Commission considers it to be necessary, the GCG, in order to consider the issue. The Commission shall set out its detailed reasons for requesting any amendments to the preventive action plan or the emergency plan. The competent authority concerned shall take full account of the detailed reasons of the Commission.		У случају да Секретаријат Енергетске заједнице у свом мишљењу препоручи измену предлога планова из става 3. овог члана Министарство ће у року од три месеца од пријема мишљења обавестити Секретаријат Енергетске заједнице о измењеним предлозима планова из става 3. овог члана или разлозима због којих одступа од мишљења Секретаријата Енергетске заједнице. У случају када Превентивни акциони план за обезбеђење сигурности снабдевања природним гасом и Кризни план за обезбеђење сигурности снабдевања природним гасом одступају од мишљења Секретаријата Енергетске заједнице заједно са овим плановима биће објављено то мишљење и образложење за одступање. Планови из ст. 1. и 2. овог члана доносе се сваке четврте године, при чему се мере предвиђене Кризним планом преиспитују бар једном током тог четворогодишњег периода.			

a)	a1)	б)	б1)	в)	г)	д)
	Where applicable, the competent authority concerned shall without delay amend and make the amended preventive action plan or emergency plan public. Where the final position of the competent authority concerned diverges from the Commission's detailed reasons, that competent authority shall provide and make public, together with its position and the Commission's detailed reasons, the justification underlying its position within two months of receipt of the detailed reasons of the Commission. 10. For non-market-based measures adopted on or after 1 November 2017, the procedure set out in Article 9(4), (6), (8) and (9) shall apply. 11. The confidentiality of commercially sensitive information shall be preserved. 12. Preventive action plans and emergency plans developed under Regulation (EU) No 994/2010, updated in accordance with that Regulation, shall remain in force until the preventive action plans and the emergency plans referred to in paragraph 1 of this Article are established for the first time.					
9.	Content of preventive action plans	01. 143.1	Влада, на предлог Министарства, доноси Превентивни акциони план за обезбеђење сигурности снабдевања природним гасом који садржи нарочитио: 1) приказ гасоводног система и тржишта гаса Републике Србије; 2) процену ризика у погледу остваривања сигурности снабдевања природним гасом коришћењем инфраструктурног стандарда и стандарда снабдевања; 3) параметре за утврђивање и усклађеност са инфраструктурним стандардом; 4) параметре за утврђивање и усклађеност са стандардом снабдевања; 5) крајње купаце природног гаса који се сматрају заштићеним купцима; 6) превентивне мере и обавезе енергетских субјекат, надлежних	ПУ		

a)	a1)	б)	б1)	в)	г)	д)
		03. (Прилог)	институција и корисника система у циљу спречавања или ублажавања утврђених ризика и задовољавања укупне потражње за природним гасом; 7) план развоја гасоводног система и његов утицај на сигурност снабдевања; 8) могући утицај предвиђених мера на развој тржишта; 9) сарадњу са државама потписницама Уговора о оснивању Енергетске. 1. Општи део 2. Сектор природног гаса у Републици Србији 3. Развој гасоводног система 4. Приказ процене ризика 5. Усклађеност са инфраструктурним стандардом 6. Усклађеност са стандардом снабдевања 7. Превентивне мере 8. Инфраструктурни пројекти 9. Обавезе надлежних институција, енергетских субјеката у области природног гаса и корисника система 10. Могући утицај предвиђених мера на суседне земље	ПУ		
10.1	1. The emergency plan shall: (a) build upon the crisis levels referred to in Article 11(1); (b) define the role and responsibilities of natural gas undertakings, transmission system operators for electricity if relevant and of industrial gas customers including relevant electricity producers, taking account of the different extent to which they are affected in the event of a disruption of gas supply, and their interaction with the competent authorities and where appropriate with the national regulatory authorities at each of the crisis levels referred to in Article 11(1);	01. 143.2	Влада, на предлог Министарства, доноси Кризни план за обезбеђења сигурности снабдевања природним гасом који садржи нарочитио: 1) нивое кризе у снабдевању природним гасом и критеријуме за њихово увођење; 2) обавезе надлежних институција, енергетских субјеката, корисника гасоводног система и купаца у случају кризе у снабдевању природним гасом; 3) мере које се предузимају у случају наступања кризе у снабдевању	ПУ		

a)	a1)	б)	б1)	в)	г)	д)
	(c) define the role and responsibilities of the competent authorities and of the other bodies to which tasks have been delegated as referred to in Article 3(2) at each of the crisis levels referred to in Article 11(1); (d) ensure that natural gas undertakings and industrial gas customers including relevant electricity producers are given sufficient opportunity to respond to the crisis levels referred to in Article 11(1); (e) identify, if appropriate, the measures and actions to be taken to mitigate the potential impact of a disruption of gas supply on district heating and the supply of electricity generated from gas, including through an integrated view of energy systems operations across electricity and gas if relevant; (f) establish detailed procedures and measures to be followed for the crisis levels referred to in Article 11(1), including the corresponding schemes on information flows; (g) designate a crisis manager and define its role; (h) identify the contribution of market-based measures for coping with the situation at alert level and mitigating the situation at emergency level; (i) identify the contribution of non-market-based measures planned or to be implemented for the emergency level, and assess the degree to which the use of such non-market-based measures is necessary to cope with a crisis. The effects of the non-market-based measures shall be assessed and procedures for their implementation defined. Non-market-based measures are to be used only when market-based mechanisms alone can no longer ensure supplies, in particular to protected customers, or for the application of Article 13; (j) describe the mechanisms used to cooperate with other Member States for the crisis levels referred to in Article 11(1) and information exchange arrangements between the competent authorities; (k) detail the reporting obligations imposed on natural gas undertakings and, where appropriate, electricity undertakings at alert and emergency levels; (l) describe the technical or legal arrangements in	04. (Прилог)	природним гасом; 4) начин поступања у случају наступања кризе у снабдевању природним гасом; 5) сарадњу са државама потписницама Уговора о оснивању Енергетске у случају наступања кризе у снабдевању природним гасом. 1. Општи део 2. Значење појединих израза 3. Нивои кризе и критеријуми за њихово увођење 4. Носиоци активности у случају кризе 5. Мере које се предузимају у случају кризе 6. Начин поступања у случају кризе 7. Сарадња са другим државама	ПУ		

a)	a1)	б)	б1)	в)	г)	д)
	place to prevent undue gas consumption of customers who are connected to a gas distribution or transmission network but not protected customers; (m) describe the technical, legal and financial arrangements in place to apply the solidarity obligations laid down in Article 13; (n) estimate the gas volumes that could be consumed by solidarity protected customers covering at least the cases described in Article 6(1); (o) establish a list of predefined actions to make gas available in the event of an emergency, including commercial agreements between the parties involved in such actions and the compensation mechanisms for natural gas undertakings where appropriate, taking due account of the confidentiality of sensitive data. Such actions may involve cross-border agreements between Member States and/or natural gas undertakings. In order to prevent undue gas consumption during an emergency, as referred to in point (l) of the first subparagraph, or during the application of the measures referred to in Article 11(3) and Article 13, the competent authority of the Member State concerned shall inform customers who are not protected customers that they are required to cease or reduce their gas consumption without creating technically unsafe situations.					
10.2.	2.The emergency plan shall be updated every four years after 1 March 2019 or more frequently if circumstances so warrant or at the Commission's request. The updated plan shall reflect the updated risk assessment and the results of the tests carried out in accordance with paragraph 3 of this Article. Article 8(4) to (11) shall apply to the updated plan.	01. 143.8.	Планови из става 1. и 2. овог члана доносе се сваке четврте године, при чему се мере предвећине Кризним планом преиспитују бар једном током тог четворогодишњег периода.	ПУ		
10.3.	3.The measures, actions and procedures contained in the emergency plan shall be tested at least once between its four-year updates referred to in paragraph 2. In order to test the emergency plan, the competent authority shall simulate high and medium impact scenarios and responses in real time in accordance with that emergency plan. The results of the tests shall be presented at the GCG by the competent authority.	01. 143.8.	Планови из става 1. и 2. овог члана доносе се сваке четврте године, при чему се мере предвећине Кризним планом преиспитују бар једном током тог четворогодишњег периода.	ПУ		

a)	a1)	б)	б1)	в)	г)	д)
10.4.	4.The emergency plan shall ensure that cross-border access to infrastructure in accordance with Regulation (EC) No 715/2009 is maintained as far as technically and safely possible in the event of an emergency and shall not introduce any measure unduly restricting the flow of gas across borders.	04. 7. (Прилог)	7.Сарадња са другим државама У случају кризе у снабдевању природним гасом координира се заједничко деловање са Мађарском, Бугарском и Босном и Херцеговином. Мера ограничавања испоруке природног гаса неће се примењивати према Мађарској и Босни и Херцеговини док год за то постоје могућности или ће се применити пропорционално смањењу испорука природног гаса.	ПУ ПУ		
11.1.	Declaration of a crisis	04. 3. (Прилог)	3.Нивои кризе и критеријуми за њихово увођење	ПУ		
11.2. - 5.	Declaration of a crisis			НУ	Одредба је по својој природи таква да је могу имплементирати само државе чланице ЕУ	
11.6.	6.The Member States and, in particular, the competent authorities shall ensure that: (a) no measures are introduced which unduly restrict the flow of gas within the internal market at any time; (b) no measures are introduced that are likely seriously to endanger the gas supply situation in another Member State; and (c) cross-border access to infrastructure in accordance with Regulation (EC) No 715/2009 is maintained as far as technically and safely possible, in accordance with the emergency plan.	04. 7. (Прилог)	Сарадња са другим државама У случају кризе у снабдевању природним гасом координира се заједничко деловање са Мађарском, Бугарском и Босном и Херцеговином. Мера ограничавања испоруке природног гаса неће се примењивати према Мађарској и Босни и Херцеговини док год за то постоје могућности или ће се применити пропорционално смањењу испорука природног гаса.	ПУ		
11.7-9	Declaration of a crisis			НУ	Одредба је по својој природи таква да је могу имплементирати само државе чланице ЕУ	
12.14	Regional and Union emergency responses			НП	Одредба се односи Европску комисију	
12.5.	5.The Member States and in particular the competent authorities shall ensure that: (a) no measures are introduced which unduly restrict the flow of gas within the internal market at any time, in particular the flow of gas to the affected markets; (b) no measures	04. 7. (Прилог)	7.Сарадња са другим државама У случају кризе у снабдевању природним гасом координира се заједничко деловање са Мађарском, Бугарском и Босном и Херцеговином.	ПУ		

a)	a1)	б)	б1)	в)	г)	д)
	are introduced that are likely seriously to endanger the gas supply situation in another Member State; and (c) cross-border access to infrastructure in accordance with Regulation (EC) No 715/2009 is maintained as far as technically and safely possible, in accordance with the emergency plan.		Мера ограничавања испоруке природног гаса неће се примењивати према Мађарској и Босни и Херцеговини док год за то постоје могућности или ће се применити пропорционално смањењу испорука природног гаса.			
12.6.-12.8.	Regional and Union emergency responses			НУ	Одредба је по својој природи таква да је могу имплементирати само државе чланице ЕУ	
13.	Solidarity			НУ	Одредба је по својој природи таква да је могу имплементирати само државе чланице ЕУ	
14.1.-2.	1. Where a Member State has declared one of the crisis levels referred to in Article 11(1), the natural gas undertakings concerned shall make available, on a daily basis, in particular the following information to the competent authority of the Member State concerned: (a) the daily gas demand and gas supply forecasts for the following three days, in million cubic metres per day (mcm/d); (b) the daily flow of gas at all cross-border entry and exit points as well as at all points connecting a production facility, a storage facility or an LNG terminal to the network, in million cubic metres per day (mcm/d); (c) the period, expressed in days, for which it is expected that supply of gas to protected customers can be ensured. 2. In the event of a regional or Union emergency, the Commission may request that the competent authority referred to in paragraph 1 provide it without delay with at least: (a) the information set out in paragraph 1; (b) information on the measures planned to be undertaken and those already implemented by the competent authority to mitigate the emergency, and information on their effectiveness;	04. 6. (Прилог)	Начин поступања у случају кризе	ПУ		

a)	a1)	б)	б1)	в)	г)	д)
	(c) the requests made for additional measures to be taken by other competent authorities; (d) the measures implemented at the request of other competent authorities.					
14.3.	M3 After an emergency, the competent authority referred to in paragraph 1 shall, as soon as possible and at the latest six weeks after the end of the emergency, provide the Commission with a detailed assessment of the emergency and the effectiveness of the measures implemented, including an assessment of the economic impact of the emergency, the impact on the electricity sector and the assistance provided to or received from, the Union and its Member States. Where relevant, that assessment shall include a detailed description of the circumstances that led to activating the mechanism referred to in Article 13 and the conditions under which the missing gas supplies were received, including the price and financial compensation paid, and, where relevant, the reasons why the solidarity offers were not accepted or gas was not supplied. Such assessment shall be made available to the GCG and shall be reflected in the updates of the preventive action plans and the emergency plans. ◀ The Commission shall analyse the assessments of the competent authorities and shall inform the Member States, the European Parliament and the GCG of the results of its analysis in an aggregated form.	01. 142.	У случају када је угрожена сигурност снабдевања купаца или рада транспортног, односно дистрибутивног система због недовољне понуде на тржишту енергије или наступања других ванредних околности, Влада прописује мере ограничења испоруке природног гаса или посебне услове увоза или извоза природног гаса, начин и услове за образовање и контролу цена, обавезу испоруке само одређеним корисницима или посебне услове обављања енергетских делатности уз минимални поремећај тржишта енергијом у окружењу. У случају из става 1. овог члана, Влада одређује начин обезбеђивања, односно изворе средстава за накнаду штете која може настати за енергетске субјекте који спроводе ове мере, као и услове и начин расподеле средстава по основу накнаде штете. Мере из става 1. овог члана могу трајати док трају околности због којих су прописане, односно док трају последице настале услед тих околности. О предузетим мерама из става 1. овог члана Министарство ће извештавати Секретаријат енергетске заједнице.	ДУ	Потпуна усклађеност ће се постићи по приступању у ЕУ	
14.4-12.	Information exchange	04. 6. (Прилог)	Начин поступања у случају кризе	ДУ	Потпуна усклађеност ће се постићи по приступању у ЕУ	
15.	Professional secrecy	05.	Овим законом уређује се правна заштита пословне тајне од незаконитог прибављања, коришћења и откривања.	ПУ		Непосредно се примењују одредбе Закона о

a)	a1)	б)	б1)	в)	г)	д)
						заштити пословне тајне уколико енергетски субјект назначи да су подаци пословна тајна, а потпуна усклађеност ће се постићи по приступању Србије у ЕУ
16.	Cooperation with the Energy Community Contracting Parties			НП	Одредба је по својој природи таква да је могу имплементирати само државе чланице ЕУ	
17.	Monitoring by the Commission			НП	Одредба се односи на надлежности Европске комисије	
17a	Commission reporting			НП	Одредба је по својој природи таква да је могу имплементирати само државе чланице ЕУ	
18.	Notifications			НП	Одредба је по својој природи таква да је могу имплементирати само државе чланице ЕУ	
18a	Committee procedure			НП	Одредба је по својој природи таква да је могу имплементирати само државе чланице ЕУ	
19.	Exercise of the delegation			НП	Одредба се односи на надлежности Европске комисије	
20.	Derogation			НП	Одредба се односи на поједине земље чланице	
21.	Repeal			НП	Одредба је процедуралног карактера	
22.	Entry into force			НП	Одредба је процедуралног карактера	

a)	a1)	б)	б1)	в)	г)	д)
AI	ANNEX I Regional cooperation			НП	Одредба се односи на државе чланице ЕУ	
AII	ANNEX II Calculation of the N – 1 formula	03. 5. (Прилог)	5. Усклађеност са инфраструктурним стандардом	ПУ		
AIII	ANNEX III Permanent bi-directional capacity			НП	Одредба је по својој природи таква да је могу имплементирати само државе чланице ЕУ	
AIV	ANNEX IV Template for the common risk assessment			НП	Одредба је по својој природи таква да је могу имплементирати само државе чланице ЕУ	
AV	ANNEX V Template for the national risk assessment	03. 4. (Прилог)	4.Приказ процене ризика Анализа ризика појаве догађаја који битно могу угрозити сигурност снабдевања природним гасом Републике Србије, који су последица техничких, политичких, социјалних, информатичко-управљачко-комуникационих, економских и природних фактора и могу настати као последица поремећаја на националној инфраструктури, понуде или потражње за природним гасом.	ПУ		
AVI	ANNEX VI Template for preventive action plan	03.1.	Овом уредбом утврђује се Превентивни акциони план, ради обезбеђења сигурности снабдевања природним гасом, који је одштампан уз ову уредбу и чини њен саставни део	ПУ		
AVII	ANNEX VII Template for emergency plan	04.1.	Овом уредбом утврђује се Кризни план, ради обезбеђења сигурности снабдевања природним гасом, који је одштампан уз ову уредбу и чини њен саставни део	ПУ		
AVIII	ANNEX VIII List of non-market-based security of gas supply measures	03. 6.2.3. (Прилог)	Нетржишне мере ради отклањања поремећаја на тржишту У циљу обезбеђења снабдевености тржишта природним гасом у Републици Србији могу се применити нетржишне мере, и то: формирање обавезних резерви и њихово повлачење у случају кризе, обавезна супституција природног гаса	ПУ		

a)	a1)	б)	б1)	в)	г)	д)
			другим енергентима, обавезно повлачење природног гаса из складишта, као и различити видови обавезног смањења коришћења или прекид испоруке природног гаса.			

1. Назив прописа ЕУ				2. „CELEX” ознака ЕУ прописа		
Уредба Европског парламента и Савета 715/2009 о условима за приступ мрежама за транспорт природног гаса, на основу које престаје да важи Уредба (ЕЗ) бр. 1775/2005 (Сл. лист бр. L 289, 13.7.2009, р. 1–13)				32009R0715		
Regulation (EC) No 715/2009 of the European Parliament and of the Council of 13 July 2009 on conditions for access to the natural gas transmission networks and repealing Regulation (EC) No 1775/2005 (Official Journal L 211, 14/08/2009 P. 0036 – 0054) ⁵						
3. Орган државне управе, односно други овлашћени предлагач прописа				4. датум израде табеле		
Овлашћени предлагач – Влада				12. новембар 2025. године		
Обрађивач: Министарство рударства и енергетике						
5. Назив (важећег, нацрта, предлога) прописа чије одредбе су предмет анализе усклађености са прописом ЕУ				6. Бројчане ознаке (шифре) планираних прописа из базе НПАА		
01. Предлог закона о гасу				2025-71		
02 Закон о енергетици („Службени гласник РС”, бр. 145/14, 95/18 - др. закон, 40/21, 35/23 – др. закон, 62/23 и 94/24)						
03. Уредба о мрежним правилима за поступке за управљање загушењима и објављивању података и техничких информација за приступ систему за транспорт природног гаса („Службени гласник РС”, број 112/22)						
04. Уредба о мрежним правилима о хармонизованим тарифама за транспорт природног гаса („Службени гласник РС”, број 112/22)						
05. Уредба о мрежним правилима за балансирање транспортног система за природни гас („Службени гласник РС”, број 112/22)						
06. Уредба о мрежним правилима која се односе на прорачун и расподелу капацитета за транспорт природног гаса („Службени гласник РС”, број 112/22)						
07. Уредба о мрежним правилима о међусобној сарадњи оператора транспортних система и правилима за размену података за рад међусобно повезаних система за транспорт гаса („Службени гласник РС”, број 112/22)						
7. Усклађеност одредаба прописа са одредбама прописа ЕУ						
а)	а1)	б)	б1)	в)	г)	д)

⁵Уредба 715/2009 престала је да важи и замењена је Уредбом (ЕУ) 2024/1789 о унутрашњем тржишту гаса из обновљивих извора, природног гаса и водоника, о измени уредби (ЕУ) 1227/2011, (ЕУ) 2017/1938, (ЕУ) 2019/942 и (ЕУ) 2022/869 и Одлуке (ЕУ) 2017/684 и стављању ван снаге Уредбе (ЕЗ) 715/2009. Одлуком Министарског савета Енергетске заједнице од 7. октобра 2011. године (Д/2011/02/МС-ЕЗ) утврђена је обавеза за Републику Србију да имплементира трећи пакет прописа ЕУ о унутрашњем тржишту енергије, односно Уредбу (ЕЗ) 715/2009. За Републику Србију још увек не постоји обавеза усклађивања са одредбама Уредбе (ЕУ) 2024/1789 зато што Министарски савет Енергетске заједнице још увек није донео одлуку о обавези уговорних страна да исту имплементирају. Усклађивање са одредбама наведеног прописа биће реализовано након доношења одлуке Министарског савета Енергетске заједнице о преношењу Уредбе (ЕУ) 2024/1789, а на начин и у роковима у складу са овом одлуком.

Одредба прописа ЕУ	Садржина одредбе	Одредбе прописа Р.Србије	Садржина одредбе	Ускла ђенос т ⁶	Разлози за делимичну усклађеност, неусклађеност или непреносивост	Напомена о усклађености
1.	This Regulation aims at: (a) setting non-discriminatory rules for access conditions to natural gas transmission systems taking into account the special characteristics of national and regional markets with a view to ensuring the proper functioning of the internal market in gas; (b) setting non-discriminatory rules for access conditions to LNG facilities and storage facilities taking into account the special characteristics of national and regional markets; and (c) facilitating the emergence of a well-functioning and transparent wholesale market with a high level of security of supply in gas and providing mechanisms to harmonise the network access rules for cross-border exchanges in gas. The objectives referred to in the first subparagraph shall include the setting of harmonised principles for tariffs, or the methodologies underlying their calculation, for access to the network, but not to storage facilities, the establishment of third-party access services and harmonised principles for capacity-allocation and congestion-management, the determination of transparency requirements, balancing rules and imbalance charges, and the facilitation of capacity trading. This Regulation, with the exception of Article 19(4), shall apply only to storage facilities falling under Article 33(3) or (4) of Directive 2009/73/EC. The Member States may establish an entity or body set up in compliance with Directive 2009/73/EC for the purpose of carrying out	01. 1.1 03. 1.1 04. 1.1	Овим законом уређују се услови за поуздано, сигурно и квалитетно снабдевање купаца природним гасом, услови и начин обављања енергетских делатности у сектору природног гаса, делокруг рада Агенције за енергетику Републике Србије (у даљем тексту: Агенција) у сектору природног гаса, начин организовања и функционисања тржишта природног гаса, права и обавезе учесника на тржишту, заштита купаца природног гаса, пројектовање, изградња, одржавање и коришћење гасовода и унутрашњих гасних инсталација, опрему под притиском, као и надзор над спровођењем овог закона. Овом уредбом уређују се мрежна правила која се односе на приступ мрежи за транспорт природног гаса на националном, регионалном и европском тржишту природног гаса, у вези са поступцима за управљање загушењима и објављивање података и техничких информација за приступ систему за транспорт природног гаса. Овом уредбом уређују се мрежна правила која се односе на приступ мрежи за транспорт природног гаса на националном, регионалном и европском тржишту природног гаса, у вези са правилима о хармонизованим тарифама за транспорт природног гаса.	ПУ ПУ ПУ		

⁶ Потпуно усклађено - ПУ, делимично усклађено - ДУ, неусклађено - НУ, непреносиво – НП

	one or more functions typically attributed to the transmission system operator, which shall be subject to the requirements of this Regulation. That entity or body shall be subject to certification in accordance with Article 3 of this Regulation and shall be subject to designation in accordance with Article 10 of Directive 2009/73/EC.	05.1.1	Овом уредбом уређују се мрежна правила која се односе на приступ мрежи за транспорт природног гаса на националном, регионалном и европском тржишту природног гаса, у вези са баланским правилима, укључујући правила о процедурама за номиновање, накнадама за дебаланс, процесима измирења у вези са дневним накнадама за дебаланс и оперативном балансирању између оператора система за транспорт гаса.	ПУ		
		06.1.1	Овом уредбом уређују се мрежна правила која се односе на приступ мрежи за транспорт природног гаса на националном, регионалном и европском тржишту природног гаса, у вези са прорачуном капацитета и расподелом капацитета.	ПУ		
2.1.1	‘transmission’ means the transport of natural gas through a network, which mainly contains high-pressure pipelines, other than an upstream pipeline network and other than the part of high-pressure pipelines primarily used in the context of local distribution of natural gas, with a view to its delivery to customers, but not including supply;	01.2.1.65	65) транспорт природног гаса је преношење природног гаса транспортним системом до крајњих купаца или другог транспортног система, дистрибутивних система или складишта природног гаса, а не обухвата снабдевање;	ПУ		
2.1.2	‘transport contract’ means a contract which the transmission system operator has concluded with a network user with a view to carrying out transmission;			НУ	Није постојала потреба егзактног дефинисања, али се израз као такав користи у целом акту	
2.1.3	‘capacity’ means the maximum flow, expressed in normal cubic meters per time unit or in energy unit per time unit, to which the network user is entitled in accordance with the provisions of the transport contract;	06.3.1.13	13) капацитет је максимални проток природног гаса изражен у kWh/h или kWh/дан на који корисник система има право у складу са закљученим уговором о транспорту природног гаса;	ПУ		
2.1.4	‘unused capacity’ means firm capacity which a network user has acquired under a transport contract but which that user has not nominated by the deadline specified in the contract;	03.2.1.5	5) „неискоришћен капацитет” је гарантовани капацитет који је корисник система уговорио на основу уговора о транспорту, а који корисник система није номиновао до истека рока одређеног у одредбама акта који	ПУ		

			уређује мрежна правила за балансирање транспортног система за природни гас која уређују номинације;			
2.1.5	‘congestion management’ means management of the capacity portfolio of the transmission system operator with a view to optimal and maximum use of the technical capacity and the timely detection of future congestion and saturation points;	03. 2.1.13	13) „управљање загушењима” је управљање портфолиом капацитета оператора транспортног система у циљу оптималног и максималног искоришћавања техничког капацитета и благовременог предвиђања будућих загушења и места на којима ће доћи до загушења.	ПУ		
2.1.6	‘secondary market’ means the market of the capacity traded otherwise than on the primary market;			НУ	Није постојала потреба егзактног дефинисања, али се израз као такав користи у целом акту	
2.1.7	‘nomination’ means the prior reporting by the network user to the transmission system operator of the actual flow that the network user wishes to inject into or withdraw from the system;	06 3.1.18	18) номинација је најаву односно обавештење које корисник система упућује оператору транспортног система о количини природног гаса коју намерава да преда на транспорт, односно да преузме са транспорта;	ПУ		
2.1.8	re-nomination’ means the subsequent reporting of a corrected nomination;	06. 3.1.23	23) реноминација је промена најаве, односно обавештења које корисник система упућује оператору транспортног система о промени количине енергије природног гаса из номинације, коју намерава да преда на транспорт, односно да преузме са транспорта;	ПУ		
2.1.9	system integrity’ means any situation in respect of a transmission network including necessary transmission facilities in which the pressure and the quality of the natural gas remain within the minimum and maximum limits laid down by the transmission system operator, so that the transmission of natural gas is guaranteed from a technical standpoint;	03. 2.1.3	3) „интегритет система” је ситуација у којој је притисак и квалитет природног гаса у систему за транспорт природног гаса у границама прописаног опсега, чиме се обезбеђује, у техничком смислу, несметан транспорт природног гаса;	ПУ		
2.1.10	‘balancing period’ means the period within which the off-take of an amount of natural gas, expressed in units of energy, must be offset by every network user by means of the injection of the same amount of natural gas into the transmission network in accordance with the transport contract or	03. 2.1.7	7) „период балансирања” је период у коме је сваки корисник система, у складу са уговором о транспорту или правилима о раду транспортног система, дужан да надокнади насталу разлику у количини природног гаса коју је корисник система преузео са	ПУ		

	the network code;		транспорта, а која се изражава у енергетским јединицама, утискивањем исте количине природног гаса у транспортни систем;			
2.1.11	‘network user’ means a customer or a potential customer of a transmission system operator, and transmission system operators themselves in so far as it is necessary for them to carry out their functions in relation to transmission;	01. 1.2.25	25) корисник система природног гаса је произвођач, крајњи купац чији је објекат прикључен на систем, снабдевач, јавни снабдевач, односно снабдевач на велико природним гасом, други оператор система, као и оператор складишта;	ПУ		
2.1.12	‘interruptible services’ means services offered by the transmission system operator in relation to interruptible capacity;			НУ	Није постојала потреба егзактног дефинисања, али се израз као такав користи у целом акту	
2.1.13	‘interruptible capacity’ means gas transmission capacity that may be interrupted by the transmission system operator in accordance with the conditions stipulated in the transport contract;	01. 2.1.48	48) прекидни капацитет је капацитет који оператор транспортног система може прекинути у складу са условима предвиђеним у уговору о транспорту;	ПУ		
2.1.14	‘long-term services’ means services offered by the transmission system operator with a duration of one year or more;	01. 86.5	Расположиве транспортне капацитете из става 4. овог члана оператор транспортног система може расподелити као дугорочне, за период од једне године и дуже или као краткорочне, за период краћи од једне године, а могу се расподелити и као непрекидни или прекидни, као и зависно од смера транспорта.	ПУ		
2.1.15	‘short-term services’ means services offered by the transmission system operator with a duration of less than one year;	01. 86.5	Расположиве транспортне капацитете из става 4. овог члана оператор транспортног система може расподелити као дугорочне, за период од једне године и дуже или као краткорочне, за период краћи од једне године, а могу се расподелити и као непрекидни или прекидни, као и зависно од смера транспорта.	ПУ		
2.1.16	‘firm capacity’ means gas transmission capacity contractually guaranteed as uninterruptible by the transmission system operator;	01 2.1.36	36) непрекидни капацитет је капацитет природног гаса који оператор транспортног система гарантује кориснику система у уговореном обиму;	ПУ		
2.1.17	‘firm services’ mean services offered by the transmission system operator in relation to firm capacity;			НУ	Није постојала потреба егзактног дефинисања, али се израз као такав користи у	

					целом акту	
2.1.18	‘technical capacity’ means the maximum firm capacity that the transmission system operator can offer to the network users, taking account of system integrity and the operational requirements of the transmission network;	03. 2.1.11	11) „технички капацитет” је максимални утврђени капацитет који оператор транспортног система може да понуди корисницима система, имајући у виду интегритет система и оперативне захтеве транспортног система;	ПУ		
2.1.19	‘contracted capacity’ means capacity that the transmission system operator has allocated to a network user by means of a transport contract;	03. 2.1.12	12) „уговорени капацитет” је капацитет који је оператор транспортног система уговором о транспорту доделио кориснику система;	ПУ		
2.1.20	‘available capacity’ means the part of the technical capacity that is not allocated and is still available to the system at that moment;	03. 2.1.8	8) „расположив капацитет” је део техничког капацитета који није расподељен и још увек је расположив у систему у том тренутку;	ПУ		
2.1.21	‘contractual congestion’ means a situation where the level of firm capacity demand exceeds the technical capacity;	01. 2.1.68	68) уговорно загушење је стање у транспортном систему када обим захтева за непрекидним капацитетима превазилази технички капацитет транспортног система природног гаса;	ПУ		
2.1.22	‘primary market’ means the market of the capacity traded directly by the transmission system operator;			НУ	Није постојала потреба егзактног дефинисања, али се израз као такав користи у целом акту	
2.1.23	‘physical congestion’ means a situation where the level of demand for actual deliveries exceeds the technical capacity at some point in time;	01. 2.1.70	70) физичко загушење је стање када степен потражње за стварном испоруком природног гаса премашује технички капацитет система за природни гас у одређеном временском периоду;	ПУ		
2.1.24	LNG facility capacity’ means capacity at an LNG terminal for the liquefaction of natural gas or the importation, offloading, ancillary services, temporary storage and re-gasification of LNG;	03. 2.1.10	10) „терминал за утечњени природни гас” је терминал за утечњавање природног гаса, или увоз, утовар, споредне услуге, привремено складиштење и поновно враћање утечњеног природног гаса у гасовито стање;	ПУ		
2.1.25	‘space’ means the volume of gas which a user of a storage facility is entitled to use for the storage of gas			НУ	Није постојала потреба егзактног дефинисања, али се израз као такав користи у целом акту	
2.1.26	‘deliverability’ means the rate at which the storage facility user is entitled to withdraw gas from the storage facility;			НУ	Није постојала потреба егзактног дефинисања, али се израз као такав користи у	

					целом акту	
2.1.27	injectability' means the rate at which the storage facility user is entitled to inject gas into the storage facility;			НУ	Није постојала потреба егзактног дефинисања, али се израз као такав користи у целом акту	
2.1.28	storage capacity' means any combination of space, injectability and deliverability.			НУ	Није постојала потреба егзактног дефинисања, али се израз као такав користи у целом акту	
3.	1. The Commission shall examine any notification of a decision on the certification of a transmission system operator as laid down in Article 10(6) of Directive 2009/73/EC as soon as it is received. Within two months of the day of receipt of such notification, the Commission shall deliver its opinion to the relevant national regulatory authority in regard to its compatibility with Article 10(2) or Article 11, and Article 9 of Directive 2009/73/EC. When preparing the opinion referred to in the first subparagraph, the Commission may request the Agency to provide its opinion on the national regulatory authority's decision. In such a case, the two-month period referred to in the first subparagraph shall be extended by two further months. In the absence of an opinion by the Commission within the periods referred to in the first and second subparagraphs, the Commission shall be deemed not to raise objections against the regulatory authority's decision. 2. Within two months of receiving an opinion of the Commission, the national regulatory authority shall adopt its final decision regarding the certification of the transmission system operator, taking the utmost account of that opinion. The regulatory authority's decision and the Commission's opinion shall be published together. 3. At any time during the procedure regulatory authorities and/or the	01. 26.-33.	Сертификација и одређивање оператора транспортног система	ПУ		

	Commission may request from a transmission system operator and/or an undertaking performing any of the functions of production or supply any information relevant to the fulfilment of their tasks under this Article. 4. Regulatory authorities and the Commission shall preserve the confidentiality of commercially sensitive information. 5. The Commission may adopt Guidelines setting out the details of the procedure to be followed for the application of paragraphs 1 and 2 of this Article. Those measures, designed to amend non-essential elements of this Regulation by supplementing it, shall be adopted in accordance with the regulatory procedure with scrutiny referred to in Article 28(2). 6. Where the Commission has received notification of the certification of a transmission system operator under Article 9(10) of Directive 2009/73/EC, the Commission shall take a decision relating to certification. The regulatory authority shall comply with the Commission decision.					
3a	1. Member States shall ensure that each storage system operator, including any storage system operator controlled by a transmission system operator, is certified in accordance with the procedure laid down in this Article, either by the national regulatory authority or by another competent authority designated by the Member State concerned pursuant to Article 3(2) of Regulation (EU) 2017/1938 of the European Parliament and of the Council (1) (in either case, ‘certifying authority’). This Article also applies to storage system operators controlled by transmission system operators which have already been certified under the unbundling rules laid down in Articles 9, 10 and 11 of Directive 2009/73/EC.	01. 74. -82.	Сертификација и одређивање оператора складишта гаса	ПУ		

2. The certifying authority shall issue a draft certification decision in respect of storage system operators that operate underground gas storage facilities with a capacity of over 3,5 TWh where, regardless of the number of storage system operators, total storage facilities were filled on 31 March 2021 and on 31 March 2022 at a level which, on average, was less than 30 % of their maximum capacity by 1 February 2023 or within 150 working days of the date of receipt of a notification pursuant to paragraph 9. In respect of storage system operators as referred to in the first subparagraph, the certifying authority shall make its best efforts to issue a draft certification decision by 1 November 2022. In respect of all other storage system operators, the certifying authority shall issue a draft certification decision by 2 January 2024 or within 18 months of the date of receipt of a notification pursuant to paragraph 8 or 9. 3. In considering the risk to the security of energy supply in the Union, the certifying authority shall take into account any security of gas supply risk at national, regional or Union-wide level as well as any mitigation of such risk, resulting, inter alia, from: (a) ownership, supply or other commercial relationships that could negatively affect the incentives and the ability of the storage system operator to fill the underground gas storage facility; (b) the rights and obligations of the Union with respect to a third country arising under international law, including any agreement concluded with one or more third countries to which the Union is a party and which addresses the issue of the security of energy supply; (c) the rights and obligations of the Member States concerned with respect to a third					
---	--	--	--	--	--

country arising under agreements concluded by the Member States concerned with one or more third countries, in so far as those agreements comply with Union law; or (d) any other specific facts and circumstances of the case. 4. If the certifying authority concludes that a person who directly or indirectly controls, or exercises any right over, the storage system operator within the meaning of Article 9 of Directive 2009/73/EC could endanger the security of energy supply or the essential security interests of the Union or of any Member State, the certifying authority shall refuse the certification. Alternatively, the certifying authority may issue a certification decision subject to conditions to ensure the sufficient mitigation of the risks which could negatively influence the filling of the underground gas storage facilities, provided that the practicability of the conditions can be fully ensured by effective implementation and monitoring. Such conditions may include, in particular, a requirement that the storage system owner or storage system operator transfer management of the storage system. 5. Where the certifying authority concludes that the gas supply risks cannot be mitigated by conditions pursuant to paragraph 4, including by requiring the storage system owner or storage system operator to transfer management of the storage system, and therefore refuses the certification, it shall: (a) require the storage system owner or storage system operator or any person that it considers could endanger the security of energy supply or the essential security interests of the Union or of any Member State to dispose of the shareholding or rights they have over the storage system ownership or storage system operator ownership, and set a time limit for such					
---	--	--	--	--	--

disposal; (b) order, where appropriate, interim measures, to ensure that such a person is not able to exercise any control or right over that storage system owner or storage system operator until the disposal of the shareholding or rights; and (c) provide for appropriate compensatory measures in accordance with national law. 6. The certifying authority shall notify its draft certification decision to the Commission without delay, together with all relevant information. The Commission shall deliver an opinion on the draft certification decision to the certifying authority within 25 working days of such notification. The certifying authority shall take the utmost account of the Commission's opinion. 7. The certifying authority shall issue the certification decision within 25 working days of receipt of the Commission's opinion. 8. Before a newly built underground gas storage facility is put into operation, the storage system operator shall be certified in accordance with paragraphs 1 to 7. The storage system operator shall notify the certifying authority of its intention to put the storage facility into operation. 9. Storage system operators shall notify the relevant certifying authority of any planned transaction which would require a reassessment of their compliance with the certification requirements set out in paragraphs 1 to 4. 10. Certifying authorities shall continuously monitor storage system operators as regards compliance with the certification requirements set out in paragraphs 1 to 4. They shall open a certification procedure to reassess compliance in any of the following circumstances: (a) upon receipt of a notification by the storage system operator pursuant to					
--	--	--	--	--	--

	paragraph 8 or 9; (b) on their own initiative where they have knowledge that a planned change in rights or in influence over a storage system operator could lead to non-compliance with the requirements of paragraphs 1, 2 and 3; (c) upon a reasoned request from the Commission. 11. Member States shall take all necessary measures to ensure the continuous operation of the underground gas storage facilities on their respective territories. Those underground gas storage facilities may cease operations only where technical and safety requirements are not met or where the certifying authority concludes, after having conducted an assessment and having taken into account the opinion of ENTSO for Gas, that such a cessation would not weaken the security of gas supply at Union or national level. Appropriate compensatory measures shall be taken, where appropriate, if cessation of operations is not allowed. 12. The Commission may issue guidance on the application of this Article. 13. This Article shall not apply to parts of LNG facilities that are used for storage.					
4.	European network of transmission system operators for gas	07.1.	Овом уредбом уређују се мрежна правила која се односе на приступ мрежи за транспорт природног гаса на националном, регионалном и европском тржишту природног гаса, у вези са међусобном сарадњом оператора транспортних система и правилима за размену података за рад међусобно повезаних система за транспорт гаса.	ПУ		
5.	Establishment of the ENTSO for Gas			НП	Одредба је по својој природи таква да је могу имплементирати само земље чланице ЕУ	
6.	Establishment of network codes			НП	Одредба је по својој природи таква да је могу имплементирати само земље	

					чланице ЕУ	
7.	Amendments of network codes			НП	Одредба је по својој природи таква да је могу имплементирати само земље чланице ЕУ или институције ЕУ	
8.	Tasks of the ENTSO for Gas			НП	Одредба је по својој природи таква да је могу имплементирати само земље чланице ЕУ или институције ЕУ	
9.	Monitoring by the Agency			НП	Одредба је по својој природи таква да је могу имплементирати само земље чланице ЕУ или институције ЕУ	
10.	Consultations			НП	Одредба је по својој природи таква да је могу имплементирати само земље чланице ЕУ или институције ЕУ	
11.	Costs			НП	Одредба је по својој природи таква да је могу имплементирати само земље чланице ЕУ или институције ЕУ	
12.	Regional cooperation of transmission system operators			НП	Одредба је по својој природи таква да је могу имплементирати само земље чланице ЕУ или институције ЕУ	
13.	Tariffs for access to networks	02. 50.1.6.- 50.1.8.	Агенција доноси методологије за одређивање цене приступа систему за транспорт и дистрибуцију природног гаса и приступа складишту природног гаса	ПУ		
14.	Third-party access services concerning transmission system op1. Transmission system operators shall: (a)ensure that they offer services on a non-discriminatory basis to all network users; (b)provide both firm and interruptible third-	01. 34-36. 01.	Одговорности и дужности оператора транспортног система Приступ транспортном и	ПУ		

	party access services. The price of interruptible capacity shall reflect the probability of interruption; (c)offer to network users both long and short-term services. In regard to point (a) of the first subparagraph, where a transmission system operator offers the same service to different customers, it shall do so under equivalent contractual terms and conditions, either using harmonised transport contracts or a common network code approved by the competent authority in accordance with the procedure laid down in Article 41 of Directive 2009/73/EC. 2. Transport contracts signed with non-standard start dates or with a shorter duration than a standard annual transport contract shall not result in arbitrarily higher or lower tariffs that do not reflect the market value of the service, in accordance with the principles laid down in Article 13(1). 3. Where appropriate, third-party access services may be granted subject to appropriate guarantees from network users with respect to the creditworthiness of such users. Such guarantees shall not constitute undue market-entry barriers and shall be non-discriminatory, transparent and proportionate.	83-85.	дистрибутивном систему природног гаса и систему за складиштење природног гаса			
15.	1. LNG and storage system operators shall: (a)offer services on a non-discriminatory basis to all network users that accommodate market demand; in particular, where an LNG or storage system operator offers the same service to different customers, it shall do so under equivalent contractual terms and conditions; (b)offer services that are compatible with the use of the interconnected gas transport systems and facilitate access through cooperation with the transmission system operator; and	01. 69-71. 01. 83-85.	Одговорности и дужности оператора складишта Пристап транспортном и дистрибутивном систему природног гаса и систему за складиштење природног гаса	ПУ		

	(c)make relevant information public, in particular data on the use and availability of services, in a time-frame compatible with the LNG or storage facility users' reasonable commercial needs, subject to the monitoring of such publication by the national regulatory authority. 2. Each storage system operator shall: (a)provide both firm and interruptible third-party access services; the price of interruptible capacity shall reflect the probability of interruption; (b)offer to storage facility users both long and short-term services; and (c)offer to storage facility users both bundled and unbundled services of storage space, injectability and deliverability. 3. LNG and storage facility contracts shall not result in arbitrarily higher tariffs in cases in which they are signed: (a)outside a natural gas year with non-standard start dates; or (b)with a shorter duration than a standard LNG and storage facility contract on an annual basis. 4. Where appropriate, third-party access services may be granted subject to appropriate guarantees from network users with respect to the creditworthiness of such users. Such guarantees shall not constitute undue market-entry barriers and shall be non-discriminatory, transparent and proportionate. 5. Contractual limits on the required minimum size of LNG facility capacity and storage capacity shall be justified on the basis of technical constraints and shall permit smaller storage users to gain access to storage services.					
16.	1. The maximum capacity at all relevant points referred to in Article 18(3) shall be made available to market participants, taking into account system integrity and efficient network operation. 2. The transmission system operator shall	01. 41.1.	Правилима о раду транспортног система природног гаса уређују се: 1) начин планирања развоја транспортног система; 2) технички услови за прикључење на транспортни систем;	ПУ		

implement and publish non-discriminatory and transparent capacity-allocation mechanisms, which shall: (a) provide appropriate economic signals for the efficient and maximum use of technical capacity, facilitate investment in new infrastructure and facilitate cross-border exchanges in natural gas; (b) be compatible with the market mechanisms including spot markets and trading hubs, while being flexible and capable of adapting to evolving market circumstances; and (c) be compatible with the network access systems of the Member States. 3. The transmission system operator shall implement and publish non-discriminatory and transparent congestion-management procedures which facilitate cross-border exchanges in natural gas on a non-discriminatory basis and which shall be based on the following principles: (a) in the event of contractual congestion, the transmission system operator shall offer unused capacity on the primary market at least on a day-ahead and interruptible basis; and (b) network users who wish to re-sell or sublet their unused contracted capacity on the secondary market shall be entitled to do so. In regard to point (b) of the first subparagraph, a Member State may require notification or information of the transmission system operator by network users. 4. In the event that physical congestion exists, non-discriminatory, transparent capacity-allocation mechanisms shall be applied by the transmission system operator or, as appropriate, by the regulatory authorities. 5. Transmission system operators shall regularly assess market demand for new investment. When planning new	3) услови за поуздан и сигуран рад транспортног система; 4) одржавање објеката; 5) мерење и захтеви у погледу мерне опреме; 6) приступ транспортном систему; 7) инструменти обезбеђења плаћања и критеријуми за утврђивање износа и периода за који се тражи, начин обрачуна и плаћање 8) расподела капацитета на принципу недискриминације и транспарентности; 9) секундарна трговина капацитетима; 10) поступци управљања загушењима; 11) размена информација о процени дневних преузимања корисника система и других података; 12) расподела испоручених дневних количина природног гаса по корисницима и извештавање корисника система; 13) виртуална тачка у систему у којој корисници могу променити права власништва на природном гасу и обавештавање о трговини природним гасом; 14) номинације, реноминације, упаривање; 15) начин размене и усаглашавања података, информација и услова рада са другим операторима система; 16) балансирање система, обрачун и плаћање накнаде за неутралност балансирања; 17) услови за утврђивање унутар дневних обавеза; 18) ограничење и прекид капацитета; 19) управљање у случају поремећаја у систему; 20) објављивање података и техничких информација; 21) размена обавештења између оператора транспортног система и корисника система; 22) врста и начин достављања података			
---	---	--	--	--

	investments, transmission system operators shall assess market demand and take into account security of supply.		које учесници на тржишту достављају оператору система; 23) права и обавезе корисника и оператора транспортног система 24) процедура решавања спорова из уговора о транспорту; 25) модел уговора о транспорту и друга питања неопходна за рад транспортног система и функционисање и администрирање тржишта.			
		01. 42.	Влада, на предлог Министарства, уређује мрежна правила која се односе на приступ мрежи за транспорт природног гаса на националном, регионалном и европском тржишту природног гаса, у вези са: 1) прорачуном и расподелом капацитета за транспорт природног гаса; 2) поступцима за управљање загушењима и објављивању података и техничких информација за приступ систему за транспорт природног гаса; 3) међусобном сарадњом оператора транспортних система и правилима за размену података за рад међусобно повезаних система за транспорт гаса; 4) балансирањем транспортног система за природни гас; 5) правилима у вези са хармонизованим тарифама за транспорт гаса.			
		01.	Уговором о приступу систему за транспорт природног гаса корисник система стиче право на коришћење услуге транспорта у уговореном капацитету на месту примопредаје (на улазу односно излазу са транспортног система). Право да уговара приступ систему има			

		86.	учесник на тржишту који је претходно закључио уговор о транспорту природног гаса са оператором транспортног система, у складу са овим законом и правилима о раду транспортног система. Закључењем уговора о транспорту природног гаса корисник система прихвата услове коришћења услуга транспорта природног гаса које пружа оператор транспортног система у складу са овим законом, прописима донетим на основу овог закона и правилима о раду транспортног система, које услуге има право да користи у капацитетима које накнадно уговори на местима приморедaje или које прибави од другог корисника на секундарном тржишту током трајања овог уговора, уз обавезу да их плаћа на „транспортуј или плати“ основи. Уговором о транспорту природног гаса оператор транспортног система се обавезује да кориснику система нуди услуге транспорта природног гаса стандардизованог трајања, начина извршења и смера транспорта у капацитетима расположивим на местима примопредаје, које расподељује, резервише и уговара на захтев корисника када он докаже да је спреман да плати приступ захтеваним капацитетима, односно прибављеним на секундарном тржишту, по ценама одређеним у складу са овим законом, законом који уређује област енергетике и прописима донетим на основу ових закона. Расположиви транспортни капацитети из става 4. овог члана оператор транспортног система може расподелити као дугорочне, за период од једне године и дуже или као краткорочне, за период краћи од једне године, а могу се расподелити и као непрекидни или прекидни, као и зависно од смера			
--	--	-----	---	--	--	--

		транспорта. Корисници система имају право да тргују уговореним капацитетима на секундарном тржишту ради уступања услуге транспорта у целокупном или делу уговореног капацитета на месту приморедаје. Пренос уговореног капацитета у целини или делу корисници система уговарају под условима утврђеним прописима из тачке 42. тачка 1) овог закона и правилима о раду транспортног система. Ако је транспортни капацитет уговорен као прекидни капацитет, цена прекидног капацитета се одређује сразмерно вероватноћи да ће до прекида транспорта доћи или по истој цени као и непрекидни уз надокнаду кориснику система у случају прекида. Оператор транспортног система је дужан да сав расположиви транспортни капацитет понуди корисницима система, до нивоа који не нарушава сигуран рад система, као и да настоји да са суседним оператором транспортног система уговори да се расположиви капацитети са обе стране исте тачке интерконекције нуде и расподељују у једном поступку као спојени капацитети. Оператор транспортног система је обавезан да у случају уговорног загушења, сав неискоришћени капацитет понуди најмање за дан унапред као прекидни капацитет као и да примењује друге механизме управљања загушењем у складу са прописом из члана 42. став 1. тачка 2) овог закона. Оператор транспортног система може да захтева да се уговор о транспорту природног гаса и уговор о приступу транспортном систему закључују у електронској форми. Оператор транспортног система је обавезан да објављује на својој интернет страници:			
--	--	--	--	--	--

			1) информације о услугама које пружа корисницима система и одговарајућим условима који се примењују; 2) податке о техничким, уговореним и расположивим капацитетима, за све улазне и излазне тачке са транспортног система и 3) друге податке и информације од значаја за транспарентан и недискриминаторан приступ транспортном систему. Информације и подаци из става 11. овог члана, начин објављивања и период њиховог ажурирања, ближе се уређују правилима о раду транспортног система природног гаса.			
		03. 1.	Овом уредбом уређују се мрежна правила која се односе на приступ мрежи за транспорт природног гаса на националном, регионалном и европском тржишту природног гаса, у вези са поступцима за управљање загушењима и објављивање података и техничких информација за приступ систему за транспорт природног гаса. Мрежним правилима из става 1. овог члана уређују се поступци за управљање загушењима, информације и рокови у којима се оне објављују ради пружања услуга у вези са приступом систему за транспорт природног гаса.	ПУ		
		06. 1.	Овом уредбом уређују се мрежна правила која се односе на приступ мрежи за транспорт природног гаса на националном, регионалном и европском тржишту природног гаса, у вези са прорачуном капацитета и расподелом капацитета. Мрежним правилима из става 1. овог	ПУ		

			члана успостављају се механизми расподеле капацитета у транспортним системима за постојеће и додатне капацитете. Овом уредбом уређује се на који начин суседни оператори транспортног система сарађују у циљу олакшавања продаје капацитета, узимајући у обзир општа комерцијална и техничка правила која се односе на механизме расподеле капацитета. Стандардни механизам за расподелу капацитета утврђен у складу с овом уредбом обухвата поступак аукције за тачке интерконекције из члана 2. ове уредбе и стандардне капацитетне производе који се на тим аукцијама нуде и расподељују. Овом уредбом уређује се и алтернативни механизам расподеле који се примењује на нуђење додатног капацитета.			
17.	1. The maximum storage and LNG facility capacity shall be made available to market participants, taking into account system integrity and operation. 2. LNG and storage system operators shall implement and publish non-discriminatory and transparent capacity-allocation mechanisms which shall: (a) provide appropriate economic signals for the efficient and maximum use of capacity and facilitate investment in new infrastructure; (b) be compatible with the market mechanism including spot markets and trading hubs, while being flexible and capable of adapting to evolving market circumstances; and (c) be compatible with the connected network access systems. 3. LNG and storage facility contracts shall include measures to prevent capacity-hoarding, by taking into account the following principles, which shall apply in cases of contractual congestion:	01.72.1.	Правилима о раду складишта природног гаса уређују се: 1) услови за сигуран, поуздан и безбедан рад складишта; 2) коришћење и одржавање објеката; 3) планирање рада складишта; 4) управљање складиштем и регулација протока и притиска при утискивању и истискивању природног гаса на начин који обезбеђује сигуран и поуздан рад у оба циклуса, у случају поремећаја и хаварија; 5) врсте услуга оператора складишта; 6) услови и процедуре за приступ складишту и расподелу капацитета; 7) инструмент обезбеђења плаћања и критеријуме за утврђивање износа и периода за који се тражи; 8) утврђивање расположивог капацитета складишта за утискивање, радну запремину складишта и истискивање гаса; 9) начин и динамика објављивања сумарних података о утиснутим и	ДУ	Република Србија не поседује системе за ЛНГ те су одредбе које се односе на утењени природни гас непреносиве.	

	(a)the system operator must offer unused LNG facility and storage capacity on the primary market without delay; for storage facilities this must be at least on a day-ahead and interruptible basis; (b)LNG and storage facility users who wish to re-sell their contracted capacity on the secondary market must be entitled to do so.	01. 87.	истиснутим количинама природног гаса и искоришћености складишног капацитета и 10)друга питања неопходна за рад складишта и функционисање тржишта. Расподела права на коришћење капацитета складишта природног гаса се врши на недискриминаторан и транспарентан начин, у складу са Правилима о раду складишта. На расподелу права на коришћење капацитета складишта природног гаса, сходно се примењују одредбе члана 86. овог закона којима је уређена расподела права на коришћење капацитета транспортног система. Оператор складишта је обавезан да правила расподеле капацитета на улазу и излазу из складишта усклади са правилима расподеле капацитета за транспорт природног гаса на који је складиште повезано.			
18.	1. The transmission system operator shall make public detailed information regarding the services it offers and the relevant conditions applied, together with the technical information necessary for network users to gain effective network access. 2. In order to ensure transparent, objective and non-discriminatory tariffs and facilitate efficient utilisation of the gas network, transmission system operators or relevant national authorities shall publish reasonably and sufficiently detailed information on tariff derivation, methodology and structure. 3. For the services provided, each transmission system operator shall make public information on technical, contracted and available capacities on a numerical basis for all relevant points including entry and exit points on a regular and rolling basis and in a user-friendly and	01. 34-36.	Одговорности и дужности оператора транспортног система	ПУ		

	standardised manner. 4. The relevant points of a transmission system on which the information is to be made public shall be approved by the competent authorities after consultation with network users. 5. The transmission system operator shall always disclose the information required by this Regulation in a meaningful, quantifiably clear and easily accessible manner and on a non-discriminatory basis. 6. The transmission system operator shall make public ex-ante and ex-post supply and demand information, based on nominations, forecasts and realised flows in and out of the system. The national regulatory authority shall ensure that all such information is made public. The level of detail of the information that is made public shall reflect the information available to the transmission system operator. The transmission system operator shall make public measures taken as well as costs incurred and revenue generated to balance the system. The market participants concerned shall provide the transmission system operator with the data referred to in this Article.					
19.	1. LNG and storage system operators shall make public detailed information regarding the services it offers and the relevant conditions applied, together with the technical information necessary for LNG and storage facility users to gain effective access to the LNG and storage facilities. 2. For the services provided, LNG and storage system operators shall make public information on contracted and available storage and LNG facility capacities on a numerical basis on a regular and rolling basis and in a user-friendly standardised manner. 3. LNG and storage system operators shall always disclose the information required by this Regulation in a meaningful,	01. 69-71.	Одговорности и дужности оператора складишта природног гаса	ПУ		

quantifiably clear and easily accessible way and on a non-discriminatory basis. 4. LNG and storage system operators shall make public the amount of gas in each storage or LNG facility, or group of storage facilities if that corresponds to the way in which the access is offered to system users, inflows and outflows, and the available storage and LNG facility capacities, including for those facilities exempted from third-party access. That information shall also be communicated to the transmission system operator, which shall make it public on an aggregated level per system or subsystem defined by the relevant points. The information shall be updated at least daily. In cases in which a storage system user is the only user of a storage facility, the storage system user may submit to the national regulatory authority a reasoned request for confidential treatment of the data referred to in the first subparagraph. Where the national regulatory authority comes to the conclusion that such a request is justified, taking into account, in particular, the need to balance the interest of legitimate protection of business secrets, the disclosure of which would negatively affect the overall commercial strategy of the storage user, with the objective of creating a competitive internal gas market, it may allow the storage system operator not to make public the data referred to in the first subparagraph, for a duration of up to one year. The second subparagraph shall apply without prejudice to the obligations of communication to and publication by the transmission system operator referred to in the first subparagraph, unless the aggregated data are identical to the individual storage system data for which the national regulatory authority has approved non-publication.					
--	--	--	--	--	--

	5. In order to ensure transparent, objective and non-discriminatory tariffs and facilitate efficient utilisation of the infrastructures, the LNG and storage facility operators or relevant regulatory authorities shall make public sufficiently detailed information on tariff derivation, the methodologies and the structure of tariffs for infrastructure under regulated third-party access.					
20.	Transmission system operators, storage system operators and LNG system operators shall keep at the disposal of the national authorities, including the national regulatory authority, the national competition authority and the Commission, all information referred to in Articles 18 and 19, and in Part 3 of Annex I for a period of five years.	03. 49.	Оператор транспортног система чува најмање пет година документацију о свим уговорима о транспорту и друге податке у вези са обрачуном расположивих капацитета и приступа расположивим капацитетима, а нарочито о појединачним номинацијама и прекидима, као и документацију која садржи податке из чл. 42. и 43. ове уредбе, за потребе достављања Агенцији на њен захтев, уз поштовање обавезе чувања комерцијално осетљивих података од стране Агенције и оператора транспортног система.	ПУ		
21.	1. Balancing rules shall be designed in a fair, non-discriminatory and transparent manner and shall be based on objective criteria. Balancing rules shall reflect genuine system needs taking into account the resources available to the transmission system operator. Balancing rules shall be market-based. 2. In order to enable network users to take timely corrective action, the transmission system operator shall provide sufficient, well-timed and reliable on-line based information on the balancing status of network users. The information provided shall reflect the level of information available to the transmission system operator and the settlement period for which imbalance charges are calculated. No charge shall be made for the provision of information under this paragraph. 3. Imbalance charges shall be cost-	01. 35.	Оператор транспортног система дужан је да: 1) одржава и развија транспортни систем; 2) доноси правила о раду транспортног система; 3) сваке године донесе план развоја транспортног система за период од најмање десет година и усклади га са планом развоја повезаних система и са захтевима за прикључење објеката складишта, произвођача и купаца; 4) сваке године донесе план инвестиција у транспортни систем за период од три године; 5) донесе Програм за обезбеђивање недискриминаторног понашања, одреди лице одговорно за надзор над спровођењем овог програма, услове мандата или запошљавања овог лица и сачини годишњи извештај; 6) набавља природни гас за потребе	ПУ		

	reflective to the extent possible, whilst providing appropriate incentives on network users to balance their input and off-take of gas. They shall avoid cross-subsidisation between network users and shall not hamper the entry of new market entrants. Any calculation methodology for imbalance charges as well as the final tariffs shall be made public by the competent authorities or the transmission system operator, as appropriate. 4. Member States shall ensure that transmission system operators endeavour to harmonise balancing regimes and streamline structures and levels of balancing charges in order to facilitate gas trade.	обезбеђивања сигурног рада система и за надокнаду губитака у транспортном систему на принципима минималних трошкова, транспарентности и недискриминације; 7) купује и продаје природни гас за потребе балансирања система, односно уравнотежења количине природног гаса коју је, за потребе корисника, преузео у транспортни систем у тачки улаза и испоручио са транспорта у тачки излаза, на принципима минималних трошкова, транспарентности и недискриминације; 8) користи лајнпак за потребе балансирања система, обезбеђивања сигурног рада система и за надокнаду губитака у транспортном систему; 9) балансира систем на принципима минималних трошкова, транспарентности и недискриминације; 10) предузима прописане мере безбедности у току коришћења транспортног система и других капацитета који су у функцији транспортног система; 11) доноси одлуку о цени за приступ транспортном систему у складу са законом којим је уређена област енергетике и актом из члана 42. тачка 5) овог закона; 12) одређује цену природног гаса за потребе балансирања система у складу са правилима о раду транспортног система; 13) не прави дискриминацију између корисника или група корисника транспортног система, а нарочито не фаворизује са њим повезане енергетске субјекте; 14) корисницима транспортног система пружа информације, како би остварили ефикасан приступ систему на принципима транспарентности и недискриминације;			
--	--	---	--	--	--

		15) обезбеди поверљивост комерцијално осетљивих информација добијених током обављања делатности и да информације које могу обезбедити предност на тржишту објављује на недискриминаторан начин; 16) прикупља и објављује податке и информације неопходне за испуњавање прописаних обавеза по питању транспарентности и праћењу тржишта природног гаса у складу са законом који уређује област енергетике, овим законом и подзаконским актима донетим на основу овог закона и Правилима о раду транспортног система природног гаса; 17) крајњем купцу или његовом снабдевачу, на захтев крајњег купца, достави податке о потрошњи природног гаса у објектима тог купца на обрасцу и по поступку у складу са актом Агенције којим је прописан поступак остваривања права на приступ подацима о сопственој потрошњи купца природног гаса; 18) води евиденцију података потребних за утврђивање показатеља квалитета испоруке и снабдевања природним гасом и доставља Агенцији извештај у складу са правилима о техничким и комерцијалним показатељима и регулисању квалитета испоруке и снабдевања природним гасом; 19) утврди техничко-технолошке услове за повезивање објеката, уређаја и постројења у јединствен систем; 20) прати сигурност испоруке и снабдевања и Министарству доставља податке за извештај о сигурности снабдевања; 21) предузима мере за повећање енергетске ефикасности и заштиту животне средине; 22) размењује информације неопходне			
--	--	--	--	--	--

		01. 41.	за безбедно и сигурно функционисање система са другим операторима система; 23) сарађује са операторима других система и другим релевантним заинтересованим странама, у циљу успостављања регионалног тржишта природног гаса и либерализације тржишта; 24) Агенцији доставља податке и документацију неопходних за њен рад, у року који не може бити краћи од осам дана од дана пријема захтева, у складу са законом којим је уређена област енергетике; 25) донесе акт о ценама нестандартних услуга, на који сагласност даје Агенција и који се објављује на интернет страници оператора система; 26) Агенцији доставља податке о промени снабдевача и степену отворености тржишта; 27) достави податке потребне за уређивање и администрирање тржишта природног гаса оператору транспортног система из члана 34. став 2. овог закона; 28) у зависности од степена одступања од прописаног квалитета испоруке, плати накнаду крајњем купцу у складу са правилима из члана 146. овог закона; 29) поступа у складу са дужностима прописаним овим законом, прописима донетим на основу овог закона, законом којим се уређују обновљиви извори енергије, као и енергетска ефикасност; 30) уређује друга питања неопходна за рад транспортног система. Правилима о раду транспортног система природног гаса уређују се: 1) начин планирања развоја транспортног система; 2) технички услови за прикључење на транспортни систем; 3) услови за поуздан и сигуран рад			
--	--	------------	--	--	--	--

		транспортног система; 4) одржавање објеката; 5) мерење и захтеви у погледу мерне опреме; 6) приступ транспортном систему; 7) инструменти обезбеђења плаћања и критеријуми за утврђивање износа и периода за који се тражи, начин обрачуна и плаћање 8) расподела капацитета на принципу недискриминације и транспарентности; 9) секундарна трговина капацитетима; 10) поступци управљања загушењима; 11) размена информација о процени дневних предузимања корисника система и других података; 12) расподела испоручених дневних количина природног гаса по корисницима и извештавање корисника система; 13) виртуална тачка у систему у којој корисници могу променити права власништва на природном гасу и обавештавање о трговини природним гасом; 14) номинације, реноминације, упаривање; 15) начин размене и усаглашавања података, информација и услова рада са другим операторима система; 16) балансирање система, обрачун и плаћање накнаде за неутралност балансирања; 17) услови за утврђивање унутар дневних обавеза; 18) ограничење и прекид капацитета; 19) управљање у случају поремећаја у систему; 20) објављивање података и техничких информација; 21) размена обавештења између оператора транспортног система и корисника система; 22) врста и начин достављања података које учесници на тржишту			
--	--	--	--	--	--

		116.-119.	достављају оператору система; 23) права и обавезе корисника и оператора транспортног система 24) процедура решавања спорова из уговора о транспорту; 25) модел уговора о транспорту и друга питања неопходна за рад транспортног система и функционисање и администрирање тржишта. Балансна одговорност			
		05. 1.	Овом уредбом уређују се мрежна правила која се односе на приступ мрежи за транспорт природног гаса на националном, регионалном и европском тржишту природног гаса, у вези са баланским правилима, укључујући правила о процедурама за номиновање, накнадама за дебаланс, процесима измирења у вези са дневним накнадама за дебаланс и оперативном балансирању између оператора система за транспорт гаса.	ПУ		
22.	Each transmission, storage and LNG system operator shall take reasonable steps to allow capacity rights to be freely tradable and to facilitate such trade in a transparent and non-discriminatory manner. Every such operator shall develop harmonised transport, LNG facility and storage contracts and procedures on the primary market to facilitate secondary trade of capacity and shall recognise the transfer of primary capacity rights where notified by system users. The harmonised transport, LNG facility and storage contracts and procedures shall be notified to the regulatory authorities.	01. 83.	Оператор транспортног, односно дистрибутивног система, као и оператор складишта је дужан да омогући корисницима система приступ систему по регулисаним ценама на принципу јавности и недискриминације, у складу са одредбама овог закона, као и прописима и правилима о раду система донетим на основу овог закона. Приступ доводним гасоводима омогућава се на принципу јавности и недискриминације и није регулисан. Оператор транспортног система ће у случају када је то неопходно за обављање његових дужности имати право приступа транспортном систему другог оператора.	ПУ		

		01. 84.	Приступ систему се уређује уговором о приступу који закључују оператор транспортног, односно дистрибутивног система, као и оператор складишта и корисник система, у складу са правилима о раду система. Уговор о приступу поред елемената утврђених законом којим се уређују облигациони односи, садржи: податке о месту примопредаје, капацитет на месту примопредаје (улаз, односно излаз са система), обрачунски период и начин обрачуна у складу са методологијама за одређивање цене приступа систему у складу са законом којим је уређена област енергетике, као и друге елементе у зависности од специфичности места примопредаје. Уговором о приступу систему за дистрибуцију природног гаса не може се уговорити капацитет већи од одобреног капацитета прикључка на месту примопредаје. Уговором о приступу систему за транспорт природног гаса не може се уговорити капацитет већи од капацитета који је кориснику система расподељен и резервисан у поступку расподеле транспортних капацитета. Уговором о приступу систему за складиштење природног гаса не може се уговорити капацитет већи од капацитета на који је додељено право на коришћење капацитета. Оператор транспортног, односно дистрибутивног система, као и оператор складишта води регистар уговора о приступу.			
23.	Guidelines			НП	Одредба је по природи таква да је не може имплементирати Република Србија, односи се на Европску Комисију и	

					ENTCO-Г	
24.	When carrying out their responsibilities under this Regulation, the regulatory authorities shall ensure compliance with this Regulation and the Guidelines adopted pursuant to Article 23. Where appropriate, they shall cooperate with each other, with the Commission and the Agency in compliance with Chapter VIII of Directive 2009/73/EC.	01. 45.	Агенција је овлашћена да: 1) у складу са прописом из члана 42. тачка 1) овог закона: (1) одлучује о предузимању примерених мера којима се ограничава право одређеног корисника система да унапред захтева капацитет на тачкама интерконеције унутар Републике Србије, као и да у циљу спречавања затварања низгасног тржишта захтева издвајање већег процента капацитета са краћим трајањем ради његове расподеле, (2) одређује ниво фактора за дати ниво понуде пројекта додатног капацитета транспортног система и одлучује о издвајању дела додатног капацитета од расподеле на тачкама интерконеције ако оцени да је потребно, (3) даје сагласност на предлог пројекта додатног капацитета и објављује усаглашену одлуку о предлогу пројекта са образложењем на својој интернет страници, (4) даје сагласност на примену алтернативног механизма расподеле капацитета, на висину накнаде за покривање стварних трошкова спровођења поступка испитивања интересовања тржишта, усаглашене механизме за прераспodelу прихода од додатног капацитета као и споразуме оператора транспортних система којима се уговара скраћење минималног рока за најаву прекида; 2) у складу са прописом из члана 42. тачка 2) овог закона може донети акт о престанку примене непрекидног дан унапред „користи или изгуби” механизма на одређеној тачки интерконеције, о престанку примене програма прекомерне понуде и повратног откупа захтева, о примени ограничења у погледу измене номинације и акт којим обавезује	ПУ		

		оператора транспортног система да у случају уговорног загушења расподељује целокупан или део дугорочног неискоришћеног капацитета корисника система. 3) у складу са прописом из члана 42. тачка 3): (1) одлучује о мерама за уклањање ограничења у прекограничној трговини насталих због одступања од прописаног квалитета природног гаса (2) даје сагласност на споразуме оператора транспортног система о примени мера за уклањања ограничења прекограничне трговине због разлика у квалитету природног гаса или разлика у поступцима одоризације гаса, као и на предлоге оператора транспортног система за уклањање ограничења у прекограничној трговини,; 4) у складу са прописом из члана 42. тачка 4): (1) одређује у зони балансирања страну која врши процене дневних количина природног гаса испоручених на местима испоруке без дневног мерења, (2) одобрава примену привремених мера за балансирање, (3) одобрава примену балансних услуга (4) даје сагласност оператору транспортног система да тргује природном гасом у суседној зони балансирања. Агенција може да доноси и друге одлуке, сагласности и одобрења на која је овлашћена прописима из члана 42. тач. 1)-4) овог закона. Када оператор транспортног система уреди у правилима о раду транспортног система спровођење појединачних захтева утврђених у прописима из члана 42. тач. 1)-4) овог закона за које је прописана обавеза прибављања одобрења, сагласности или другог акта Агенције, Агенција о примени тих			
--	--	---	--	--	--

			захтева одлучује једним актом којим даје сагласност на правила о раду транспортног система за природни гас. Агенција може да захтева од оператора транспортног система да измени правила о раду транспортног система.			
25.	Provision of information			НП	Одредба је по својој природи таква да је могу имплементирати само земље чланице Е	
26.	Right of Member States to provide for more detailed measures			НП	Одредба је по својој природи таква да је могу имплементирати само земље чланице Е	
27.	Penalties			НП	Одредба је по својој природи таква да је могу имплементирати само земље чланице Е	
28.-32.	Committee procedure Commission report Derogations and exemptions Repeal Entry into force			НП	Одредба је по својој природи таква да је могу имплементирати само земље чланице Е	
A I .	GUIDELINES ON 1. Third-party access services concerning transmission system operators 2. Principles of capacity-allocation mechanisms and congestion-management procedures concerning transmission system operators and their application in the event of contractual congestion 3. Definition of the technical information necessary for network users to gain effective access to the system, the definition of all relevant points for transparency requirements and the information to be published at all relevant points and the time schedule according to which that information shall be published	03. 1.	Овом уредбом уређују се мрежна правила која се односе на приступ мрежи за транспорт природног гаса на националном, регионалном и европском тржишту природног гаса, у вези са поступцима за управљање загушењима и објављивање података и техничких информација за приступ систему за транспорт природног гаса. Мрежним правилима из става 1. овог члана уређују се поступци за управљање загушењима, информације и рокови у којима се оне објављују ради пружања услуга у вези са приступом систему за транспорт природног гаса.	ПУ		
		04. 1.	Овом уредбом уређују се мрежна правила која се односе на приступ мрежи за транспорт природног гаса на	ПУ		

			националном, регионалном и европском тржишту природног гаса, у вези са правилима о хармонизованим тарифама за транспорт природног гаса. Мрежна правила из става 1. овог члана обухватају правила за примену методологије за утврђивање референтне цене, захтеве у погледу спровођења јавних консултација и објављивања информација у вези са методологијом за утврђивање референтне цене, као и правила за обрачун резервних цена за стандардне капацитетне производе.			
		05.1.	Овом уредбом уређују се мрежна правила која се односе на приступ мрежи за транспорт природног гаса на националном, регионалном и европском тржишту природног гаса, у вези са балансним правилима, укључујући правила о процедурама за номиновање, накнадама за дебаланс, процесима измирења у вези са дневним накнадама за дебаланс и оперативном балансирању између оператора система за транспорт гаса.	ПУ		
		06.1.1.	Овом уредбом уређују се мрежна правила која се односе на приступ мрежи за транспорт природног гаса на националном, регионалном и европском тржишту природног гаса, у вези са прорачуном капацитета и расподелом капацитета.	ПУ		
		07.1.	Овом уредбом уређују се мрежна правила која се односе на приступ мрежи за транспорт природног гаса на националном, регионалном и европском тржишту природног гаса, у вези са међусобном сарадњом оператора транспортних система и правилима за	ПУ		

			размену података за рад међусобно повезаних система за транспорт гаса.			
A II	CORRELATION TABLE			НП	Одредба је по својој природи таква да је могу имплементирати само земље чланице ЕУ.	
A I . 2012/490						
1.1.	THIRD-PARTY ACCESS SERVICES CONCERNING TRANSMISSION SYSTEM OPERATORS Transmission system operators shall offer firm and interruptible services down to a minimum period of one day.	06. 1.	Овом уредбом уређују се мрежна правила која се односе на приступ мрежи за транспорт природног гаса на националном, регионалном и европском тржишту природног гаса, у вези са прорачуном капацитета и расподелом капацитета. Мрежним правилима из става 1. овог члана успостављају се механизми расподеле капацитета у транспортним системима за постојеће и додатне капацитете. Овом уредбом уређује се на који начин суседни оператори транспортног система сарађују у циљу олакшавања продаје капацитета, узимајући у обзир општа комерцијална и техничка правила која се односе на механизме расподеле капацитета. Стандардни механизам за расподелу капацитета утврђен у складу с овом уредбом обухвата поступак аукције за тачке интерконеције из члана 2. ове уредбе и стандардне капацитетне производе који се на тим аукцијама нуде и расподељују. Овом уредбом уређује се и алтернативни механизам расподеле који се примењује на нуђење додатног капацитета.	ПУ		
1.2	Harmonised transport contracts and common network codes shall be designed in a manner that facilitates trading and re-utilisation of capacity contracted by network users without hampering capacity release	01. 83.	Оператор транспортног, односно дистрибутивног система, као и оператор складишта је дужан да омогући корисницима система приступ систему по регулисаним ценама на принципу јавности и недискриминације, у складу са одредбама овог закона, као и прописима и правилима о раду система	ПУ		

		01. 84.	донетим на основу овог закона. Приступ доводним гасоводима омогућава се на принципу јавности и недискриминације и није регулисан. Оператор транспортног система ће у случају када је то неопходно за обављање његових дужности имати право приступа транспортном систему другог оператора. Приступ систему се уређује уговором о приступу који закључују оператор транспортног, односно дистрибутивног система, као и оператор складишта и корисник система, у складу са правилима о раду система. Уговор о приступу поред елемената утврђених законом којим се уређују облигациони односи, садржи: податке о месту примопредаје, капацитет на месту примопредаје (улаз, односно излаз са система), обрачунски период и начин обрачуна у складу са методологијама за одређивање цене приступа систему у складу са законом којим је уређена област енергетике, као и друге елементе у зависности од специфичности места примопредаје. Уговором о приступу систему за дистрибуцију природног гаса не може се уговорити капацитет већи од одобреног капацитета прикључка на месту примопредаје. Уговором о приступу систему за транспорт природног гаса не може се уговорити капацитет већи од капацитета који је кориснику система расподељен и резервисан у поступку расподеле транспортних капацитета. Уговором о приступу систему за складиштење природног гаса не може се уговорити капацитет већи од капацитета на који је додељено право на коришћење капацитета.	ПУ		
--	--	------------	---	----	--	--

			Оператор транспортног, односно дистрибутивног система, као и оператор складишта води регистар уговора о приступу.			
1.3	Transmission system operators shall develop network codes and harmonised contracts following proper consultation with network users.	01. 41.1.	Правилима о раду транспортног система природног гаса уређују се: 1) начин планирања развоја транспортног система; 2) технички услови за прикључење на транспортни систем; 3) услови за поуздан и сигуран рад транспортног система; 4) одржавање објеката; 5) мерење и захтеви у погледу мерне опреме; 6) приступ транспортном систему; 7) инструменти обезбеђења плаћања и критеријуми за утврђивање износа и периода за који се тражи, начин обрачуна и плаћање 8) расподела капацитета на принципу недискриминације и транспарентности; 9) секундарна трговина капацитетима; 10) поступци управљања загушењима; 11) размена информација о процени дневних преузимања корисника система и других података; 12) расподела испоручених дневних количина природног гаса по корисницима и извештавање корисника система; 13) виртуална тачка у систему у којој корисници могу променити права власништва на природном гасу и обавештавање о трговини природним гасом; 14) номинације, реноминације, упаривање; 15) начин размене и усаглашавања података, информација и услова рада са другим операторима система; 16) балансирање система, обрачун и плаћање накнаде за неутралност балансирања; 17) услови за утврђивање унутар	ПУ		

			дневних обавеза; 18) ограничење и прекид капацитета; 19) управљање у случају поремећаја у систему; 20) објављивање података и техничких информација; 21) размена обавештења између оператора транспортног система и корисника система; 22) врста и начин достављања података које учесници на тржишту достављају оператору система; 23) права и обавезе корисника и оператора транспортног система 24) процедура решавања спорова из уговора о транспорту; 25) модел уговора о транспорту и друга питања неопходна за рад транспортног система и функционисање и администрирање тржишта.			
1.4	Transmission system operators shall implement standardised nomination and re-nomination procedures. They shall develop information systems and electronic communication means to provide adequate data to network users and to simplify transactions, such as nominations, capacity contracting and transfer of capacity rights between network users.	05. 1. 06. 1.	Овом уредбом уређују се мрежна правила која се односе на приступ мрежи за транспорт природног гаса на националном, регионалном и европском тржишту природног гаса, у вези са баланским правилима, укључујући правила о процедурама за номиновање, накнадама за дебаланс, процесима измирења у вези са дневним накнадама за дебаланс и оперативном балансирању између оператора система за транспорт гаса. Овом уредбом уређују се мрежна правила која се односе на приступ мрежи за транспорт природног гаса на националном, регионалном и европском тржишту природног гаса, у вези са прорачуном капацитета и расподелом капацитета. Мрежним правилима из става 1. овог члана успостављају се механизми расподеле капацитета у транспортним системима за постојеће и додатне капацитете.	ПУ ПУ		

			Овом уредбом уређује се на који начин суседни оператори транспортног система сарађују у циљу олакшавања продаје капацитета, узимајући у обзир општа комерцијална и техничка правила која се односе на механизме расподеле капацитета. Стандардни механизам за расподелу капацитета утврђен у складу с овом уредбом обухвата поступак аукције за тачке интерконекције из члана 2. ове уредбе и стандардне капацитетне производе који се на тим аукцијама нуде и расподељују. Овом уредбом уређује се и алтернативни механизам расподеле који се примењује на нуђење додатног капацитета.			
1.5	Transmission system operators shall harmonise formalised request procedures and response times according to best industry practice with the aim of minimising response times. They shall provide for online screen-based capacity booking and confirmation systems and nomination and re-nomination procedures no later than 1 January 2010 after consultation with the relevant network users.	05. 1. 06. 1.	Овом уредбом уређују се мрежна правила која се односе на приступ мрежи за транспорт природног гаса на националном, регионалном и европском тржишту природног гаса, у вези са баланским правилима, укључујући правила о процедурама за номинавање, накнадама за дебаланс, процесима измирења у вези са дневним накнадама за дебаланс и оперативном балансирању између оператора система за транспорт гаса. Овом уредбом уређују се мрежна правила која се односе на приступ мрежи за транспорт природног гаса на националном, регионалном и европском тржишту природног гаса, у вези са прорачуном капацитета и расподелом капацитета. Мрежним правилима из става 1. овог члана успостављају се механизми расподеле капацитета у транспортним системима за постојеће и додатне капацитете. Овом уредбом уређује се на који начин суседни оператори транспортног система сарађују у циљу олакшавања продаје	ПУ ПУ		

			капацитета, узимајући у обзир општа комерцијална и техничка правила која се односе на механизме расподеле капацитета. Стандардни механизам за расподелу капацитета утврђен у складу с овом уредбом обухвата поступак аукције за тачке интерконекције из члана 2. ове уредбе и стандардне капацитетне производе који се на тим аукцијама нуде и расподељују. Овом уредбом уређује се и алтернативни механизам расподеле који се примењује на нуђење додатног капацитета.			
1.6	Transmission system operators shall not separately charge network users for information requests and transactions associated with their transport contracts and which are carried out according to standard rules and procedures.	03. 29.	Оператор транспортног система не наплаћује кориснику система посебну накнаду за захтеве за пружање информација и трансакције у вези са њиховим уговорима о транспорту, а који се обављају у складу са стандардизованим правилима и поступцима.	ПУ		
1.7	Information requests that require extraordinary or excessive expenses such as feasibility studies may be charged separately, provided the charges can be duly substantiated.	03. 30.	Захтеви за пружање информација који изискују ванредне или прекомерне трошкове, као што су студије изводљивости, могу се наплатити посебно под условом да се основаност трошкова може оправдати.	ПУ		
1.8	Transmission system operators shall cooperate with other transmission system operators in coordinating the maintenance of their respective networks in order to minimise any disruption of transmission services to network users and transmission system operators in other areas and in order to ensure equal benefits with respect to security of supply including in relation to transit.	06. 1.	Овом уредбом уређују се мрежна правила која се односе на приступ мрежи за транспорт природног гаса на националном, регионалном и европском тржишту природног гаса, у вези са прорачуном капацитета и расподелом капацитета. Мрежним правилима из става 1. овог члана успостављају се механизми расподеле капацитета у транспортним системима за постојеће и додатне капацитете. Овом уредбом уређује се на који начин суседни оператори транспортног система сарађују у циљу олакшавања продаје капацитета, узимајући у обзир општа	ПУ		

			комерцијална и техничка правила која се односе на механизме расподеле капацитета. Стандардни механизам за расподелу капацитета утврђен у складу с овом уредбом обухвата поступак аукције за тачке интерконекије из члана 2. ове уредбе и стандардне капацитетне производе који се на тим аукцијама нуде и расподељују. Овом уредбом уређује се и алтернативни механизам расподеле који се примењује на нуђење додатног капацитета.			
1.9	Transmission system operators shall publish at least annually, by a predetermined deadline, all planned maintenance periods that might affect network users' rights from transport contracts and corresponding operational information with adequate advance notice. This shall include publishing on a prompt and non-discriminatory basis any changes to planned maintenance periods and notification of unplanned maintenance, as soon as that information becomes available to the transmission system operator. During maintenance periods, transmission system operators shall publish regularly updated information on the details of and expected duration and effect of the maintenance.	03. 39.	Оператор транспортног система за релевантне тачке објављује информације из члана 39. став 4. тач. 1) до 7) ове уредбе за све услуге и помоћне услуге које су пружене (посебно информације о мешању, баластирању и конверзији). Информације се објављују у нумеричком облику, у часовним или дневним периодима, који одговара најмањем референтном периоду за резервацију капацитета односно за номинације и реноминације, као и најмањем обрачунском периоду за које се израчунавају накнаде за дебаланс. Ако се најмањи референтни период разликује од дневног периода, информације из члана 39. став 4. тач. 1) до 7) ове уредбе објављују се и за дневни период. Оператор транспортног система без одлагања објављује следеће информације и сва њихова каснија ажурирања: 1) максимални технички капацитет за проток у оба смера; 2) укупни уговорени непрекидни и прекидни капацитет у оба смера; 3) номинације и реноминације у оба смера; 4) расположиви непрекидни и прекидни капацитет у оба смера; 5) стварни физички проток; 6) планирани и стварни прекид	ПУ		

			прекидног капацитета; 7) планирани и непланирани прекиди непрекидних услуга и информације о поновном успостављању непрекидних услуга (нарочито одржавање транспортног система и очекивано трајање евентуалних прекида због одржавања). Планирани прекиди објављују се најмање 42 дана унапред; 8) о околности да је дошло до подношења захтева за непрекидне капацитетне производе у трајању од једног месеца или дуже, а којима није расподељен капацитет, укључујући број тих захтева и њима захтевану количину капацитета; 9) у случају аукција, на којим тачкама и за које периоде су непрекидни капацитетни производи у трајању од месец дана или дуже достигли цену вишу од резервне цене; 10) на којим тачкама и за које периоде се непрекидни капацитетни производи у трајању од једног месеца или дуже не нуде у редовном поступку расподеле; 11) укупан капацитет стављен на располагање путем примене поступака управљања загушењем из чл. 10. до 28. ове уредбе за сваки примењен поступак управљања загушењем.			
1.10	Transmission system operators shall maintain and make available to the competent authority upon request a daily log of the actual maintenance and flow disruptions that have occurred. Information shall also be made available on request to those affected by any disruption.	03.39.	Оператори су дужни да на својој интернет страници редовно објављују све информације прописане овим пакетом прописа као и правилник о раду, чиме су подаци свима доступни, укључујући и надлежне органе	ПУ		
2.1.1	Capacity-allocation mechanisms and congestion-management procedures shall facilitate the development of competition and liquid trading of capacity and shall be compatible with market mechanisms including spot markets and trading hubs. They shall be flexible and capable of adapting to evolving market circumstances.	03.3.	Начело развоја тржишта природног гаса Поступци управљања загушењем утврђују се на начин да олакшају развој тржишне конкуренције и ликвидну трговину капацитетима, при чему морају да буду довољно флексибилни да могу благовремено да одговоре на промене на тржишту.	ПУ		

			Поступци из става 1. овог члана треба да буду усклађени са тржишним механизмима, укључујући спот тржишта и трговачка чворишта („trading hubs“).			
2.1.2	Those mechanisms and procedures shall take into account the integrity of the system concerned as well as security of supply.	03. 4.	Начело интегритета система Поступцима за управљање загушењем доприноси се интегритету система и сигурности снабдевања.	ПУ		
2.1.3	Those mechanisms and procedures shall neither hamper the entry of new market participants nor create undue barriers to market entry. They shall not prevent market participants, including new market entrants and companies with a small market share, from competing effectively.	03. 5.	Начело конкуренције Поступци за управљање загушењем не смеју да спречавају улазак нових учесника на тржиште, да стварају неоправдане препреке за улазак на тржиште, нити да спречавају ефективно надметање учесника на тржишту, укључујући нове учеснике на тржишту и друштва с малим тржишним уделом.	ПУ		
2.1.4	Those mechanisms and procedures shall provide appropriate economic signals for efficient and maximum use of technical capacity and facilitate investment in new infrastructure.	03. 6.	Начело оптимизације техничког капацитета Поступци управљања загушењима треба да омогуће оптималну искоришћеност техничког капацитета и да допринесу будућем улагању у нову инфраструктуру.	ПУ		
2.1.5	Network users shall be advised about the type of circumstance that could affect the availability of contracted capacity. Information on interruption should reflect the level of information available to the transmission system operator.	03. 31.	Оператор транспортног система обавештава кориснике система о околностима које могу да утичу на расположивост уговореног капацитета.	ПУ		
2.1.6	Should difficulties in meeting contractual delivery obligations arise due to system integrity reasons, transmission system operators should notify network users and seek a non-discriminatory solution without delay.	03. 32.	Ако из разлога обезбеђивања интегритета система дође до тешкоћа при испуњавању уговорних обавеза у вези с испоруком, оператор транспортног система о томе без одлагања обавештава одговарајуће кориснике система и тражи решење на недискриминаторној основи.	ПУ		
2.1.6	Transmission system operators shall consult network users regarding procedures prior to their implementation and agree them with the regulatory authority.	03. 8.3	Пре утврђивања поступака управљања загушењима, оператор транспортног система обавља консултације са корисницима система о предложеним поступцима.	ПУ		
2.2.1.1	The provisions of point 2.2 shall apply to interconnection points between adjacent en-	03. 7.	Поступци управљања загушењима се примењују на тачкама интерконекије и	ПУ		

	try-exit systems, irrespective of whether they are physical or virtual, between two or more Contracting Parties or within the same Contracting Party in so far as the points are subject to booking procedures by users and subject to the decision of the relevant Contracting Party's national regulatory authority. They may also apply to entry points from and exit points to third countries, subject to the decision of the relevant national regulatory authority. Exit points to end-consumers and distribution networks, entry points from LNG terminals and production facilities, and entry-exit points from and to storage facilities are not subject to the provisions of point 2.2.		виртуелним тачкама интерконекије које повезују транспортни систем са транспортним системом суседне уговорне стране Енергетске заједнице. Оператор транспортног система може, уз сагласност Агенције, да донесе одлуку да се поступци управљања загушењима примењују на тачкама интерконекије које повезују транспортни систем са транспортним системом треће земље и на другим тачкама интерконекије, уколико се на тим тачкама врши расподела капацитета. Поступци управљања загушењима се не примењују на излазним тачкама према крајњим потрошачима и дистрибутивним системима, на улазним тачкама из терминала за утечњени природни гас и производних објеката и на улазно-излазне тачке до и од складишта. Оператор транспортног система, на захтев надлежног тела сагласно обавезама које произлазе из потврђених међународних уговора, доставља податке и информације које објављује у складу са Главом II ове уредбе, за потребе израде извештаја о уговорним загушењима, уговореним непрекидним капацитетима, секундарном тржишту и коришћењу прекидних капацитета у претходној години које ово тело сачињава и објављује до 1. јуна текуће године.			
2.2.1.2	On the basis of the information published by the transmission system operators pursuant to Section 3 of this Annex and, where appropriate, validated by national regulatory authorities, the Energy Community Regulatory Board shall publish by 1 June of every year, commencing with the year 2020, a monitoring report on congestion at interconnection points with respect to firm capacity products sold in the preceding year, taking into con- sideration			НП	Дефинише надлежност органа међународне организације.	

	to the extent possible capacity trading on the secondary market and the use of interruptible capacity.					
2.2.1.3	Any additional capacity made available through the application of one of the congestion-management procedures as provided for in points 2.2.2, 2.2.3, 2.2.4 and 2.2.5 shall be offered by the respective transmission system operator(s) in the regular allocation process.	03.9.	Капацитет који постане расположив услед примене поступака управљања загушењима, оператор транспортног система расподељује у складу са уредбом која регулише мрежна правила за прорачун и расподелу капацитета за транспорт природног гаса.	ПУ		
2.2.1.4	The measures provided for in points 2.2.2, 2.2.4 and 2.2.5 shall be implemented as of 1 October 2018. Points 2.2.3(1) to 2.2.3(5) shall apply as of 1 July 2020.	03.52.	Информације из члана 39. став 4. тач. од 8) до 11) ове уредбе објављују се од 1. октобра 2023. године.	ПУ		
2.2.2.1	Transmission system operators shall propose and, after approval by the national regulatory authority, implement an incentive-based oversubscription and buy-back scheme in order to offer additional capacity on a firm basis. Before implementation, the national regulatory authority shall consult with the national regulatory authorities of adjacent Contracting Parties and the Member States of the European Union and take account of the adjacent national regulatory authorities' opinions. Additional capacity is defined as the firm capacity offered in addition to the technical capacity of an interconnection point calculated on the basis of Article 16(1) of this Regulation.	03.10. 03.16.2 03.2.1.1)	Оператор транспортног система примењује програм прекомерне понуде и повратног откупа у циљу понуде допунског капацитета на непрекидној основи. Пре давања сагласности из става 1. Агенција размењује мишљења са националним регулаторним телима суседних уговорних страна Енергетске заједнице односно држава чланица Европске Уније, и приликом доношења одлуке о давању сагласности узима у обзир мишљења добијена до истека рока за давање сагласности у складу са законом који уређује управни поступак. „допунски капацитет“ – је непрекидни капацитет који се нуди преко техничког капацитета на тачки интерконекије;	ПУ		
2.2.2.2	The oversubscription and buy-back scheme shall provide transmission system operators with an incentive to make available additional capacity, taking account of the technical conditions, such as the calorific value, temperature and expected consumption, of the relevant entry-exit system and the capacities in adjacent networks. Transmission system operators	03.11.	Програм прекомерне понуде и поновног откупа заснива се на режиму подстицаја који одражава ризике оператора транспортног система приликом понуде допунског капацитета, узимајући у обзир техничке услове, попут топлотне вредности, температуре и очекиване потрошње, одговарајућег улазно-излазног система и капацитете у	ПУ		

	shall apply a dynamic approach with regard to the recalculation of the technical or additional capacity of the entry-exit system.		суседним системима. Оператори транспортног система при поновном обрачуна техничког односно допунског капацитета улазно-излазног система примењују динамички приступ.			
2.2.2.3	The oversubscription and buy-back scheme shall be based on an incentive regime reflecting the risks of transmission system operators in offering additional capacity. The scheme shall be structured in such a way that revenues from selling additional capacity and costs arising from the buy-back scheme or measures pursuant to paragraph 6 are shared between the transmission system operators and the network users. National regulatory authorities shall decide on the distribution of revenues and costs between the transmission system operator and the network user.	03.12.	Приходи од продаје допунског капацитета и трошкови који произлазе из програма поновног откупа деле се између оператора транспортног система и корисника система. Уколико методологија за одређивање цене приступа транспортном систему не садржи правила о прерасподели прихода и трошкова из става 1. овог члана, Агенција приликом сагласности из члана 8. став 4. ове уредбе узима у обзир предлог оператора транспортног система о расподели прихода и трошкова и примедбе корисника система дате у поступку консултација из члана 8. став 3. ове уредбе.	ПУ		
2.2.2.4	For the purpose of determining transmission system operators' revenues, technical capacity, in particular surrendered capacity as well as, where relevant, capacity arising from the application of firm day-ahead use-it-or-lose-it and long term use-it-or-lose-it mechanisms, shall be considered to be allocated prior to any additional capacity.	03.13.	У циљу утврђивања прихода оператора транспортног система, сматра се да се технички капацитет, а нарочито предати капацитет и капацитет који настане применом непрекидног дан унапред „користи или изгуби” и дугорочног „користи или изгуби” механизма, расподељује пре допунског капацитета.	ПУ		
2.2.2.5	In determining the additional capacity, the transmission system operator shall take into account statistical scenarios for the likely amount of physically unused capacity at any given time at interconnection points. It shall also take into account a risk profile for offering additional capacity which does not lead to excessive buy-back obligation. The oversubscription and buy-back scheme shall also estimate the likelihood and the costs of buying back capacity on the market and reflect this in the amount of additional capacity to be made available.	03.14.	При утврђивању допунског капацитета, оператор транспортног система узима у обзир статистичке сценарије о вероватним количинама физички неискоришћеног капацитета у сваком тренутку на тачкама интерконекције и профил ризика који се односи на нуђење допунског капацитета који не доводи до прекомерне обавезе повратног откупа. Програм прекомерне понуде и повратног откупа садржи параметре на основу којих се процењују вероватноћа и трошкови поновног откупа капацитета на тржишту, што се одражава у количини допунског капацитета који се	ПУ		

			нуди.			
2.2.2.6	Where necessary to maintain system integrity, transmission system operators shall apply a market-based buy-back procedure in which network users can offer capacity. Network users shall be informed about the applicable buy-back procedure. The application of a buy-back procedure is without prejudice to the applicable emergency measures.	03.15.	Оператор транспортног система, када је то неопходно ради одржања интегритета система, примењује поступак повратног откупа заснован на тржишним принципима, у оквиру којег корисници система могу нудити капацитет. Оператор транспортног система обавештава кориснике система о покретању поступка повратног откупа. Примена поступка повратног откупа не доводи у питање примену ванредних мера.	ПУ		
2.2.2.7	Transmission system operators shall, before applying a buy-back procedure, verify whether alternative technical and commercial measures can maintain system integrity in a more cost-efficient manner.	03.15.2	Оператор транспортног система је дужан да пре примене поступка повратног откупа утврди да ли интегритет система може на исплативији начин да се одржава другим техничким и комерцијалним мерама.	ПУ		
2.2.2.8	When proposing the oversubscription and buy-back scheme the transmission system operator shall provide all relevant data, estimates, and models to the national regulatory authority in order for the latter to assess the scheme. The transmission system operator shall regularly report to the national regulatory authority on the functioning of the scheme and, upon request of the national regulatory authority, provide all relevant data. The national regulatory authority may request the transmission system operator to revise the scheme.	03.16.	Приликом достављања правила о раду која садрже програм прекомерне понуде и повратног откупа на сагласност, оператор транспортног система доставља Агенцији све потребне податке, процене и моделе ради оцене програма. Пре давања сагласности из става 1. Агенција размењује мишљења са националним регулаторним телима суседних уговорних страна Енергетске заједнице односно држава чланица Европске Уније, и приликом доношења одлуке о давању сагласности узима у обзир мишљења добијена до истека рока за давање сагласности у складу са законом који уређује управни поступак. Оператор транспортног система редовно извештава Агенцију о функционисању програма и на захтев Агенције доставља све потребне податке. Агенција може да захтева од оператора транспортног система измену програма.	ПУ		
2.2.3.1	National regulatory authorities shall require transmission system operators to apply at least the rules laid down in paragraph 3 per network user at interconnection points with	03.17.	Агенција доноси акт којим обавезује оператора транспортног система да, на корисника система на тачки интерконекције, примењује правила у	ПУ		

	respect to altering the initial nomination if, on the basis of the yearly monitoring report of the Energy Community Regulatory Board in accordance with point 2.2.1(2), it is shown that at interconnection points demand exceeded offer, at the reserve price when auctions are used, in the course of capacity allocation procedures in the year covered by the monitoring report for products for use in either that year or in one of the subsequent two years, (a) for at least three firm capacity products with a duration of one month or (b) for at least two firm capacity products with a duration of one quarter or (c) for at least one firm capacity product with a duration of one year or more or (d) where no firm capacity product with a duration of one month or more has been offered.		погледу ограничења измене номинације утврђена у његовим правилима о раду, а која су најмање једнака правилима из члана 19. ове уредбе. Агенција акт из става 1. доноси уколико произлази да је, на основу годишњег извештаја о праћењу загушења на тачкама интерконеције које припрема надлежно тело сагласно обавезама које произлазе из потврђених међународних обавеза, приликом примене поступака расподеле капацитета у години на коју се извештај о праћењу загушења односи, за капацитетне производе који се користе у тој или у једној од две наредне године, потражња превазилазила понуду на тачки интерконеције, при чему, у случају аукција, потражња превазилази понуду по резервној цени, и то: 1) за најмање три непрекидна капацитетна производа у трајању од месец дана; или 2) за најмање два непрекидна капацитетна производа у трајању од једног тромесечја; или 3) за најмање један непрекидни капацитетни производ у трајању од једне или више година; или када није понуђен ни један непрекидни капацитетни производ у трајању од месец дана или више.			
2.2.3.2	If, on the basis of the yearly monitoring report, it is shown that a situation as defined in paragraph 1 is unlikely to reoccur in the following three years, for example as a result of capacity becoming available from physical expansion of the network or termination of long-term contracts, the relevant national regulatory authorities may decide to terminate the firm day-ahead use-it-or-lose-it mechanism.	03. 18.	Ако из годишњег извештаја о праћењу загушења проистиче да се ситуација из члана 17. став 2. ове уредбе вероватно неће поновити у наредне три године, као резултат расположивости капацитета услед физичког проширења система или престанка дугорочних уговора односно из других разлога, Агенција може да одлучи о престанку примене непрекидног дан унапред „користи или изгуби” механизма на конкретној тачки интерконеције, односно да не донесе акт из члана 17. став 1. ове уредбе.	ПУ		
2.2.3.3	Firm renomination is permitted up to 90%	03.	Реноминација непрекидног капацитета	ПУ		

	and down to 10% of the contracted capacity by the network user at the interconnection point. However, if the nomination exceeds 80% of the contracted capacity, half of the non-nominated volume may be renominated upwards. If the nomination does not exceed 20% of the contracted capacity, half of the nominated volume may be renominated downwards. The application of this paragraph is without prejudice to the applicable emergency measures.	19.	на више дозвољена је максимално до 90% уговореног капацитета корисника система на тачки интерконекије. Ако номинација прелази 80% уговореног капацитета, највише половина неноминоване количине може да се реноминује на више. Реноминација непрекидног капацитета на мање дозвољена је максимално до 10% уговореног капацитета корисника система на тачки интерконекије. Ако номинација не прелази 20% уговореног капацитета, највише половина номиноване количине може да се реноминује на ниже. Примена овог члана нема утицаја на примену ванредних мера.			
2.2.3.4	The original holder of the contracted capacity may renominate the restricted part of its contracted firm capacity on an interruptible basis.	03. 20.	Остатак уговореног капацитета који се у складу са ограничењима из члана 19. ове уредбе не може реноминovati као непрекидни капацитет, корисник система може реноминovati као прекидни капацитет. Оператор транспортног система укључује капацитет из става 1. овог члана у расположиви капацитет за потребе нуђења стандардних капацитетних производа за дан унапред, односно унутар-дневних стандардних капацитетних производа.	ПУ		
2.2.3.5	Paragraph 3 shall not apply to network users - persons or undertakings and the undertakings they control pursuant to Article 3 of Regulation (EC) No 139/2004 - holding less than 10% of the average technical capacity in the preceding year at the interconnection point.	03. 21.	Ограничење из члана 19. ове уредбе не примењује се на корисника система који је уговорио мање од 10% просечног техничког капацитета у претходној години у тачки интерконекије. За потребе утврђивања процента из става 1. заједно се узима уговорени капацитет корисника система и уговорени капацитет лица под његовом контролом у смислу Закона.	ПУ		
2.2.3.6	On interconnection points where a firm day-ahead use-it-or-lose-it mechanism in accordance with paragraph 3 is applied, an evaluation of the relationship with the oversubscription and buy-back scheme	03. 22.	За тачке интерконекије за које у складу са чланом 17. став 1. ове уредбе Агенција донесе акт да се примењује непрекидни дан унапред „користи или изгуби” механизам, Агенција оцењује	ПУ		

	pursuant to point 2.2.2 shall be carried out by the national regulatory authority, which may result in a decision by the national regulatory authority not to apply the provisions of point 2.2.2 at those interconnection points. Such a decision shall be notified, without delay, to the Energy Community Regulatory Board.		однос предметног механизма са програмом прекомерне понуде и повратног откупа из члана 10. ове уредбе. На основу резултата процене, Агенција може да донесе акт да се програм прекомерне понуде и повратног откупа не примењује. Агенција без одлагања акт одлуку из става 2. овог члана надлежном телу сагласно обавезама које произилазе из потврђених међународних уговора.			
2.2.3.7	A national regulatory authority may decide to implement a firm day-ahead use-it-or-lose-it mechanism pursuant to paragraph 3 on an interconnection point. Before adopting its decision, the national regulatory authority shall consult with the national regulatory authorities of adjacent Contracting Parties and the Member States of the European Union. In adopting its decision the national regulatory authority shall take account of the adjacent national regulatory authorities' opinions.	03. 23.	Агенција може да донесе акт о примени непрекидног дан унапред „користи или изгуби” механизма и на тачки интерконеције за коју годишњи извештај о праћењу загушења није утврдио постојање ситуације из члана 17. став 2. ове уредбе. Пре доношења акта из става 1. овог члана, Агенција размењује мишљења са националним регулаторним телима суседних уговорних страна Енергетске заједнице односно држава чланица Европске Уније, и приликом доношења акта узима у обзир добијена мишљења.	ПУ		
2.2.4	Transmission system operators shall accept any surrender of firm capacity which is contracted by the network user at an interconnection point, with the exception of capacity products with a duration of a day and shorter. The network user shall retain its rights and obligations under the capacity contract until the capacity is reallocated by the transmission system operator and to the extent the capacity is not reallocated by the transmission system operator. Surrendered capacity shall be considered to be reallocated only after all the available capacity has been allocated. The transmission system operator shall notify the network user without delay of any reallocation of its surrendered capacity. Specific terms and conditions for surrendering capacity, in particular for	03. 24.	Оператор транспортног система у правилима о раду уређује услове и поступак предаје капацитета, посебно у случајевима када неколико корисника система предаје своје капацитете. Оператор транспортног система прихвата сваку предају непрекидног капацитета који је уговорио корисник система на тачки интерконеције, осим предаје дневног односно унутар дневног стандардног капацитетног производа. Корисник система задржава своја права и обавезе из уговора о транспорту све док оператор транспортног система поново не уговори предати капацитет и у мери у којој тако предати капацитет оператор транспортног система није поново уговорио. Оператор транспортног система	ПУ		

	cases where several network users surrender their capacity, shall be approved by the national regulatory authority.		приликом расподеле капацитета која укључује и предати капацитет, прво расподељује део расположивог капацитета у који није укључен предати капацитет, а након тога расподељује део расположивог капацитета који чини предати капацитет. Оператор транспортног система одмах обавештава корисника система о свакој расподели његовог предатог капацитета.			
2.2.5.1	National regulatory authorities shall require transmission system operators to partially or fully withdraw systematically underutilised contracted capacity on an interconnection point by a network user where that user has not sold or offered under reasonable conditions its unused capacity and where other network users request firm capacity. Contracted capacity is considered to be systematically underutilised in particular if: (a) the network user uses less than on average 80% of its contracted capacity both from 1 April until 30 September and from 1 October until 31 March with an effective contract duration of more than one year for which no proper justification could be provided; or (b) the network user systematically nominates close to 100% of its contracted capacity and renominates downwards with a view to circumventing the rules laid down in point 2.2.3(	03. 25.	Агенција може донети акт којим обавезује оператора транспортног система да у расположиви капацитет укључи целокупан или део учестало неискоришћеног капацитета корисника система у тачки интерконекције, ако тај корисник система није продао или понудио под разумним условима свој неискоришћени капацитет, и ако постоји потражња других корисника система за непрекидним капацитетом. Уговорни капацитет сматра се учестало неискоришћеним нарочито ако: 1) корисник система користи просечно мање од 80% свог уговореног капацитета у периодима од 1. априла до 30. септембра, односно од 1. октобра до 31. марта, по основу уговора са трајањем дужим од једне године за шта не постоји одговарајуће оправдање; или корисник система учестало номинује близу 100% свог уговореног капацитета па реноминује наниже, са циљем заобилажења правила из члана 19. ове уредбе.	ПУ		
2.2.5.2	The application of a firm day-ahead use-it-or-lose-it mechanism shall not be regarded as justification to prevent the application of paragraph 1.	03. 28.	Примена непрекидног дан унапред „користи или изгуби” механизма не искључује примену дугорочног „користи или изгуби” механизма.	ПУ		
2.2.5.3	Withdrawal shall result in the network user losing its contracted capacity partially or completely for a given period or for the remaining effective contractual term. The network user shall retain its rights and obligations under the capacity contract until	03. 26.	Корисник система задржава своја права и обавезе по основу уговора о транспорту у погледу свог учестало неискоришћеног капацитета све док оператор транспортног система не расподели тај капацитет и у мери у којој	ПУ		

	the capacity is reallocated by the transmission system operator and to the extent the capacity is not real-located by the transmission system operator.		оператор транспортног система није расподелио тај капацитет. Расподелом учестало неискоришћеног капацитета, корисник система губи целокупан или део његовог уговореног капацитета који одговара његовом учестало неискоришћеном капацитету, током одређеног периода односно за цео преостали период важења уговора о транспорту.			
2.2.5.4	Transmission system operators shall regularly provide national regulatory authorities with all the data necessary to monitor the extent to which contracted capacities with effective contract duration of more than one year or recurring quarters covering at least two years are used.	03. 27.	Оператор транспортног система редовно доставља Агенцији све податке неопходне за праћење обима у којем се користе уговорени капацитети по основу уговора закључених на дужи од годину дана односно на узастопне квартале током периода од најмање две године.	ПУ		
3.1.1.1	Transmission system operators (TSOs) shall provide all information referred to under paragraph 3.1.2 and paragraph 3.3(1) to 3.3(5) in the following manner: (a) on a website accessible to the public, free of charge and without any need to register or otherwise sign on with the transmission system operator; (b) on a regular/rolling basis; the frequency shall be according to the changes that take place and the duration of the service; (c) in a user-friendly manner; (d) in a clear, quantifiable, easily accessible way and on a non-discriminatory basis; (e) in a downloadable format that has been agreed between transmission system operators and the national regulatory authorities on the basis of an opinion on a harmonised format that shall be provided by the Energy Community Regulatory Board and that allows for quantitative analyses; (f) in consistent units, in particular kWh (with a combustion reference temperature of 298,15 K) shall be the unit for energy content and m ³ (at 273,15 K	03. 33.	Оператор транспортног система пружа информације из члана 35. и чл. 39. до 43. ове уредбе на следећи начин: 1) на интернет страници која је доступна јавности, без наплате и обавезе регистрације или других облика пријаве оператору транспортног система; 2) редовно и без прекида, при чему учесталост зависи од броја промена до којих долази и дужине трајања услуге; 3) на начин који је једноставан за коришћење; 4) на јасан, лако доступан и по обиму одредив начин и на недискриминаторној основи; 5) у електронском формату доступном за преузимање који омогућава квантитативну анализу података а који су оператори транспортног система усагласили са Агенцијом, уз претходно прибављено мишљење надлежног тела сагласно обавезама које произлазе из потврђених међународних уговора о хармонизованом формату; 6) у униформним мерним јединицама, при чему је kWh (са референтном температуром сагоревања од 298,15 K) јединица за енергију, а m ³ (при 273,15 K	ПУ		

	and 1,01325 bar) shall be the unit for volume. The constant conversion factor to energy content shall be provided. In addition to the format above, publication in other units is also possible; (g) in the official language(s) of the Energy Community Contracting Party and in English. 21 (h) all data shall be made available as of 1 October 2018 on the <...> central platform, established by ENTSG on a cost-efficient basis. 22		и 1,01325 bar) је јединица за запремину, уз обавезу одређивања сталног фактора конверзије запремине у енергију. Оператор транспортног система, поред коришћења наведених јединица, могуће је и објављивање у другим јединицама; 7)на српском и на енглеском језику; сви подаци доступни су на јединственој централној платформи коју је успоставио ENTSO-G.			
3.1.1.2	Transmission system operators shall provide details on actual changes to all information referred to under paragraph 3.1.2 and paragraph 3.3(1) to 3.3(5) in a timely manner as soon as available to them.	03. 34.	Оператор транспортног система објављује актуелне промене података из члана 35. и чл. 39. до 43. ове уредбе, благовремено и чим му постану доступни.			
3.1.2	Transmission system operators shall publish at least the following information about their systems and services: (a) a detailed and comprehensive description of the different services offered and their charges; (b) the different types of transportation contracts available for these services; (c) the network code and/or the standard conditions outlining the rights and responsibilities of all network users including: 1. harmonised transportation contracts and other relevant documents; 2. if relevant for access to the system, for all relevant points as defined in paragraph 3.2 of this Annex, a specification of relevant gas quality parameters, including at least the gross calorific value and the Wobbe index, and the liability or costs of conversion for network users in case gas is outside these specifications; 3. if relevant for access to the system, for all relevant points information on pressure requirements; 4. the procedure in the event of an interruption of interruptible capacity,	03. 35.	Оператор транспортног система објављује, о свом систему и услугама, нарочито следеће информације: 1) детаљан и свеобухватан опис различитих понуђених услуга и накнаде за те услуге; 2) различите врсте уговора о транспорту који су доступни за наведене услуге; 3) правила о раду и стандардне услове у којима су утврђена права и обавезе корисника система, укључујући: (1) уговоре о транспорту и друге одговарајуће документе који су у складу са правилима о раду; (2) спецификацију одговарајућих параметара квалитета природног гаса за све релевантне тачке из чл. 36. до 38. ове уредбе, укључујући најмање горњу топлотну вредност и Wobbe индекс, одговорност или трошкове конверзије за кориснике система ако природни гас није у складу са овим спецификацијама, ако је то битно за приступ систему; (3) информације о захтевима у вези са притиском за све релевантне тачке, ако је то битно за приступ систему; (4) поступак у случају прекида прекидног капацитета, укључујући,			

including, where applicable, the timing, extent, and ranking of individual interruptions (for example pro-rata or first-come-last-in- interrupted); (d) the harmonised procedures applied when using the transmission system, including the definition of key terms; (e) provisions on capacity allocation, congestion management and anti-hoarding and reutilisation procedures; (f) the rules applicable for capacity trade on the secondary market vis-à-vis the transmission system operator; (g) rules on balancing and methodology for the calculation of imbalance charges; (h) if applicable, the flexibility and tolerance levels included in transportation and other services without separate charge, as well as any flexibility offered in addition to this and the corresponding charges; (i) a detailed description of the gas system of the transmission system operator and its relevant points of interconnection as defined in paragraph 3.2 of this Annex as well as the names of the operators of the interconnected systems or facilities; (j) the rules applicable for connection to the system operated by the transmission system operator; (k) information on emergency mechanisms, as far as it is the responsibility of the transmission system operator, such as measures that can lead to the disconnection of customers groups and other general liability rules that apply to the transmission system operator; (l) procedures agreed upon by transmission system operators at interconnection points, of relevance for access of network users to the transmission systems concerned, relating to interoperability of the network, agreed procedures on nomination and matching	време, обим и редослед прекидања; 4) усклађене поступке који се примењују у току коришћења транспортног система, укључујући дефиниције кључних појмова; 5) правила о расподели капацитета, поступке управљања загушењем и поступке против гомилања и поновног коришћења; 6) правила за секундарну трговину капацитетима; 7) правила о балансирању и правила за обрачун накнада за дебаланс; 8) ако је применљиво, нивое флексибилности и толеранције које су укључене у услуге транспорта односно услуге које нису услуге транспорта без посебне накнаде, као и евентуално додатно понуђену флексибилност и одговарајуће накнаде; 9) детаљан опис транспортног система оператора транспортног система и тачака интерконекције на том систему из чл. 36. до 38. ове уредбе, и називе суседних оператора транспортних система или суседних објеката; 10) правила прикључења на транспортни систем којим управља оператор транспортног система; 11) информације о механизмима у ванредним ситуацијама, ако је оператор транспортног система за њих одговоран, као што су мере које могу довести до искључења групе купаца и друга општа правила одговорности која се односе на оператора транспортног система; 12) поступке које су оператори транспортних система договорили на тачкама интерконекције, који су битни за приступ корисника система тим транспортним системима, а односе се на интероперабилност система, договорене поступке номинације и упаривања и друге договорене поступке који садрже одредбе које се односе на расподелу			
--	---	--	--	--

	procedures and other agreed procedures that set out provisions in relation to gas flow allocations and balancing, including the methods used; (m) transmission system operators shall publish a detailed and comprehensive description of the methodology and process, including information on the parameters employed and the key assumptions, used to calculate the technical capacity.		протеклих количина природног гаса и балансирање, укључујући методе које се користе; 13) детаљан и свеобухватан опис методологије и поступка, укључујући информације о коришћеним параметрима и кључним претпоставкама, који су коришћени за израчунавање техничког капацитета.			
3.2.1	Relevant points shall include at least: (a) all entry and exit points to and from a transmission network operated by a transmission system operator with the exception of exit points connected to a single final customer, and with the exception of entry points linked directly to a production facility of a single producer that is located within the Energy Community; (b) all entry and exit points connecting balancing zones of transmission system operators; (c) all points connecting the network of a transmission system operator with an LNG terminal, physical gas hubs, storage and production facilities, unless these production facilities are exempted under (a); (d) all points connecting the network of a given transmission system operator to infrastructure necessary for providing ancillary services as defined by Article 2(14) of Directive 2009/73/EC.	03.36.	Релевантне тачке за које се објављују информације обухватају најмање следеће тачке: 1) улазне и излазне тачке у транспортни систем и из њега, са изузетком излазних тачака на којима је прикључен само један крајњи купац и улазних тачака на које су прикључени производни објекти само једног произвођача; 2) улазне и излазне тачке које повезују зоне балансирања оператора транспортног система; 3) тачке које повезују транспортни систем оператора транспортног система са терминалом за утечњени природни гас, физичким гасним чвориштима (хабовима), складиштима природног гаса и производним објектима, осим ако су ти производни објекти изузети у складу са тачком 1) овог става; тачке које повезују транспортни систем са инфраструктуром за пружање помоћних услуга дефинисаних Законом.	ПУ		
3.2.2	Information for single final customers and for production facilities, that is excluded from the definition of relevant points as described under 3.2(1)(a), shall be published in aggregate format, at least per balancing zone. The aggregation of single final customers and of production facilities, excluded from the definition of relevant points as described under 3.2(1)(a), shall for the application of this Annex be considered as one relevant point.	03.37.	Информације о појединачним крајњим купцима и производним објектима из члана 36. став 1. тачка 1) ове уредбе објављују се збирно за сваку зону балансирања. Излазне тачке крајњих купаца и улазне тачке производних објеката из члана 36. став 1. тачка 1) ове уредбе, за потребе примене ове уредбе сматрају се једном релевантном тачком.	ПУ		

3.2.3	Where points between two or more transmission operators are managed solely by the transmission operators concerned, with no contractual or operational involvement of system users whatsoever, or where points connect a transmission system to a distribution system and there is no contractual congestion at these points, transmission system operators shall be exempted for these points from the obligation to publish the requirements under paragraph 3.3 of this Annex. The national regulatory authority may require the transmission system operators to publish the requirements under paragraph 3.3 of this Annex for groups or all of the exempted points. In such case, the information, if available to the TSO, shall be published in an aggregated form at a meaningful level, at least per balancing zone. This aggregation of these points shall for the application of this annex be considered as one relevant point.	03.38.	Ако тачкама између два или више оператора транспортних система управљају само ти оператори транспортних система, без икаквог уговорног или оперативног укључивања корисника система, или ако тачке повезују транспортни систем са дистрибутивним системом и на тим тачкама нема уговорног загушења, оператор транспортног система нема обавезу објављивања информација из чл. 39. до 43. ове уредбе за те тачке. Изузетно од става 1. овог члана, обавеза објављивања информација у односу на тачке из става 1. овог члана постоји у случају да Агенција о томе донесе одговарајући акт.	ПУ		
3.3.1	At all relevant points, transmission system operators shall publish the information as listed in paragraphs (a) to (g), for all services and ancillary services provided (in particular information on blending, ballasting and conversion). This information shall be published on a numerical basis, in hourly or daily periods, equal to the smallest reference period for capacity booking and (re-)nomination and the smallest settlement period for which imbalance charges are calculated. If the smallest reference period is different from a daily period, information as listed in paragraphs (a) to (g) shall be made available also for the daily period. This information and updates shall be published as soon as available to the system operator ("near real time"). (a) the maximum technical capacity for flows in both directions; (b) the total contracted firm and	03.39.	Оператор транспортног система за релевантне тачке објављује информације из члана 39. став 4. тач. 1) до 7) ове уредбе за све услуге и помоћне услуге које су пружене (посебно информације о мешању, баластирању и конверзији). Информације се објављују у нумеричком облику, у часовним или дневним периодима, који одговара најмањем референтном периоду за резервацију капацитета односно за номинације и реноминације, као и најмањем обрачунском периоду за које се израчунавају накнаде за дебаланс. Ако се најмањи референтни период разликује од дневног периода, информације из члана 39. став 4. тач. 1) до 7) ове уредбе објављују се и за дневни период. Оператор транспортног система без одлагања објављује следеће	ПУ		

	interruptible capacity in both directions; (c) the nominations and re-nominations in both directions; (d) the available firm and interruptible capacity in both directions; (e) actual physical flows; (f) planned and actual interruption of interruptible capacity; (g) planned and unplanned interruptions to firm services as well as the information on restoration of the firm services (in particular, maintenance of the system and the likely duration of any interruption due to maintenance). Planned interruptions shall be published at least 42 days in advance. (h) occurrence of unsuccessful, legally valid requests for firm capacity products with a duration of one month or longer including the number and volume of the unsuccessful requests; and (i) in the case of auctions, where and when firm capacity products with a duration of one month or longer have cleared at prices higher than the reserve price; (j) where and when no firm capacity product with a duration of one month or longer has been offered in the regular allocation process; k) total capacity made available through the application of the congestion-management procedures laid down in points 2.2.2, 2.2.3, 2.2.4 and 2.2.5 per applied congestion-management procedure; (l) points (h) to (k) shall apply from 1 October 2018.	03. 52.	информације и сва њихова каснија ажурирања: 1) максимални технички капацитет за проток у оба смера; 2) укупни уговорени непрекидни и прекидни капацитет у оба смера; 3) номинације и реноминације у оба смера; 4) расположиви непрекидни и прекидни капацитет у оба смера; 5) стварни физички проток; 6) планирани и стварни прекид прекидног капацитета; 7) планирани и непланирани прекиди непрекидних услуга и информације о поновном успостављању непрекидних услуга (нарочито одржавање транспортног система и очекивано трајање евентуалних прекида због одржавања). Планирани прекиди објављују се најмање 42 дана унапред; 8) о околности да је дошло до подношења захтева за непрекидне капацитетне производе у трајању од једног месеца или дуже, а којима није расподељен капацитет, укључујући број тих захтева и њима захтевану количину капацитета; 9) у случају аукција, на којим тачкама и за које периоде су непрекидни капацитетни производи у трајању од месец дана или дуже достигли цену вишу од резервне цене; 10) на којим тачкама и за које периоде се непрекидни капацитетни производи у трајању од једног месеца или дуже не нуде у редовном поступку расподеле; 11) укупан капацитет стављен на располагање путем примене поступака управљања загушењем из чл. 10. до 28. ове уредбе за сваки примењен поступак управљања загушењем. Информације из члана 39. став 4. тачке			
--	--	------------	---	--	--	--

			од 8) до 11) објављују се од 1. октобра 2022.			
3.3.2	At all relevant points, the information under paragraph 3.3(1)(a), (b) and (d) shall be published for a period of at least 24 months ahead.	03.40.	Оператор транспортног система објављује информације из члана 39. став 4. тач. 1), 2) и 4) ове уредбе за релевантне тачке за период од најмање 24 месеца унапред.	ПУ		
3.3.3	At all relevant points, transmission system operators shall publish historical information on the requirements of paragraph 3.3(1)(a) to (g) for the past 5 years on a rolling basis.	03.41.	Оператор транспортног система објављује историјске информације о захтевима из члана 39. став 4. тач. 1) до 7) ове уредбе за претходних 5 година.	ПУ		
3.3.4	Transmission system operators shall publish measured values of the gross calorific value or the Wobbe index at all relevant points, on a daily basis. Preliminary figures shall be published at the latest 3 days following the respective gas day. Final figures shall be published within 3 months after the end of the respective month.	03.42.	Оператор транспортног система свакодневно објављује измерене вредности горње топлотне вредности или Wobbe индекса за све релевантне тачке. Оператор транспортног система објављује прелиминарне податке из става 1. овог члана најкасније 3 дана након одговарајућег гасног дана. Оператор транспортног система објављује коначне податке из става 1. овог члана у року од 3 месеца од завршетка одговарајућег месеца.	ПУ		
3.3.5	For all relevant points, transmission system operators shall publish available capacities, booked and technical capacities, on an annual basis over all years where capacity is contracted plus 1 year, and at least for the next 10 years. This information shall be updated at least every month or more frequently, if new information becomes available. The publication shall reflect the period for which capacity is offered to the market.	03.43.	Оператор транспортног система објављује за све релевантне тачке расположиве, уговорене и техничке капацитете, једном годишње за све године у којима је капацитет уговорен и једну додатну годину, а најмање за наредних 10 година. Оператор транспортног система ажурира информације из става 1. овог члана најмање једном месечно а то може да чини и чешће, чим нови подаци постану доступни, за чим их објављује без одлагања. Објављивање одговара периоду за који се капацитет нуди на тржишту.	ПУ		
4.3.1	Transmission system operators shall ensure the publication on a daily basis and updated every day the aggregated amounts of capacities offered, and contracted on the secondary market (i.e. sold from one	03.44.	Оператор транспортног система свакодневно објављује и ажурира збирне податке о количинама понуђених капацитета и капацитета уговорених на секундарном тржишту, које укључују	ПУ		

	network user to another network user), where the information is available to the TSO. This information shall include the following specifications: (a) interconnection point where the capacity is sold; (b) type of capacity, i.e. entry, exit, firm, interruptible; (c) quantity and duration of the capacity usage rights; (d) type of sale, e.g. transfer or assignment; (e) the total number of trades/transfers; (f) any other conditions known to the transmission system operator as mentioned in 3.3. In so far such information is provided by a third party, transmission system operators shall be exempted from this provision.		следеће: 1) тачку интерконекије на којој је капацитет продат; 2) врсту капацитета према критеријуму улазни, излазни, непрекидни и прекидни; 3) количину и трајање права коришћења капацитета; 4) врсту секундарне трговине капацитетима, било да је трансфер капацитета (уступање уговора или делимичан пренос капацитета) или давање на коришћење; 5) укупан број трговања; 6) друге информације из чл. 39. до 43. ове уредбе који су познати оператору транспортног система. Оператор транспортног система нема обавезу да објављује податке из става 1. овог члана, ако наведене податке објављује треће лице.			
4.3.2	Transmission system operators shall publish harmonised conditions under which capacity transactions (e.g. transfers and assignments) will be accepted by them. These conditions must at least include: (a) a description of standardised products which can be sold on the secondary market; (b) lead time for the implementation/acceptation/registration of secondary trades. In case of delays the reasons have to be published; (c) the notification to the transmission system operator by the seller or the third party as referred to under 3.4(1) about name of seller and buyer and capacity specifications as outlined in 3.4(1). In so far such information is provided by a third party, transmission system operators shall be exempted from this provision.	03.45.	Оператор транспортног система објављује услове под којима даје сагласност на секундарну трговину капацитетима и то: 1) опис стандардизованих капацитетних производа који се могу продати на секундарном тржишту; 2) време које је потребно за имплементацију/прихватање/регистрацију у секундарне трговине. У случају кашњења неопходно је објавити разлоге; 3) обавештење продавца или трећег лица из члана 44. став 1. ове уредбе о називу продавца и купца и податке у погледу капацитета из члана 44. став 1. ове уредбе. Оператор транспортног система нема обавезу да објављује податке из става 1. овог члана, ако наведене податке објављује треће лице.	ПУ		
4.3.3	Regarding the balancing service of its system, each transmission system operator shall provide to each network user, for each balancing period, its specific preliminary	03.46.	Оператор транспортног система пружа кориснику система информације о прелиминарним количинама дебаланса и трошковима тог корисника система, за	ПУ		

	imbalance volumes and cost data per individual network user, at the latest 1 month after the end of the balancing period. Final data of customers supplied according to standardised load profiles may be provided up to 14 months later. In so far such information is provided by a third party, transmission system operators shall be exempted from this provision. The provision of this information shall respect confidentiality of commercially sensitive information.		сваки период балансирања, најкасније један месец након завршетка периода балансирања. Коначни подаци купаца који се снабдевају у складу са стандардизованим профилима оптерећења, достављају се најкасније након 14 месеци. Оператор транспортног система нема обавезу да објављује податке из става 1. и 2. овог члана, ако наведене податке објављује треће лице. Оператор транспортног система дужан је да обезбеди поверљивост комерцијално осетљивих података приликом њиховог пружања корисницима система.			
4.3.4	Where flexibility services, other than tolerances, are offered for third party access, transmission system operators shall publish daily forecasts on a day-ahead basis of the maximum amount of flexibility, the booked level of flexibility and the availability of flexibility for the market for the next gas day. The transmission system operator shall also publish ex-post information on the aggregate utilisation of every flexibility service at the end of each gas day. If the national regulatory authority is satisfied that such information could give room to potential abuse by network users, it may decide to exempt the transmission system operator from this obligation.	03. 47.	Оператор транспортног система, у случају да нуди услуге флексибилности, осим толеранција, за приступ трећих лица, дан унапред објављују дневна предвиђања највећег нивоа флексибилности, резервисан ниво флексибилности и расположиву флексибилност за тржиште за следећи гасни дан. Оператор транспортног система објављује податке о укупној искоришћености сваке услуге флексибилности на крају сваког гасног дана. Агенција доноси акт којим утврђује да оператор транспортног система није у обавези да објављује податке из овог члана, уколико процени да ти објављивање тих података може довести до могућих злоупотреба од стране корисника система.	ПУ		
4.3.5	Transmission system operators shall publish, per balancing zone, the amount of gas in the transmission system at the start of each gas day and the forecast of the amount of gas in the transmission system at the end of each gas day. The forecast amount of gas for the end of the gas day shall be updated on an hourly basis throughout the gas day. If imbalance	03. 48.	Оператор транспортног система, за сваку зону балансирања, објављује количину природног гаса у транспортном систему на почетку сваког гасног дана и процењену количину природног гаса у транспортном систему на крају сваког гасног дана. Процењена количина природног гаса на крај гасног дана се ажурира сваког сата у			

	charges are calculated on an hourly basis, the transmission system operator shall publish the amount of gas in the transmission system on an hourly basis. Alternatively, transmission system operators shall publish, per balancing zone, the aggregate imbalance position of all users at the start of each balancing period and the forecast of the aggregated imbalance position of all users at the end of each gas day. If the national regulatory authority is satisfied that such information could give room to potential abuse by network users, it may decide to exempt the transmission system operator from this obligation.		току гасног дана. Оператор транспортног система сваког сата објављује количину природног гаса у транспортном систему, ако се накнаде за дебаланс обрачунавају за сваки сат. Изузетно од ставова 1., 2. и 3. овог члана оператор транспортног система може у правилима о раду да предвиди да објављује, по балансним зонама, збирни дебаланс свих корисника система на почетку сваког периода балансирања и предвиђени збирни дебаланс свих корисника система на крају сваког гасног дана. Агенција доноси акт којим утврђује да оператор транспортног система није у обавези да објављује податке из овог члана, уколико процени да ти објављивање тих података може довести до могућих злоупотреба од стране корисника система.			
4.3.6	Transmission system operators shall provide user-friendly instruments for calculating tariffs.	04. 1.	Овом уредбом уређују се мрежна правила која се односе на приступ мрежи за транспорт природног гаса на националном, регионалном и европском тржишту природног гаса, у вези са правилима о хармонизованим тарифама за транспорт природног гаса. Мрежна правила из става 1. овог члана обухватају правила за примену методологије за утврђивање референтне цене, захтеве у погледу спровођења јавних консултација и објављивања информација у вези са методологијом за утврђивање референтне цене, као и правила за обрачун резервних цена за стандардне капацитетне производе.	ПУ		
4.3.7	Transmission system operators shall keep at the disposal of the relevant national authorities, for at least 5 years, effective records of all capacity contracts and all other relevant information in relation to calculating and providing access to available capacities, in particular individual nominations and interruptions.	03. 49.	Оператор транспортног система чува најмање пет година документацију о свим уговорима о транспорту и друге податке у вези са обрачуном расположивих капацитета и приступа расположивим капацитетима, а нарочито о појединачним номинацијама и прекидима, као и документацију која	ПУ		

	Transmission system operators must keep documentation of all relevant information under point 3.3(4) and (5) for at least 5 years and make them available to the regulatory authority upon request. Both parties shall respect commercial confidentiality.		садржи податке из чл. 42. и 43. ове уредбе, за потребе достављања Агенцији на њен захтев, уз поштовање обавезе чувања комерцијално осетљивих података од стране Агенције и оператора транспортног система.			
--	--	--	--	--	--	--